

Årsrapport

for CVR-nr. 16 28 71 80

2017

Indeholdende årsberetninger for:

Indhold

Virksomhedsoplysninger	2
1. Beretning	3
1.1. Formål og hovedopgaver	3
1.2. Årets økonomiske resultat	3
1.3. Årets faglige resultat	6
1.4. Forventningerne til det kommende år	7
2. Målrapportering	8
2.1. Målrapporteringens 1. del – oversigt	8
2.2. Målrapporteringens 2. del – uddybende analyse og vurderinger	8
3. Regnskab	9
3.1. Anvendt regnskabspraksis	9
3.2. Resultatopgørelse	10
3.3. Balance	11
3.4. Omregningstabel	12
3.5. Bevillingsregnskab	13
3.6. Bevillingsafregning	15
3.7. Akkumuleret resultat	18
3.8. Pengestrømsopgørelse	19
4. Påtegning	20
4.1. Ledelsespåtegning	21
4.2. Påtegning	21
5. Bilag til regnskabet	22
5.1. Noter til resultatopgørelsen	23
5.2. Noter til balancen	24
5.3. Øvrige aktiviteter	25
5.4. Omkostningsbaseret estimat fordelt pr. hovedformål	26
6. Bilag	
Bilag 1. Værnsfælles Forsvarskommandos årsberetning	
Bilag 2. Hjemmeværnets årsberetning	
Bilag 3. Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelses årsberetning	
Bilag 4. Forsvarsministeriets Personalestyrelses årsberetning	
Bilag 5. Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelses årsberetning	
Bilag 6. Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelses årsberetning	
Bilag 7. Finansielt regnskab for de centralt styrede konti	

Virksomhedsoplysninger

Denne årsrapport gælder for de styrelser inden for Forsvarsministeriet, der er en del af CVR-nr. 16 28 71 80.

Virksomhedernes navne	Værnsfælles Forsvarskommando Hjemmeværnet Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse Forsvarsministeriets Personalestyrelse Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse
Revision	Rigsrevisionen St. Kongensgade 45 1264 København K
Advokat	Kammeradvokaten Vester Farimagsgade 23 1606 København V
Banker	Danske Bank Holmens Kanal 2-12 1090 København K Statens Koncern Betalinger Girostrøget 1 0800 Høje Taastrup

1. Beretning

1.1. Formål og hovedopgaver

Værnsfælles Forsvarskommando, Hjemmeværnet, Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse, Forsvarsministeriets Personalestyrelse, Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse og Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse er styrelser inden for Forsvarsministeriet. Styrelserne løser opgaver både nationalt og internationalt, som bidrager til Danmarks sikkerhed, interesser og borgernes tryghed.

De seks styrelses opgaver omfatter bidrag til internationale operationer, hævndelse af suverænitet, deltagelse i internationalt sikkerhedssamarbejde, støtte til samfundet, blandt andet i form af overvågning af skibstrafik og havmiljø, redningstjeneste, hjælp til politiet og redningsberedskabet samt cybersikkerhed.

Værnsfælles Forsvarskommando, Hjemmeværnet, Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse, Forsvarsministeriets Personalestyrelse, Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse samt Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse udarbejder hver en årsberetning, der sammen med det finansielle regnskab for de centralt styrede konti indgår som bilag i nærværende årsrapport.

I den enkelte styrelses årsberetning indgår styrelsens afrapportering på årets faglige resultater samt det udgiftsbaserede driftsregnskab for de bevillinger, som styrelsen er ansvarlig for. Det finansielle regnskab for centralt styrede konti indeholder det udgiftsbaserede driftsregnskab for de bevillinger, hvor den konkrete opfølgning og styring varetages centralt af Koncernøkonomi- og Driftsafdelingen i Forsvarsministeriets departement, men som samtidig er en del af regnskab for CVR-nr. 16 28 71 80.

Koncernfælles mission og vision

Forsvarsministeriets koncern har en koncernfælles mission og vision, der definerer de fælles overordnede opgaver og formål for koncernen.

Mission:

Sammen arbejder vi for Danmarks sikkerhed, interesser og borgernes tryghed.

Vision:

- Vi driver og udvikler opgaveløsningen, så vi får mest mulig effekt ud af de ressourcer, vi sammen råder over.
- Vi er en professionel og bredt anerkendt samarbejdspartner.
- Vi skaber fælles handlekraft gennem loyalt og tillidsfuldt samarbejde.

1.2. Årets økonomiske resultat

Det økonomiske resultat for 2017 blev et merforbrug på driftsbevillingen på 198,3 mio. kr. i forhold til den samlede driftsbevilling på 17,6 mia. kr.

Årets merforbrug på driftsbevillingerne skyldes primært merudgifter til erstatninger til tidligere udsendte soldater med konstateret posttraumatisk stresssyndrom (PTSD). Merudgifterne er en følge af loven om PTSD af april 2014 og en praksisændring på området. I henhold til den politiske aftale om finansiering af psykisk sårede veteraner og den deraf afledte dispensation fra Finansministeriet til at anvende opsparingen, finansieres merudgifterne i 2017 delvist af den akkumulerede opsparing. Merudgifterne til PTSD-erstatninger er for 2017 opgjort til 268,7 mio. kr.

I forhold til anlægsbevillinger, som ikke er underlagt udgiftsloftet¹, blev det økonomiske resultat et mindreforbrug på 466,5 mio. kr. for materielanskaffelser og et merforbrug på 154,1 mio. kr. for bygge- og anlægsprojekter. Samlet blev resultatet for anlægsbevillinger et mindreforbrug på 312,3 mio. kr.

Årets samlede resultat til videreførelse blev derfor 114,0 mio. kr.

Det samlede resultat for de udgiftsbaserede bevillinger fremgår af tabel 1.2.1.

TABEL 1.2.1. / Årets resultat

(mio. kr.)	2017
Bevilling	20.269,7
Regnskab	20.155,7
Årets resultat	114,0
Tidligere års overførte overskud ²	4.129,6
Disponibelt overskud der bortfalder	-21,3
Overskud herefter til videreførelse	4.222,3

Det økonomiske resultat er opnået med en tilfredsstillende opgaveløsning og stor aktivitet internationalt og nationalt. Af de 45 mål, som dækker de seks styrelser under CVR-nr. 16 28 71 80, er 29 mål opfyldt. Hertil kommer, at 11 af målene er delvist opfyldt, og fem af målene er ikke opfyldt. En yderligere gennemgang af det faglige resultat fremgår af afsnit 1.3.

Der henvises til styrelsernes årsberetninger (bilag 1-6) for en uddybning af det økonomiske og faglige resultat for de enkelte styrelser.

Sammen med det akkumulerede videreførelsesbeløb fra 2016 på 4.129,6 mio. kr. er der ved udgangen af 2017 en samlet opsparing på 4.222,3 mio. kr., som anført i tabel 1.2.1.

Tabel 1.2.2. viser, hvordan de økonomiske hovedtal i det udgiftsbaserede regnskab er opdelt på hovedposter samt årets resultat opdelt på henholdsvis driftsbevilling og anlægsbevillinger, der tilsammen viser årets resultat.

TABEL 1.2.2. / Økonomiske hovedtal

(mio. kr.)	Regnskab 2017		
Ordinære driftsindtægter (ekskl. bevillinger)	-694,1		
Ordinære driftsomkostninger	19.532,7		
- Heraf personaleomkostninger	9.388,6		
Andre driftsposter, netto	1.392,4		
Finansielle poster, netto	-75,3		
Ekstraordinære poster, netto	0,0		
Årets resultat (ekskl. bevillinger)	20.155,7		
	Driftsbevilling		Anlægsbevilling³
Indtægter	-750,8	Indtægter	-35,9
Udgifter	18.588,7	Udgifter	2.353,7
Årets nettoudgifter (ekskl. bevillinger)	17.837,9	Netto	2.317,8
Bevilling inkl. tillægsbevilling, netto	17.639,6	Bevilling, indtægter inkl. tillægsbevilling	-48,5
		Bevilling, udgifter inkl. tillægsbevilling	2.678,6
Årets resultat	-198,3		312,3
Til videreførelse	114,0		

¹ Mindreforbrug ved driftsvirksomheden er under udgiftsloftet og kan kun i særlige tilfælde anvendes i efterfølgende år. Mindreforbrug på anlæg kan anvendes i det efterfølgende år.

² Tidligere års overførte overskud indeholder fra og med 2015 også overført overskud fra Hjemmeværnet og reservationsbevillinger.

³ Anlægsbevillinger er bruttobevillinger, hvorfor indtægterne som hovedregel ikke medtages i opgørelsen af anlægsbevillingen. Undtaget herfra er indtægter på § 12.29.13, der bevillingsteknisk omflyttes på bevillingsafregningen.

Bevillingerne for CVR-nr. 16 28 71 80 er udgiftsbaserede. Årets udgiftsbaserede resultat, jf. bevillingsafregningen, kan henføres til følgende hovedkonti:

§ 12.11.02	Generelle puljer og reserver
§ 12.12.01	Forsvarsministeriets Personalestyrelse, Egen virksomhed
§ 12.12.02	Forsvarsministeriets Personalestyrelse, Funktionel Virksomhed
§ 12.12.03	Forsvarsministeriets Personalestyrelse, Centralt Styrede Enheder
§ 12.13.01	Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse
§ 12.13.02	Materiale drift
§ 12.13.03	Kapacitetsplan it
§ 12.13.04	Materielanskaffelser
§ 12.14.01	Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse
§ 12.14.02	Etablisementsdrift og byggningsvedligeholdelse
§ 12.14.03	Bygge- og anlægsarbejder
§ 12.14.04	Provenu ved afhændelse af ejendomme
§ 12.15.01	Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse
§ 12.23.01	Værnsfælles Forsvarskommando
§ 12.23.02	Hæren

§ 12.23.03	Søværnet
§ 12.23.04	Flyvevåbnet
§ 12.23.06	Specialoperationer
§ 12.23.07	Forsvarets Hovedværksteder
§ 12.23.20	Forsvarsakademiet
§ 12.23.21	Forsvarets Sundhedstjeneste
§ 12.24.01	Hjemmeværnet
§ 12.29.01	Bidrag til NATOs militære driftsbudgetter mv.
§ 12.29.11	Bidrag til internationalt finansieret NATO-investeringsprogram
§ 12.29.13	Internationalt finansieret NATO-investeringsprogram
§ 12.29.15	Nationalt finansieret NATO-investeringsprogram

Status pr. 31. december 2017

Tabel 1.2.3. viser aktiverne og passiverne for CVR-nr. 16 28 71 80, der udover førnævnte konti også omfatter følgende konto:

§ 12.23.50	Administrative bøder
------------	----------------------

Aktiverne består blandt andet af færdiggjorte udviklingsprojekter, grunde, bygninger, materiel, it-udstyr, varelager og likvide beholdninger. Passiverne viser blandt andet egenkapital, skyldige feriepenge, leverandørgæld og hensættelser.

TABEL 1.2.3. / Status pr. 31. december 2017

Balance (mio. kr.)	31. december 2017	31. december 2016
Anlægsaktiver i alt	29.376,8	29.589,0
Heraf immaterielle anlægsaktiver	50,2	70,1
Heraf materielle anlægsaktiver	29.326,6	29.518,9
Omsætningsaktiver i alt	17.603,8	16.966,7
Aktiver i alt	46.980,6	46.555,7
Egenkapital	38.345,5	39.664,9
Hensatte forpligtelser og donationer	4.219,4	3.091,8
Øvrige forpligtelser	4.415,7	3.799,0
Passiver i alt	46.980,6	46.555,7

I løbet af 2017 har der været et fald i værdien af anlægsaktiverne fra 29,6 mia. kr. til 29,4 mia. kr., som følge af at periodens af- og nedskrivninger samt afhændelser har været større end periodens anskaffelser.

Værdien af omsætningsaktiverne er steget fra 17,0 mia. kr. til 17,6 mia. kr., væsentligst som følge af at de likvide beholdninger er steget. Der er i 2017 modtaget likviditetsregulering vedrørende 2016 på 0,1 mia. kr.

Udviklingen i regnskabsposterne, der har påvirket den likvide beholdning, fremgår af tabel 3.8.1.

Hensatte forpligtelser og donationer er i perioden steget fra ca. 3,1 mia. kr. til 4,2 mia. kr. Ændringen skyldes primært en stigning i forpligtelserne vedrørende PTSD-erstatninger på 893 mio. kr. Hensatte forpligtelser vedrørende skader som følge af internationale operationer og erstatninger udgør pr. 31. december 2017 ca. 2,9 mia. kr. Den hensatte forpligtelse vedrører udelukkende afgjorte sager.

På balancetidspunktet henstår der 109 anmeldte sager, som ikke er afgjort, ved Arbejdsmarkedets Erhvervssikring. Udfaldet af disse sager er behæftet med betydelig usikkerhed.

Såfremt anerkendelsesgraden efter Lov om erstatning og godtgørelse til tidligere udsendte soldater og andre

statsansatte med sent diagnosticeret posttraumatisk belastningsreaktion (særloven) er mellem 40-50 pct., og anerkendelsesgraden efter arbejdsskadesikringsloven er mellem 25-35 pct., vil forpligtelsen udgøre mellem 0,2-0,3 mia. kr. Hvis anerkendelsesgraden bliver højere, stiger forpligtelsen, og tilsvarende vil en lavere anerkendelsesgrad medføre, at forpligtelsen falder.

Tabel 1.2.4. viser en sammenligning mellem det omkostningsbaserede og det udgiftsbaserede resultat for 2017.

I den angivne nettobevilling i tabel 1.2.4. på 20.040,5 mio. kr. er indtægterne fra § 12.14.03 og § 12.14.04 trukket fra den samlede drifts- og anlægsbevilling på 20.269,7 mio. kr.

Sammenhænge mellem det omkostnings- og udgiftsbaserede resultat er nærmere belyst i afsnit 3.4.

TABEL 1.2.4. / Årets samlede resultat 2017

(mio. kr.)	Omkostningsbaseret	Udgiftsbaseret
Ordinære driftsindtægter	-694,1	-694,1
Ordinære driftsomkostninger	22.429,6	19.532,7
Heraf personaleomkostninger	9.574,1	9.396,0
Andre driftsposter, netto	-156,2	1.166,6
Finansielle poster, netto	-75,3	-75,3
Årets resultat, ekskl. bevilling	21.504,0	19.929,9
Årets samlede nettobevilling		20.040,5
Årets likvide merforbrug		110,6

1.3. Årets faglige resultat

I 2017 har Værnsfælles Forsvarskommando, Hjemmeværnet, Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse, Forsvarsministeriets Personalestyrelse, Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse og Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse hver haft en mål- og resultatplan. Mål- og resultatplanerne definerer styrelsernes strategiske pejlemærker samt de konkrete mål og resultater, som styrelserne skulle opnå i 2017.

Årets faglige resultat viser, at styrelserne under CVR-nr. 16 28 71 80 samlet har opfyldt 29 af de 45 mål, der er angivet i de respektive mål- og resultatplaner. En uddybende gennemgang af målrapporteringen fremgår af afsnit 2. i styrelsernes årsberetninger (bilag 1-6), herunder uddybende analyser af udvalgte mål.

Årets faglige resultat fremgår af tabel 1.3.1.

TABEL 1.3.1. / Årets faglige resultat

Styrelse	Mål	Opfyldt	Delvist opfyldt	Ikke opfyldt
Værnsfælles Forsvarskommando	7	6	0	1
Hjemmeværnet	8	7	1	0
Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse	8	2	3	3
Forsvarsministeriets Personalestyrelse	10	6	4	0
Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse	6	2	3	1
Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse	6	6	0	0
I alt	45	29	11	5

1.4. Forventningerne til det kommende år

Styrelsernes forventninger til 2018 fremgår af afsnit 1.3. i bilag 1-6.

2. Målrapportering

2.1. Målrapporteringens 1. del - oversigt

For oversigt over målrapporteringen for CVR-nr. 16 28 71 80 henvises til afsnit 2.1. i styrelsernes årsberetninger (bilag 1-6).

2.2. Målrapporteringens 2. del - uddybende analyse og vurderinger

For uddybende analyser og vurderinger af målopfyldelsen for de enkelte styrelser henvises til afsnit 2.2. i styrelsernes årsberetninger (bilag 1-6).

3. Regnskab

CVR-nr. 16 28 71 80 modtager udgiftsbaserede bevillinger, der i 2017 udgjorde 20,0 mia. kr. for samtlige hovedkonti.

Årets resultat i resultatopgørelsen og balancen nedenfor er opstillet efter omkostningsbaserede principper.

3.1. Anvendt regnskabspraksis

Generelt

De udarbejdede regnskaber for virksomheden med CVR-nr. 16 28 71 80 er aflagt i overensstemmelse med bestemmelserne i regnskabsbekendtgørelsen, finansloven samt de nærmere retningslinjer i Moderniseringsstyrelsens Økonomisk Administrative Vejledning, dog med enkelte undtagelser som angivet nedenfor.

Den anvendte regnskabspraksis er uændret i forhold til sidste år.

Samtlige af de hovedkonti, som virksomheden med CVR-nr. 16 28 71 80 er ansvarlig for, er udgiftsbaserede.

Alle virksomhedens bevillinger er således udgiftsbaserede.

Regnskabsaflæggelsen omfatter dels et omkostningsbaseret årsregnskab bestående af en resultatopgørelse og balance, jf. afsnit 3.2. og 3.3., dels et udgiftsbaseret bevillingsregnskab (SKS-regnskab), der består af en udgiftsbaseret resultatopgørelse, jf. afsnit 3.5.-3.7.

I forhold til opgørelsen af generelle fællesomkostninger henvises der til virksomhedens regnskabsinstruks.

Om den anvendte regnskabspraksis vedrørende henholdsvis årsregnskabet og bevillingsregnskabet kan i øvrigt oplyses følgende:

Årsregnskab (omkostningsbaseret)

Årsregnskabet, der fremgår af afsnit 3.2. og 3.3., er udarbejdet i overensstemmelse med statens omkostningsbaserede regnskabsprincipper og omfatter samtlige af de hovedkonti, som virksomheden med CVR-nr. 16 28 71 80 er ansvarlig for, jf. ledelsespåtegningen.

Finansministeriets retningslinjer foreskriver en bagatelgrænse for aktivering af produktionsanlæg og maskiner, transportmateriel, inventar og it-udstyr på 50.000 kr. Efter godkendelsen fra Moderniseringsstyrelsen anvender virksomheden med CVR-nr. 16 28 71 80 100.000 kr. som bagatelgrænse. Denne grænse er begrundet dels i virksomhedens store mængder af aktiver under 100.000 kr., hvor registrering som anlæg vil være ressourcekrævende, og dels i det forhold at værdien af disse aktiver ikke er væsentlig i forhold til virksomhedens samlede værdi af anlægsaktiver.

Ved værdiansættelsen af varebeholdninger nedskrives ukurant og ældre varebeholdninger til nettorealisationsværdi, hvis denne er lavere end kostprisen. Behovet for nedskrivning baseres på faktiske forhold, historiske erfaringer samt skønsmæssige vurderinger. Disse skønsmæssige vurderinger er baseret på en række principper. Hovedprincipperne bag nedskrivningen af varelageret er:

- Reservedele og komponenter nedskrives på baggrund af seneste indkøbstidspunkt.
- Væsentlige reservedele og komponenter bliver nedskrevet på baggrund af den akkumulerede afskrivningsprocent på hovedmaterielsystemet, hvortil genstanden kan relateres.
- Ammunition og sprængstof nedskrives, såfremt sidste anvendelsesdato er overskredet.

Bevillingsregnskab (udgiftsbaseret)

Bevillingsregnskabet for virksomheden med CVR-nr. 16 28 71 80, der fremgår af afsnit 3.5.-3.7., er udarbejdet i overensstemmelse med statens udgiftsbaserede regnskabsprincipper, idet alle bevillinger er udgiftsbaserede. De nævnte principper fraviges dog på et enkelt område, idet forskudsbetalinger til leverandører vedrørende levering af materiel mv. vedrørende flerårige kontrakter indregnes og udgiftsføres i bevillingsregnskabet på betalingstidspunktet i henhold til tekst-anmærkning på finansloven.

Bevillingsregnskabet omfatter samtlige de hovedkonti, som virksomheden med CVR-nr. 16 28 71 80 er ansvarlig for, jf. ledelsespåtegningen.

Omregningstabel

Forskellen mellem det omkostningsbaserede og det udgiftsbaserede regnskab fremgår af afsnit 3.4.

3.2. Resultatopgørelse**TABEL 3.2.1. / Resultatopgørelse**

(mio. kr.)	Note	2017	2016	Budget 2018 ⁴
Ordinære driftsindtægter, ekskl. bevilling				
Salg af vare- og tjenesteydelser		-694,1	-667,3	
Tilskud til egen drift		0,0	0,0	
Øvrige driftsindtægter		0,0	0,0	
Gebyrer		0,0	0,0	
Ordinære driftsindtægter i alt		-694,1	-667,3	-632,3
Ordinære driftsomkostninger				
Ændring i lagre		3.063,6	2.483,5	
Forbrugsomkostninger				
Husleje		90,5	82,4	
Andre forbrugsomkostninger		110,3	131,6	
Forbrugsomkostninger i alt		200,8	214,0	
Personaleomkostninger:	1			
Lønninger		8.560,0	8.363,3	
Pension		1.105,1	1.089,9	
Lønrefusion		-233,6	-236,8	
Andre personaleomkostninger		142,6	148,7	
Personaleomkostninger i alt		9.574,1	9.365,1	9.574,3
Andre ordinære driftsomkostninger		8.179,0	6.227,9	11.980,3
Af- og nedskrivninger	2	1.412,1	1.915,7	
Ordinære driftsomkostninger i alt		22.429,6	20.206,2	21.554,6
Resultat af ordinær drift		21.735,5	19.538,9	20.922,3
Andre driftsposter:				
Andre driftsindtægter		-300,1	-365,3	-293,8
Andre driftsomkostninger		143,9	137,8	
Resultat før finansielle poster		21.579,3	19.311,4	20.628,5
Finansielle poster:				
Finansielle indtægter		-7,4	-6,1	
Finansielle udgifter		-67,9	-260,2	
Resultat før ekstraordinære poster		21.504,0	19.045,1	20.628,5
Ekstraordinære poster:				
Ekstraordinære indtægter		0,0	0,0	
Ekstraordinære udgifter		0,0	0,0	
Omkostningsbaseret resultat i alt		21.504,0	19.045,1	20.628,5

⁴ Beløbene er det udgiftsbaserede grundbudget, som er indberettet til Moderniseringsstyrelsen.

Resultatopgørelsen for det omkostningsbaserede regnskab udviser et resultat på 21,5 mia. kr. i 2017 mod et resultat på 19,0 mia. kr. i 2016.

Resultat af ordinær drift udgør 21,7 mia. kr. i 2017 mod 19,5 mia. kr. i 2016. Afvigelsen kan primært henføres til regnskabsposten Andre ordinære driftsomkostninger. I denne regnskabspost indgår den årlige regulering af forskudsbetalinger vedrørende samhandel med det amerikanske forsvar, Government to Government Agreements. Reguleringen er negativ i

2017, hvor den var positiv i 2016. I regnskabsposten indgår ligeledes regulering af hensættelser. Reguleringen af hensættelser i 2017 er væsentligt større end i 2016. Årsagen er forklaret under afsnit 3.3.

Andre driftsposter omfatter indtægter og omkostninger, der ligger ud over ordinær drift, herunder blandt andet tab og gevinst ved afhændelse af anlægsaktiver.

3.3. Balance

TABEL 3.3.1. / Balance (mio. kr.)

Aktiver	Note	Ultimo 2017	Ultimo 2016
Anlægsaktiver			
Immaterielle anlægsaktiver			
Færdiggjorte udviklingsprojekter		38,7	54,1
Erhvervede koncessioner, patenter mv.		5,6	15,5
Udviklingsprojekter under opførelse		5,9	0,5
Immaterielle anlægsaktiver i alt	3	50,2	70,1
Materielle anlægsaktiver			
Grunde, areal og bygninger		6.951,3	6.784,3
Infrastruktur		0,0	0,0
Produktionsanlæg og maskiner		3.055,8	3.324,6
Transportmateriel		15.484,8	15.251,2
Inventar og it-udstyr		21,9	28,6
Igangværende arbejde for egen regning		3.812,8	4.130,2
Materielle anlægsaktiver i alt	4	29.326,6	29.518,9
Finansielle anlægsaktiver		0,0	0,0
Anlægsaktiver i alt		29.376,8	29.589,0
Omsætningsaktiver			
Varebeholdninger		13.396,0	13.878,3
Tilgodehavender		3.002,6	2.668,1
Værdipapirer		0,0	0,0
Likvide beholdninger		1.205,2	420,3
Omsætningsaktiver i alt		17.603,8	16.966,7
Aktiver i alt		46.980,6	46.555,7

Passiver	Note	Ultimo 2017	Ultimo 2016
Egenkapital i alt	5	38.345,5	39.664,9
Hensættelser	6	4.122,8	2.998,3
Langfristede gældsposter			
Prioritetsgæld		0,0	0,0
Anden langfristet gæld		0,0	0,0
Statsgæld		0,0	0,0
Donationer		96,6	93,5
Langfristet gæld i alt		96,6	93,5
Kortfristede gældsposter			
Leverandører af varer og tjenesteydelser		2.309,6	1.861,9
Anden kortfristet gæld		957,2	824,9
Skyldige feriepenge		1.103,4	1.059,2
Igangværende arbejder for fremmed regning		13,0	34,1
Periodeafgrænsningsposter		32,5	18,9
Kortfristet gæld i alt		4.415,7	3.799,0
Gæld i alt		4.512,3	3.892,5
Passiver i alt		46.980,6	46.555,7

Balancen pr. 31. december 2017 udviser en balance-sum på 47,0 mia. kr. imod 46,6 mia. kr. i 2016.

I løbet af 2017 har der været et fald i værdien af igangværende arbejde for egen regning, hvilket blandt andet skyldes et fald i forskudsbetalinger på 668 mio. kr., en nettotilgang af igangværende arbejde på 154 mio. kr. vedrørende blandt andet Seahawk-helikoptere, inspektionsskibe og havneanlæg på Flådestation Frederikshavn samt opbygning af igangværende arbejde fra egne lagre på 196 mio. kr.

Værdien af omsætningsaktiver er steget fra 17,0 mia. kr. til 17,6 mia. kr., væsentligst som følge af at de likvide beholdninger er steget. Der er i 2017 modtaget likviditetsregulering vedrørende 2016 på 0,1 mia. kr.

Egenkapitalen er i 2017 opgjort til 38,3 mia. kr. Der henvises til note 5.

Ændringen i hensatte forpligtelser på 1,1 mia. kr. skyldes primært en stigning i forpligtelserne vedrørende

skader og erstatninger som følge af internationale operationer, herunder forpligtelser vedrørende PTSD. Der henvises til note 6.

Eventualforpligtelser vises i note 7 til balancen.

3.4. Omregningstabel

Omregningstabellen viser omregningen af årets resultat fra omkostningsbaserede principper til udgiftsbaserede principper (årets nettoudgifter). Det fremgår af tabellen, at det omkostningsbaserede resultat for 2017 udgør 21,5 mia. kr., og at det udgiftsbaserede resultat udgør 19,9 mia. kr. Årets bevillinger indgår ikke i årets omkostningsbaserede resultat eller i årets nettoudgifter.

Nedenstående omregningstabel omfatter alle delregnskabsnumre (underkonti) for virksomheden med CVR-nr. 16 28 71 80 (bogføringskreds 14011).

TABEL 3.4.1. / Omregningstabel

(mio. kr.)	2017
Årets resultat efter omkostningsbaseret princip	21.504,0
Afskrivninger	-1.453,1
Nedskrivning	41,0
Ændring i hensættelser	-1.124,5
Lagerregulering	-608,2
Forskudsbetalinger vedrørende tjeneste- og serviceydelser	301,6
Igangværende arbejder/udviklingsprojekter under opførelse	1.366,7
Regulering af personaleomkostninger (skyldige feriepenge og skyldigt overarbejde)	-53,7
Tab på debitorer	0,0
Korrektion af forskellen mellem tab/gevinst ved salg af aktiver og salgsprisen	-43,9
Årets nettoudgifter	19.929,9

Afskrivninger og nedskrivninger på i alt 1,4 mia. kr. og regulering af hensættelser på 1,1 mia. kr. indgår alene i det omkostningsbaserede regnskab.

Lagerregulering på -0,6 mia. kr. er udtryk for, at det udgiftsbaserede indkøb af lagervarer på 2,5 mia. kr. er mindre end det omkostningsbaserede forbrug af lagervarer på 3,1 mia. kr.

Forskudsbetalinger vedrørende tjeneste- og serviceydelser udgør netto 0,3 mia. kr. og indgår udelukkende i det udgiftsbaserede resultat.

Indkøb til igangværende arbejde for egen regning og udviklingsprojekter under opførelse udgør 1,4 mia. kr. og indgår alene i det udgiftsbaserede resultat.

Regulering af personaleomkostninger udtrykker en nettoforøgelse af forpligtelser til feriepenge og merarbejde mv.

Korrektion af forskellen mellem de omkostningsbase-rede tab og gevinster ved salg af aktiver og den ud-giftsbaserede salgspris ved salg af anlæg udgør en nettoindtægt, der udelukkende indgår i det udgifts-baserede resultat.

3.5. Bevillingsregnskab

TABEL 3.5.1. / Bevillingsregnskab for finanslovskonti på driftsbevillingen (mio. kr.)

Generelle puljer og reserver § 12.11.02	Regnskab 2016	Budget 2017 ⁵	Regnskab 2017	Afvigelse	Budget 2018 ⁶
Udgifter	80,8	261,5	123,9	137,6	352,8
Indtægter	-11,8	-3,0	-9,6	6,6	-5,0
Resultat, brutto	69,0	258,5	114,3	144,2	347,8
Bevilling, netto	-365,4	258,5	258,5	0,0	347,8
Resultat, netto	-434,4	0,0	144,2	-144,2	0,0

Forsvarsministeriets Personalestyrelse § 12.12.01 § 12.12.02 § 12.12.03	Regnskab 2016	Budget 2017	Regnskab 2017	Afvigelse	Budget 2018
Udgifter	2.008,9	1.812,7	1.884,5	-71,8	1.826,9
Indtægter	-4,0	-1,2	-1,7	0,5	-1,2
Resultat, brutto	2.004,9	1.811,5	1.882,8	-71,3	1.825,7
Bevilling, netto	2.036,9	1.811,5	1.811,5	0,0	1.825,7
Resultat, netto	32,0	0,0	-71,3	71,3	0,0

Forsvarsministeriets Materiel- og indkøbsstyrelse § 12.13.01 § 12.13.02 § 12.13.03	Regnskab 2016	Budget 2017	Regnskab 2017	Afvigelse	Budget 2018
Udgifter	5.747,9	5.610,4	5.621,0	-10,6	5.487,2
Indtægter	-221,5	-140,8	-161,8	21,0	-133,8
Resultat, brutto	5.526,4	5.469,6	5.459,2	10,4	5.353,4
Bevilling, netto	5.632,0	5.469,6	5.469,6	0,0	5.353,4
Resultat, netto	105,6	0,0	10,4	-10,4	0,0

Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse § 12.14.01 § 12.14.02	Regnskab 2016	Budget 2017	Regnskab 2017	Afvigelse	Budget 2018
Udgifter	1.867,7	1.828,9	1.818,4	10,5	1.697,2
Indtægter	-124,6	-133,2	-140,1	6,9	-118,3
Resultat, brutto	1.743,1	1.695,7	1.678,3	17,4	1.578,9
Bevilling, netto	1.744,0	1.695,7	1.695,7	0,0	1.578,9
Resultat, netto	0,9	0,0	17,4	-17,4	0,0

⁵ Budget 2017 er finanslov og tillægsbevilling.

⁶ Budget 2018 er gældende grundbudget som indtastet i SKS og indrapporteret til Finansministeriet.

TABEL 3.5.1. / Bevillingsregnskab for finanslovskonti på driftsbevillingen (mio. kr.) (forsat)

Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse § 12.15.01	Regnskab 2016	Budget 2017	Regnskab 2017	Afvigelse	Budget 2018
Udgifter	87,3	91,0	90,2	0,8	97,9
Indtægter	-0,1	-0,1	-0,1	0,0	0,0
Resultat, brutto	87,2	90,9	90,1	0,8	97,9
Bevilling, netto	88,4	90,9	90,9	0,0	97,9
Resultat, netto	1,2	0,0	0,8	-0,8	0,0

Værnsfælles Forsvarskommando § 12.23.01 § 12.23.02 § 12.23.03 § 12.23.04 § 12.23.06 § 12.23.07 § 12.23.20 § 12.23.21	Regnskab 2016	Budget 2017	Regnskab 2017	Afvigelse	Budget 2018
Udgifter	7.931,6	8.207,4	8.277,6	-70,2	8.448,0
Indtægter	-402,7	-428,0	-435,9	7,9	-373,5
Resultat, brutto	7.528,9	7.779,4	7.841,7	-62,3	8.074,5
Bevilling, netto	7.632,3	7.779,4	7.779,4	0,0	8.074,5
Resultat, netto	103,4	0,0	-62,3	62,3	0,0

Hjemmeværnet § 12.24.01	Regnskab 2016	Budget 2017	Regnskab 2017	Afvigelse	Budget 2018
Udgifter	517,2	442,3	508,5	-66,2	424,6
Indtægter	-2,0	-0,8	-1,6	0,8	-0,5
Resultat, brutto	515,2	441,5	506,9	-65,4	424,1
Bevilling, netto	535,2	441,5	441,5	0,0	424,1
Resultat, netto	20,0	0,0	-65,4	65,4	0,0

Bidrag til NATO (reservationsbevilling) § 12.29.01 § 12.29.11	Regnskab 2016	Budget 2017	Regnskab 2017	Afvigelse	Budget 2018
Udgifter	274,3	92,5	264,7	-172,2	283,2
Indtægter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Resultat, brutto	274,3	92,5	264,7	-172,2	283,2
Bevilling, netto	271,9	92,5	92,5	0,0	283,2
Resultat, netto	-2,4	0,0	-172,2	172,2	0,0

I alt	Regnskab 2016	Budget 2017	Regnskab 2017	Afvigelse	Budget 2018
Udgifter	18.515,5	18.346,7	18.588,7	-242,0	18.617,7
Indtægter	-766,6	-707,1	-750,8	43,7	-632,3
Resultat, brutto	17.748,9	17.639,6	17.837,9	-198,3	17.985,5
Bevilling, netto	17.575,3	17.639,6	17.639,6	0,0	17.985,5
Resultat, netto	-173,6	0,0	-198,3	198,3	0,0

Året samlede resultat for driftsbevillingerne blev et merforbrug på 198,3 mio. kr. Årets merforbrug skyldes primært merudgifter til erstatninger til tidligere udsendte soldater med konstateret PTSD.

Der henvises til afsnit 3.2. i de enkelte styrelser årsberetninger (bilag 1-6) for afvigelsesforklaringer for bevillingsregnskabet for den enkelte styrelse.

Det skal samtidig bemærkes, at der løbende flyttes bevillinger mellem de enkelte myndigheders hovedkonti og de centrale reserver på § 12.11.02 som følge af merbehov og ændrede prioriteringer.

Tabel 3.5.2. viser Forsvarsministeriets interne rebudgetteringspraksis på *indtægter* i driftsbevillingen. Formålet med rebudgetteringen er at tilpasse Forsvarsministeriets bevilling til de interne rammer, således at der er overensstemmelse mellem det interne og eksterne budget. Rebudgetteringen er en vanlig praksis i Forsvarsministeriets økonomistyring, som hviler på en koncernmodel. Efter aftale med Moderniseringsstyrelsen skal Forsvarsministeriet angive afvigelsesforklaringer for væsentlige mer- eller mindreindtægtsbevillinger i finansåret. Dette vedrører følgende hovedkonti i tabel 3.5.2.

TABEL 3.5.2. / Rebudgettering vedrørende indtægter i 2017 (mio. kr.)

Hovedkonto	Navn	Bevilling ⁷ B	Rebudget- tering på TB TB	Bevilling + TB B+TB	Regnskab R	Afvigelse (R-B)
§ 12.13.02	Materieldrift	0,7	112,3	113,0	105,7	105,0
§ 12.14.02	Etablissemendsdrift og bygnings- vedligehold	120,2	13,0	133,2	119,5	-0,5
§ 12.23.01	Værnsfælles Forsvarskommando	-	14,1	14,1	8,9	8,9
§ 12.23.04	Flyvevåbnet	165,9	204,5	370,4	358,9	193,0

Afvigelsen under Materieldrift på 105,0 mio. kr. skyldes primært indtægterne fra salg af kasseret materiel, herunder et større antal kasserede F-16-motorer samt salg af drivmidler.

Afvigelsen med hensyn til Etablissemendsdrift og bygningsvedligehold skyldes primært indtægter fra leje af kvarterer, arealer, bygninger og lokaler samt salg af el, vand og varme.

Afvigelserne under Værnsfælles Forsvarskommando er primært indtægter i forbindelse med salg af brændstof til forskere i Arktis og opkrævning af civiles betaling for benyttelse af isbryderassistance i dansk farvand (isafgifter).

Under Flyvevåbnet skyldes afvigelsen især indtægter fra lease back af Forsvarets strategiske civilchartrede skibe og indtægter fra deltagelse i Frontex.

3.6. Bevillingsafregning

Den samlede bevillingsafregning for de udgiftsbaserede finanslovskonti fremgår af tabel 3.6.1. Årets samlede resultat er et overskud på 114,0 mio. kr., der dækker over et merforbrug på driftskontiene på 198,4 mio. kr. og et mindreforbrug på anlægskontiene på 312,4 mio. kr. Det samlede akkumulerede overskud beløber sig herefter til 4.222,3 mio. kr.

⁷ Finanslov og tillægsbevillinger, dog ikke rebudgettering på tillægsbevillinger.

TABEL 3.6.1. / Bevillingsafregning (mio. kr.)

Hovedkonti	Bevilling	Regnskab	Årets overskud	Disponibelt overskud der bortfalder	Akkumuleret overskud til videreførelse ⁸
Anlæg § 12.13.04 Udgifter Indtægter	2.342,6 0,0	1.876,1 0,0	466,5 0,0	0,0 0,0	3.011,0 0,0
Anlæg § 12.14.03 Udgifter Indtægter	269,1 8,1	438,6 4,8	-169,5 3,3	20,8 0,0	427,1 0,000
Anlæg § 12.14.04 Udgifter Indtægter	11,2 221,1	1,101 221,0	10,1 0,1	0,0 0,0	30,0 0,0
Anlæg § 12.29.13 Udgifter Indtægter	48,5 48,5	35,9 35,9	12,6 12,6	0,0 0,0	0,0 0,0
Anlæg § 12.29.15 Udgifter Indtægter	7,2 0,0	1,9 0,0	5,3 0,0	0,0 0,0	59,3 0,0
Anlægsbevilling i alt⁹	2.630,1	2.317,7	312,4	20,8	3.527,3
Driftsbevilling § 12.11.02 Lønsum Øvrig drift	88,5 170,0	11,1 103,2	77,4 66,8	0,0 0,5	345,9 66,2
Driftsbevilling § 12.12.01 Lønsum Øvrig drift	275,0 78,3	280,7 85,2	-5,7 -6,9	0,0 0,0	0,0 -0,2
Driftsbevilling § 12.12.02 Lønsum Øvrig drift	652,7 723,0	643,4 787,5	9,3 -64,5	0,0 0,0	15,4 33,0
Driftsbevilling § 12.12.03 Lønsum Øvrig drift	39,6 42,9	43,1 42,8	-3,5 0,1	0,0 0,0	-0,9 4,4
Driftsbevilling § 12.13.01 Lønsum Øvrig drift	879,2 66,7	893,1 63,1	-13,9 3,6	0,0 0,0	-0,3 7,4
Driftsbevilling § 12.13.02 Lønsum Øvrig drift	0,0 4.073,7	0,0 4.007,8	0 65,9	0,0 0,0	0,0 115,7
Driftsbevilling § 12.13.03 Lønsum Øvrig drift	0,0 450,0	0,0 495,2	0,0 -45,2	0,0 0,0	0,0 -3,8
Driftsbevilling § 12.14.01 Lønsum Øvrig drift	303,8 10,2	301,1 10,1	2,7 0,1	0,0 0,0	1,5 2,5
Driftsbevilling § 12.14.02 Lønsum Øvrig drift	0,7 1.381,0	0,0 1.367,1	0,7 13,9	0,0 0,0	0,0 26,9
Driftsbevilling § 12.15.01 Lønsum Øvrig drift	87,6 3,3	87,2 2,9	0,4 0,4	0,0 0,0	1,6 1,0
Driftsbevilling § 12.23.01 Lønsum Øvrig drift	658,6 228,8	657,8 232,0	0,8 -3,2	0,0 0,0	3,8 1,1
Driftsbevilling § 12.23.02 Lønsum Øvrig drift	2.775,3 313,5	2.774,7 323,8	0,6 -10,3	0,0 0,0	9,0 0,0
Driftsbevilling § 12.23.03 Lønsum Øvrig drift	1.049,6 98,8	1.053,3 124,1	-3,7 -25,3	0,0 0,0	-2,9 -4,1
Driftsbevilling § 12.23.04 Lønsum Øvrig drift	1.341,4 305,2	1.355,6 299,4	-14,2 5,8	0,0 0,0	-1,6 5,8

⁸ Akkumuleret overskud til videreførelse er inklusiv eventuelle dispositionsmæssige omflytninger fra løn til øvrig drift med henblik på inddækning af akkumuleret underskud på øvrig drift ultimo 2017.

⁹ Anlægsbevillinger er bruttobevillinger, hvorfor indtægterne som hovedregel ikke medtages i opgørelsen af anlægsbevillingen. Undtaget herfra er indtægterne på § 12.13.04 og § 12.29.13, der bevillingsteknisk omflyttes på bevillingsafregningen.

Hovedkonti	Bevilling	Regnskab	Årets overskud	Disponibelt overskud der bortfalder	Akkumuleret overskud til videreførelse ⁷
Driftsbevilling § 12.23.06					
Lønsum	195,6	199,8	-4,2	0,0	-1,1
Øvrig drift	36,6	49,8	-13,2	0,0	2,2
Driftsbevilling § 12.23.07					
Lønsum	325,0	325,6	-0,6	0,0	0,7
Øvrig drift	11,1	11,3	-0,2	0,0	2,1
Driftsbevilling § 12.23.20					
Lønsum	274,6	262,2	12,4	0,0	12,1
Øvrig drift	39,4	43,3	-3,9	0,0	0,0
Driftsbevilling § 12.23.21					
Lønsum	109,0	112,3	-3,3	0,0	2,5
Øvrig drift	16,9	16,7	0,2	0,0	3,1
Driftsbevilling § 12.24.01					
Lønsum	347,8	394,6	-46,8	0,0	-13,4
Øvrig drift	93,7	112,4	-18,7	0,0	26,5
Reservationsbevilling § 12.29.01					
Udgifter	87,5	213,9	-126,4	0,0	2,7
Indtægter	0,0	0	0,0	0,0	0,0
Reservationsbevilling § 12.29.11					
Udgifter	5,0	50,8	-45,8	0,0	30,3
Indtægter	0,0	0	0,0	0,0	0,0
Driftsbevilling i alt	17.639,6	17.838,0	-198,4	0,5	695,0
Drifts- og anlægsbevilling i alt	20.269,7	20.155,7	114,0	21,3	4.222,3

Driftsbevillingerne omfatter Generelle puljer og reserver samt driftskonti tilhørende Værnsfælles Forsvarskommando, Hjemmeværnet, Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse, Forsvarsministeriets Personalestyrelse, Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse og Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse. Endvidere er de to reservationsbevillinger på § 12.29.01 og § 12.29.11 medtaget.

Samlet set er der et merforbrug på driftsbevillingerne på 198,4 mio. kr. Derudover er der ved bevillingsafregningen bortfaldet 0,5 mio. kr. af den akkumulerede opsparring. Bortfaldet vedrører uforbrugte midler til Den Offentlige Lederuddannelse modtaget i 2009 og 2011. Det akkumulerede videreførelsesbeløb på kontiene reduceres som følge heraf fra 893,9 mio. kr. primo 2017 til 695 mio. kr. ultimo året. Årets underskud skyldes primært merudgifter til erstatninger til tidligere udsendte soldater diagnosticeret med PTSD. Forsvarsministeriet har i 2017 ansøgt Finansministeriet om og fået dispensation til, at op til 206,8 mio. kr. af opsparringen kan anvendes hertil. Disse merudgifter til PTSD-erstatninger er for 2017 opgjort til 268,7 mio. kr., og dele af merudgifterne har således kunnet afholdes inden for bevillingsrammen. Det bemærkes, at

Forsvarsministeriet på tillægsbevillingslovforslaget har samlet en del af tidligere års bevillingsopsparring fra diverse hovedkonti fordelt på ministerområdet, herunder fra omkostningsbaserede bevillinger som blandt andet departementet for at kunne dække merudgifterne til PTSD. Denne omflytning af bevilling er sket som led i den almindelige rebudgettering.

Anlægsbevillingerne omfatter materielanskaffelser, bygge- og anlægskonti samt kontoen for provenu ved afhændelse af ejendomme. Overskuddet på disse konti er på i alt 312,4 mio. kr. Der er ved bevillingsafregningen bortfaldet 20,8 mio. kr. af den akkumulerede opsparring. Bortfaldet vedrører uforbrugte midler til særinstitutioner i Holmens Kanal 9 (Forsvarsministeriets departements og den københavnske del af Værnsfælles Forsvarskommandos nye domicil). Bortfaldet medgår til at reducere huslejen for ejendommen. Det akkumulerede overskud til videreførelse er som følge heraf steget fra 3.235,7 mio. kr. primo 2017 til 3.527,3 mio. kr. ved udgangen af året.

Der henvises til afsnit 3.2. i de enkelte styrelses årsberetninger (bilag 1-6) for afvigelsesforklaringer til de enkelte konti.

3.7. Akkumuleret resultat

Årets akkumulerede resultat for 2017 er opgjort til 114,0 mio. kr. Det akkumulerede resultat videreføres til 2018.

TABEL 3.7.1. / Akkumuleret resultat (mio. kr.)

Hovedkonti	Ultimo 2014	Ultimo 2015	Ultimo 2016	Resultat 2017	Ultimo 2017
Driftsbevilling § 12.11.02	1.509,3	702,9	268,5	144,1	412,1 ¹⁰
Driftsbevilling § 12.12.01	23,4	90,8	12,5	-12,7	-0,2
Driftsbevilling § 12.12.02	0,0	0,0	103,6	-55,2	48,4
Driftsbevilling § 12.12.03	0,0	0,0	6,9	-3,4	3,5
Driftsbevilling § 12.13.01	5,9	9,5	17,3	-10,3	7,0
Driftsbevilling § 12.13.02	-73,9	-7,4	49,8	65,9	115,7
Driftsbevilling § 12.13.03	-22,5	0,8	41,4	-45,2	-3,8
Anlægsbevilling § 12.13.04	1.929,6	2.496,9	2.544,5	466,5	3.011,0
Driftsbevilling § 12.14.01	2,2	-2,8	1,2	2,8	4,0
Driftsbevilling § 12.14.02	-12,2	15,3	12,2	14,6	26,8
Anlægsbevilling § 12.14.03	549,7	647,4	617,4	-169,5	427,2 ¹⁰
Anlægsbevilling § 12.14.04	10,0	9,5	19,9	10,1	30,0
Driftsbevilling § 12.15.01	0,8	0,6	1,8	0,8	2,6
Driftsbevilling § 12.23.01	0,0	-22,1	7,2	-2,4	4,8
Driftsbevilling § 12.23.02	-33,9	-37,2	18,6	-9,7	8,9
Driftsbevilling § 12.23.03	20,4	159,1	22,1	-29,0	-6,9
Driftsbevilling § 12.23.04	12,7	-119,0	12,7	-8,4	4,3
Driftsbevilling § 12.23.06	0,0	-2,1	18,5	-17,4	1,1
Driftsbevilling § 12.23.07	0,0	0,0	3,7	-0,8	2,8
Driftsbevilling § 12.23.20	1,9	2,6	3,5	8,6	12,1
Driftsbevilling § 12.23.21	8,0	10,3	8,7	-3,1	5,6
Driftsbevilling § 12.24.01	58,3	58,5	78,5	-65,4	13,1
Reservationsbevilling § 12.29.01	117,9	129,3	129,1	-126,4	2,7
Reservationsbevilling § 12.29.11	89,8	78,3	76,1	-45,8	30,3
Anlægsbevilling § 12.29.15	45,8	56,1	53,9	5,3	59,2
Samlet resultat	3.793,2	4.277,4	4.129,6	114,0	4.222,3

¹⁰ Disponibelt overskud bortfalder.

3.8. Pengestrømsopgørelse

Pengestrømsopgørelsen er opstillet efter den indirekte metode med udgangspunkt i bevillingen og det omkostningsbaserede resultat. Pengestrømsopgørelsen vi-

ser pengestrømme for året fordelt på drifts-, investerings- og finansieringsaktivitet, samt hvorledes disse pengestrømme har påvirket årets likvide midler.

TABEL 3.8.1. / Pengestrømsopgørelse 1. januar – 31. december

(mio. kr.)	2017	2016
Samlet bevilling for de konti, der er nævnt i påtegningen	20.269,7	19.505,4
Indtægtsbevilling for § 12.14.03 og § 12.14.04	-229,2	-471,8
Omkostningsbaseret resultat	-21.504,0	-19.045,1
Tilbageførte afskrivninger og nedskrivninger	1.412,1	1.915,7
Ændringen i hensættelser	1.124,5	498,9
Forskydning varebeholdninger	482,4	-287,3
Forskydning omsætningsaktiver	-334,5	162,3
Forskydning kort- og langfristet gæld i øvrigt	619,8	-40,8
Driftens likviditetsvirkning	1.840,8	2.237,3
Likviditetsvirkning fra anlægsaktivitet	-1.200,0	-2.490,6
Pengestrømme af investeringsaktivitet	-1.200,0	-2.490,6
Årsafregning til Moderniseringsstyrelsen for tidligere år	144,1	-469,5
Pengestrømme fra finansieringsaktivitet	144,1	-469,5
Årets likviditetsforskydning	784,9	-722,8
Likvid beholdning ved årets begyndelse	420,3	1.143,1
Likvid beholdning ved årets udgang	1.205,2	420,3

Pengestrømme fra driftsaktivitet

Pengestrømme fra driftsaktivitet opgøres som bevillingen fratrukket det omkostningsbaserede resultat og reguleret for ikke-likvide driftsposter samt ændringer i driftskapitalen.

Driften har bidraget med et likviditetsmæssigt overskud, som følge af at det omkostningsbaserede resultat er under bevillingen samt en positiv forskydning i hensættelser, kort- og langfristet gæld og varebeholdninger.

Pengestrømme fra investeringsaktivitet

Pengestrømme til investeringsaktivitet omfatter køb og salg af anlægsaktiver, hvor køb af skibsbaserede helikoptere og grundenhed til inspektionsskib har omfattet de største enkeltinvesteringer i anlæg. Der er endvidere i 2017 solgt bygninger for 221,0 mio. kr.

Pengestrømme fra finansieringsaktivitet

Pengestrømme fra finansieringsaktivitet omfatter årsafregning fra Moderniseringsstyrelsen som konsekvens af et merforbrug i forhold til bevillingen for år 2016.

4. Påtegning

4.1. Ledelsespåtegning

Årsrapporten er aflagt i henhold til bekendtgørelse nr. 70 af 27. januar 2011 om statens regnskabsvæsen.

Efter omorganisering af Forsvarets øverste ledelse pr. 1. oktober 2014 blev der oprettet fem nye styrelser under Forsvarsministeriets departement; Værnsfælles Forsvarskommando, Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse, Forsvarsministeriets Personalestyrelse, Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse og Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse.

De nye styrelser og Hjemmeværnet indgår stadig i den samme balance, og der afgives derfor et samlet omkostningsregnskab.

Årsrapporten omfatter de hovedkonti på finansloven, som den tidligere Forsvarskommando under CVR-nr. 16 28 71 80 var ansvarlig for, herunder de regnskabsmæssige forklaringer, som skal tilgå Rigsrevisionen i forbindelse med bevillingskontrollen for finansåret 2017:

- § 12.11.02 Generelle puljer og reserver
- § 12.12.01 Forsvarsministeriets Personalestyrelse, Egen virksomhed
- § 12.12.02 Forsvarsministeriets Personalestyrelse, Funktionel Virksomhed
- § 12.12.03 Forsvarsministeriets Personalestyrelse, Centralt Styrede Enheder

- § 12.13.01 Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse
- § 12.13.02 Materialedrift
- § 12.13.03 Kapacitetsplan it
- § 12.13.04 Materielanskaffelser
- § 12.14.01 Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse
- § 12.14.02 Etablisementsdrift og bygningsvedligeholdelse
- § 12.14.03 Bygge- og anlægsarbejder
- § 12.14.04 Provenu ved afhændelse af ejendomme
- § 12.15.01 Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse
- § 12.23.01 Værnsfælles Forsvarskommando
- § 12.23.02 Hæren
- § 12.23.03 Søværnet
- § 12.23.04 Flyvevåbnet
- § 12.23.06 Specialoperationer
- § 12.23.07 Forsvarets Hovedværksteder
- § 12.23.20 Forsvarsakademiet
- § 12.23.21 Forsvarets Sundhedstjeneste
- § 12.23.50 Administrative bøder
- § 12.24.01 Hjemmeværnet
- § 12.29.01 Bidrag til NATOs militære driftsbudgetter mv.
- § 12.29.11 Bidrag til internationalt finansieret NATO-investeringsprogram
- § 12.29.13 Internationalt finansieret NATO-investeringsprogram
- § 12.29.15 Nationalt finansieret NATO-investeringsprogram

4.2. Påtegning

Det tilkendegives hermed:

- at årsrapporten er rigtig, dvs. at årsrapporten ikke indeholder væsentlige fejlinformationer eller udeladelser, herunder at måloppstillingen og målrapporteringen i årsrapporten er fyldestgørende,
- at de dispositioner, som er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis, og
- at der er etableret forretningsgange, der sikrer en økonomisk hensigtsmæssig forvaltning af de midler og ved driften af de institutioner, der er omfattet af årsrapporten.

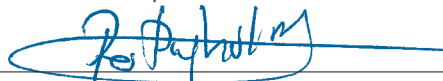
Der henvises endvidere til følgende styrelses årsberetninger:

- Værnsfælles Forsvarskommando
- Hjemmeværnet
- Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse
- Forsvarsministeriets Personalestyrelse
- Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse
- Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse

som indeholder beretning, målrapportering, driftsregnskab og påtegning.

Det bemærkes i forhold til hovedkonti: § 12.11.02 Generelle puljer og reserver, § 12.29.01 Bidrag til NATOs militære driftsbudgetter mv., § 12.29.11 Bidrag til internationalt finansieret NATO-investeringsprogram, § 12.29.13 Internationalt finansieret NATO investeringsprogram og § 12.29.15 Nationalt finansieret NATO-investeringsprogram, at disse konti ansvarsmæssigt hører under Forsvarsministeriets departement, hvor de styres af Koncernøkonomi- og Driftsafdelingen.

København, den 12. marts 2018

Per Pugholm Olsen

Koncernstyringsdirektør

København, den 12. marts 2018

Thomas Ahrenkiel

Departementschef

5. Bilag til regnskabet

5.1. Noter til resultatopgørelsen

NOTE 1. / Personaleomkostninger (antal årsværk)

Personalegrupper	2014	2015	2016	2017	Budget 2018 ¹²
Officerer	3.819	3.546	3.446	3.419	
Stampersonel	11.464	11.419	11.724	11.748	
Værnepligtige ¹³	1.681	1.715	1.607	1.952	
Civile	4.571	4.522	4.477	4.382	
Kontraktansatte	518	481	364	340	
I alt	22.053	21.683	21.618	21.841	21.425

Som det fremgår af note 1 var der under CVR-nr. 16 28 71 80 i 2017 opgjort 21.841 årsværk, hvilket er en mindre stigning i forhold til 2016, hvor der var 21.618 årsværk.

For uddybning af personaleomkostningerne for den enkelte styrelse henvises til tabel 3.3.1. og 3.3.2. i styrelsernes årsberetninger (bilag 1-6).

NOTE 1. / Til- og afgang medarbejdere (antal medarbejdere) (fortsat)

	2014	2015	2016	2017
Tilgang af medarbejdere	1.367	1.813	2.023	2.053
Afgang af medarbejdere	2.509	1.957	2.019	1.882

NOTE 1. / Til- og afgang medarbejdere (antal medarbejdere) (fortsat) Hjemmeværnet

	2014	2015	2016	2017
Tilgang af medarbejdere	27	80	99	169
Afgang af medarbejdere	66	83	27	129

NOTE 2. / Af- og nedskrivninger

(mio. kr.)	2016	2017
Årets af- og nedskrivninger	1.915,7	1.734,4
Regulering af tidligere års afskrivninger af reklassificerede anlæg	0,0	-322,3
Af- og nedskrivninger i alt	1.915,7	1.412,1

¹² De budgetterede årsværk er hentet fra finansloven for 2018.

¹³ Inklusiv værnepligtige i Beredskabsstyrelsen.

5.2. Noter til balancen

De efterfølgende noter 3-7 viser udviklingen i de pågældende balanceposter.

NOTE 3. / Immaterielle anlægsaktiver

(mio. kr.)	Færdiggjorte udviklingsprojekter	Erhvervede koncessioner, patenter, licenser, mv.	I alt
Kostpris	928,5	165,5	1.094,0
Primokorrektioner og flytning ml. bogføringskredse	0,0	0,0	0,0
Tilgang	0,0	1,1	1,1
Afgang	0,0	0,0	0,0
Kostpris pr. 31.12.2017	928,5	166,6	1.095,1
Akkumulerede afskrivninger	-889,8	-161,0	-1.050,8
Akkumulerede nedskrivninger	0,0	0,0	0,0
Akkumulerede af- og nedskrivninger 31.12.2017	-889,8	-161,0	-1.050,8
Regnskabsmæssig værdi pr. 31.12.2017	38,7	5,6	44,3
Årets afskrivninger	-15,5	-10,9	-26,4
Årets nedskrivninger	0,0	0,0	0,0
Årets af- og nedskrivninger	-15,5	-10,9	-26,4
Afskrivningsperiode/år	5 til 8 år	3 år eller rettighedens levetid	

NOTE 3. / Immaterielle anlægsaktiver (fortsat)

Udviklingsprojekter under opførelse (mio. kr.)	I alt
Primosaldo pr. 1. januar 2017	0,5
Tilgang	7,0
Nedskrivninger	0,0
Overført til færdiggjorte udviklingsprojekter	-1,5
Kostpris pr. 31.12.2017	5,9

NOTE 4. / Materielle anlægsaktiver

(mio. kr.)	Grunde, arealer og bygninger	Infrastruktur	Produktionsanlæg og maskiner	Transportmateriel	Inventar og it-udstyr	I alt
Kostpris	8.511,0	0,0	10.146,5	32.388,7	194,3	51.240,5
Primokorrektioner	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tilgang	437,0	0,0	-124,3	1.300,1	15,3	1.628,1
Afgang	-124,9	0,0	-61,3	-148,8	0	-335,0
Kostpris pr. 31.12.2017	8.823,1	0,0	9.960,9	33.540,0	209,6	52.533,6
Akkumulerede afskrivninger	-1.871,8	0,0	-6.824,5	-17.986,6	-187,7	-26.870,6
Akkumulerede nedskrivninger	0,0	0,0	-80,6	-68,6	0,0	-149,2
Akkumulerede af- og nedskrivninger 31.12.2017	-1.871,8	0,0	-6.905,2	-18.055,2	-187,7	-27.019,8
Regnskabsmæssig værdi pr. 31.12.2017	6.951,3	0,0	3.055,8	15.484,8	21,9	25.513,8
Årets afskrivninger	-145,1	0,0	-83,2	-971,3	-22,0	-1.221,6
Årets nedskrivninger	0,0	0,0	-0,2	53,6	0,0	53,4
Årets af- og nedskrivninger	-145,1	0,0	-83,4	-917,7	-22,0	-1.168,2
Afskrivningsperiode/år	0 til 50 år	-	10 til 20 år	5 til 30 år	3 år	

Til- og afgang, akkumulerede af- og nedskrivninger og årets af- og nedskrivninger på produktionsanlæg og maskiner er påvirket af reklassifikationer af aktiver.

NOTE 4. / Materielle anlægsaktiver (fortsat)

Igangværende arbejder for egen regning (mio. kr.)	I alt
Primosaldo pr. 1. januar 2017	4.130,2
Tilgang	1.560,9
Nedskrivninger	0,0
Overført til færdige materielle anlægsaktiver	-1.878,3
Kostpris pr. 31.12.2017	3.812,8

Forudbetalinger vedrørende igangværende arbejder indgår i regnskabsposten.

NOTE 5. / Egenkapital

Egenkapitalforklaring (mio. kr.)	
Primosaldo pr. 1. januar 2017:	39.659,6
Startkapital	0,0
Primoregulering/flytning	5,3
Bevægelser i årets løb:	
Likviditetstildeling	20.040,5
Mellemregning med andre statsinstitutioner	0,0
Afstemningsdifferencer	0,0
Regulering af tildelt likviditet, sidste års likvide merforbrug	144,1
Overført resultat:	
Årets resultat efter omkostningsprincippet	-21.504,0
Egenkapital pr. 31.12.2017	38.345,5

NOTE 6. / Hensættelser

Hensættelser i balancen (mio. kr.)	
Primosaldo pr. 01.01.2017	2.998,3
Tilgang	1.138,7
Afgang	14,2
Hensatte forpligtelser pr. 31.12.2017	4.122,8
Specifikation af de samlede hensættelser:	
Forpligtelser vedrørende PTSD herunder erstatninger	2.874,2
Forpligtelser til fratrådte medarbejdere	29,4
Forpligtelser vedrørende løbende ydelser arbejdsskader	292,9
Kursus- og lønudgifter vedrørende civiluddannelse	528,5
Engangsvederlag	91,0
Afviklings- og miljøforpligtelser	288,9
Forpligtelse til destruktion af ammunition mv.	17,9
Hensatte forpligtelser i alt	4.122,8
Forpligtelserne forventes afviklet således:	
Inden for 1 år	624,2
Udover 1 år	3.498,6
Hensatte forpligtelser i alt	4.122,8

NOTE 7. / Eventualforpligtelser

Eventualforpligtelser (mio. kr.)	
Forpligtelser vedrørende igangværende lejemål	99,5
Reetableringsudgifter ved fraflytning af områder mv.	370,3
Kursus- og lønudgifter vedrørende civiluddannelse	360,6
Vedligeholdelsesforpligtelser fredede bygninger	279,2
Øvrige forpligtelser, erstatninger og retssager	8,7
Eventualforpligtelser pr. 31.12.2017	1.118,3

Udover ovenstående forventer styrelserne under CVR-nr. 16 28 71 80 fremadrettet yderligere forpligtelser vedrørende:

- Arbejdsskadeerstatninger som følge af deltagelse i internationale operationer, herunder PTSD. På balancetidspunktet henstår der 109 anmeldte, men ikke-afgjorte sager ved Arbejdsmarkedets Erhvervs-sikring. Udfaldet af de ikke-afgjorte sager er behæftet med betydelig usikkerhed.
- Såfremt anerkendelsesgraden efter Lov om erstatning og godtgørelse til tidligere udsendte soldater og andre statsansatte med sent diagnosticeret PTSD er mellem 40-50 pct. og anerkendelsesgraden efter arbejdsskadesikringsloven mellem 25-35 pct., vil forpligtelsen udgøre mellem 0,2-0,3 mia. kr. Hvis opfyldelsesgraden bliver højere, stiger forpligtelsen, og tilsvarende vil en lavere opfyldelsesgrad medføre, at forpligtelsen falder.
- Arbejdsskadeerstatninger som følge af deltagelse i internationale operationer, herunder PTSD for veteraner udsendt før 14. august 1996, jf. forsvarsforligsteksten af 28. januar 2018.
- Miljøoprydning og reetablering af anlæg som følge af stigende miljøkrav.
- Bortskaffelse af ammunition og udfaset materiel.

Valutaeksponering for styrelserne under CVR-nr. 16 28 71 80 omfatter amerikanske dollars. Valutarisici afdækkes i størst muligt omfang via indgåelse af valutaterminskontrakter. På balancetidspunktet er der indgået valutaterminskontrakter for 267 mio. USD til levering i 2018-2025. Efter regnskabsårets afslutning er der til indkøb af nye kampfly indgået valutaterminskontrakter for 3.679,0 mio. USD til levering i perioden 2018 til 2027.

Styrelserne under CVR-nr. 16 28 71 80 er i kraft af forretningsområdet part i tvister vedrørende kontrakter og udbudssager, som ikke er usædvanlige for forretningen. Der er ydermere indgået flerårige kontrakter på blandt andet forsyningsområdet, facility management-området og inden for software- og licensområdet. Ledelsen foretager løbende en vurdering af kontraktområdet og eventuelle hensættelser hertil.

I henhold til balancen pr. 31. december 2016 i årsrapport for 2016 for virksomheden med CVR-nr. 16 28 71 80 er der i forbindelse med flytning af medarbejdere foretaget korrektioner til balancen pr. 31. december 2016. Korrektionerne fremgår af note 8.

NOTE 8. / Primokorrektioner

Primokorrektioner (mio. kr.)	Aktiver i alt	Passiver i alt
Balancesum pr. 31.12.2016	46.555,7	46.555,7
Egenkapital		-5,3
Skyldige feriepenge		5,3
Balancesum pr. 31.12.2016 efter indregning af primokorrektioner	46.555,7	46.555,7

5.3. Øvrige aktiviteter

Virksomheden med CVR-nr. 16 28 71 80 har ingen gebyrfinansieret virksomhed eller tilskudsfinansierede

aktiviteter. Der er således ikke udarbejdet tabeller for disse aktiviteter.

5.4. Omkostningsbaseret estimat fordelt pr. hovedformål

Styrelserne under CVR-nr. 16 28 71 80 bidrager alle til hovedformålene, som de er defineret i forsvarsloven. Tabel 5.4.1. viser blandt andet, hvordan omkostninger inden for virksomheden med CVR-nr. 16 28 71 80 er

blevet fordelt på hovedformål, og hvor stor en andel af omkostninger der er relateret til hovedformålene. Bemærk, at der her er tale om omkostninger, som dermed ikke kan sammenlignes med økonomiske resultater i forhold til fx finanslovsbevillingerne.

TABEL 5.4.1. / Omkostningsbaseret estimat fordelt pr. hovedformål (mio. kr.)

Hovedformål	2017	2016
Konfliktforebyggelse, krisestyring og kollektivt forsvar	635,1	569,2
Suverænitets- og myndighedsopgaver	1.197,7	1.161,6
Tillidsskabende og stabilitetsfremmende opgaver	144,3	129,2
Fredsstøttende opgaver	2.970,2	1.962,1
Andre opgaver	2.821,2	2.079,0
Opretholdelse af indsættelsesevne	9.753,7	9.042,8
Egentlige hovedformål	17.522,3	14.944,0
Opgjort i pct. af det samlede resultat (fratrullet Hjemmeværnets forbrug)	85,4 pct.	82,8 pct.
Støttevirksomhed	2.013,2	1.339,1
Styringsopgaver	602,1	755,2
Ikke-fordelte omkostninger	369,9	1.008,7
I alt for den tidligere Forsvarskommando	20.507,5	18.047,0
Hjemmeværnets træk af ydelser fra øvrige styrelser	442,2	453,0
Hjemmeværnets forbrug i Forsvarets omkostningsregnskab	554,2	545,1
I alt i henhold til omkostningsopgørelsen	21.504,0	19.045,1

Styrelsernes opgaveløsning og omkostningsforbrug er samlet på en lang række opgaver, som alle falder inden under én eller flere af de seks hovedformål. Jo tættere opgaveløsningen er på disse seks formål, jo mere direkte er forbindelsen mellem den konkrete omkostning og hovedformålene. Dette betyder fx, at Værnsfælles Forsvarskommandos opgaveløsning kan henledes forholdsvist mere præcist til hovedformålene.

Opgaveløsningen i de funktionelle styrelser har dermed en mere varierende kobling til de seks opgaver. I de fleste tilfælde er der dog stadig tale om opgaveløsning, som bidrager til en konkret opgave med nær tilknytning til hovedformålene. Et eksempel er Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelses drift af militært materiel. Omkostningerne bliver fordelt med estimerede vægte, der skal symbolisere hovedformålernes behov fra både de operative og funktionelle styrelser.

Andre opgaver, herunder eksempelvis administrative opgaver, er ikke relateret direkte til formålene. Omkostningerne til sådanne opgaver er blandt andet samlet i støttevirksomhed, styringsopgaver eller ikke-fordelte omkostninger. Tabellen er dermed også et estimat af, hvordan omkostninger er fordelt på hovedformål, og hvor stor en andel disse udgør af de samlede ressourcer.

De primære forklaringer på omkostningsstigningen på ca. 2,5 mia. kr. er forskudsbetalinger i forbindelse med indkøbssamarbejdet med USA og en stigning i forpligtelserne vedrørende skader og erstatninger som følge af internationale operationer, herunder forpligtelser vedrørende PTSD. Disse forklaringer samt øget omkostningsfordeling til hovedformålene er årsager til størstedelen af de øvrige udviklinger i tabellen.

Konfliktforebyggelse mv. omhandler primært opgaver i rammen af Danmarks medlemskab af NATO, herun-

der en række bidrag til alliancens kollektive forsvar såsom udsendelse af styrker til krisestyring og kollektivt forsvar, deltagelse i NATO's stående styrker og i NATO-øvelsesvirksomhed.

Suverænitets- og myndighedsopgaver vedrører overvågning i sø- og lufrummet i og ved Grønland, Færøerne og Danmark samt suverænitetshævdelse af rigsfællesskabets territorium.

Tillidsskabende og stabilitetsfremmende opgaver består blandt andet af passiv våbenkontrol samt tillids- og sikkerhedsskabende aktiviteter, og der opretholdes et beredskab for at kunne varetage disse forpligtelser. Endvidere gennemføres en række samarbejdsaktiviteter med andre lande, ligesom der ydes støtte til militær kapacitetsopbygning.

Fredsstøttende opgaver omfatter deltagelse i konfliktforebyggende, fredsbevarende, fredsskabende, humanitære og andre lignende opgaver, eksempelvis internationale operationer. Forsvaret skal kunne deltage i hele spektret af internationale indsatser fra bidrag til deltagelse i højintensive kampoperationer og international ordenshåndhævelse, forebyggende indsatser og kapacitetsopbygning til international rednings- og katastrofehjælp.

Som eksempler kan nævnes, at Forsvaret i rammen af de fortsatte missioner i Afghanistan og Irak i 2017 har deltaget med militære styrkebidrag. Dette inkluderer blandt andet radarbidrag, kirurghold, specialoperationsstyrker, en sikrings- og eskortedeling samt fregatten Peter Willemoes' bidrag til det samlede forsvar i en amerikansk hangarskibsgruppe. Desuden har Forsvaret haft et transportflybidrag udsendt i FN's mission MINUSMA i Mali.

Derudover løser Forsvaret et antal permanente og lejlighedsvis opgaver, herunder også opgaver til støtte for den civile sektor (i tabellen kaldet andre opgaver). De permanente opgaver omfatter blandt andet eftersøgnings- og redningstjeneste, fiskeriinspektion, miljøovervågning, maritim forureningsbekæmpelse og ammunitionsrydning. De lejlighedsvis opgaver omfatter blandt andet hjælp til politiet og SKAT samt assistance til redningsberedskabet, det civile beredskab og sygehusvæsenet med flere.

Opretholdelse af indsættelsesevne indebærer, at Forsvaret til stadighed råder over styrker af Hæren, Søværnet og Flyvevåbnet til indsættelse i de ovenfor angivne opgaver i forhold til et af Forsvaret fastsat beredskab.

Holmens Kanal 9
1060 København K

Telefon + 45 7281 0000
E-mail: fmn@fmn.dk
www.fmn.dk

EAN: 580002012000
CVR: 25775635

Årsberetning

**Værnsfælles
Forsvarskommando**

2017

Indhold

Virksomhedsoplysninger	2
1. Beretning	3
1.1. Præsentation af styrelsen	3
1.2. Ledelsesberetning	3
1.3. Forventninger til det kommende år	5
2. Målrapportering	6
2.1. Målrapporteringens 1. del – skematisk oversigt	6
2.2. Målrapporteringens 2. del – uddybende analyser og vurderinger	10
3. Regnskab	12
3.1. Anvendt regnskabspraksis	12
3.2. Bevillingsregnskab	12
3.3. Øvrige regnskabsoplysninger	17
4. Ledelsespåtegning	18
4.1. Påtegning	18

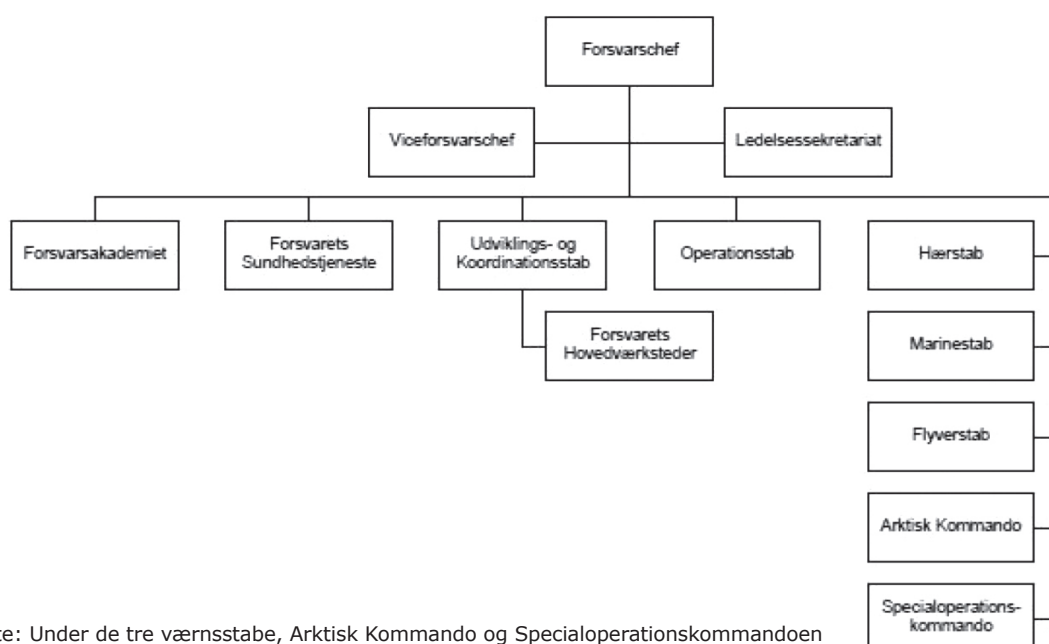

I Fly Away security team ved den danske Hercules i FN missionen MINUSMA, oktober 2017. Foto: Anders Fridberg.

Virksomhedsoplysninger

Styrelsens navn	Værnsfælles Forsvarskommando
Styrelseschef	Forsvarschef, general Bjørn Bisserup
Revision	Rigsrevisionen St. Kongensgade 45 1264 København K
Advokat	Kammeradvokaten Vester Farimagsgade 23 1606 København V
Banker	Danske Bank Holmens Kanal 2-12 1090 København K
	Statens Koncern Betalinger Girostrøget 1 0800 Høje Taastrup

Organisering af Værnsfælles Forsvarskommando:

Note: Under de tre værnstabe, Arktisk Kommando og Specialoperationskommandoen ligger de militære enheder, stabe og skoler.

1. Beretning

1.1. Præsentation af styrelsen

Værnsfælles Forsvarskommando er en styrelse under Forsvarsministeriet med forsvarschefen som øverste chef. Værnsfælles Forsvarskommando er Danmarks overordnede militære kommandomyndighed, som styrer og koordinerer underliggende militære myndigheder. Værnsfælles Forsvarskommando omfatter følgende stabe og kommandoer: Operationsstaben, Udviklings- og Koordinationsstaben, Hærstaben, Marinestaben, Flyverstaben, Arktisk Kommando og Specialoperationskommandoen.

Forsvarets opgaver er fastlagt i lov om Forsvarets formål, opgaver og organisation mv., som også benævnes forsvarsloven. Forsvarets formål er at:

- Forebygge konflikter og krig,
- hævde Danmarks suverænitet og sikre landets fortsatte eksistens og integritet og
- fremme en fredelig udvikling i verden med respekt for menneskerettighederne.

Forsvarets overordnede opgaver er kategoriseret i seks hovedopgaver:

Opgave 1: Konfliktforebyggelse, krisestyring og kollektivt forsvar.

Opgave 2: Suverænitets- og myndighedsopgaver.

Opgave 3: Tillidsskabende og stabilitetsfremmende opgaver.

Opgave 4: Fredsstøttende opgaver.

Opgave 5: Andre opgaver.

Opgave 6: Opretholdelse af indsættelsesevne.

Værnsfælles Forsvarskommandos bevilling fremgår af finanslovens konto 12.23. Der er ved lov om tillægsbevilling foretaget en række reguleringer af Værnsfælles Forsvarskommandos bevilling, og den samlede bevilling udgjorde 7.779,4 mio. kr. i 2017 fordelt på følgende underkonti:

- § 12.23.01 Værnsfælles Forsvarskommando
- § 12.23.02 Hæren
- § 12.23.03 Søværnet
- § 12.23.04 Flyvevåbnet
- § 12.23.06 Specialoperationer
- § 12.23.07 Forsvarets Hovedværksteder
- § 12.23.20 Forsvarsakademiet
- § 12.23.21 Forsvarets Sundhedstjeneste
- § 12.23.50 Administrative bøder

Mission:

Sammen arbejder vi for Danmarks sikkerhed, interesser og borgernes tryghed.

Vision:

- Vi driver og udvikler opgaveløsningen, så vi får mest mulig effekt ud af de ressourcer, vi sammen råder over.
- Vi er en professionel og bredt anerkendt samarbejdspartner.
- Vi skaber fælles handlekraft gennem loyalt og tillidsfuldt samarbejde.

Forsvarets opgaver understøtter missionen direkte med fokus på netop sikkerhed, tryghed samt at være et udenrigspolitisk redskab for Danmarks interesser.

1.2. Ledelsesberetning

2017 har været kendetegnet ved et højt aktivitetsniveau. Forsvaret har sideløbende med indsættelse af enheder fra alle tre værn samt specialoperationsstyrker i internationale operationer varetaget den nationale opgaveløsning i Danmark og Nordatlanten. Hvor den internationale indsats fortsat har været markant fra alle tre værn, har særligt den nationale opgaveløsning været i vækst med øget støtte til politiet både ved grænsen og bevogtning af nøgleobjekter i København

samt støtte i forbindelse med blandt andet politiets indsats mod bandekonflikten i andet halvår.

Forsvaret har arbejdet målrettet med at implementere de sidste elementer i forsvarsforlig 2013-2017. I den forbindelse har særligt budgetanalyserne af det operative område og de efterfølgende forligsforberedelser sat deres tydelige præg på stabenes aktiviteter.

Værnsfælles Forsvarskommandos høje aktivitetsniveau i 2017 har givet et tilfredsstillende fagligt resultat, hvor seks ud af syv mål er opfyldt. Kun Mål F. *Opstilling af kapaciteter* skiller sig ud som ikke opfyldt, idet to analyseprojekter ikke blev afsluttet. Det skyldes primært, at gennemførelsen af budgetanalyser og forligsberedelser lagde bånd på de ressourcer, der var afsat til at få målet opfyldt. Dette mål er desuden udbygget i målrapporteringens 2. del.

TABEL 1.2.1. / Årets faglige resultater

Mål	Opfyldt	Delvist opfyldt	Ikke opfyldt
A. Tildeling af materiel	X		
B. Tjenestestedsbesøg	X		
C. Den militærfaglige rådgivning	X		
D. Øvelsesvirksomhed	X		
E. Videreudvikling af Værnsfælles Forsvarskommandos styring	X		
F. Opstilling af kapaciteter			X
G. Styrkeudvikling	X		
I alt	6	0	1

TABEL 1.2.2. / Årets resultat (mio. kr.)

	2017
Bevilling	7.779,4
Regnskab	7.841,7
Årets resultat	-62,3
Tidligere års overførte overskud	95,0
Overskud herefter til videreførelse	32,7

■ ESBERN SNARE omkring Færøerne under test af SEAHAWK i søgang.

Værnsfælles Forsvarskommando havde i 2017 et merforbrug på 62,3 mio. kr. i forhold til en driftsbevilling på 7,8 mia. kr. Fratrullet overført overskud fra 2016 på 95,0 mio. kr. er der et overskud til videreførelse på 32,7 mio. kr.

Årets regnskabsmæssige resultat er opnået gennem en stram økonomisk styring, der igennem de seneste år har været et fokusområde for Forsvaret. Resultatet vurderes at være tilfredsstillende.

TABEL 1.2.3. / Økonomiske hovedtal (mio. kr.)

	Regnskab 2017		
Ordinære driftsindtægter (ekskl. bevillinger)	-428,1		
Ordinære driftsomkostninger	8.274,4		
- Heraf personaleomkostninger	6.741,7		
Andre driftsposter, netto	-5,9		
Finansielle poster, netto	1,3		
Ekstraordinære poster, netto	0,0		
Årets resultat (ekskl. bevillinger)	7.841,7		
	Driftsbevilling		Anlægsbevilling
Indtægter	-435,9	Indtægter	0,0
Udgifter	8.277,6	Udgifter	0,0
Årets nettoudgifter (ekskl. bevillinger)	7.841,7	Netto	0,0
Bevilling inkl. tillægsbevilling, netto	7.779,4	Bevilling, indtægter inkl. tillægsbevilling	0,0
		Bevilling, udgifter inkl. tillægsbevilling	0,0
Årets resultat	-62,3		
Til videreførelse	-62,3		

1.3. Forventninger til det kommende år

Værnsfælles Forsvarskommando forventer, at 2018 bliver et travlt år, for så vidt angår træning og indsættelse af styrker samt i særlig grad implementeringen af forsvarsforlig 2018-2023. Det nye forlig indeholder en betydelig omstilling af Værnsfælles Forsvarskommandos struktur samt igangsættelsen af en langsigtet opbygning.

2018 er startet med flere nye eller styrkede internationale indsættelser blandt andet Operation Inherent Resolve i Irak (der deltager i kampen mod ISIL), Resolute Support Mission i Afghanistan (der støtter de afghanske styrkers varetagelse af landets sikkerhed) samt deltagelsen i Frontex' forvaltning af EU's ydre grænser. Forsvarets nationale opgaveløsning forventes også at være efterspurgt i 2018, hvor blandt andet Forsvarets støtte til politiet forventes at fortsætte på et uændret niveau.

2018 bliver det første hele år med den fysiske samplacering af den københavnske del af Værnsfælles Forsvarskommando og Forsvarsministeriets departement. Den integration, der allerede er påbegyndt, forventes at komme til udtryk i yderligere synergi mellem organisationerne gennem 2018.

Indgåelsen af forsvarsforliget i januar 2018 betyder, at Værnsfælles Forsvarskommando indledte året på baggrund af de gennemførte budgetanalyser forud for forligsindgåelsen. Forsvarsforliget betyder, at der på visse områder skal realiseres provenuer i 2018, samt at der skal iværksættes nye projekter andre steder. Værnsfælles Forsvarskommando har iværksat tiltag til at håndtere et økonomisk komplekst 2018.

2. Målrapportering

2.1. Målrapporteringens 1. del – skematisk oversigt

TABEL 2.1.1. / Skematisk oversigt over årets målopfyldelse

A. Tildeling af materiel	
Succeskriterium Det er målet at sikre, at Forsvarets prioriterede enheder er moderne og indsatsklare til at løse deres opgave, ved at sikre at organisatoriske køretøjer og tilsvarende væsentlige platforme til enheder på højt beredskab eller anden høj prioritering er allokeret, samt at støtte soldaternes opfattelse af at de er i stand til at løse deres opgave. Målet er nået, når ingen af de berørte enheder har mindre end 80 pct. (målt på enheder) af deres organisatoriske normering ved udgangen af hvert af årets fire kvartaler. Opgørelsen omfatter hovedmateriel, hvilket er materiel af stor økonomisk værdi og stor betydning for opgaveløsning. Der følges op på effekten under tjenestestedsbesøg samt interne relationsmøder mellem stabene og eksternt gennem relationsmøder med Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse.	Målopfyldelse Opfyldt
Opnåede resultater Værnsfælles Forsvarskommando har skabt resultatet gennem en konsekvent prioritering af de omfattede enheder, der er indsat eller på beredskaber. Dette har ført til en tilfredsstillende målopfyldelse for de omtalte enheder i alle tre værn. Opfyldelsen er målt ved udgangen af kvartalerne, og der er i perioderne ikke konstateret væsentlige afvigelser for de enkelte enheder.	Økonomi Ikke opgjort

■ Opgraderet Leopard 2-kampvogn i Oksbøl. Foto: Flyvevåbnets Fototjeneste.

B. Tjenestestedsbesøg

Succeskriterium Det er målet at udbygge medarbejdernes forståelse for den helhed, de indgår i samt at give medarbejderne mulighed for dialog med den øverste ledelse om blandt andet de udfordringer, den enkelte står over for. Desuden får Forsvarets øverste ledelse et nærmere kendskab til de udfordringer, personalet oplever ved hjælp af tjenestestedsbesøg med direkte dialog med cheferne og personalet. Målet er nået, når der er gennemført 20 tjenestestedsbesøg.	Målopfylde Opfyldt
Opnåede resultater Forsvarschefen og viceforsvarschefen har i 2017 gennemført i alt 62 tjenestestedsbesøg fordelt på tjenestesteder i Danmark, udlandet samt missions- og øvelsesbesøg. Ledelsen har haft mulighed for at møde mange af Forsvarets chefer og ansatte ved tjenestesteder i Danmark, under øvelser og indsat i internationale missioner. Det er samlet set vurderet som nyttigt og har bidraget til en hensigtsmæssig dialog mellem de besøgte medarbejdere og ledelsen. Der har dermed været mulighed for at drøfte problemstillinger for Forsvaret generelt samt på det lokale plan.	Økonomi Ikke opgjort

C. Den militærfaglige rådgivning

Succeskriterium Det er målet at understøtte en korrekt og relevant opfattelse af Forsvarets kapaciteter og muligheder hos de politiske beslutningstagere, ved at forsvarschefens militærfaglige rådgivning af forsvarsministeren og det øvrige politiske niveau er af tilfredsstillende kvalitet. Målet er nået, såfremt de ressortansvarlige kontorer ved Forsvarsministeriets departement ikke i noget tilfælde har udtrykt utilfredshed med en besvarelse i en sådan grad, at opgaven måtte genfremsendes. Målet omfatter anmodninger, som udspringer af henvendelser til forsvarsministeren fra Folketinget.	Målopfylde Opfyldt
Opnåede resultater Værnsfælles Forsvarskommando har i perioden udarbejdet og fremsendt 22 sager af militærfaglige rådgivning, der strækker sig over afklaringer af militære muligheder, besvarelser af specifikke henvendelser og deciderede militærfaglige anbefalinger. Anbefalingerne har afdækket de nødvendige forhold med særligt fokus på påvirkning af øvrige opgaveløsninger, herunder styrkeproduktion og opretholdelse af beredskaber, operativ opgaveløsning (herunder vurdering af effekt, risici og trusselvurdering) og økonomiske konsekvenser. Når det har været relevant, er også personelmæssige, materielmæssige og juridiske forhold afklaret samt forhold til samarbejdspartnere og synergieffekter. Afdækningen af de relevante forhold har været dækkende.	Økonomi Ikke opgjort

D. Øvelsesvirksomhed

Succeskriterium

Det er målet, at øvelsesvirksomheden understøtter motivationen blandt Forsvarets ansatte, kvaliteten i den operative ledelse samt de operative enheders kapacitet og fleksibilitet i indsættelse. Dette skal opnås ved, at Forsvarets kapaciteter gennemfører øvelsesvirksomhed, som understøtter Forsvarets evne til at gennemføre operationer i det fulde konfliktspektrum, idet der i dette mål fokuseres på tre kategorier af scenarier. Disse scenarier er 1) symmetrisk¹ og 2) asymmetrisk krigsførelse eller 3) inden for humanitære operationer, genopbygning og fremskudt tilstedeværelse (Forward Presence).

Målet er nået, når alle fire stabe har gennemført øvelser i mindst to af de tre scenarier, og at øvelsernes succeskriterier vurderes opfyldt.

Målopfylde
Opfyldt

Opnåede resultater

Hæren har gennemført tre aktiviteter med enheder af bataljonskampgruppestørrelse. Der har været tale om tre nationale øvelsesaktiviteter ved 2. Brigade med bataljonskampgruppe 2017 (uge 13), bataljonskampgruppe 2019 (uge 25) og bataljonskampgruppe 2018 (uge 47) i rammen af 1. Brigade. Alle tre aktiviteter er gennemført tilfredsstillende og med fokus på symmetrisk krigsførelse og med elementer af asymmetrisk krigsførelse.

Søværnets enheder har i 2017 gennemført flere såvel øvelsesaktiviteter som egentlige operationer, der har inkluderet elementer af både humanitære operationer (tsunami i Grønland under indsættelse under Arktisk Kommando), asymmetrisk krigsførelse (sammen med og til beskyttelse af det amerikanske hangarskib USS George H. W. Bush under COOPERATIVE DEPLOYMENT) og symmetrisk krigsførelse.

Flyvevåbnet har gennemført øvelsesaktiviteter inden for alle tre scenarier med flere af Flyvevåbnets operative kapaciteter. Forward Presence er øvet i rammen af Great Belt Exercise og Red Knight, asymmetrisk krigsførelse er øvet på Emerald Warrior og SOEX, mens symmetrisk krigsførelse er øvet på Winter Hide, Angel Thunder og Ramstein Guard.

Specialoperationskommandoen har i første halvår 2017 inden for genopbygning gennemført træning af specialoperationsstyrker fra Nigeria og Cameroun ved at deltage i de amerikanske ledede øvelser Obangame Express samt Flintlock. Derudover har Specialoperationskommandoen med personel fra Frømandskorpset deltaget i øvelsen FLAMING SWORD, hvor scenariet omfattede øvelse i både asymmetrisk krigsførelse og Forward Presence.

Økonomi
Ikke opgjort

■ Frømandskorpset i forbindelse med korpsets 60-års jubilæum. Foto: Anders Fridberg.

¹ Symmetriske scenarier er situationer, hvor parterne kæmper over for hinanden. Asymmetriske konflikter er, hvor trusselsbilleder er mere komplekst med flere indirekte trusler som blandt andet terror.

E. Videreudvikling af Værnsfælles Forsvarskommandos styring

Succeskriterium Det er målet at understøtte en prioriteret anvendelse af de samlede ressourcer, som Værnsfælles Forsvarskommando er tildelt ved fortsat at udvikle Værnsfælles Forsvarskommandos styring. Målet er nået, såfremt der er gennemført værdiskabende projekter inden for tre af de fire områder.	Målopfylde Opfyldt
Opnåede resultater Værnsfælles Forsvarskommando har i perioden: • Påbegyndt udarbejdelse af lokal implementeringsplan for udrulning af koncept for business controlling i Værnsfælles Forsvarskommando. • Det nye lønbudgetteringsværktøj er taget i brug. Værktøjet virker ikke fuldt tilfredsstillende for nuværende. Værnsfælles Forsvarskommando arbejder sammen med Forsvarsministeriet målrettet på at udbedre disse forhold. • Budgetprocessen, som blev fastlagt i 2016, er gennem dialog med interessenterne justeret og formuleret i en detaljeret procesplan herfor, herunder beskrivelser af retningslinjer, interne kontroller mv., som er anvendt i forbindelse med budgetlægningen i 2017. Se målopfylde 2. del for uddybende analyse og vurdering.	Økonomi Ikke opgjort

F. Opstilling af kapaciteter

Succeskriterium Det er målet, at opstillingen af de operative kapaciteter understøtter motivationen blandt Forsvarets ansatte, kvaliteten i den operative ledelse samt de operative enheders kapacitet og fleksibilitet i indsættelse. Dette skal opnås ved, at Forsvarets kapaciteter fortsat udvikles og moderniseres gennem projekter og tiltag, som opdaterer Forsvarets enheder i forhold til den teknologiske udvikling eller udviklingen i den internationale situation. Målet er nået, såfremt tre af de fire projekter er gennemført som anført.	Målopfylde Ikke opfyldt
Opnåede resultater Både Flyvevåbnet og Søværnet har deltaget i, at SEAHAWK-kapaciteten pr. 24. maj 2017 er erklæret IOC (<i>Initial Operational Capability</i>) og yderligere FOC (<i>Full Operational Capability</i>) den 6. december 2017. Forsvarets nye skibsbaserede helikopter kan dermed til fulde indgå i den operative opgaveløsning. Specialoperationskommandoen har i første halvår fortsat arbejdet med udvikling og opstilling af en Composite Special Operations Component Command (C-SOCC), hvilket er en multinational kommando for specialstyrkeoperationer. I februar 2017 blev der på politisk niveau underskrevet en hensigtserklæring (<i>Letter of Intent</i>) mellem Belgien, Nederlandene og Danmark om oprettelse af C-SOCC, der skal kunne varetage føring af NATO-specialoperationsstyrker, herunder i forhold til NATO-beredskabsstyrker. Det forventes, at endeligt <i>Memorandum of Understanding</i> mellem landene underskrives medio 2018. Projekt Værnsfælles C4I – et operativt kommunikationssystem – vedrørende kobling af Forsvarets C4I-systemer på tværs af værnene blev ikke endeligt afsluttet, ligesom en opdatering af det operative koncept for Arktisk Beredskabsstyrke heller ikke er opfyldt. Se målopfylde 2. del for uddybende analyse og vurdering.	Økonomi Ikke opgjort

■ Test af SEAHAWK 12,7 mm maskingevær GAU-21. Foto: Rune Dyrholm.

G. Styrkeudvikling

Succeskriterium

Det er målet at understøtte de operative enheders kvalitet, fleksibilitet i deres indsættelse og deres evne til at løse deres opgaver ved at udvikle Forsvarets evne til at kunne gennemføre operationer i det fulde konfliktspektrum.

Målet er nået, såfremt tre af de fire opstillende stabe kan dokumentere enten påbegyndelse eller afslutning og implementering af et sådan tiltag.

Målopfylde

Opfyldt

Opnåede resultater

Hæren har gennemført udviklingsprojekter på enhedsniveau inden for doktrin med udarbejdelse og udgivelse af Reglement for Bataljonskampgruppen samt organisation ved reorganisering i rene infanteridelinger og infanterikampkøretøjsdelinger.

Søværnets udviklingsaktivitet COOPERATIVE DEPLOYMENT, hvor der er opereret med en fregat i en amerikansk hangarskibsstyrke, er gennemført. Aktiviteten har løftet den operative evne på en række områder.

Flyvevåbnet har udgivet kapacitetsudviklingsstrategier for alle Flyvevåbnets operative kapaciteter. Kapacitetsudviklingsstrategierne forholder sig til doktrin, organisation og teknologi og tjener som fundament for kapacitetsudviklingsplaner for de aktuelle kapaciteter. Aktiviteter afledt af kapacitetsudviklingsstrategierne er gennemført i 2. halvår 2017. Derudover pågår der en lang række aktiviteter i forhold til forberedelsen af implementering af kampflyet F-35, ligesom flere af de øvrige platforme i Flyvevåbnet står over for materielmæssige opdateringer.

Specialoperationskommandoen har i 2017 påbegyndt anskaffelse og implementering af indsathundekapaciteten ved Jægerkorpset. Udviklingsprojektet påvirker især områderne teknologi, doktrin og i nogen grad organisation og sætter rammerne for indsættelsen af kapaciteten til brug under operationer i det fulde konfliktspektrum. Udover anskaffelse af hunde og materiel er de taktiske metoder og principper udviklet via træning med øvrige enheder.

Økonomi

Ikke opgjort

Inspektionsskibet VEDDEREN ved Illorsuit. Foto: Rasmus Gravensen.

2.2. Målrapporteringens 2. del – uddybende analyser og vurderinger

Værnsfælles Forsvarskommando vil her fokusere på opfyldelsen af Mål E. *Videreudvikling af Værnsfælles Forsvarskommandos styring* og Mål F. *Opstilling af kapaciteter*.

Mål E. Videreudvikling af Værnsfælles Forsvarskommandos styring

Målet omhandler den prioriterede udvikling af styringen, der muliggør den bedst mulige anvendelse af de samlede ressourcer, som Værnsfælles Forsvarskommando er tildelt. Området har haft markant fokus de

sidste år og er udviklet betydeligt igennem disse år til et niveau, hvor styringen i samarbejde med Forsvarsministeriet er både grundig og fleksibel.

Målet har fire delelementer:

- Udvikling af ledelsesinformation i sammenhæng med mål- og resultatrapporteringen.
- Optimering af budgetprocessen.
- Udarbejdelse af koncept for business controlling i Værnsfælles Forsvarskommando.
- Implementering af lønbudgetteringsværktøjet.

Som det fremgår af målrapporteringens 1. del, er tre af årets fire delmål opfyldt, nemlig optimering af budgetprocessen, ibrugtagning af lønbudgetteringsværktøjet samt udarbejdelse af koncept for business controlling i Værnsfælles Forsvarskommando.

Udviklingen af ledelsesinformation til også at omfatte mål- og resultatrapporteringen har haft fokus i 2017. Værnsfælles Forsvarskommando har igennem året både udviklet ledelsesinformation samt optimeret rapporteringen generelt. Det har dog ikke været muligt at opnå en endelig sammenkobling af de to elementer for 2017. Dette skyldes både konkrete forhold vedrørende de enkelte mål, samt at det har været nødvendigt at prioritere ressourcer til udarbejdelse af budgetanalyser og forsvarsforlig. Det er planen at fortsætte arbejdet med sammenkoblingen i 2018.

Mål F. Opstilling af kapaciteter

Opstillingen af de operative kapaciteter er en afgørende opgave for Forsvaret, da det understøtter motivationen blandt Forsvarets ansatte, kvaliteten i den operative

ledelse samt de operative enheders kapacitet og fleksibilitet i indsættelse. Det er derfor nødvendigt, at Forsvarets kapaciteter fortsat udvikles og moderniseres gennem projekter og tiltag, som opdaterer Forsvarets enheder i forhold til den teknologiske udvikling eller udviklingen i den internationale situation. Forsvaret har igennem 2017 haft et markant styrket fokus på udviklingen af kapaciteterne, organisatorisk via budgetanalyserne, der har analyseret de operative kapaciteter organisation, og kapacitetsmæssigt gennem forligsarbejdet. Begge arbejder omfatter store dele af Forsvaret og har derfor nødvendiggjort en prioritering blandt de igangværende projekter.

Dette har betydet, at det har været nødvendigt at udsætte den afsluttende rapport om Projekt Værnsfælles C4I – et operativt kommunikationssystem – ligesom arbejdet med det operative koncept for Arktisk Beredskabsstyrke er blevet udskudt. Opstillingen af C-SOCC (*Composite Special Operations Component Command*) har forløbet planmæssigt med underskrift af hensigtserklæringen medio året. Internationale forhandlinger er altid tidsmæssigt sårbare, og derfor er det ikke lykkedes at færdiggøre den endelige aftale (*Memorandum of Understanding*) inden årets udgang. Værnsfælles Forsvarskommando forventer arbejdet færdiggjort i første halvår af 2018.

SEAHAWK-projektet er samlet set forløbet efter planen, hvor målet med opstillingen af initialkapacitet blev opnået allerede medio 2017. Kapaciteten blev derudover erklæret fuld operationel inden årets udgang.

Samlet set betyder dette, at målet ikke er opfyldt.

■ Soldat med dysekanon M95 fra Vikingkompagniet ved Jyske Dragonregiment, oktober 2017. Foto: Nicolai Axelsen.

3. Regnskab

3.1. Anvendt regnskabspraksis

Værnsfælles Forsvarskommando er regnskabsmæssigt ikke en selvstændig virksomhed, der skal aflægge selvstændig årsrapport. Regnskabet for Værnsfælles Forsvarskommando er således indeholdt i regnskabet for virksomheden med CVR-nr. 16 28 71 80. Værnsfælles Forsvarskommandos aktiver og passiver indeholdes derfor i én samlet balance for virksomheden med CVR-nr. 16 28 71 80 og afrapporteres i den samlede årsrapport for denne virksomhed, der omfatter følgende styrelser: Værnsfælles Forsvarskommando, Hjemmeværnet, Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse, Forsvarsministeriets Personalestyrelse, Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse og Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse.

Regnskabet i denne årsberetning består alene af et udgiftsbaseret driftsregnskab og tilhørende noter og skal derfor ses som et uddrag af det samlede regnskab for virksomheden med CVR-nr. 16 28 71 80.

I forhold til opgørelsen af generelle fællesomkostninger henvises der til den for styrelsen gældende regnskabsinstruks.

Regnskabet omfatter alene de hovedkonti, som Værnsfælles Forsvarskommando er ansvarlig for, jf. ledelsespåtegningen.

Regnskabet for Værnsfælles Forsvarskommando er udarbejdet i overensstemmelse med statens udgiftsbaserede regnskabsprincipper, idet alle bevillinger er udgiftsbaserede samt de nærmere retningslinjer

herfor i regnskabsbekendtgørelsen, finansloven og Moderniseringsstyrelsens Økonomisk Administrative Vejledning. De nævnte principper fraviges dog på et enkelt område, idet forskudsbetalinger til leverandører vedrørende levering af materiel mv. vedrørende flerårige kontrakter indregnes og udgiftsføres i bevillingsregnskabet på betalingstidspunktet i henhold til tekstanmærkning på finansloven. Den ved udarbejdelsen af regnskabet anvendte regnskabspraksis, herunder afvigelsen fra gældende regler, svarer til den praksis, der er anvendt ved udarbejdelsen af regnskabet for virksomheden med CVR-nr. 16 28 71 80. For nærmere beskrivelse af den anvendte regnskabspraksis henvises derfor til beskrivelsen af anvendt regnskabspraksis i årsrapporten for 2017 for virksomheden med CVR-nr. 16 28 71 80.

3.2. Bevillingsregnskab

Merforbruget ved Hæren, Søværnet, Flyvevåbnet og Specialoperationer – se §§ 12.23.02, 12.23.03, 12.23.04 og 12.23.06 – kan overvejende henføres til, at merudgifter til erstatninger som følge af PTSD i henhold til den politiske Aftale om finansiering af erstatninger til psykisk sårede veteraner af 4. november 2013 har skullet finansieres ved træk på ministerområdet opsparring i 2017. Forsvarsministeriet har derfor på tillægsbevillingslovforslaget samlet en del af tidligere års bevillingsopsparring fra diverse hovedkonti fordelt på ministerområdet, herunder disse fire hovedkonti, for at kunne dække merudgifterne til PTSD. Denne omflytning af bevilling er sket som led i den almindelige rebudgettering.

TABEL 3.2.1. / Bevillingsregnskab for finanslovskonti på driftsbevillingen (mio. kr.)

§ 12.23.01 Værnsfælles Forsvarskommando	Regnskab 2016	Budget 2017²	Regnskab 2017	Afvigelse	Budget 2018³
Udgifter	614,5	901,5	903,8	-2,3	914,6
Indtægter	-25,2	-14,1	-14,0	-0,1	-13,8
Resultat, brutto	589,3	887,4	889,8	-2,4	900,8
Bevilling, netto	618,6	887,4	887,4	0,0	900,8
Resultat, netto	29,3	0,0	-2,4	2,4	0,0

§ 12.23.02 Hæren	Regnskab 2016	Budget 2017	Regnskab 2017	Afvigelse	Budget 2018
Udgifter	3.119,5	3.100,7	3.111,1	-10,4	3.272,7
Indtægter	-9,4	-11,9	-12,6	0,7	-10,6
Resultat, brutto	3.110,1	3.088,8	3.098,5	-9,7	3.262,1
Bevilling, netto	3.165,9	3.088,8	3.088,8	0,0	3.262,1
Resultat, netto	55,8	0,0	-9,7	9,7	0,0

§ 12.23.03 Søværnet	Regnskab 2016	Budget 2017	Regnskab 2017	Afvigelse	Budget 2018
Udgifter	1.194,0	1.174,8	1.205,5	-30,7	1.190,6
Indtægter	-24,2	-26,4	-28,1	1,7	-23,6
Resultat, brutto	1.169,8	1.148,4	1.177,4	-29,0	1.167,0
Bevilling, netto	1.032,8	1.148,4	1.148,4	0,0	1.167,0
Resultat, netto	-137,0	0,0	-29,0	29,0	0,0

Merforbruget på Søværnet skyldes ud over ovennævnte forhold desuden højere udbetalinger af løn end forventet samt uforudsete udgifter sidst på året.

§ 12.23.04 Flyvevåbnet	Regnskab 2016	Budget 2017	Regnskab 2017	Afvigelse	Budget 2018
Udgifter	2.004,9	2.017,0	2.031,0	-14,0	1.980,8
Indtægter	-337,7	-370,4	-376,1	5,7	-321,8
Resultat, brutto	1.667,2	1.646,6	1.655,0	-8,4	1.659,0
Bevilling, netto	1.798,9	1.646,6	1.646,6	0,0	1.659,0
Resultat, netto	131,7	0,0	-8,4	8,4	0,0

² Budget 2017 er finanslov og tillægsbevilling.

³ Budget 2018 er gældende grundbudget som indtastet i SKS og indrapporteret til Finansministeriet.

TABEL 3.2.1. / Bevillingsregnskab for finanslovskonti på driftsbevillingen (mio. kr.) *fortsat*

§ 12.23.06 Specialoperationer	Regnskab 2016	Budget 2017	Regnskab 2017	Afvigelse	Budget 2018
Udgifter	248,8	232,3	249,6	-17,3	260,4
Indtægter	-3,5	-0,1	0,0	-0,1	0,0
Resultat, brutto	245,3	232,2	249,6	-17,4	260,4
Bevilling, netto	265,9	232,2	232,2	0,0	260,4
Resultat, netto	20,6	0,0	-17,4	17,4	0,0

§ 12.23.07 Forsvarets Hovedværksteder	Regnskab 2016	Budget 2017	Regnskab 2017	Afvigelse	Budget 2018
Udgifter	330,5	336,4	337,2	-0,8	344,7
Indtægter	-0,3	-0,3	-0,3	0,0	-0,2
Resultat, brutto	330,2	336,1	336,9	-0,8	344,5
Bevilling, netto	333,9	336,1	336,1	0,0	344,5
Resultat, netto	3,7	0,0	-0,8	-0,8	0,0

§ 12.23.20 Forsvarsakademiet	Regnskab 2016	Budget 2017¹	Regnskab 2017	Afvigelse	Budget 2018²
Udgifter	283,1	318,7	310,1	8,6	348,7
Indtægter	-2,3	-4,7	-4,7	0,0	-3,4
Resultat, brutto	280,8	314,0	305,4	8,6	345,4
Bevilling, netto	281,7	314,0	314,0	0,0	345,4
Resultat, netto	0,9	0,0	8,6	-8,6	0,0

§ 12.23.21 Forsvarets Sundhedstjeneste	Regnskab 2016	Budget 2017	Regnskab 2017	Afvigelse	Budget 2018
Udgifter	136,3	126,0	129,1	-3,1	135,5
Indtægter	-0,1	-0,1	-0,1	0,0	-0,1
Resultat, brutto	136,2	125,9	129,0	-3,1	135,4
Bevilling, netto	134,6	125,9	125,9	0,0	135,4
Resultat, netto	-1,6	0,0	-3,1	3,1	0,0

I alt for § 12.23	Regnskab 2016	Budget 2017	Regnskab 2017	Afvigelse	Budget 2018
Udgifter	7.931,6	8.207,4	8.277,6	-70,2	8.447,9
Indtægter	-402,7	-428,0	-435,9	7,9	-373,5
Resultat, brutto	7.528,9	7.779,4	7.841,7	-62,3	8.074,5
Bevilling, netto	7.632,3	7.779,4	7.779,4	0,0	8.074,5
Resultat, netto	103,4	0,0	-62,3	62,3	0,0

Tabel 3.2.1. viser bevillingsregnskabet for finanslovskonti vedrørende Værnsfælles Forsvarskommando. Værnsfælles Forsvarskommando havde i 2017 et samlet merforbrug på 62,3 mio. kr. i forhold til en bevilling på 7,8 mia. kr. Merforbruget kan primært henføres til, at Forsvarsministeriet på tillægsbevillingslovforslaget

har samlet en del af tidligere års bevillingsopsparing fra diverse hovedkonti fordelt på ministerområdet, herunder også fra hovedkonti under Værnsfælles Forsvarskommando, for at kunne dække merudgifterne til PTSD. Denne omflytning af bevilling er sket som led i den almindelige rebudgettering.

TABEL 3.2.2. / Regnskabs- og budgetspecifikation (mio. kr.)

Værnsfælles Forsvarskommando ⁴	Regnskab 2017	Budget ⁵ 2018
Nettoudgift	7.841,7	8.074,5
Udgift		
16. Husleje, leje af arealer, leasing	107,5	0,0
17. Internt statsligt køb af varer og tjensteydelser	13,8	0,0
18. Lønninger / personaleomkostninger	6.741,7	6.824,4
19. Fradrag for anlægsløn	0,0	0,0
22. Andre ordinære driftsomkostninger	1.411,7	1.623,6
26. Finansielle omkostninger	1,2	0,0
43. Interne statslige overførselsudgifter	1,3	0,0
44. Tilskud til personer	0,3	0,0
Indtægt		
11. Salg af varer	-420,7	-373,5
12. Internt statsligt salg af varer og tjensteydelser	-7,4	0,0
21. Andre driftsindtægter	-6,4	0,0
25. Finansielle indtægter	0,0	0,0
30. Skatter og afgifter	-1,3	0,0
33. Interne statslige overførselsindtægter	0,0	0,0

TABEL 3.2.3. / Bevillingsafregning (mio. kr.)

Hovedkonti	Bevilling	Regnskab	Årets overskud	Disponibelt overskud der bortfalder	Akkumuleret overskud til videreførelse
Driftsbevilling § 12.23.01					
Lønsum	658,6	657,8	0,8	0,0	3,8
Øvrig drift	228,8	232,0	-3,2	0,0	1,1
Driftsbevilling § 12.23.02					
Lønsum	2.775,3	2.774,7	0,6	0,0	9,0
Øvrig drift	313,5	323,8	-10,3	0,0	0,0
Driftsbevilling § 12.23.03					
Lønsum	1.049,6	1.053,3	-3,7	0,0	-2,9
Øvrig drift	98,8	124,1	-25,3	0,0	-4,1
Driftsbevilling § 12.23.04					
Lønsum	1.341,4	1.355,6	-14,2	0,0	-1,6
Øvrig drift	305,2	299,4	5,8	0,0	5,8
Driftsbevilling § 12.23.06					
Lønsum	195,6	199,8	-4,2	0,0	-1,1
Øvrig drift	36,6	49,8	-13,2	0,0	2,2
Driftsbevilling § 12.23.07					
Lønsum	325,0	325,6	-0,6	0,0	0,7
Øvrig drift	11,1	11,3	-0,2	0,0	2,1
Driftsbevilling § 12.23.20					
Lønsum	274,6	262,2	12,4	0,0	12,1
Øvrig drift	39,4	43,3	-3,9	0,0	0,0
Driftsbevilling § 12.23.21					
Lønsum	109,0	112,3	-3,3	0,0	2,5
Øvrig drift	16,9	16,7	0,2	0,0	3,1
Driftsbevilling i alt	7.779,4	7.841,7	-62,3	0,0	32,8

⁴ Opgørelsen omfatter alle driftskonti inden for Værnsfælles Forsvarskommando: §§ 12.23.01, 12.23.02, 12.23.03, 12.23.04, 12.23.06, 12.23.07, 12.23.20 og 12.23.21.

⁵ Budget er lig grundbudget.

■ Operation Inherent Resolve hold 6 træner de irakiske sikkerhedsstyrker. Foto: Søren Egebæk.

TABEL 3.2.4. / Akkumuleret resultat (mio. kr.)

Hovedkonti	Ultimo 2014	Ultimo 2015	Ultimo 2016	Resultat 2017	Ultimo 2017
Driftsbevilling § 12.23.01	0,0	-22,1	7,2	-2,4	4,8
Driftsbevilling § 12.23.02	-33,9	-37,2	18,6	-9,7	8,9
Driftsbevilling § 12.23.03	20,4	159,1	22,1	-29,0	-6,9
Driftsbevilling § 12.23.04	12,7	-119,0	12,7	-8,4	4,3
Driftsbevilling § 12.23.06	0,0	-2,1	18,5	-17,4	1,1
Driftsbevilling § 12.23.07	0,0	0,0	3,7	-0,8	2,8
Driftsbevilling § 12.23.20	1,9	2,6	3,5	8,6	12,1
Driftsbevilling § 12.23.21	8,0	10,3	8,7	-3,1	5,6
Samlet resultat	9,1	-8,4	95,0	-62,3	32,7

3.3. Øvrige regnskabsoplysninger

TABEL 3.3.1. / Personaleomkostninger (antal årsværk)

Personalegrupper	2015	2016	2017	Budget 2018 ⁶
Officerer	2.783	2.707	2.841	
Stampersonel	9.761	10.045	10.118	
Værnepligtige	39	8	0	
Civile	887	1.526	1.509	
Kontraktansatte	141	69	43	
Andet der er relevant for styrelsen	0	0	0	
I alt	13.611	14.355	14.511	14.610

De begrænsede vandringer skyldes den almindelige personaleudviklings udsving, idet reduceret afgang er positivt.

TABEL 3.3.2. / Til- og afgang medarbejdere (antal medarbejdere)

	2015	2016	2017
Tilgang af medarbejdere	1.339	1.558	1.646
Afgang af medarbejdere	1.497	1.514	1.486
I alt	-158	44	160

⁶ De budgetterede årsværk er hentet fra finansloven for 2018.

4. Ledespåtegning

Årsberetningen er aflagt i henhold til bekendtgørelse nr. 70 af 27. januar 2011 om statens regnskabsvæsen.

Årsberetningen omfatter de bevillinger på finansloven, som Værnsfælles Forsvarskommando er ansvarlig for, herunder de regnskabsmæssige forklaringer, som skal tilgå Rigsrevisionen i forbindelse med bevillingskontrollen for finansåret 2017:

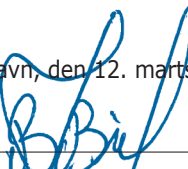
- § 12.23.01 Værnsfælles Forsvarskommando
- § 12.23.02 Hæren
- § 12.23.03 Søværnet
- § 12.23.04 Flyvevåbnet
- § 12.23.06 Specialoperationer
- § 12.23.07 Forsvarets Hovedværksteder
- § 12.23.20 Forsvarsakademiet
- § 12.23.21 Forsvarets Sundhedstjeneste
- § 12.23.50 Administrative bøder

4.1. Påtegning

Styrelseschefen tilkendegiver hermed:

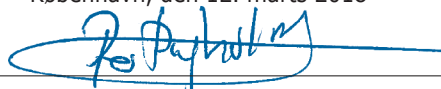
- For koncernstyringsdirektøren, at underskriveren ikke er bekendt med økonomiske forpligtelser udover de i regnskabet medtagne, eksempelvis retlige tvister, kautionsforpligtelser, hensættelser og eventualforpligtelser, og at det aflagte regnskab indeholder de udgifter/indtægter, der vedrører driften for pågældende styrelse i regnskabsåret. Underskriveren tilkendegiver endvidere, at de dispositioner, som er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.
- For departementschefen, at målrapporteringen i årsberetningen er rigtig, dvs. at målostillingen og målrapporteringen på mål- og resultatplanen er fyldestgørende, at der er adgang til det grundmateriale, som målrapporteringen i årsberetningen bygger på, og at der ved styrelsen er arbejdsgange, som kvalitetssikrer de oplysninger og vurderinger, der indgår i årsrapporten.

København, den 12. marts 2018

Bjørn Bisseup

Forsvarschef, general

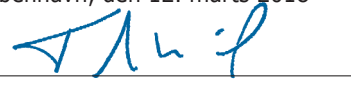
København, den 12. marts 2018

Per Pugholm Olsen

Koncernstyringsdirektør

København, den 12. marts 2018

Thomas Ahrenkiel

Departementschef

Holmens Kanal 9
1060 København K

Telefon: +45 7284 0000
E-mail: VFK@mil.dk

Årsberetning

Hjemmeværnsskommandoen

2017

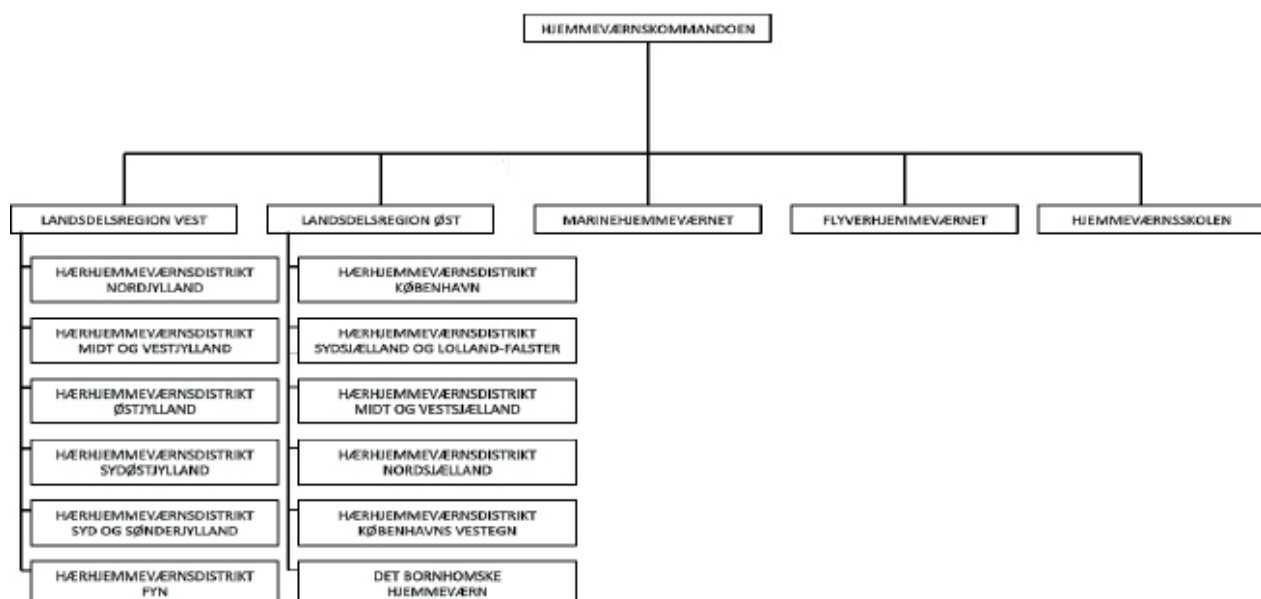
Indhold

Virksomhedsoplysninger	2
1. Beretning	3
1.1. Præsentation af styrelsen	3
1.2. Ledelsesberetning	3
1.3. Forventninger til det kommende år	6
2. Målrapportering	7
2.1. Målrapporteringens 1. del – skematisk oversigt	7
2.2. Målrapporteringens 2. del – uddybende analyser og vurderinger	10
3. Regnskab	13
3.1. Anvendt regnskabspraksis	13
3.2. Bevillingsregnskab	13
3.3. Øvrige regnskabsoplysninger	15
4. Ledelsespåtegning	17
4.1. Påtegning	17

Virksomhedsoplysninger

Styrelsens navn	Hjemmeværnskommandoen
Styrelsens ledelse	Chef for Hjemmeværnet, generalmajor Jens H. Garly, Den kommitterede for Hjemmeværnet, medlem af Folketinget, Søren Espersen
Revision	Rigsrevisionen St. Kongensgade 45 1264 København K
Advokat	Kammeradvokaten Vester Farimagsgade 23 1606 København V
Banker	Danske Bank Holmens Kanal 2-12 1090 København K Statens Koncern Betalinger Girostrøget 1 0800 Høje Taastrup

Organisering af Hjemmeværnet:

1. Beretning

1.1. Præsentation af styrelsen

Hjemmeværnets virksomhed i 2017 er baseret på lov om Hjemmeværnet, jf. lovbekendtgørelse nr. 198 af 9. februar 2007, Aftale på forsvarsområdet 2013-2017 af 30. november 2012 med tillægsaftaler af 11. marts 2013 og 10. april 2014 samt aftale af 2. marts 2016 om Hjemmeværnets omstilling og udvikling.

Hjemmeværnet har egen hovedkonto på finansloven samt selvstændig ledelse. Der henvises til ovennævnte, finansloven for 2017 samt mål- og resultatplan 2017 indgået mellem Forsvarsministeriets departement og Hjemmeværnskommandoen for en nærmere beskrivelse af opgavesæt, resultatmål mv.

Hjemmeværnskommandoen er en styrelse inden for Forsvarsministeriet. Styrelsen er på finansloven placeret under finanslovskonto § 12.24.01 Hjemmeværnet. I finanslov for finansåret 2017 anføres Hjemmeværnets nettoudgiftsbevilling til 495,6 mio. kr. Denne er opdelt på otte hovedformål, som vedrører opstilling af kapaciteter (tre formål), uddannelse (to formål), støtte (to formål) samt generel ledelse og administration (et formål).

Der er ved lov om tillægsbevilling foretaget en række reguleringer af Hjemmeværnets bevilling, hvorfor Hjemmeværnets bevilling samlet udgør 441,5 mio. kr.

Hjemmeværnet udøver sin virksomhed i overensstemmelse med Forsvarsministeriets koncernfælles mission og vision:

Mission:

Sammen arbejder vi for Danmarks sikkerhed, interesser og borgernes tryghed.

Vision:

- Vi driver og udvikler opgaveløsningen, så vi får mest mulig effekt ud af de ressourcer, vi sammen råder over.
- Vi er en professionel og bredt anerkendt samarbejdspartner.
- Vi skaber fælles handlekraft gennem loyalitet og tillidsfuldt samarbejde.

1.2. Ledelsesberetning

Hjemmeværnet har i 2017 fagligt levet op til sine målsætninger. Fagligt opfylder Hjemmeværnet syv ud af otte mål i mål- og resultatplanen, mens et mål er delvist opfyldt. En sammenfattende oversigt fremgår af nedenstående tabel 1.2.1.

Hjemmeværnets økonomi har i 2017 været præget af en tæt økonomiopfølgning på baggrund af den politiske aftale om Hjemmeværnets omstilling og udvikling, hvor der er opnået en god overensstemmelse mellem aktivitets- og ressourcensiden i mål- og resultatstyringen.

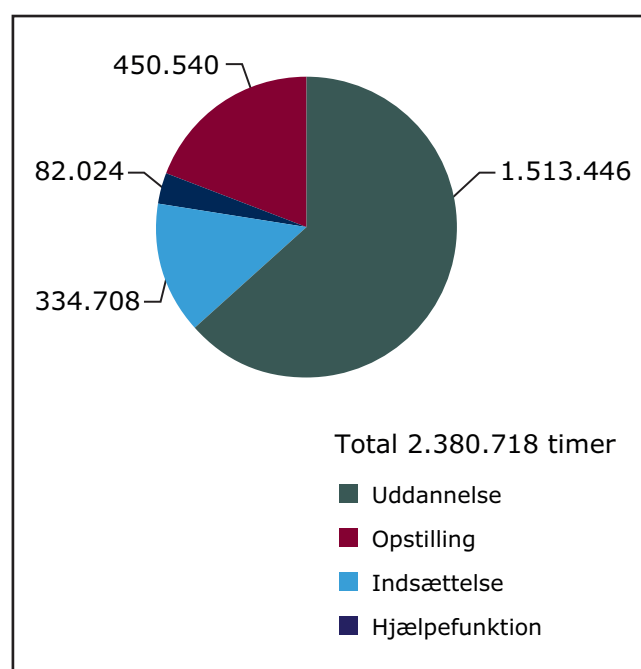
TABEL 1.2.1. / Årets faglige resultater

Mål	Antal succes-kriterier	Opfyldt	Delvist opfyldt	Ikke opfyldt
A. Opstilling af bevogtningskapacitet	1	X		
B. Opstilling af kampkapacitet	3		X	
C. Opstilling af fartøjskapacitet	3	X		
D. Opstilling af flykapacitet	2	X		
E. Uddannelse ved Hjemmeværnsskolen	2	X		
F. Øvelser og enhedsuddannelse, internationalt	2	X		
G. Støtte til Forsvaret	5	X		
H. Støtte til samfundet	4	X		
I alt	22	7	1	0

Hjemmeværnet har været en efterspurgt samarbejdspartner i forhold til samfundets samlede beredskab, og der har været et væsentligt træk på Hjemmeværnets kapaciteter. Særligt har Forsvaret og politiet trukket på Hjemmeværnets kapaciteter i forbindelse med fx afspærringsopgaver, grænsekontrol, observations- og overvågningsopgaver, søredning, stormflod, international indsættelse samt omfattende øvelses- og uddannelsesaktivitet.

Hjemmeværnets samlede indsats på beredskabsområdet har været tilfredsstillende. Opgaveløsningen viser en samlet høj målopfyldelse og en tilsvarende tilfredshed ved Hjemmeværnets samarbejdspartnere. Hjemmeværnet har samlet leveret 334.708 indsættelsestimer til støtte for sine samarbejdspartnere i Forsvaret, politiet og øvrige samfundsmyndigheder i 2017.

Hjemmeværnets frivillige soldater har i 2017 leveret ca. 2,4 mio. timers funktionsrelateret tjeneste til indsættelse, uddannelses- og øvelsesvirksomhed, opstilling og hjælpefunktioner. Fordelingen heraf fremgår af figur 1.2.1.

FIGUR 1.2.1. / Funktionsrelaterede timer i 2017 fordelt på opgavetyper

Udover den frivillige funktionsrelaterede tjeneste har Hjemmeværnet støttet politiet ved den dansk/tyske grænse i Sønderjylland og på Lolland-Falster med soldater til løsning af grænsekontrolopgaver. Hjemmeværnet har således uddannet og ansat frivillige soldater til opgaven svarende til 136 årsværk. Soldaterne har forud for indsættelsen gennemført seks dages politiuddannelse samt diverse tests og godkendelser. Denne uddannelse er gennemført som frivillig i Hjemmeværnet, men har været et krav for efterfølgende ansættelsesmulighed. Hver deltager har i den forbindelse leveret 62 timers funktionsrelateret tjeneste til Hjemmeværnet.

Herudover har Hjemmeværnet leveret et bevogningsbidrag til FN-missionen MINUSMA i Mali bestående af 24 soldater fordelt på to udsendelsesperioder á tre måneders varighed. Personellet har forud for udsendelsen gennemført ca. tre måneders missionsforberedende uddannelse. Samlet har Hjemmeværnet leveret ca. 12 årsværk til opgaveløsningen, idet der har været en overdragelsesperiode i missionsområdet på tre uger, hvor hele styrken har været indsat.

Endeligt har Hjemmeværnet udsendt frivillige soldater ansat på kontrakt som enkeltmandsbidrag til både Afghanistan (Resolute Support Mission) og Irak (Inherent Resolve) som rådgivere og instruktører.

Samlet set har Hjemmeværnet i 2017 såvel varslet som uvarslet været rekvireret knapt 2.100 gange til støtte for Forsvaret og samfundets samlede beredskab. Hjemmeværnet har i 98 pct. af tilfældene imødekommet den rekvirerede støtte.

Hjemmeværnets bevillingsregnskab udviser et merforbrug på 65,4 mio. kr. Merforbruget kan overvejende henføres til, at merudgifter til erstatninger som følge af PTSD i henhold til den politiske Aftale om finansiering af erstatninger til psykisk sårede veteraner af 4. november 2013 har skullet finansieres ved træk på ministerområdets opsparing i 2017. Forsvarsministeriet har derfor på tillægsbevillingslovforslaget samlet en del af tidligere års bevillingsopsparing fra diverse hovedkonti fordelt på ministerområdet, herunder Hjemmeværnet, for at kunne dække merudgifterne til PTSD. Denne omflytning af bevilling er sket som led i den almindelige rebudgettering.

TABEL 1.2.2. / Årets resultat (mio. kr.)

	2017
Bevilling	441,5
Regnskab	506,9
Årets resultat	-65,4
Tidligere års overførte overskud	78,5
Overskud herefter til videreførelse	13,2

Note: Der er foretaget afrunding.

TABEL 1.2.3. / Økonomiske hovedtal (mio. kr.)

	Regnskab 2017		
Ordinære driftsindtægter (ekskl. bevillinger)	-1,5		
Ordinære driftsomkostninger	508,2		
- Heraf personaleomkostninger	394,6		
Andre driftsposter, netto	0,2		
Finansielle poster, netto	0,0		
Ekstraordinære poster, netto	0,0		
Årets resultat (ekskl. bevillinger)	506,9		
	Driftsbevilling		Anlægsbevilling
Indtægter	-1,6	Indtægter	0,0
Udgifter	508,5	Udgifter	0,0
Årets nettoudgifter (ekskl. bevillinger)	506,9	Netto	0,0
Bevilling inkl. tillægsbevilling, netto	441,5	Bevilling, indtægter inkl. tillægsbevilling	0,0
		Bevilling, udgifter inkl. tillægsbevilling	0,0
Årets resultat	-65,4		0,0
Til videreførelse	-65,4		0,0

Note: Der er foretaget afrunding.

1.3. Forventninger til det kommende år

2018 bliver et centralt år i Hjemmeværnet inden for alle kerneopgaver. På hovedopgaverne opstilling, uddannelse og indsættelse vil Hjemmeværnet i 2018 styrke sin position som en attraktiv militær beredskabsorganisation. Med dette fokus forventer Hjemmeværnskommandoen, at efterspørgslen på støtte til Forsvaret og samfundets samlede beredskab som minimum holder samme niveau som i 2017.

Med implementeringen af det nye forsvarsforlig som en væsentlig opgave i 2018 vil Hjemmeværnet deltage i udviklings- og implementeringsforløbet i forbindelse med udmøntningen af den politiske aftale for hele koncernen.

Hjemmeværnet vil også i 2018 have fokus på Hjemmeværnets operative opgaver og på den organisation, der skal opstilles i relation til fortsat at kunne levere et kvalificeret beredskab til støtte for Forsvaret og samfundets samlede beredskab med relevante kapaciteter. Det er afgørende for Hjemmeværnets fortsatte relevans og troværdighed, at Hjemmeværnet også fremadrettet kan opstille et frivilligt militært beredskab på et højt niveau, der kan levere den efterspurgte støtte. Det kræver kapaciteter, der er velorganiserede, udrustede til opgaven og på det nødvendige uddannelsesmæssige niveau. Det er Hjemmeværnskommandoens mål, at den aktive styrke i 2018 øges til 15.000 soldater, om end dette vurderes at blive en udfordring.

Hjemmeværnet vil i 2018 endvidere have fokus på at hæve det generelle uddannelsesniveau, hvilket blandt andet sker gennem opstilling og certificering af Hjemmeværnets beredskabsstyrke. Målsætningen er, at den skal bestå af 1.500 soldater ved årets udgang. Hertil kommer et fortsat fokus på Hjemmeværnets samarbejde med partnerlande formaliseret ved bilaterale landeprogrammer, der skal styrke Hjemmeværnets enheder og soldaters muligheder for at indgå i operationer i et internationalt miljø. Aktiviteterne skal være med til at give Hjemmeværnet et uddannelsesmæssigt løft og dermed en skærpelse af Hjemmeværnets militære profil.

På det økonomiske område forventer Hjemmeværnskommandoen i forhold til Hjemmeværnets nuværende opgaver og kapaciteter som udgangspunkt et lidt lavere udgiftsniveau i forhold til 2017. I overensstemmelse med den politiske aftale af 2. marts 2016 om Hjemmeværnets omstilling og udvikling vil 2018 således være det første år, hvor de gennemførte besparelser er fuldt ud realiseret i forventning om implementeringen heraf. Fra 2018 vil der yderligere være fokus på, at tilførte forligsaftalte midler anvendes bedst muligt i forhold til at understøtte Hjemmeværnets materielinvesteringer og udvikling.

Hjemmeværnets soldater trænes også i disciplinen bykamp for at holde deres militære færdigheder skarpe. Her i Brikby, som er et bytræningscenter, der ligger i det militære øvelsesterræn i Oksbøl. Foto: Christer Holte.

2. Målrapportering

2.1. Målrapporteringens 1. del – skematisk oversigt

TABEL 2.1.1. / Skematisk oversigt over årets målopfyldelse

A. Opstilling af bevogtningskapacitet	
Succeskriterium Det er målet, at Hjemmeværnet ved etablering af en beredskabsstyrke kontinuerligt opstiller bevogtningskapaciteter, der kan varetage landmilitære bevogtningsopgaver. Målet er nået, når Hjemmeværnet har uddannet minimum 500 potentielle kandidater, jf. uddannelseskrav i uddannelsesbeskrivelse for 6100 Certificeringsøvelse af Hjemmeværnets beredskabsstyrke, samt påbegyndt certificeringen af soldater. Målsætningen i 2018 er, at styrken skal bestå af 1.500 soldater inden årets udgang.	Målopfyldelse Opfyldt
Opnåede resultater Der er ved udgangen af 2017 i alt 2.466 soldater, som har gennemført den komplette grunduddannelse, relevante enhedsuddannelser, skydning og Forsvarets vedligeholdende førstehjælpsuddannelse. Disse soldater udgør på nuværende tidspunkt grundlaget for Hjemmeværnets opstilling af beredskabsstyrken. Der er ved udgangen af 2017 certificeret 132 soldater til beredskabsstyrken.	Økonomi Budget: 18,3 mio. kr. Forbrug: 19,2 mio. kr.
B. Opstilling af kampkapacitet	
Succeskriterium Det er målet, at Hjemmeværnet kontinuerligt opstiller kampkapaciteter, der kan varetage landmilitære kampopgaver. Målet er nået, når Hærhjemmeværnet kontinuerligt opstiller minimum 18 infanteridelinger og minimum otte motoriserede overvågningsdelinger, der bemandings-, uddannelses- og materielmæssigt lever op til kravet for opnåelse af operativ status.	Målopfyldelse Delvist opfyldt
Opnåede resultater Hjemmeværnet kan ved udgangen af 2017 organisatorisk opstille 30 infanteridelinger og 12 motoriserede overvågningsdelinger med en bemandingsgrad på minimum 70 pct. i alle delinger. Alle enheder råder tillige over udpegede kritiske materielgenstande (let maskingevær, let støttevåben, granatkaster og dysekanon). Infanterienhederne har generelt et højt uddannelses- og aktivitetsniveau og vil kunne løse hovedparten af tildelte opgaver på baggrund af dette generelle uddannelsesniveau. Der kan ikke opstilles delinger, som opfylder alle opstillede uddannelseskrav og dermed opnå fuldt operativ status. Det drejer sig om udeståender vedrørende føreruddannelse for delings- og gruppeførere samt våbenuddannelse på dysekanon og granatkastere. Såfremt der opstår et akut behov for at indsætte Hjemmeværnets kampkapacitet, forventes det, at reaktionstiden for klargøring af den samlede styrke vil være på nogle få måneder. Det vurderes som tilfredsstillende.	Økonomi Budget: 3,5 mio. kr. Forbrug: 4,2 mio. kr.

C. Opstilling af fartøjskapacitet	
Succeskriterium Det er målet, at Hjemmeværnet kontinuerligt opstiller en sømilitær kapacitet, der kan varetage maritime opgaver og indgå i det danske SAR-beredskab. Målet er nået, når Marinehjemmeværnet kontinuerligt opstiller minimum én operativ besætning til hver af Hjemmeværnets 30 sejlene flotiller samt efterlever beredskabskravet og leverer minimum 9.360 beredskabsdøgn årligt.	Målopfylde Opfyldt
Opnåede resultater Alle 30 flotiller med fartøj kan opstille mindst en operativ besætning. Der kan i alle 30 flotiller opstilles minimum én operativ besætning, jf. uddannelseskravene. Der mangler dog uddannelse af to operative kranførere pga. skærpelse af uddannelseskravet til operative kranførere. Efteruddannelse for at leve op til de skærpede krav er planlagt gennemført inden udgangen af 1. kvartal 2018, og der er ingen operative konsekvenser for flotillernes indsættelsesevne. I 2017 har Hjemmeværnet desuden leveret 10.206 beredskabsdøgn, og målsætningen er dermed opnået.	Økonomi Budget: 6,9 mio. kr. Forbrug: 5,5 mio. kr.

D. Opstilling af flykapacitet	
Succeskriterium Det er målet, at Hjemmeværnet kontinuerligt opstiller en flykapacitet, der kan varetage flyoperationer og indgå i Hjemmeværnets beredskab. Målet er nået, når Flyverhjemmeværnet kan opstille 12 operative flybesætninger, samt at der er indgået aftale med Værnsfælles Forsvarskommando om fremtidige beredskabskrav for den flyvende kapacitet.	Målopfylde Opfyldt
Opnåede resultater Der er ved udgangen af 2017 opstillet 11 ud af 12 operative flybesætninger. Den 12. flybesætning opstilles ultimo marts 2018. Årsagen til afvigelsen er uforudset afgang af to piloter. En operativ flybesætning består af to piloter og én systemoperatør. Flyverhjemmeværnet uddanner løbende piloter på de af Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen udpegede flyveskoler. Uddannelsen er derfor begrænset af kapaciteten på disse flyveskoler, og den tid pilotaspiranterne kan afse til opgaven. Fremtidige beredskabskrav til flykapaciteten er fastlagt i samarbejde med Værnsfælles Forsvarskommando og implementeres fra 2018. Målet vurderes samlet set opfyldt. Strukturen har været tilstrækkelig robust til at efterkomme rekvisitionerne fra Værnsfælles Forsvarskommando og en betydelig efterspørgsel fra politiet i forbindelse med bandekonflikten i efteråret 2017.	Økonomi Budget: 0,5 mio. kr. Forbrug: 0,5 mio. kr.

E. Uddannelse ved Hjemmeværnsskolen	
Succeskriterium Det er målet, at Hjemmeværnet gennem egen skolestruktur tilvejebringer rammerne for en effektiv og relevant uddannelse (lovpligtig uddannelse, føringsuddannelse samt funktions- og specialistuddannelse) for frivillige soldater og fast personel. Målet er nået, når Hjemmeværnsskolen inden for de til rådighed værende ressourcer leverer en produktionskapacitet, der sikrer, at uddannelse kan tilbydes indstillede elever, som opfylder optagelseskriterierne for denne. Endvidere er det målet, at minimum 90 pct. af respondenterne i brugertilfredshedsundersøgelsen tilkendegiver tilfredshed med den gennemførte uddannelse.	Målopfylde Opfyldt
Opnåede resultater Hjemmeværnsskolen har i 2017 tilbudt kursuspladser til alle egnede kursister, der opfylder optagelseskriterierne og samtidig overholder tilmeldingsfristen. Dette er sket gennem oprettelse af det nødvendige antal kursuspladser samt indgåelse af aftaler med et tilstrækkeligt antal instruktører til gennemførelsen af uddannelserne. For at sikre tilfredsstillende kursus kvalitet gennemfører Hjemmeværnsskolen løbende evaluering af de gennemførte uddannelser. I den forbindelse gennemføres der elevervaluering efter alle gennemførte kurser, hvor elevernes tilfredshed med blandt andet kursusindhold, undervisningsfaciliteter, indkvartering og forplejning afdækkes. I 2017 viser evalueringen, at 97 pct. af respondenterne er tilfredse med det samlede udbytte af den gennemførte uddannelse. Her skal det fremhæves, at 74 pct. af respondenterne svarer, at de er meget tilfredse eller særdeles tilfredse med det samlede udbytte af uddannelsen.	Økonomi Budget: 69,1 mio. kr. Forbrug: 63,7 mio. kr.

F. Øvelser og enhedsuddannelse, internationalt

Succeskriterium Det er målet, at Hjemmeværnet gennem samarbejde med partnerlande gennemfører aktiviteter på tværs af landegrænser, for at sikre at den uddannelse og træning, der er gennemført i nationalt regi, også trænes og udvikles gennem internationalt samarbejde. Aktiviteter i internationalt regi skal samtidig tjene til udbygning af de frivilliges kompetencer og til fastholdelse af deres engagement til gavn for Hjemmeværnets robusthed. Aktiviteter med international deltagelse gennemføres såvel nationalt som internationalt. Målet er nået, når Hjemmeværnet har planlagt og gennemført de aktiviteter, der er indgået aftale om med partnerlande samt har gennemført evaluering af disse med henblik på udvikling og tilpasning af fremtidige aktiviteter.	Målopfyldelse Opfyldt
Opnåede resultater Hjemmeværnets samarbejde med partnerlande er operationaliseret i landeprogrammer, der består af bilaterale partnerskabsprogrammer, samarbejdsprogrammer og programmer med egentlig militærkapacitetsopbygning for øje. Hjemmeværnet har indgået formaliserede samarbejdsprogrammer med Norge, Sverige, Estland, Letland, Litauen, Georgien og USA. Fælles for disse programmer er, at de er opbygget over konkrete aktiviteter, herunder primært uddannelses- og øvelsesaktiviteter, der typisk foregår i enten Danmark eller partnerlandet. Enkelte aktiviteter kan dog foregå i et tredje land, der er associeret til programmet. Der var udpeget 12 øvelses- og enhedsuddannelsesaktiviteter. Hjemmeværnet gennemførte 11 af disse aktiviteter. Den 12. aktivitet blev udsat af eksterne årsager og vil blive gennemført i juni 2018. Alle 11 gennemførte aktiviteter er evalueret inden årets udgang, og fremtidige aktiviteter vil blive tilpasset på den baggrund.	Økonomi Ikke opgjort

G. Støtte til Forsvaret

Succeskriterium Det er målet, at Hjemmeværnet på anmodning støtter Forsvarets opgaveløsning med relevante kapaciteter og møder beredskabskravet ved uvarslede indsættelser, samt at Hjemmeværnet imødekommer øvrige anmodninger om støtte inden for de til rådighed værende ressourcer. Målet er nået, når Hjemmeværnet efterlever beredskabskravet og imødekommer minimum 95 pct. af anmodningerne om støtte fra Forsvaret inden for de til rådighed værende ressourcer.	Målopfyldelse Opfyldt
Opnåede resultater Hjemmeværnet støtter Forsvaret på tilfredsstillende vis. Samtlige 146 uvarslede rekvisitioner blev imødekommet. I fem tilfælde blev beredskabskravet på én time dog ikke overholdt. Hjemmeværnet efterlever således beredskabskravet i 97 pct. af indsættelserne i relation til Search and Rescue¹ og olieobservationsopgaver² samt rydningsassistancer. Herudover blev alle varslede anmodninger om støtte fra Forsvaret imødekommet. Den samlede reaktionstid for Marinehjemmeværnets fartøjer ved uvarslede indsættelser var gennemsnitligt 25 minutter, hvor kravet er maksimalt 45 minutter³. I 2017 var der 74 uvarslede indsættelser. Hjemmeværnet har imødekommet 331 ud af 345 rekvisitioner svarende til 96 pct. af anmodningerne om støtte til relevant øvelses- og uddannelsesvirksomhed inden for de til rådighed værende ressourcer.	Økonomi Budget: 4,7 mio. kr Forbrug: 4,8 mio. kr

H. Støtte til samfundet

Succeskriterium Det er målet, at Hjemmeværnet på anmodning støtter de sektoransvarlige myndigheder i samfundets samlede beredskabs opgaveløsning med relevante kapaciteter og møder beredskabskravet ved uvarslede indsættelser. Herudover skal Hjemmeværnet imødekomme øvrige anmodninger om støtte inden for de til rådighed værende ressourcer. Andre myndigheder og civile institutioner støttes på anmodning i muligt omfang. Målet er nået, når Hjemmeværnet efterlever beredskabskravet og imødekommer minimum 95 pct. af anmodningerne om støtte fra sektoransvarlige myndigheder i samfundets samlede beredskab inden for de til rådighed værende ressourcer. Endvidere skal minimum 95 pct. af gennemførte opgaver⁴ være løst tilfredsstillende i forhold til politiets vurdering.	Målopfyldelse Opfyldt
Opnåede resultater Hjemmeværnet støtter på anmodning de sektoransvarlige myndigheder i samfundets samlede beredskab og leverer den ønskede støtte inden for de opstillede beredskabskrav. Samtlige 243 uvarslede rekvisitioner blev imødekommet. Hjemmeværnet efterlever således beredskabskravet i 100 pct. af indsættelserne til støtte for samfundet, både hvad angår indsættelse af op til 30 soldater på under én time og op til 100 soldater på under tre timer. Herudover har Hjemmeværnet været varslet og rekvireret 1.028 gange, hvoraf de 1.010 rekvisitioner blev imødekommet svarende til 98 pct. Politiet har rekvireret Hjemmeværnet 1.175 gange og har vurderet 99 pct. af indsættelserne som løst tilfredsstillende.	Økonomi Budget: 60,1 mio. kr. Forbrug: 57,9 mio. kr.

¹ SAR – redningsopgaver til søs.

² OILBOBS – overvågnings- og bekæmpelsesopgaver ved forurening af havmiljøet.

³ Beredskabskravet til Marinehjemmeværnets fartøjer ved indsættelse til SAR er maksimalt én time. Herudover må den gennemsnitlige reaktionstid for året ved SAR ikke overstige 45 minutter.

⁴ Disse opgaver er registreret i REEAPOL, som er et elektronisk rekvirerings- og evalueringssystem for støtte til politiet.

2.2. Målrapporteringens 2. del – uddybende analyser og vurderinger

Hjemmeværnskommandoen har udvalgt to mål for kerneopgaver Mål G. *Støtte til Forsvaret* og Mål H. *Støtte til samfundet* til en uddybende analyse og vurdering. Endvidere behandles kort Mål B. *Opstilling af kampkapacitet* i analysen, idet målopfyldelsen herfor er delvist opfyldt.

Mål G. og Mål H. Hjemmeværnets støtte til Forsvaret og samfundet

Det er Hjemmeværnskommandoens samlede vurdering, at Hjemmeværnet i 2017 på tilfredsstillende vis imødekommer støtten til både Forsvaret og samfundets samlede beredskab samt efterlever opstillede beredskabskrav ved uvarslede indsættelser. Hjemmeværnet imødekommer mere end 98 pct. af alle modtagne anmodninger om støtte fra sine samarbejdspartnere og har i 2017 modtaget i alt 2.097 anmodninger om støtte, heraf var 428 uvarslede. 2.062 af disse anmodninger blev imødekommet, mens kun 35 ikke kunne imødekommes. Samtidig efterlever Hjemmeværnet det opstillede beredskabskrav ved

uvarslede indsættelser og imødekommer mere end 99 pct. af de fremsendte anmodninger om støtte.

Efterlevelse af beredskabskrav ved uvarslet støtte

Hjemmeværnets støtte ved uvarslede indsættelser sker primært i forbindelse med rydningsassistancer til støtte for Forsvarets ammunitionsrydningstjeneste, indsættelse af Marinehjemmeværnets fartøjer ved Search and Rescue- og olieobservationsopgaver samt ved støtte til politiets opgaveløsning. Udover ovenstående opgaver støtter Hjemmeværnet tillige ved andre typer af opgaver med fly, fartøjer og soldater på anmodning fra samarbejdspartnere. Ud af samlet 428 anmodninger har kun tre ikke kunnet imødekommes. Ved alle tre tilfælde har der ikke været menneskeliv i fare, og i to tilfælde vurderede Værnsfælles Forsvarskommando, at opgaverne ikke var akutte, hvorfor disse blev afvist. I de resterende 425 tilfælde blev opgaveløsningen påbegyndt inden for beredskabskravet på én time/tre timer, hvilket giver en samlet målopfyldelse på 99 pct.

Soldater fra Hærhjemmeværnet træner jævnligt deres militære færdigheder på øvelser og uddannelser, så de er rustet og klar til at støtte Forsvaret med blandt andet bevogtningsopgaver. Foto: Christian Sundsdal.

Hjemmeværnet har i 2017 haft to større uvarslede indsættelser med mere end 100 soldater indsat. Hjemmeværnet var således i forbindelse med stormen og den efterfølgende stormflod den 4.-5. januar indsat med flere end 550 soldater i sammenlagt mere end 4.700 timer, ligesom Hjemmeværnet igen ved stormen Ingolf den 28.-30. oktober var indsat med omkring 220 soldater i sammenlagt mere end 2.300 timer. Ved store indsættelser som disse indsættes normalt soldater fra flere myndigheder, og indsatsen koordineres derfor normalt ved én af Hjemmeværnets landsdelsregioner.

Varslet støtte

Hjemmeværnet leverer på anmodning varslet støtte til Forsvaret såvel som til samfundets samlede beredskab. Indsættelserne sker primært som støtte til Forsvarets og politiets opgaveløsning i forbindelse med søfartskontrol/farvandsovervågning, færdselsregulering/afspærring eller observations-/overvågningsopgaver med fly eller soldater. I 2017 har Hjemmeværnet samlet været rekvireret 1.324 gange til varslet støtte og har i den forbindelse imødekommet 1.306 anmodninger svarende til en målopfyldelse på 99 pct. Her kan det fremhæves, at alle 296 varslede anmodninger fra Forsvaret er imødekommet, mens 1.010 ud af 1.028 anmodninger fra samfundet er imødekommet. Den overvejende del af afvisningerne begrundes i enten manglende rådighed over det rekvirerede materiel grundet værftsophold eller afgivelse til andre prioriterede opgaver. Endvidere modtages anmodninger i nogle tilfælde med så kort varsel, at det ikke har været muligt for Hjemmeværnet at skaffe de nødvendige soldater til opgaven.

En del af den varslede støtte betegnes som uddannelses- og øvelsesstøtte, hvor Hjemmeværnets myndig-

heder primært støtter Forsvaret i forbindelse med uddannelses- og øvelsesaktiviteter. Aktiviteter i denne kategori skal have et uddannelsesmæssigt udbytte for Hjemmeværnet og må ikke kompromittere Hjemmeværnets evne til at løse operative opgaver. Hjemmeværnet har i nogle tilfælde været nødsaget til at melde fra eller reducere den rekvirerede støtte, særligt i de tilfælde hvor støtten rekvireres på hverdage i dagtimerne, hvor Hjemmeværnets frivillige soldater normalt skal passe arbejde eller uddannelse. Et forhold der forstærkes, når rekvisitioner modtages med kort tidshorisont. Samlet har Hjemmeværnet modtaget 345 anmodninger om uddannelses- og øvelsesstøtte og har imødekommet 331 af disse svarende til en målopfyldelse på 96 pct.

Udover ovennævnte støttevirksomhed har Hjemmeværnet i hele 2017 leveret støtte til politiets opgaveløsning i forbindelse med grænsekontrollen ved den dansk/tyske grænse i Sønderjylland samt i Gedser og Rødby. Denne opgave indgår ikke i ovenstående opgørelse, da opgaveløsningen er sket med frivillige hjemmevernssoldater ansat på tidsbegrænset kontrakt i Forsvaret i forbindelse med opgaveløsningen.

Politiets tilfredshed

I 2017 har politiet rekvireret støtte fra Hjemmeværnet i alt 1.175 gange via rekvisitions- og evalueringssystemet REEVAPOL. Samlet har Hjemmeværnets frivillige soldater i forbindelse med indsættelserne leveret 144.075 timer til støtte for politiet. Evalueringen af aktiviteterne i REEVAPOL viser en stor tilfredshed med Hjemmeværnets opgaveløsning. Politiet har således vurderet, at 99 pct. af opgaverne er løst tilfredsstillende.

Marinehjemmeværnets enheder er en naturlig samarbejdspartner, når Forsvarets beredskabsmyndigheder træner deres sikkerhedsberedskab. På billedet ses Marinehjemmeværnets enheder ud for Flådestation Korsør under en stor bevogtningsøvelse i 2017. Foto: Kasper Kamuk.

Mål B. Hjemmeværnets kampkapacitet

Det er Hjemmeværnskommandoens samlede vurdering, at Hjemmeværnets kampkapacitet kan støtte og supplere Forsvarets opgaveløsning og uddannelse på tilfredsstillende vis. Hjemmeværnet har opstillet en kampkapacitet på 30 bemandede og udrustede infanteridelinger samt 12 bemandede og udrustede motoriserede overvågningsdelinger, og der eksisterer et doktrinært grundlag for kapaciteten ved Hæren, hvorfor Hjemmeværnets enheder vil kunne støtte Forsvarets opgavevaretagelse på området. Trods et på nogle områder manglede uddannelsesniveau ved dele af personalet vurderer Hjemmeværnskommandoen, at de opstillede enheder med en kort og intensiv uddannelsesperiode kan gøres fuldt operative. Samlet vurderer Hjemmeværnskommandoen derfor målet for opstilling af kampkapacitet som delvist opfyldt.

Uddannelsesniveau

Hjemmeværnets infanterienheder har generelt et højt uddannelses- og aktivitetsniveau, og soldaterne har for en stor dels vedkommende en forudgående uddannelse fra Forsvaret, og flere har gennemført internationale missioner i regi af Hjemmeværnet eller Hæren. Den erfaring, som personalet besidder, anvendes til blandt andet sidemandsoplæring for øvrigt personel ved enhederne, hvilket er med til at sikre, at både uddannelse og opgaveløsning optimeres.

På to områder – våbenuddannelse og uddannelse af førere – er uddannelsesniveauet ved infanterienhederne udfordret. Enhederne vurderes dog at kunne løse hovedparten af tildelte opgaver på baggrund af det generelle uddannelses- og aktivitetsniveau for soldaterne.

Hjemmeværnskommandoen har for 2018 iværksat tiltag for at forbedre de uddannelsesmæssige forhold ved kapaciteten. Føreruddannelserne genoptages således fra 2018 efter en revidering af det doktrinære grundlag, ligesom våbenuddannelsen på dysekanon tillægges øget fokus. Uddannelsen på granatkaster overvejes fortsat, idet den endelige placering og anvendelse af våbnet behandles i forbindelse med implementering af det nye forsvarsforlig.

Ved en eventuel akut indsættelse til støtte for Forsvaret er det Hjemmeværnskommandoens vurdering, at reaktionstiden for klargøring af den samlede styrke, med hjemmel i hjemmeværnslovens § 12 vedrørende adgang til beordring af frivilligt personel, vil være på nogle få måneder. Ved indsættelser af dele af styrken vil Hjemmeværnet umiddelbart kunne sammensætte enheder med uddannet personel uden forsinkelse. Dette vurderes at være tilfredsstillende.

Flyverhjemmeværnets to Britten-Norman Defender fly har været en efterspurgt kapacitet i 2017. I en længere periode var de indsat til støtte for politiet med at overvåge luftrummet over dele af København i forbindelse med bandekonflikten. Foto: Flyverhjemmeværnet.

3. Regnskab

3.1. Anvendt regnskabspraksis

Hjemmeværnskommandoen er regnskabsmæssigt ikke en selvstændig virksomhed, der skal aflægge selvstændig årsrapport. Regnskabet for Hjemmeværnskommandoen er således indeholdt i regnskabet for virksomheden med CVR-nr. 16 28 71 80. Hjemmeværnskommandoens aktiver og passiver indeholdes derfor i én samlet balance for virksomheden med CVR-nr. 16 28 71 80 og afrapporteres i den samlede årsrapport for denne virksomhed, der omfatter følgende styrelser: Værnsfælles Forsvarskommando, Hjemmeværnet, Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse, Forsvarsministeriets Personalestyrelse, Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse og Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse.

Regnskabet i denne årsberetning består alene af et udgiftsbaseret driftsregnskab og tilhørende noter og skal derfor ses som et uddrag af det samlede regnskab for virksomheden med CVR-nr. 16 28 71 80.

I forhold til opgørelsen af generelle fællesomkostninger henvises der til den for styrelsen gældende regnskabsinstruks.

Regnskabet omfatter alene de hovedkonti, som Hjemmeværnskommandoen er ansvarlig for, jf. ledelsespåtegningen.

Regnskabet for Hjemmeværnskommandoen er udarbejdet i overensstemmelse med statens udgiftsbaserede regnskabsprincipper, idet alle bevillinger er udgiftsbaserede, samt de nærmere retningslinjer herfor i regnskabsbekendtgørelsen, finansloven og Modernise-

ringsstyrelsens Økonomisk Administrative Vejledning. De nævnte principper fraviges dog på et enkelt område, idet forskudsbetalinger til leverandører vedrørende levering af materiel mv. vedrørende flerårige kontrakter indregnes og udgiftsføres i bevillingsregnskabet på betalingstidspunktet i henhold til tekstanmærkning på finansloven. Den ved udarbejdelsen af regnskabet anvendte regnskabspraksis, herunder afvigelsen fra gældende regler, svarer til den praksis, der er anvendt ved udarbejdelsen af regnskabet for virksomheden med CVR-nr. 16 28 71 80. For nærmere beskrivelse af den anvendte regnskabspraksis henvises derfor til beskrivelsen af anvendt regnskabspraksis i årsrapporten for 2017 for virksomheden med CVR-nr. 16 28 71 80.

3.2. Bevillingsregnskab

Som anført i afsnit 1 er der ved lov om tillægsbevilling for finansåret 2017 foretaget en række reguleringer af Hjemmeværnets bevilling, hvorfor bevillingen udgør 441,5 mio. kr.

Som det fremgår af tabel 3.2.1., blev årets resultat et merforbrug på 65,4 mio. kr. Merforbruget kan overvejende henføres til, at merudgifter til erstatninger som følge af PTSD i henhold til den politiske Aftale om finansiering af erstatninger til psykisk sårede veteraner af 4. november 2013 har skullet finansieres ved træk på ministerområdets opsparring i 2017. Forsvarsministeriet har derfor på tillægsbevillingslovforslaget samlet en del af tidligere års bevillingsopsparring fra diverse hovedkonti fordelt på ministerområdet, herunder Hjemmeværnet, for at kunne dække merudgifterne til PTSD. Denne omflytning af bevilling er sket som led i den almindelige rebudgettering.

TABEL 3.2.1. / Bevillingsregnskab for finanslovskonti på driftsbevillingen (mio. kr.)

§ 12.24.01 Hjemmeværnet	Regnskab 2016	Budget 2017 ¹	Regnskab 2017	Afvigelse	Budget 2018 ²
Udgifter	517,1	442,3	508,5	-66,2	424,6
Indtægter	-1,9	-0,8	-1,6	0,8	-0,5
Resultat, brutto	515,2	441,5	506,9	-65,4	424,1
Bevilling, netto	535,2	441,5	441,5	0,0	424,1
Resultat, netto	20,0	0,0	-65,4	65,4	0,0

Note: Der er foretaget afrunding.

TABEL 3.2.2. / Regnskabs- og budgetspekifikation (mio. kr.)

Hjemmeværnet § 12.24.01	Regnskab 2017	Budget 2018
Nettoudgift	506,9	424,1
Udgift		
16. Husleje, leje af arealer, leasing	2,3	0,0
17. Internt statsligt køb af varer og tjenester	0,9	0,0
18. Lønninger / personaleomkostninger	394,6	341,2
19. Fradrag for anlægsløn	0,0	0,0
22. Andre ordinære driftsomkostninger	102,1	83,4
26. Finansielle omkostninger	0,0	0,0
43. Interne statslige overførselsudgifter	0,0	0,0
44. Tilskud til personer	8,6	0,0
Indtægt		
11. Salg af varer	-0,8	-0,5
12. Internt statsligt salg af varer og tjenester	-0,6	0,0
21. Andre driftsindtægter	-0,2	0,0
25. Finansielle indtægter	0,0	0,0
30. Skatter og afgifter	0,0	0,0
33. Interne statslige overførselsindtægter	0,0	0,0

Note: Der er foretaget afrunding.

Note: Budget er lig grundbudget.

I tabel 3.2.2. sammenholdes regnskabet for 2017 med grundbudgettet for 2018. Den primære årsag til det højere beløb i 2017 er, at Hjemmeværnet var tildelt 60 mio. kr. til støtte af politiets grænsekontrol ved lov om tillægsbevilling. I 2018 er der afsat midler til opgaven

som en del af det substantielle løft aftalt i forsvarsforlig 2018-23. Desuden er 2018 det første år, hvor økonomiske reduktioner fra omstillingen af Hjemmeværnet slår fuldt igennem.

¹ Budget 2017 er finanslov og tillægsbevilling.

² Budget 2018 er gældende grundbudget som indtastet i SKS og indrapporteret til Finansministeriet.

TABEL 3.2.3. / Bevillingsafregning (mio. kr.)

Hovedkonti	Bevilling	Regnskab	Årets overskud	Disponibelt overskud der bortfalder	Akkumuleret overskud til videreførelse
Driftsbevilling § 12.24.01					
Lønsum	347,8	394,6	-46,8	0,0	-13,4
Øvrig drift	93,7	112,4	-18,7	0,0	26,5
Driftsbevilling i alt	441,5	506,9	-65,4	0,0	13,2

Note: Der er foretaget afrunding.

Som nævnt i forbindelse med tabel 3.2.1. kan årets underskud på 65,4 mio. kr. henføres til ovennævnte bevillingstekniske rebudgettering ved tillægsbevillingslovforslaget. Dette afstedkommer et akkumuleret overskud til videreførelse på 13,2 mio. kr., som er opdelt som anført i tabel 3.2.3.

Udviklingen i det akkumulerede resultat fremgår af tabel 3.2.4.

TABEL 3.2.4. / Akkumuleret resultat (mio. kr.)

Hovedkonti	Ultimo 2014	Ultimo 2015	Ultimo 2016	Resultat 2017	Ultimo 2017
Driftsbevilling § 12.24.01	58,3	58,5	78,5	-65,4	13,2
Samlet resultat	58,3	58,5	78,5	-65,4	13,2

3.3. Øvrige regnskabsoplysninger

TABEL 3.3.1. / Personaleomkostninger (antal årsværk)

Personalegrupper	2015	2016	2017	Budget 2018 ³
Officerer	208	212	206	223
Stampersonel	112	203	242	233
Værnepligtige	0	0	0	0
Civile	239	249	241	125
Kontraktansatte	37	24	21	24
I alt	596	688	710	605

Note: Frivillige soldater i Hjemmeværnet er ikke omfattet af opgørelsen af antal årsværk.

Note: I opgørelsen af kontraktansatte indgår rådighedstjeneste i den regionale føringsstruktur.

Antal ansatte i Hjemmeværnet udgør ved udgangen af året 710 årsværk, inklusiv personel til løsningen af grænsekontrolopgaven for politiet. Stigningen i antal årsværk fra 2016 til 2017 skyldes dels en højere be-

mandingsgrad i Hjemmeværnets faste struktur, dels en forøgelse af Hjemmeværnets støtte til politiets grænsekontrol i 2017.

³ De budgetterede årsværk er hentet fra finansloven for 2018.

TABEL 3.3.2. / Til- og afgang medarbejdere (antal medarbejdere)

	2015	2016	2017
Tilgang af medarbejdere	80	99	169
Afgang af medarbejdere	83	72	129
I alt	-3	27	40

Nettotilgangen af medarbejdere i 2017 har øget be-
mandingen på de faste årsværk, hvilket har været
Hjemmeværnets ambition.

Hjemmeværnets soldater får også lejlighedsvis mulighed for at få afprøvet deres militære færdigheder i en international ramme. I 2017 indgik 71 hjemmeværnssoldater i et dansk-lettisk infanterikompagni i den stort anlagte øvelse Northern Strike i Michigan, USA. I alt deltog 5.800 soldater fra syv NATO-lande i øvelsen. Foto: Hélène Mogensen de Monléon.

4. Ledespåtegning

Årsberetningen er aflagt i henhold til bekendtgørelse nr. 70 af 27. januar 2011 om statens regnskabsvæsen.

Årsberetningen omfatter de bevillinger på finansloven, som Hjemmeværnet er ansvarlig for, herunder de regnskabsmæssige forklaringer, som skal tilgå Rigsrevisionen i forbindelse med bevillingskontrollen for finansåret 2017:

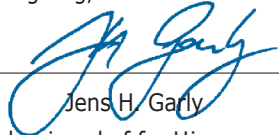
- § 12.24.01 Hjemmeværnet

4.1. Påtegning

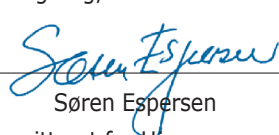
Styrelseschefen tilkendegiver hermed:

- For koncernstyringsdirektøren, at underskriveren ikke er bekendt med økonomiske forpligtelser udover de i regnskabet medtagne, eksempelvis retlige tvister, kautionsforpligtelser, hensættelser og eventualforpligtelser, og at det aflagte regnskab indeholder de udgifter/indtægter, der vedrører driften for pågældende styrelse i regnskabsåret. Underskriveren tilkendegiver endvidere, at de dispositioner, som er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.
- For departementschefen, at målrapporteringen i årsberetningen er rigtig, dvs. at målostillingen og målrapporteringen på mål- og resultatplanen er fyldestgørende, at der er adgang til det grundmateriale, som målrapporteringen i årsberetningen bygger på, og at der ved styrelsen er arbejdsgange, som kvalitetssikrer de oplysninger og vurderinger, der indgår i årsrapporten.

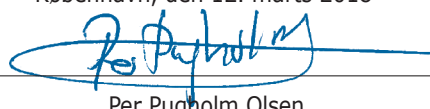
Vordingborg, den 12. marts 2018

Jens H. Garly
Generalmajor, chef for Hjemmeværnet

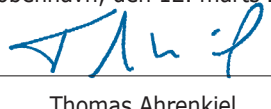
Vordingborg, den 12. marts 2018

Søren Espersen
Kommiteret for Hjemmeværnet

København, den 12. marts 2018

Per Pugholm Olsen
Koncernstyringsdirektør

København, den 12. marts 2018

Thomas Ahrenkiel
Departementschef

Hjemmeværnskommandoen
Vordingborg Kaserne

Sankelmarksvej 26
4760 Vordingborg

Telefon: +45 7282 0000
E-mail: hjk@hjb.dk
www.hjb.dk

EAN: 5798000201224

FORSVARSMINISTERIET
MATERIEL- OG INDKØBSSTYRELSEN

Årsberetning

**Forsvarsministeriets
Materiel- og Indkøbsstyrelse**

2017

Indhold

Virksomhedsoplysninger	2
1. Beretning	3
1.1. Præsentation af styrelsen	3
1.2. Ledelsesberetning	3
1.3. Forventninger til det kommende år	7
2. Målrapportering	8
2.1. Målrapporteringens 1. del – skematisk oversigt	8
2.2. Målrapporteringens 2. del – uddybende analyser og vurderinger	10
3. Regnskab	12
3.1. Anvendt regnskabspraksis	12
3.2. Bevillingsregnskab	12
3.3. Øvrige regnskabsoplysninger	15
4. Ledelsespåtegning	20
4.1. Påtegning	20

Virksomhedsoplysninger

Styrelsens navn Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse

Styrelseschef Generalløjtnant Flemming Lentfer

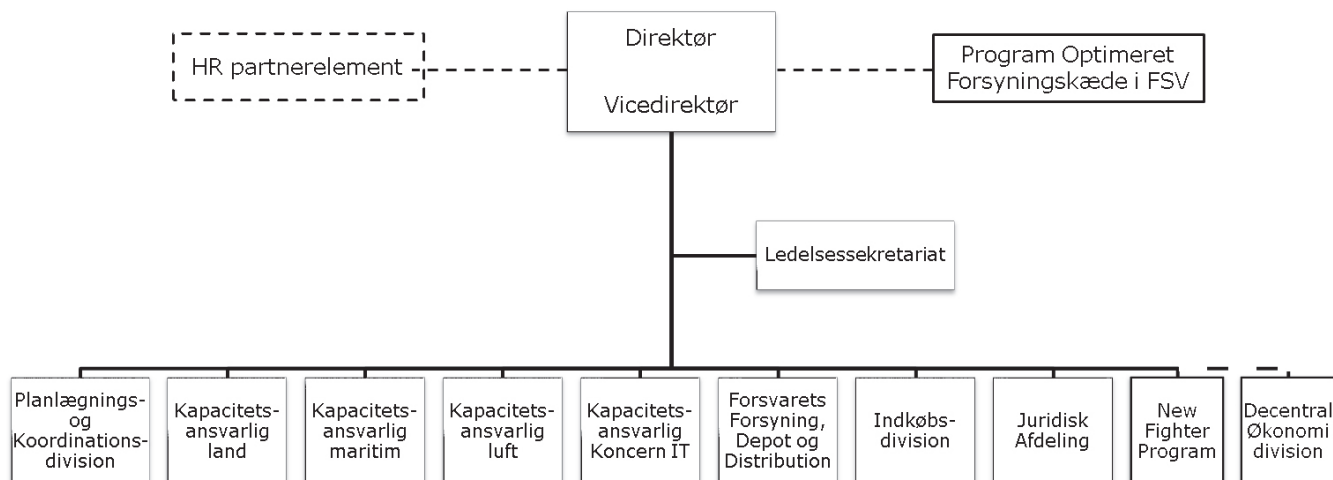
Revision Rigsrevisionen
St. Kongensgade 45
1264 København K

Advokat Kammeradvokaten
Vester Farimagsgade 23
1606 København V

Banker Danske Bank
Holmens Kanal 2-12
1090 København K

Statens Koncern Betalinger
Girostrøget 1
0800 Høje Taastrup

Organisering af Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse:

1. Beretning

1.1. Præsentation af styrelsen

Materiel- og Indkøbsstyrelsen varetager ansvaret for materiel og it inden for Forsvarsministeriets koncern. Hovedformålet er at drive koncernens materiel og it på en effektiv, økonomisk og sikkerhedsmæssig forsvarlig måde og dermed sikre grundlaget for koncernens igangværende operationer og styrkeproduktion. Dette sker som en understøttelse af Forsvarsministeriets koncernfælles mission og vision:

Mission:

Sammen arbejder vi for Danmarks sikkerhed, interesser og borgernes tryghed.

Vision:

- Vi driver og udvikler opgaveløsningen, så vi får mest mulig effekt ud af de ressourcer, vi sammen råder over.
- Vi er en professionel og bredt anerkendt samarbejdspartner.
- Vi skaber fælles handlekraft gennem loyalt og tillidsfuldt samarbejde.

1.2. Ledelsesberetning

Materiel- og Indkøbsstyrelsen er fortsat i gang med en betydelig udvikling under skiftende rammevilkår. En række udviklingsmål er ikke opnået i 2017, men Materiel- og Indkøbsstyrelsen har stadig understøttet de operative styrelser i Forsvarsministeriets koncern gennem en tilfredsstillende anskaffelse, drift og bortskaffelse af materiel og it.

Der har i 2017 været udskiftning i topledelsen af Materiel- og Indkøbsstyrelsen. Væsentligst er pensioneringen af generalløjtnant Niels Bundsgaard, der fratrådte stillingen som direktør ved udgangen af juni måned. Han er efterfulgt af Flemming Lentfer, der tiltrådte som direktør for Materiel- og Indkøbsstyrelsen den 1. juli 2017 og blev samtidigt udnævnt til generalløjtnant. Flemming Lentfer kom fra en stilling som chef for Operationsstaben i Værnsfælles Forsvarskommando.

Materiel- og Indkøbsstyrelsen arbejder dedikeret på at understøtte de operative styrelser gennem en sikker drift af eksisterende materielkapaciteter samt investering i nyt materiel.

I 2017 har Materiel- og Indkøbsstyrelsen gennemført en række større materielanskaffelser. Anskaffelserne er i høj grad sikret under anvendelse af rammeaftaler med mulighed for tilkøb ud over initialanskaffelsen.

Anskaffelsen af nye lastvogne kom et stort skridt videre, da der blev indgået kontrakt om 400-500 taktiske lastbiler og 300-400 civile last- og tankbiler. Scania Danmark A/S er valgt som leverandør, og leveringen er påbegyndt i 2017.

2017 blev også året, hvor Hærens artilleri fik udsigt til nye våbensystemer. Der blev foretaget kontraktunderskrivelse for 120 mm mortersystem fra firmaet ESLAIT samt kontraktunderskrivelse for nye artilleripjecer fra firmaet Nexter Systems. Anskaffelserne om-

fatter 15 mortersystemer til indbygning i Forsvarets kommende pansrede mandskabsvogn Piranha 5 samt 15 selvkørende artilleripjecer af typen Ceasar 8x8.

Der er i 2017 indgået kontrakt om 36 pansrede patruljekøretøjer fra General Dynamics European Land Systems – Mowag GmbH. Her faldt valget på modellen Eagle 5, og aftalen har en forventet levering i perioden 2018-2019.

Søværnet fik i 2017 overdraget inspektionsfartøjet Lauge Koch. Lauge Koch er det tredje fartøj af Knud Rasmussen-klassen, der er bygget til at operere i Nordatlanten. Lauge Koch afløser samtidigt den sidste operative inspektionskutter af Agdlek-klassen.

Søværnet fik også rådighed over en anden ny kapacitet, da den skibsbaserede helikopter MH-60R Seahawk kunne meldes operativ i december måned. Samtidigt er den aldrende LYNX Mk 90B-helikopter udtaget af operativ tjeneste.

Vedligeholdelsen af Marinehjemmeværnets fartøjer har også været i fokus. Her er der indgået en fireårig kontrakt med Faaborg Værft A/S, der omfatter Marinehjemmeværnets 30 fartøjer af MHV 800-, 850- og 900-klasserne.

Arbejdet med at udvikle Materiel- og Indkøbsstyrelsens virke og ansvarsområde er fortsat i 2017. Således er arbejdet med at indrulle Beredskabsstyrelsen i koncernens logistiske styringsmodel fortsat, ligesom udviklingen af en systematiseret portefølje- og drifts-

styring er fortsat. It-governance udrulningen i hele koncernen har også været et stort og dominerende udviklingsområde for Materiel- og Indkøbsstyrelsen i 2017.

Materiel- og Indkøbsstyrelsen har udviklet sin interne styring ved introduktionen af et ydelseshierarki med tilhørende aktivitetsbaseret budgetlægning og aktiv tidsregistrering for alle medarbejdere. Således arbejdes der aktivt med udviklingen af den daglige og strategiske styring af Materiel- og Indkøbsstyrelsen.

TABEL 1.2.1. / Årets faglige resultater

Mål	Opfyldt	Delvist opfyldt	Ikke opfyldt
A. God materieldriftsstyring	X		
B. Levering af aftalte materielprojekter	X		
C. Styrkelse af grønne materielinvesteringer			X
D. God it-driftsstyring			X
E. Levering af ressourcer og kompetencer til it-projekter		X	
F. Øget produktion til kunderne			X
G. Produktion af rammeaftaler		X	
H. Optimering af forsyningskæden i koncernen		X	
I alt	2	3	3

Mål- og resultatplan 2017 havde mange ambitiøse udviklingsmål, og en række mål blev således kun delvist eller ikke opfyldt. Gennemgående er, at udviklingen går i den rigtige retning for samtlige områder, og at det ambitiøse udviklingsarbejde fortsætter i 2018. Til trods for de delvist og ikke opfyldte mål har Materiel-

og Indkøbsstyrelsen i 2017 opretholdt en sikker drift og understøttelse af de operative styrelser, hvilket også indikeres af målopfyldelsen for Mål A. *God materieldriftsstyring* og Mål B. *Levering af aftalte materielprojekter*.

TABEL 1.2.2. / Årets resultat (mio. kr.)

	2017
Bevilling	7.812,2
Regnskab	7.335,3
Årets resultat	476,9
Tidligere års overførte overskud	2.653,0
Overskud herefter til videreførelse	3.129,9

TABEL 1.2.3. / Økonomiske hovedtal (mio. kr.)

	Regnskab 2017		
Ordinære driftsindtægter (ekskl. bevillinger)	-134,9		
Ordinære driftsomkostninger	6.686,8		
- Heraf personaleomkostninger	885,7		
Andre driftsposter, netto	868,7		
Finansielle poster, netto	-85,2		
Ekstraordinære poster, netto	0,0		
Årets resultat (ekskl. bevillinger)	7.335,3		
	Driftsbevilling		Anlægsbevilling
Indtægter	-161,8	Indtægter	0,0
Udgifter	5.621,0	Udgifter	1.876,1
Årets nettoudgifter (ekskl. bevillinger)	5.459,2	Netto	1.876,1
Bevilling inkl. tillægsbevilling, netto	5.469,6	Bevilling, indtægter inkl. tillægsbevilling	0,0
		Bevilling, udgifter inkl. tillægsbevilling	2.342,6
Årets resultat	10,4		466,5
Til videreførelse	476,9		

Resultatet af 2017 blev et mindreforbrug på 10,4 mio. kr. på driftsbevillingen og 466,5 mio. kr. på anlægsbevillingen. Mindreforbruget på anlægsbevillingen er uddybet i bevillingsafregningen.

1.3. Forventninger til det kommende år

Indgåelsen af et nyt forsvarsforlig i begyndelsen af 2018 vil medvirke til, at 2018 bliver et år med stor aktivitet hos Materiel- og Indkøbsstyrelsen. Der vil blive tilført både flere midler og et behov for flere samt øgede kapaciteter til Forsvarsministeriets ressortområde. Forsvarsforliget medfører således behov for

yderligere produktion af Materiel- og Indkøbsstyrelsens ydelser. Materiel- og Indkøbsstyrelsen vil i 2018 arbejde aktivt med indfrielsen af forligets mål.

For at kunne håndtere den fortsatte udvikling og de ambitiøse målsætninger for Materiel- og Indkøbsstyrelsen vil 2018 også omfatte yderligere udvikling af den interne strategiske styring. Der er i stigende grad behov for en tæt opfølgning og dynamisk styring af produktionen i Materiel- og Indkøbsstyrelsen, som vil blive udviklet med afsæt i koncernfælles styringsprincipper.

2. Målrapportering

2.1. Målrapporteringens 1. del – skematisk oversigt

TABEL 2.1.1. / Skematisk oversigt over årets målopfyldelse

A. God materieldriftstyring	
Succeskriterium Det er målet at fremme materieldriftsstyring ved at levere materiel og de tilhørende forsyninger i overensstemmelse med de behov, som fastsættes i dialog med kunderne. Kunderne skal opleve, at de materielkapaciteter, som soldater og øvrige brugere er afhængige af, understøttes som aftalt. Målet er nået, når koncernens prioriterede enheder har fået 90 pct. af deres materielmæssige behov opfyldt. Ved prioriterede enheder forstås de enheder i koncernen, der løser de højest prioriterede beredskabs- og indsættelsesopgaver i koncernen.	Målopfyldelse Opfyldt
Opnåede resultater Materiel- og Indkøbsstyrelsen har i 2017 haft et tillidsfuldt samarbejde med koncernens styrelser. Fx er arbejdet med at tilrette materielnormeringer igangsat sammen med Værnsfælles Forsvarskommando og Hjemmeværnskommandoen, således at datagrundlaget i højere grad afspejler de løbende ændringer i de operative behov. Målopfyldelsen for året er 95 pct., og målet er dermed opfyldt.	Økonomi Budget: 91,1 mio. kr. Forbrug: 207,7 mio. kr.
B. Levering af aftalte materielprojekter	
Succeskriterium Det er målet at opnå et stærkt samarbejde med koncernens øvrige styrelser omkring levering af besluttede materielprojekter. Målet er nået, når 70 pct. af materielprojekter med planlagt leverance til kunden i 2017 rent faktisk leveres inden udgangen af 2017, og at leverancens aftalte kvalitetsparametre er indfriet. Opfyldelsesgraden er fastsat til 70 pct. for at fortsætte den ambitiøse udvikling med planlægning og styring af anskaffelsesprojekter efter en ny porteføljestyrringsstandard.	Målopfyldelse Opfyldt
Opnåede resultater Målet havde ved afslutningen af året en målopfyldelsesgrad på 75 pct., idet 15 ud af 20 projekter med planlagt levering i 2017 har leveret til aftalt kvalitet og pris. Målet er dermed opfyldt. Tendensen har over året generelt været en stigende grad af målopfyldelse, og status for året er en markant forbedring i forhold til første måling efter 1. kvartal. Der vil fortsat være fokus på udvikling af evnen til at levere til tid, pris og kvalitet i 2018.	Økonomi Budget: 59,3 mio. kr. Forbrug: 65,8 mio. kr.
C. Styrkelse af grønne materielinvesteringer	
Succeskriterium Det er målet, at Materiel- og Indkøbsstyrelsen under inddragelse af koncernens operative styrelser identificerer eksisterende og kommende miljø- og energimæssige materielinvesteringer og -indkøb. Målet er nået, såfremt der i perioden 2013-2017 er identificeret miljø- og energirigtige materielinvesteringer og -indkøb for i alt 500 mio. kr.	Målopfyldelse Ikke opfyldt
Opnåede resultater Ved udgangen af 2017 viser listen over grønne materieludviklingsprojekter og -investeringer indkøb for 352 mio. kr. Målet er dermed ikke opfyldt. Målingen er baseret på en række identificerede grønne materielinvesteringer. Heraf er væsentlige projekter i løbet af 2017 blevet enten opgivet eller udskudt. Dette skyldes, at andre investeringer er prioriteret som følge af operative hensyn. De udskudte grønne materielinvesteringer forventes fortsat gennemført på et senere tidspunkt.	Økonomi Ikke opgjort

D. God it-driftsstyring	
Succeskriterium Det er målet i 2017 at anvende den implementerede it-governance til fortsat at udbygge it-driftsstyringen. Målet er nået, når mindst 90 pct. af indholdet af alle serviceaftaler er leveret.	Målopfylldelse Ikke opfyldt
Opnåede resultater 63 pct. af indholdet i alle serviceaftaler er leveret, og målet er dermed ikke opfyldt. Målet omfatter måling af både kundetilfredshed, brugertilfredshed og løsningstider på incidents. Det har vist sig ikke at være muligt at måle kundetilfredsheden, og løsningstiderne på incidents har ikke imødekommet de opstillede servicemål. Dette skyldes, at it-governance fortsat er under implementering i Forsvarsministeriets koncern. Brugertilfredsheden har dog igennem hele året ligget over målet.	Økonomi Budget: 30,0 mio. kr. Forbrug: 44,7 mio. kr.

E. Levering af ressourcer og kompetencer til it-projekter	
Succeskriterium Det er målet at opnå et stærkt samarbejde med koncernens øvrige styrelser omkring ressourcestyringen for it-projekter, således at besluttede it-projekter udmøntes som aftalt. Målet er nået, når 90 pct. af iværksatte it-projekter får de personelmæssige ressourcer og kompetencer, der er aftalt for it-projekternes fremdrift.	Målopfylldelse Delvist opfyldt
Opnåede resultater Målopfylldelsen er 84 pct., og dermed er målet delvist opfyldt. Tendensen har over året generelt været en stigende grad af målopfylldelse, men i årets sidste måneder har målopfylldelsen været udfordret. Der vil fortsat være fokus på ressourcer til it-projekter omfattet af den koncernfælles it-porteføljestyling i 2018, hvor målet er videreført i mål- og resultatplanen. Målet omfatter måling af, i hvor høj grad Materiel- og Indkøbsstyrelsen leverer de efterspurgte ressourcer og kompetencer til it-projekterne. Udfordringerne har bestået i, at de samme begrænsede ressourcer efterspørges samtidigt af it-projekterne. I særdeleshed it-sikkerhedsressourcer, it-teamlead og KESDH-ressourcer har været årsag til flaskehalse i forhold til projekterne.	Økonomi Budget: 21,0 mio. kr. Forbrug: 12,6 mio. kr.

F. Øget inddragelse af kunderne	
Succeskriterium Det er målet at fortsætte arbejdet med at skabe øget produktion til kunderne via synlig inddragelse af kunderne i Materiel- og Indkøbsstyrelsens projektledelsesproces. Inddragelsen skal sikre, at den tid, der er til rådighed i det enkelte projekt, optimeres mest muligt og deraf giver en øget produktion til kunderne. Målet er nået, når der er implementeret en ny bestemmelse for inddragelse af kunderne i forbindelse med opstart af projekter, og at processen er udviklet i samarbejde med kunderne.	Målopfylldelse Ikke opfyldt
Opnåede resultater Arbejdet med målet blev udskudt i forbindelse med de budgetanalyser for Forsvarsministeriets koncern, der blev gennemført i 2017. I budgetanalyserne og forsvarsforlig 2018-2023 lægges der op til en mere vidtrækkende tilgang til omlægning af processen for materielanskaffelser end oprindeligt tiltænkt med dette mål. Arbejdet videreføres derfor i regi af forligsarbejdet.	Økonomi Budget: 8,6 mio. kr. Forbrug: 22,3 mio. kr.

G. Produktion af rammeaftaler	
Succeskriterium Det er målet, at Materiel- og Indkøbsstyrelsens samlede produktion af rammeaftaler øges via afsættelse af flere ressourcer til dette område. Målet er nået, når der er igangsat en produktion af rammeaftaler på materiel- og it-området, der volumenmæssigt forøger produktionen med 15 pct. i forhold til baseline for rammeaftaledækningen ved udgangen af 2016.	Målopfylldelse Delvist opfyldt
Opnåede resultater Ved udgangen af november er 13,7 pct. nået. Målet er dermed delvist opfyldt. Produktionen af rammeaftaler har fortsat været i fokus for hele 2017. Rammeaftaler er et middel til at sikre overholdelse af udbudsregler og skabe kommercielt fordelagtige vilkår. I årets sidste halvdel har det imidlertid været en udfordring at opretholde den planlagte produktion på grund af mange opsigelser fra medarbejdere med kompetencer inden for rammeaftaleproduktion. Genbesættelse af ledige stillinger er påbegyndt.	Økonomi Budget: 75,9 mio. kr. Forbrug: 89,5 mio. kr.

H. Optimering af forsyningskæden i koncernen	
Succeskriterium Det er målet at optimere koncernens forsyningsprocesser og lagerbeholdninger, så de effektivt understøtter styrkeproduktion og -indsættelse, koncernens beredskabsforpligtelse og den interne produktion. Dette er grundlaget for en styrket lagerstyring. Målet er nået, når de aftalte milepæle, der angår programplanen for 2017, er gennemført.	Målopfylde Delvist opfyldt
Opnåede resultater Der er opnået fire ud af de syv milepæle. Målet er dermed delvist opfyldt. Følgende milepæle er opnået: • Business case er godkendt • Projektkatalog er godkendt • Materiale gennemgang for året endte på 32,5 pct. • Beredskabsforpligtelser er fastlagt Milepælene for Projekt Reparabelt Lager samt Værdistrømsanalyse bortfaldt i løbet af året, da en anden tilgang til opgaveløsningen blev valgt.	Økonomi Budget: 15,0 mio. kr. Forbrug: 17,4 mio. kr.

Budget og forbrug for de enkelte mål relateres til meget andet end selve målet. I Materiel- og Indkøbsstyrelsen anvendes et ydelseshierarki, hvor hver ydelse omfatter flere konkrete aktiviteter. Mål- og resultatplanen repræsenterer et strategisk fokus for det enkelte år og dækker således ikke Materiel- og Indkøbsstyrelsens samlede forretning.

2.2. Målrapporteringens 2. del – uddybende analyser og vurderinger

Formålet med dette afsnit er at uddybe beskrivelsen af de tre mål, som ikke er blevet opfyldt. Derudover har Materiel- og Indkøbsstyrelsen valgt at uddybe målet omkring materieldriftsstyring, fordi der på dette område er sket en betydelig positiv udvikling i løbet af 2017.

Mål A. God materieldriftsstyring

Målet indikerer, om Materiel- og Indkøbsstyrelsen understøtter de højst prioriterede enheder ved Værnsfælles Forsvarskommando og Hjemmeværnet med materiel, der i mange tilfælde er afgørende for enhedernes opgaveløsning. Målopfylde på 95 pct. viser, at Materiel- og Indkøbsstyrelsen støtter op om arbejdet for Danmarks sikkerhed igennem et tillidsfuldt samarbejde med koncernens øvrige styrelser.

Arbejdet med målet har synliggjort et behov for et endnu tættere samarbejde med Værnsfælles Forsvarskommando og Hjemmeværnet omkring opdatering af

materielnormeringer, når det faktiske behov og den tilsvarende beholdning ændres. Derfor er der igangsat et fælles arbejde med at få korrigeret datagrundlaget i forhold til de faktiske behov. På denne måde medvirker målet til at sætte fokus på det fælles ansvar i koncernen, der sikrer, at datagrundlaget afspejler de løbende ændringer i de operative behov.

Mål C. Styrkelse af grønne materielinvesteringer

Væsentlige projekter, der er identificeret som grønne materielinvesteringer, er i løbet af 2017 blevet enten opgivet eller udskudt, hvilket har medført, at målet ikke er nået.

Materiel- og Indkøbsstyrelsen anskaffer materiel ud fra et operativt hensyn, hvor det har været nødvendigt at udskyde flere større projekter. Heriblandt er projekter for anskaffelse af landbaseret elektrooptik, garnisonsskydesimulatorer SAITS/GSIMS-E og EH-101-helikoptersimulator, der alle er udskudt til efter 2017.

Materiel- og Indkøbsstyrelsens vurdering er, at initiativet har øget fokus på klima- og energivenlige løsninger og medvirket til en proces, hvor Forsvaret udvikles i en mere grøn retning. De grønne materielinvesteringer, der er udskudt til efter 2017 og er af betydelig værdi, forventes fortsat gennemført for på den måde at understøtte grønne tiltag i Forsvarsministeriets koncern.

Mål D. God it-driftsstyring

Målet blev ikke opfyldt, men målet var tæt på at opnå en delvis opfyldelse.

It-governance er fortsat under implementering i Forsvarsministeriets koncern, og det har ikke vist sig muligt at nå at måle på kundetilfredshed henset til, at der i årets løb er gennemført få møder i regi af de ny-etablerede serviceudvalg. Brugertilfredsheden har året igennem ligget over målet, mens løsningsstider på incidents generelt er længerevarende end de opstillede servicemål.

Arbejdet med implementering af it-governance og den tilhørende opfølgning på, om der udøves god it-driftsstyring, fortsætter i 2018, hvor målet også indgår i mål- og resultatplanen for Materiel- og Indkøbsstyrelsen. Som led i implementeringen af ny governance er nye servicemål ved at blive implementeret for de enkelte services, hvorfor det må forventes, at målopfyldelsen bedres i fremadrettede rapporteringer.

Mål F. Øget inddragelse af kunderne

Grundet resultatet af de i 2017 gennemførte budgetanalyser valgte Materiel- og Indkøbsstyrelsen i efteråret 2017 at stoppe arbejdet med opfyldelse af Mål F. *Øget inddragelse af kunderne*.

Målet var oprettet grundet udfordringer med mange tilbageløb og deraf tabt tid i forbindelse med kundeinddragelse ved materielanskaffelser. Ambitionen var derfor, at en ensartet proces for kundeinddragelse gennem udgivelse af en bestemmelse for håndtering af brugerspecifikationer kunne reducere tidsforbruget og dermed levere materiel til kunderne hurtigere.

I forsvarsforlig 2018-2023 lægges der imidlertid op til en mere vidtrækkende tilgang til omlægning af processen for materielanskaffelser. På denne baggrund blev projektet bag målet opgivet, hvilket var nødvendigt for i stedet at afvente en større omlægning af processen for materielanskaffelser.

3. Regnskab

3.1. Anvendt regnskabspraksis

Materiel- og Indkøbsstyrelsen er regnskabsmæssigt ikke en selvstændig virksomhed, der skal aflægge selvstændig årsrapport. Regnskabet for Materiel- og Indkøbsstyrelsen er således indeholdt i regnskabet for virksomheden med CVR-nr. 16 28 71 80. Materiel- og Indkøbsstyrelsens aktiver og passiver indeholdes derfor i én samlet balance for virksomheden med CVR-nr. 16 28 71 80 og afrapporteres i den samlede årsrapport for denne virksomhed, der omfatter følgende styrelser: Værnsfælles Forsvarskommando, Hjemmeværnet, Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse, Forsvarsministeriets Personalestyrelse, Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse og Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse.

Regnskabet i denne årsberetning består alene af et udgiftsbaseret driftsregnskab og tilhørende noter og skal derfor ses som et uddrag af det samlede regnskab for virksomheden med CVR-nr. 16 28 71 80.

I forhold til opgørelsen af generelle fællesomkostninger henvises der til den for styrelsen gældende regnskabsinstruks.

Regnskabet omfatter alene de hovedkonti, som Materiel- og Indkøbsstyrelsen er ansvarlig for, jf. ledelsespåtegningen.

Regnskabet for Materiel- og Indkøbsstyrelsen er udarbejdet i overensstemmelse med statens udgiftsbaserede regnskabsprincipper, idet alle bevillinger er udgiftsbaserede, samt de nærmere retningslinjer herfor i regnskabsbekendtgørelsen, finansloven og Moderniseringsstyrelsens Økonomisk Administrative Vejledning. De nævnte principper fraviges dog på et enkelt område, idet forskudsbetalinger til leverandører vedrørende levering af materiel mv. vedrørende flerårige kontrakter indregnes og udgiftsføres i bevillingsregnskabet på betalingstidspunktet i henhold til tekstanmærkning på finansloven. Den ved udarbejdelsen af regnskabet anvendte regnskabspraksis, herunder afvigelsen fra gældende regler, svarer til den praksis, der er anvendt ved udarbejdelsen af regnskabet for virksomheden med CVR-nr. 16 28 71 80. For nærmere beskrivelse af den anvendte regnskabspraksis henvises derfor til beskrivelsen af anvendt regnskabspraksis i årsrapporten for 2017 for virksomheden med CVR-nr. 16 28 71 80.

3.2. Bevillingsregnskab

Tabel 3.2.1. viser driftsregnskabet for 2017 for Materiel- og Indkøbsstyrelsen.

Det fremgår af tabel 3.2.1., at Materiel- og Indkøbsstyrelsen har et merforbrug på § 12.13.01 på 10,3 mio. kr. og et mindreforbrug på § 12.13.02 på 65,9 mio. kr. samt et merforbrug på § 12.13.03 på 45,2 mio. kr. Se endvidere bemærkninger under tabel 3.2.3.

TABEL 3.2.1. / Bevillingsregnskab for finanslovskonti på driftsbevillingen (mio. kr.)

§ 12.13.01 Forsvarsministeriets Materiel - og Indkøbsstyrelse	Regnskab 2016	Budget 2017 ¹	Regnskab 2017	Afvigelse	Budget 2018 ²
Udgifter	947,4	951,5	962,3	-10,8	983,2
Indtægter	-7,7	-5,6	-6,1	0,5	-1,4
Resultat, brutto	939,7	945,9	956,2	-10,3	981,8
Bevilling, netto	947,5	945,9	945,9	0,0	981,8
Resultat, netto	7,8	0,0	-10,3	10,3	0,0

¹ Budget 2017 er finanslov og tillægsbevilling.

² Budget 2018 er gældende grundbudget som indtastet i SKS og indrapporteret til Finansministeriet.

§ 12.13.02 Materieldrift	Regnskab 2016	Budget 2017	Regnskab 2017	Afvigelse	Budget 2018
Udgifter	4.280,4	4.186,7	4.142,3	44,4	4.036,6
Indtægter	-194,3	-113,0	-134,5	21,5	-120,1
Resultat, brutto	4.086,1	4.073,7	4.007,8	65,9	3.916,5
Bevilling, netto	4.143,3	4.073,7	4.073,7	0,0	3.916,5
Resultat, netto	57,2	0,0	65,9	-65,9	0,0

§ 12.13.03 Kapacitetsplan it	Regnskab 2016	Budget 2017	Regnskab 2017	Afvigelse	Budget 2018
Udgifter	520,1	472,2	516,4	-44,2	467,5
Indtægter	-19,5	-22,2	-21,2	-1,0	-12,3
Resultat, brutto	500,6	450,0	495,2	-45,2	455,2
Bevilling, netto	541,2	450,0	450,0	0,0	455,2
Resultat, netto	40,6	0,0	-45,2	45,2	0,0

Tabel 3.2.2. viser regnskab for 2017 og budget for 2018 for Materiel- og Indkøbsstyrelsens driftsbevillinger opdelt på standard kontoniveau. Det fremgår af tabellen, at de samlede nettoudgifter til Materiel- og

Indkøbsstyrelsen forventes at falde med 105,7 mio. kr. fra nettoudgiften i 2017 til budgettet for 2018, hvilket primært skyldes reduceret bevillinger på materieldriftsbudgettet og kapacitetsplan it i 2018.

TABEL 3.2.2. / Regnskabs- og budgetspekifikation (mio. kr.)

Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse § 12.13.01 § 12.13.02 § 12.13.03	Regnskab 2017	Budget 2018
Nettoudgift	5.459,2	5.353,5
Udgift		
16. Husleje, leje af arealer, leasing	1,4	0,0
17. Internt statsligt køb af varer og tjenester	17,5	0,0
18. Lønninger / personaleomkostninger	893,1	908,6
19. Fradrag for anlægsløn	-6,4	0,0
22. Andre ordinære driftsomkostninger	2.414,9	4.578,7
26. Finansielle omkostninger	0,3	0,0
43. Interne statslige overførselsudgifter	0,0	0,0
44. Tilskud til personer	0,0	0,0
50. Immaterielle anlægsaktiver	7,0	0,0
51. Materielle anlægsaktiver	51,9	0,0
60. Varebeholdninger	2.106,6	0,0
61. Tilgodehavender	134,7	0,0
Indtægt		
11. Salg af varer	-115,9	-133,8
12. Internt statsligt salg af varer og tjenester	-19,0	0,0
21. Andre driftsindtægter	-11,2	0,0
25. Finansielle indtægter	0,0	0,0
30. Skatter og afgifter	0,0	0,0
33. Interne statslige overførselsindtægter	0,0	0,0
52. Afhændelse af materielle anlægsaktiver udenfor reform	-15,7	0,0

Note: Budget er lig grundbudget.

TABEL 3.2.3. / Bevillingsafregning (mio. kr.)

Hovedkonti	Bevilling	Regnskab	Årets overskud	Disponibelt overskud der bortfalder	Akkumuleret overskud til videreførelse
Anlægsbevilling § 12.13.04					
Udgifter	2.342,6	1.876,1	466,5	0,0	3.011,0
Indtægter	0,0		0,0	0,0	0,0
Anlægsbevilling i alt	2.342,6	1.876,1	466,5	0,0	3.011,0
Driftsbevilling § 12.13.01					
Lønsum	879,2	893,1	-13,9	0,0	-0,3
Øvrig drift	66,7	63,1	3,6	0,0	7,4
Driftsbevilling § 12.13.02					
Lønsum	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Øvrig drift	4.073,7	4.007,8	65,9	0,0	115,7
Driftsbevilling § 12.13.03					
Lønsum	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Øvrig drift	450,0	495,2	-45,2	0,0	-3,8
Driftsbevilling i alt	5.469,6	5.459,2	10,4	0,0	118,9
Drifts- og anlægsbevilling i alt	7.812,2	7.335,3	476,9	0,0	3.129,9

Tabel 3.2.3. viser bevillingsafregning for 2017 for Materiel- og Indkøbsstyrelsen opdelt på hovedkonti. Det fremgår af tabel 3.2.3., at Materiel- og Indkøbsstyrelsen har et samlet overskud på 476,9 mio. kr., som primært kan henføres til anlægsbevillingen.

Anlægsbevillingen på § 12.13.04 viser et overskud på 466,5 mio. kr. Afvigelsen skyldes flere projektændringer blandt andet på anskaffelse af motorredningsbåde, havmiljøenheder og lastvogne til vej. Samlet set svarer det til en procentvis afvigelse på 19,9 pct., som betyder, at det akkumulerede overskud på anlægsbevillingen øges til 3.011,0 mio. kr.

For driftsbevillingen på § 12.13.01 har Materiel- og Indkøbsstyrelsen et underskud på 10,3 mio. kr., der er sammensat af et merforbrug på lønsum på 13,9 mio. kr. og et mindreforbrug på øvrig drift på 3,6 mio. kr. Det samlede merforbrug svarer til en procentvis afvigelse på 1,1 pct.

Merforbruget på § 12.13.01 kan overvejende henføres til, at merudgifter til erstatninger som følge af PTSD i henhold til den politiske Aftale om finansiering af erstatninger til psykisk sårede veteraner af 4. november

2013 har skullet finansieres ved træk på ministerområdets opsparring i 2017. Forsvarsministeriet har derfor på tillægsbevillingslovforslaget samlet en del af tidligere års bevillingsopsparring fra diverse hovedkonti fordelt på ministerområdet, herunder Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse, for at kunne dække merudgifterne til PTSD. Denne omflytning af bevilling er sket som led i den almindelige rebudgettering.

For driftsbevillingen på § 12.13.02 har Materiel- og Indkøbsstyrelsen et overskud på 65,9 mio. kr. svarende til en procentvis afvigelse på 1,6 pct.

Merforbruget på § 12.13.03 kan overvejende henføres til, at merudgifter til erstatninger som følge af PTSD i henhold til den politiske Aftale om finansiering af erstatninger til psykisk sårede veteraner af 4. november 2013 har skullet finansieres ved træk på ministerområdets opsparring i 2017. Forsvarsministeriet har derfor på tillægsbevillingslovforslaget samlet en del af tidligere års bevillingsopsparring fra diverse hovedkonti fordelt på ministerområdet, herunder Kapacitetsplan it, for at kunne dække merudgifterne til PTSD. Denne omflytning af bevilling er sket som led i den almindelige rebudgettering.

TABEL 3.2.4. / Akkumuleret resultat (mio. kr.)

Hovedkonti	Ultimo 2014	Ultimo 2015	Ultimo 2016	Resultat 2017	Ultimo 2017
Driftsbevilling § 12.13.01	5,9	9,5	17,3	-10,3	7,0
Driftsbevilling § 12.13.02	-73,9	-7,4	49,8	65,9	115,7
Driftsbevilling § 12.13.03	-22,5	0,8	41,4	-45,2	-3,8
Anlægsbevilling § 12.13.04	1.929,6	2.496,9	2.544,5	466,5	3.011,0
Samlet resultat	1.839,1	2.499,8	2.653,0	476,9	3.129,9

Tabel 3.2.4. viser det akkumulerede resultat for Materiel- og Indkøbsstyrelsen i perioden 2014 til 2017. Med resultatet i 2017 på 476,9 mio. kr. øges Materiel- og Indkøbsstyrelsens akkumulerede resultat til 3.129,9 mio. kr.

3.3. Øvrige regnskabsoplysninger

TABEL 3.3.1. / Personaleomkostninger (årsværk)

Personalegrupper	2015	2016	2017	Budget 2018 ³
Officerer	244	221	235	
Stampersonel	331	278	287	
Værnepligtige	0	0	0	
Civile	1.935	1.274	1.247	
Kontraktansatte	0	23	0	
I alt	2.510	1.796	1.769	1.714

Tabel 3.3.1. viser udviklingen i antal årsværk fordelt på stillingstyper. Der er sket et fald fra 2016 til 2017 på

27 årsværk. Der er dermed ikke tale om væsentlige ændringer i udviklingen af antallet af årsværk.

TABEL 3.3.2. / Til- og afgang medarbejdere (antal medarbejdere)

	2015	2016	2017
Tilgang af medarbejdere	219	187	220
Afgang af medarbejdere	160	187	160
I alt	59	0	60

Tabel 3.3.2. viser en nettotilgang på 60 medarbejdere i 2017. Tallene dækker over en intensiveret rekrutteringsproces særligt til produktionsfremmende foranstaltninger, herunder ingeniører og udbudsjurister. Afgangen af medarbejdere afspejler den almindelige personaleomsætning.

Tabel 3.3.3. og 3.3.4. viser henholdsvis igangværende og afsluttede materielanskaffelser. Nedenstående anskaffelser har hjemmel i tidligere forsvarsaftaler samt aktstykker godkendt af Folketingets Finansudvalg. Kontoen omfatter indkøb af større og mindre materielanskaffelser, der skal anlægges samt dele af de tilhørende lagerindkøb og tjenesteydelser.

³ De budgetterede årsværk er hentet fra finansloven for 2018.

TABEL 3.3.3. / Oversigt over igangværende materielanskaffelser § 12.13.04 (mio. kr.)

Totaludgift er tilbagediskonteret til bevillingsåret	Anskaffelsesstart	Forventet afslutning	Årets udgift	Forventet totaludgift ⁴
Special Operations Forces (SOF) materiel (FBC34)	2015	2019	5,0	33,8
Selvbeskyttelse til luftfartøjer ¹	2005	2018	0,0	296,0
Fregatprogrammet ¹	2006	2020	1,9	4.688,0
Wideband Global Satellite Communication (WGS) ¹	2012	2019	21,1	130,0
Close-In Weapons System (CIWS) ¹	2015	2018	7,8	144,0
Skibsbaserede helikoptere ¹	2012	2019	677,9	3.827,0
Tredje inspektionsfartøj ¹	2013	2020	33,6	513,0
MASTIFF III-køretøjer og elektronisk sikringsudstyr	2014	2018	8,5	284,0
Terminal Manuvering Area (TMA) Radar Erstatningsanskaffelse	2016	2020	17,2	70,3
PMV-erstatningsanskaffelse	2016	2023	21,0	4.275,0
Genopbygning af EH101-helikopter	2016	2018	31,5	107,0
Supplerende anskaffelse af Advanced Targeting Pods (ATP)	2016	2018	0,0	86,7
Fremrykket indkøb af produktionsdele til F-35	2016	2018	0,0	100,0
Mid-life Update af Leopard 2-kampvogne	2016	2021	0,0	598,0
Continuous Wave Illuminators (CWI)	2017	2023	67,6	181,6
Tunge mortersystemer (120 mm)	2017	2019	28,9	99,0
Artillerisystemer	2017	2019	78,7	355,8
Signalforstærkere/TVA, supplerende anskaffelse, Taktisk Voice Radio	2017	2019	36,6	81,0
Taktiske og kommercielle lastvogne	2017	2023	72,5	1.432,0
Pansrede patruljekøretøjer, Eagle 5	2017	2019	62,1	233,6
F-35A-kampfly	2017	2027	0,0	16.160,4

⁴ De anførte totaludgifter er i godkendelsesårets pris- og lønniveau. Der gøres opmærksom på, at de bevilligede aktstykker med anskaffelsesstart før 2015 ikke er opdelt efter ny finanslovsstruktur, og derfor kan totaludgiften indeholde udgifter både fra § 12.13.04 Materielanskaffelser (anlæg) og § 12.13.02 Materieldrift.

TABEL 3.3.4. / Oversigt over afsluttede materielanskaffelser § 12.13.04 (mio. kr.)

Projektbetegnelse	Anskaffelses-start	Forventet afslutning v. anskaffelses-start	Faktisk afslutnings-tidspunkt	Oprindelig budgetteret totaludgift ¹	Total udgift	Bevilling modtaget
Radarer TPS77 Udskiftning af radarer	2004	2008	2017	463,0	253,2	Akt. 56 2005
Opgradering af ildledelsessystemer (CEROS)	2012	2016	2017	172,0	48,3	Akt. 16 2016
Anskaffelse af 4. C130J-transportfly	2004	2007	2017	525,0	517,9	Akt. 189 2004
Vessel Traffic Service (VTS) Storebælt	2008	2008	2017	41,1	41,0	Akt. 54 2009
Specialoperationsstyrker (SOF-materiel)	2005	2008	2017	350,0	240,4	Akt. 145 2005
Beskyttelsespakke til mandskabsvogn M113 G3	2011	2011	2017	85,0	90,2	Akt. 94 2011
Moderne datatransmissionsudstyr (LINK 16)	2007	2011	2017	222,0	99,6	Akt. 155 2007
Mine Resistant and Ambush Protected Vehicle (MRAP)	2011	2014	2017	106,0	51,8	Akt. 83 2011 Akt. 5 2013
EH101 Taktisk Troppe Transport (TTT)	2011	2014	2017	369,0	323,3	Akt. 118 2015
Bjærgningssystemer til Hæren (WISENT+MILLER)	2005	2009	2017	408,0	367,5	Akt. 63 2006
Indledende anskaffelse af natsensorer til F-16	1999	2003	2017	186,0	180,7	Akt. 7 2000
Allied Ground Surveillance System (AGS)	2009	2016	2017	377,0	371,0	Akt. 119 2009 Akt. 61 2014
Anskaffelse af Evolved Sea Sparrow	2010	2013	2017	241,0	229,9	Akt. 41 2011

Materielanskaffelser, projektreddegørelser

Der er udvalgt to materielanskaffelsesprojekter til særlig rapportering. De udvalgte projekter er anskaf-

felse af fjerde C-130J-30 Hercules-transportfly og anskaffelse af Mine Resistant and Ambush Protected Vehicle (MRAP).

Anskaffelse af fjerde C-130J-transportfly

De danske C-130J-30 Hercules-transportfly udfører opgaver for hele Forsvaret. Flyenes opgave er først og fremmest taktisk transport af gods og passagerer over korte til mellemlange afstande.

Danmark stod i 2000 overfor at skulle udskifte sine tre ældre C-130H Hercules-transportfly med nye transportfly af typen C-130J-30 Hercules. Den nye C-130J-30 Hercules er en forlænget version af C-130J Hercules. På daværende tidspunkt var der økonomi til anskaffelse af tre fly, hvilket var et mindre end de fire fly, Forsvaret ønskede at anskaffe. I kontrakten blev der derfor indskrevet en option, som skulle sikre mulighed for en senere anskaffelse af yderligere et fly.

Projektet omfatter, på baggrund af optionen, anskaffelse af et fjerde C-130J Hercules-transportfly af samme type og basiskonfiguration som de tre første C-130J-30 Hercules-transportfly, der blev leveret til Danmark i 2004.

Udover anskaffelsen af selve transportflyet i grundkonfiguration omfatter projektet en tilpasning af flyet til blandt andet danske kommunikations- og selvbeskyttelsessystemer, indkøb af reservedele og opdatering af de tre oprindelige C-130J-30 Hercules-transportfly til det fjerde flys nyere konfiguration. Herudover indgår teknisk test, konsulentbistand, teknisk dokumentation, rejseudgifter samt uddannelse mv.

Det, at projektet blev gennemført som en opfølgende anskaffelse i forhold til de tre første fly, betød, at vigtige erfaringer fra den tidligere anskaffelse kunne genanvendes i forbindelse med denne anskaffelse, hvilket igen har bidraget til optimering af fx produktionen af flyet og modtagelsesprocedurerne.

Anskaffelsen blev gennemført uden nævneværdige problemer, og projektet blev for så vidt angår levering af selve flyet gennemført inden for tidsfristen. Implementeringen af de tre først indkøbte C-130J-30 Hercules-transportfly blev påbegyndt i 2004, og det fjerde fly blev leveret i 2007. Det fjerde C-130J-30 Hercules-transportfly blev ibrugtaget operativt i 2008.

Levering og betaling af værktøj og reservedele trak dog ud og blev først afsluttet i april 2014. Der var blandt andet tale om reservedele i kategorien Long Lead Items, dvs. reservedele med meget lang leve-

ringstid, hvilket for militærfly kan betyde mere end et års leveringstid.

Anskaffelsen af det fjerde C-130J-30 Hercules-transportfly har bidraget til forøgelse af Forsvarets lufttransportkapacitet og har som forventet medført en større grad af fleksibilitet og forbedret mulighed for gennemførelse af operative flytransportmæssige opgaver.

Fakta	
Hjemmel	Aktstykke nr. 189 af 17. august 2004
Projektstart	2000
Forventet afslutningstidspunkt ved projektstart	2008
Faktisk afslutningstidspunkt	April 2017
Tildelt budgetramme	525,0 mio. kr.
Endeligt forbrug	517,9 mio. kr.
C-130J-30 Hercules-transportfly	Leveret i 2007 og ibrugtaget operativt i 2008
Værktøj og reservedele	Sidste levering i 2014

Anskaffelse af Mine Resistant and Ambush Protected Vehicle (MRAP)

Mine Resistant and Ambush Protected Vehicle (MRAP) er et pansret hjulkøretøj, der er særligt konstrueret til at modstå virkningerne fra miner, vejsidebomber og bagholdsangreb. Køretøjet yder ekstra høj sikkerhed for soldaterne i køretøjet.

Projektet omfattede indledningsvis lån, klargøring og operativ ibrugtagning af 40 brugte amerikanske MRAP's til Hæren til brug i Afghanistan over en toårig periode. Lånet blev aftalt på baggrund af et akut behov for ekstra beskyttede køretøjer, hvor et køb ville have medført et for langt tidsforbrug, inden køretøjerne ville være til rådighed. Ved lån af MRAP's fra det amerikanske forsvar kunne køretøjerne være til rådighed væsentligt hurtigere. Der blev i 2012 indlånt yderligere seks MRAP's til brug i Danmark, så uddannelse af soldater i brug af køretøjerne kunne ske inden afgang til Afghanistan.

Ud over køretøjslånet blev der også indgået aftale om logistik, dvs. at det amerikanske forsvar sørgede for reparationer og reservedele i missionsområderne.

Materiel- og Indkøbsstyrelsens etablerede netværk og nære kontakter med det amerikanske forsvar var med til at bane vejen for et hurtigere og smidigere projekt. Forsvaret udvalgte selv de 40 køretøjer, der blev lånt i 2010 fra et amerikansk transitområde i Kuwait. Køretøjer til brug i missionsområdet i Afghanistan blev modtaget primo 2011 og blev benyttet i Camp Bastion og i Lashkar Gah. Køretøjerne blev afleveret tilbage i perioden december 2013 til maj 2014. Køretøjer til brug i Danmark blev modtaget december 2012 og afleveret tilbage i juni 2015.

Efter at køretøjerne var leveret til de danske styrker opstod et behov for, at der blev anskaffet gitterbeskyttelse mod panserværns våben til dem. Dette blev iværksat ved en efterfølgende anskaffelse.

MRAP-lånet endte med at koste langt mindre end antaget. En stor del af besparelsen opstod ved, at

Danmark aftalte med det amerikanske forsvar, at vi ikke skulle tilbageføre køretøjerne til oprindelig konfiguration inden aflevering. Endvidere kunne vi aflevere de 40 vogne i missionsområdet til det amerikanske forsvar i Afghanistan, og MRAP's i Danmark blev afleveret, som de var på en amerikansk base i Tyskland. Endelig betød aflevering af MRAP før tid en væsentlig besparelse på de faste serviceomkostninger til det amerikanske forsvar.

Projektet med lån af MRAP har bidraget til tilvejebringelse af den ønskede køretøjskapacitet i Afghanistan. Der var et akut behov for køretøjer med højere beskyttelsesniveau end ikke-panserede køretøjer, uden at der var tale om egentlige kampkøretøjer. En pulje af MRAP-køretøjer blev derfor anbefalet som supplement til kampkøretøjerne. Dette blev opfyldt ved lån af MRAP, som ydede den ekstra beskyttelse, der var behov for i Afghanistan.

Fakta	
Hjemmel	Aktstykke nr. nr. 83 af 24. februar 2011
Hjemmel for tidsmæssig forlængelse	Aktstykke nr. nr. 5 af 11. oktober 2012
Projektstart	2010
Forventet afslutningstidspunkt ved projektstart	2012 – forlænget til 2014
Faktisk afslutningstidspunkt	Juni 2017
Tildelt budgetramme	106,0 mio. kr.
Endeligt forbrug	51,8 mio. kr.
MRAP køretøjer modtaget/ ibrugtaget	Afghanistan: 40 stk. modtaget i starten af 2011 Danmark: 6 stk. modtaget december 2012
MRAP køretøjer afleveret	Afghanistan: Fra december 2013 til maj 2014 Danmark: Juni 2015

4. Ledespåtegning

Årsberetningen er aflagt i henhold til bekendtgørelse nr. 70 af 27. januar 2011 om statens regnskabsvæsen.

Årsberetningen omfatter de bevillinger på finansloven, som Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse er ansvarlig for, herunder de regnskabsmæssige forklaringer, som skal tilgå Rigsrevisionen i forbindelse med bevillingskontrollen for finansåret 2017:

- § 12.13.01 Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse
- § 12.13.02 Materieldrift
- § 12.13.03 Kapacitetsplan it
- § 12.13.04 Materielanskaffelser

4.1. Påtegning

Styrelseschefen tilkendegiver hermed:

- For koncernstyringsdirektøren, at underskriveren ikke er bekendt med økonomiske forpligtelser udover de i regnskabet medtagne, eksempelvis retlige tvister, kautionsforpligtelser, hensættelser og eventualforpligtelser, og at det aflagte regnskab indeholder de udgifter/indtægter, der vedrører driften for pågældende styrelse i regnskabsåret. Underskriveren tilkendegiver endvidere, at de dispositioner, som er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.
- For departementschefen, at målrapporteringen i årsberetningen er rigtig, dvs. at målostillingen og målrapporteringen på mål- og resultatplanen er fyldestgørende, at der er adgang til det grundmateriale, som målrapporteringen i årsberetningen bygger på, og at der ved styrelsen er arbejdsgange, som kvalitetssikrer de oplysninger og vurderinger, der indgår i årsrapporten.

Ballerup, den 8. marts 2018

Flemming Lentfer
Generalløjtnant, styrelsesdirektør

København, den 12. marts 2018

Per Pugholm Olsen
Koncernstyringsdirektør

København, den 12. marts 2018

Thomas Ahrenkiel
Departementschef

Lautrupbjerg 1-5
2750 Ballerup

Telefon: +45 7281 4000
E-mail: fmi@mil.dk
www.fmi.dk

FORSVARSMINISTERIET
PERSONALESTYRELSEN

Årsberetning

**Forsvarsministeriets
Personalestyrelse**

2017

Indhold

Virksomhedsoplysninger	2
1. Beretning	3
1.1. Præsentation af styrelsen	3
1.2. Ledelsesberetning	4
1.3. Forventninger til det kommende år	6
2. Målrapportering	7
2.1. Målrapporteringens 1. del – skematisk oversigt	7
2.2. Målrapporteringens 2. del – uddybende analyser og vurderinger	11
3. Regnskab	14
3.1. Anvendt regnskabspraksis	14
3.2. Bevillingsregnskab	14
3.3. Øvrige regnskabsoplysninger	17
4. Ledelsespåtegning	19
4.1. Påtegning	19

Virksomhedsoplysninger

Styrelsens navn Forsvarsministeriets Personalestyrelse

Styrelseschef Laila Reenberg

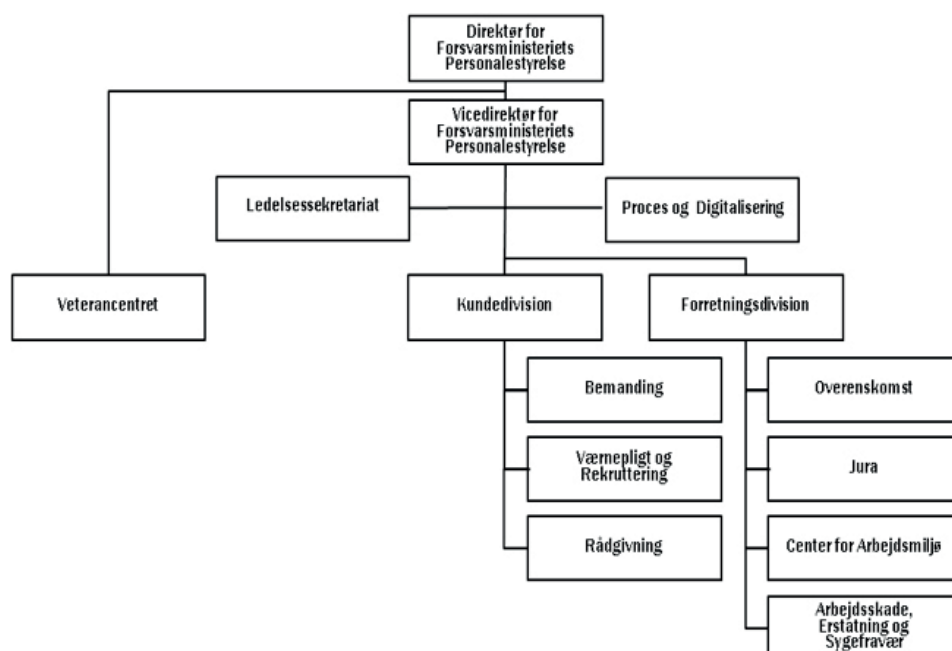
Revision Rigsrevisionen
St. Kongensgade 45
1264 København K

Advokat Kammeradvokaten
Vester Farimagsgade 23
1606 København V

Banker Danske Bank
Holmens Kanal 2-12
1090 København K

Statens Koncern Betalinger
Girostrøget 1
0800 Høje Taastrup

Organisering af Forsvarsministeriets Personalestyrelse:

1. Beretning

1.1. Præsentation af styrelsen

Forsvarsministeriets Personalestyrelse er en styrelse inden for Forsvarsministeriet. Veterancentret er en del af Personalestyrelsens organisation, som refererer direkte til Forsvarsministeriets departement i veteranfaglige spørgsmål.

Personalestyrelsen varetager alle opgaver inden for personaleområdet i koncernen, herunder:

- Udvikling og udmøntning af Forsvarsministeriets koncernfælles HR-strategi.
- HR-driften i koncernen.

Gennem Veterancentret udmønter Personalestyrelsen veteranpolitikken for hele ministerområdet og det omgivende samfund, herunder yder Veterancentret støtte til soldater, veteraner og deres pårørende før, under og efter udsendelse.

Personalestyrelsen har omsat den koncernfælles mission og vision til et strategisk målbillede, der identificerer fire indsatsområder, som følger:

- Personalestyrelsen rekrutterer og ansætter medarbejdere, så ministerområdet kan arbejde for Danmarks sikkerhed, interesser og borgernes tryghed.
- Personalestyrelsen skaber sammenhæng mellem HR-strategier og opgaveløsningen på ministerområdet.
- Personalestyrelsen rådgiver cheferne, for at vi sammen kan finde de bedste HR-løsninger.
- Veterancentret yder en systematisk indsats for at hjælpe veteraner og pårørende.

Personalestyrelsens virke omfatter Egen virksomhed, Funktionel Virksomhed og Centralt Styrede Enheder. Personalestyrelsens samlede bevilling på finanslovens hovedkonti udgjorde i 2017 1.811,5 mio. kr., fordelt som følger:

- Egen virksomhed (§ 12.12.01): 353,3 mio. kr.
- Funktionel Virksomhed (§ 12.12.02): 1.375,7 mio. kr.
- Centralt Styrede Enheder (§ 12.12.03): 82,5 mio. kr.

Mission:

Sammen arbejder vi for Danmarks sikkerhed, interesser og borgernes tryghed.

Vision:

- Vi driver og udvikler opgaveløsningen, så vi får mest mulig effekt ud af de ressourcer, vi sammen råder over.
- Vi er en professionel og bredt anerkendt samarbejdspartner.
- Vi skaber fælles handlekraft gennem loyalt og tillidsfuldt samarbejde.

Forsvarsminister Claus Hjort Frederiksen lagde i juni måned vejen forbi Personalestyrelsens hovedkvarter i Ballerup.

1.2. Ledelsesberetning

I 2017 har Personalestyrelsens strategiske fokus været rettet mod:

- At forfølge og indfri de opstillede pejlemærker for Personalestyrelsens varetagelse af HR-opgaverne i koncernen, som er beskrevet i mål- og resultatplanen.
- At forfølge og indfri Personalestyrelsens ambition om at levere statens bedste og mest effektive HR-service med fokus på at skabe størst mulig værdi for chefer og medarbejdere, herunder at rekruttere nye og fastholde nuværende medarbejdere, at effektivisere og digitalisere koncernens HR-processer og samtidig professionalisere HR-sagsbehandlingen på tværs af koncernen.
- Veterancentrets systematiske indsats for at støtte veteraner og deres pårørende, herunder arbejdet

med at forberede og udmønte de nye initiativer, der blev identificeret via servicetjekket af veteranområdet i 2016.

Derudover har også Beredskabsstyrelsens integration i de koncernfælles HR-processer, tilvejebringelse og konsolidering af HR-nøgletal samt kvalitative analyser af optimerings- og udviklingspotentialer til brug for budgetanalyser og forligsforberedelse samt nye tiltag i den fortsatte implementering af HR-strategien mm. vejet tungt.

I mål- og resultatplan for 2017 var Personalestyrelsens fire indsatsområder udmøntet i ti konkrete faglige resultatmål. Tabel 1.2.1. afspejler det samlede resultat af den faglige målopfyldelse for de enkelte resultatmål.

TABEL 1.2.1. / Årets faglige resultater

Mål	Antal delmål	Opfyldt	Delvist opfyldt	Ikke opfyldt
A. Rekruttering til uddannelser	7		X	
B. Rekruttering til stillinger	4	X		
C. Værnepligt	2	X		
D. HR-partnervirke	1	X		
E. Overenskomster	2	X		
F. Behandling af ansættelsesretlige sager	7		X	
G. Arbejdsmiljø og sygefravær	2	X		
H. Rådgivning, service	2		X	
I. Effekt af Veterancentrets indsats	4		X	
J. Udvikling af viden om praksis på veteranområdet	2	X		
I alt	33	6	4	0

Samlet set må 2017 betegnes som et travlt og resultatmæssigt tilfredsstillende år for Personalestyrelsen. Alle faglige resultatmål på de prioriterede indsatsområder er enten opfyldt eller delvist opfyldt. Sideløbende hermed har Personalestyrelsen kunnet konstatere en tilfredsstillende fremdrift på udviklingsområder som digitalisering og procesoptimering, talent manage-

ment og styrket kundefokus, der – suppleret med blandt andet Personalestyrelsens bidrag til budgetanalyser og forligsforberedelse – giver et godt udgangspunkt for den fremadrettede HR-opgaveløsning og værdiskabelse for koncernens chefer og medarbejdere.

Personalestyrelsen lagde flere gange faciliteter til øvelser i 2017. Således anvendte 1. Brigade Personalestyrelsens faciliteter i Ballerup til træning af Force Protection Teams, mens Totalforsvarsarkivet i Karup fik besøg fra Fighter Wing Skrydstrup, der ønskede at træne narkohunde i arkivhallen, hvor stampapirer og personalemapper bliver opbevaret.

Personalestyrelsen kan samtidig konstatere, at opgaveløsningen er gennemført inden for de afsatte økonomiske rammer.

Afvigelsen mellem bevilling og regnskab skyldes primært flere udbetalte arbejdsskadeerstatninger til veteraner (PTSD). Derudover kan merforbruget henføres til, at merudgifter til erstatninger som følge af PTSD i henhold til den politiske Aftale om finansiering af erstatninger til psykisk sårede veteraner af 4. november 2013 har skullet finansieres ved træk på ministerområdets opsparring i 2017. Forsvarsministeriet har derfor på tillægsbevillingslovforslaget samlet en del af

tidligere års bevillingsopsparring fra diverse hovedkonti fordelt på ministerområdet, herunder også fra konti under Forsvarsministeriets Personalestyrelse, for at kunne dække merudgifterne til PTSD. Denne omflytning af bevilling er sket som led i den almindelige rebudgettering.

Ses der bort fra de tekniske korrektioner af bevillingen og den forøgede udbetaling af arbejdsskadeerstatninger, svarer forbruget samlet set til Personalestyrelsens bevilling. Alt i alt et tilfredsstillende økonomisk resultat.

TABEL 1.2.2. / Årets resultat (mio. kr.)

	2017
Bevilling	1.811,5
Regnskab	1.882,8
Årets resultat	-71,3
Tidligere års overførte overskud	122,9
Overskud herefter til videreførelse	51,6

TABEL 1.2.3. / Økonomiske hovedtal (mio. kr.)

	Regnskab 2017		
Ordinære driftsindtægter (ekskl. bevillinger)	-1,7		
Ordinære driftsomkostninger	1.830,4		
- Heraf personaleomkostninger	967,2		
Andre driftsposter, netto	51,5		
Finansielle poster, netto	2,6		
Ekstraordinære poster, netto	0,0		
Årets resultat (ekskl. bevillinger)	1.882,8		
	Driftsbevilling		Anlægsbevilling
Indtægter	-1,7	Indtægter	0,0
Udgifter	1.884,5	Udgifter	0,0
Årets nettoudgifter (ekskl. bevillinger)	1.882,8	Netto	0,0
Bevilling inkl. tillægsbevilling, netto	1.811,5	Bevilling, indtægter inkl. tillægsbevilling	0,0
		Bevilling, udgifter inkl. tillægsbevilling	0,0
Årets resultat	-71,3		
Til videreførelse	-71,3		

1.3. Forventninger til det kommende år

Personalestyrelsen vil i 2018 via øget samarbejde på tværs af koncernen have særlig fokus på:

- Personalestyrelsens bidrag til implementering af forsvarsforlig 2018-2023.
- Understøttelse af den operative opgaveløsning, fx gennem styrket fokus på rekruttering og fastholdelse samt styrkelse af rådgivningsindsatsen over for chefer på styringsniveau III og underliggende niveauer og medarbejderne i koncernen.
- Fortsat forenkling af interne og eksterne HR-processer via øget digitalisering.

Disse fokusområder sætter retning for den fortsatte understøttelse af Personalestyrelsens ambition om at levere statens bedste og mest effektive HR-service.

Derved medvirker fokusområderne i sidste ende til at sikre, at koncernen har de medarbejdere, der skal til, for at ministerområdet kan løse de pålagte opgaver.

Implementeringen af det nye forsvarsforlig vil være et område, der i 2018 påkalder sig særlig opmærksomhed. Nyordningen på det operative område vil med stor sandsynlighed lægge pres på Personalestyrelsens kapaciteter, både hvad angår fleksibilitet, kompetent opgavevaretagelse og rettidighed. Forløbet vil derfor blive fulgt nøje med henblik på at dedikere tilstrækkelige ressourcer til området for at imødegå unødige forsinkelser.

Der udestår endvidere en endelig afklaring af de økonomiske effekter af budgetanalyser og nyt forsvarsforlig på Personalestyrelsens rammer.

2. Målrapportering

2.1. Målrapporteringens 1. del – skematisk oversigt

TABEL 2.1.1. / Skematisk oversigt over årets målopfyldelse

A. Rekruttering til uddannelser	
Succeskriterium Personalestyrelsen skal kunne generere et tilstrækkeligt antal kvalificerede ansøgere til Forsvarets grundlæggende uddannelser samt afprøve og udvælge de bedst egnede ansøgere. Målet er nået, når Personalestyrelsen opfylder rekrutteringsmålet til de interne uddannelser i koncernen (defineret som aftagernes behov for kvalificerede kandidater til de udbudte uddannelser) på 95 pct.	Målopfyldelse Delvist opfyldt
Opnåede resultater I kraft af en række målrettede markedsføringskampagner og andre former for eksponering har Personalestyrelsen modtaget mere end 3.500 ansøgninger til Forsvarets grundlæggende uddannelser. Den efterfølgende afprøvning har tilvejebragt mere end 1.700 kvalificerede kandidater. Et økonomisk råderum på tværs af koncernen åbnede i løbet af 2017 mulighed for at fremrykke rekrutteringskampagner, som oprindeligt var blevet udskudt til 2018. Endvidere fik Personalestyrelsen tilført 1 mio. kr. til en yderligere kampagne rettet mod de tekniske uddannelser. Målopfyldelsesgraden for rekruttering af kvalificerede kandidater til Forsvarets grundlæggende uddannelser for 2017 er samlet set 93,5 pct. (= delvist opfyldt). For Hærstaben (97,7 pct.), Specialoperationskommandoen (95,0 pct.), Arktisk Kommando og Forsvarets Sundhedstjeneste (begge 100 pct.) er målet opnået. For Flyverstaben er målet delvist opnået (93,3 pct.). Derimod er målene for Forsvarsakademiet (86,9 pct.) og Marinestaben (81,4 pct.) ikke opnået.	Økonomi Budget: 37,8 mio. kr. Forbrug: 42,8 mio. kr.
B. Rekruttering til stillinger	
Succeskriterium Personalestyrelsen faciliterer efter anmodning bemanding af alle stillinger på ministerområdet. Målet er nået, når Personalestyrelsen gennemfører en rekrutteringsproces inden for 80 dage for chefer og 60 dage for øvrige medarbejdere, og – når rekrutteringsforløbet afsluttes – via en tilfredshedsundersøgelse ved såvel rekvirerende chef som ansøgere opnår en brugertilfredshed på mindst tilfredsstillende.	Målopfyldelse Opfyldt
Opnåede resultater Personalestyrelsens HR-konsulenter har i løbet af 2017 rådgivet og assisteret koncernens chefer i forbindelse med rekruttering af kvalificerede medarbejdere til mere end 3.800 ledige stillinger. De fire opstillede delmål for tidsforbrug og tilfredshed med Personalestyrelsens rekrutteringsprocesser er alle opnået, hvorfor det samlede mål er opfyldt.	Økonomi Budget: 42,0 mio. kr. Forbrug: 41,8 mio. kr.

C. Værnepligt

Succeskriterium Personalestyrelsen understøtter værnepligt i Danmark og tilsikrer, at der tilvejebringes værnepligtige til uddannelse i Forsvaret, jf. forligstekstens krav. Målet er nået, når Personalestyrelsen opnår en +/- 3 pct. målopfyldelse i forhold til forligstekstens angivne mål for antal værnepligtige pr. år.	Målopfyldelse Opfyldt
Opnåede resultater Med udgangspunkt i værnepligtsloven har Personalestyrelsen i 2017 på Forsvarets Dag afprøvet værnepligtige unge mænd og unge kvinder med værneret for at tilvejebringe det forligsfastlagte antal egnede personer, der kan indkaldes til værnepligtsuddannelse til Forsvaret. Der er for 2017 opnået en målopfyldelse på +0,2 pct. i forhold til forligstekstens angivne mål for antal indkaldte (og fremmødte) værnepligtige til Forsvaret (= opfyldt). Personalestyrelsen har i 2017 tillige overtaget opgaven vedrørende indkaldelse og forvaltning af værnepligtige til Beredskabsstyrelsen. Der er for 2017 opnået en målopfyldelse på -0,5 pct. i forhold til antal færdiguddannede værnepligtige til Beredskabsstyrelsen.	Økonomi Budget: 29,8 mio. kr. Forbrug: 31,6 mio. kr.

D. HR-partnervirke

Succeskriterium Personalestyrelsen skal via HR-partnervirket facilitere den decentrale forankring og implementering af den koncernfælles HR-strategi og derigennem skabe værdi for koncernens styrelser og myndigheder via levering af standardiserede HR-serviceydelser, der tager afsæt i den lokale kontekst. Målet er nået, når Personalestyrelsen via en tilfredshedsundersøgelse rettet mod topledelsen i koncernens styrelser/myndigheder på styringsniveau I og II opnår en brugertilfredshed på mindst 3, som svarer til tilfredsstillende.	Målopfyldelse Opfyldt
Opnåede resultater Personalestyrelsens HR-partnere har i 2017 leveret rådgivning om konkrete løsninger på HR-området til koncernens styrelser med afsæt i henholdsvis den koncernfælles HR-strategi og den enkelte styrelses mål og udfordringer. En tilfredshedsundersøgelse medio 2017 af HR-partnerens opgavevaretagelse medførte et samlet resultat på 3,51 (= opnået) med følgende fordeling: kvalitet i rådgivningen fra HR-partnere (3,57), HR-rådgivningens støtte til chefvirket (3,55) og HR-rådgivningen som støtte for stabens opgaveløsning (3,41). Den opfølgende tilfredshedsundersøgelse ultimo 2017 udmøntede sig i et samlet resultat på 3,46 (= opnået) med fordeling på henholdsvis 3,50, 3,54 og 3,35. Da tilfredsheds målet er opnået i begge halvår, er målet for 2017 således opfyldt.	Økonomi Budget: 27,2 mio. kr. Forbrug: 27,5 mio. kr.

HR-rådgivning er en af Personalestyrelsens kerneopgaver, og et fokusområde i ambitionen om at levere statens bedste HR. På billedet ses HR-partneren i Beredskabsstyrelsen i dialog med styrelsens direktør, Henning Thiesen.

E. Overenskomster	
Succeskriterium Personalestyrelsen forhandler overenskomster og aftaler på de af Moderniseringsstyrelsen delegerede områder. Det er målet at gennemføre en grundig forberedelse til forhandlingerne om Overenskomst 2018 (OK18), herunder at identificere og analysere relevante faktuelle forhold samt at inddrage relevante interessenter, således at der ligger et velkonsolideret, arbejdsgiverkoordineret grundlag for selve gennemførelsen af forhandlingerne i 2018. Målet er nået, når Personalestyrelsen har gennemført de aktiviteter, der fremgår af projektplanen for OK18, og når en tilfredshedsundersøgelse om interessenternes inddragelse i forbindelse med forberedelsesfasen til OK18 opnår et resultat på mindst 3, som svarer til tilfredsstillende.	Målopfyldelse Opfyldt
Opnåede resultater På aftale- og overenskomstområdet har Personalestyrelsens opgaveløsning i 2017 primært været rettet mod at udarbejde faktuelle analyser af relevante forhold og emner, som arbejdsgiver og/eller arbejdstager har måtte ønske at inddrage i forhandlingerne om OK18. Målet om grundig forberedelse til forhandlingerne om OK18 er opfyldt, idet begge de opstillede delmål for aktivitet (milepæle) og kvalitet (tilfredshed) er opnået. Samtlige milepæle i projektplanen for OK18 er således indfriet (= opnået). Samtidig viser den gennemførte tilfredshedsundersøgelse en score på 3,55 (= opnået).	Økonomi Budget: 15,3 mio. kr. Forbrug: 13,8 mio. kr.

F. Behandling af ansættelsesretlige sager	
Succeskriterium Personalestyrelsen yder kompetent rådgivning til koncernens chefer i ansættelsesretlige sager, så alle aspekter ud fra en helhedsbetragtning til gavn for koncernen er blevet drøftet, og behandler derudover sager vedrørende blandt andet afskedigelser, tilbagebetaling og militær disciplinarlov. Målet er nået, når Personalestyrelsen opfylder de aftalte måltal vedrørende rådgivning af koncernens chefer samt de aftalte måltal for sagsbehandlingstiden i ansættelsesretlige sager.	Målopfyldelse Delvist opfyldt
Opnåede resultater Personalestyrelsens håndtering af ansættelsesretlige sager har i 2017 haft som mål at opretholde en høj kvalitet i rådgivningen af koncernens chefer og minimere tiden, der går til sagernes behandling. Fem ud af i alt syv delmål er opnået, hvorfor det samlede mål er delvist opfyldt. På to områder (sager om afsked af tjenestemænd og chefer i lønramme 37-41 samt sager om afsked, der kræver forelæggelse for Helbredsnavnet) har kompleksiteten i enkelt-sager resulteret i en overskridelse af måltallet for sagsbehandlingstiden.	Økonomi Budget: 11,3 mio. kr. Forbrug: 10,3 mio. kr.

G. Arbejdsmiljø og sygefravær	
Succeskriterium Personalestyrelsen faciliterer, at koncernens styrelser/myndigheder er på forkant med arbejdsmiljøudviklingen, og herved bidrager til at fastholde koncernen som en attraktiv arbejdsplads, hvor der er en høj grad af trivsel. Samtidig bidrager Personalestyrelsen til at optimere håndteringen af sygefravær i koncernen, så sygefraværet mindskes, og cheferne sættes i stand til at agere hensigtsmæssigt i forhold til syge medarbejdere. Målet er nået, når Personalestyrelsen via tilfredshedsundersøgelser blandt chefer og ledere med personaleansvar, arbejdsmiljøinspektører samt arbejdsmiljøkoordinatorer opnår et resultat på mindst 3, som svarer til tilfredsstillende.	Målopfyldelse Opfyldt
Opnåede resultater Personalestyrelsen har i 2017 haft fokus på at tilvejebringe værktøjer, gennemføre uddannelser og yde rådgivning for at understøtte koncernens øvrige styrelses egen indsats med at fremme sunde og sikre arbejdspladser. Derudover har Personalestyrelsen arbejdet på at optimere forretningsprocesserne for håndtering af sygefraværet i koncernen. Resultatet af de to halvårige tilfredshedsundersøgelser på arbejdsmiljøområdet er henholdsvis 3,33 i 1. halvår og 3,39 i 2. halvår (= opnået). Resultatet for hvert af de fem spørgsmål, der indgår i undersøgelsen, ligger ligeledes i begge halvår over 3 og opfylder således også de opstillede delmål. Resultatet af de to halvårige tilfredshedsundersøgelser for håndteringen af sygefravær i koncernen var på 3,4 i 1. halvår og 3,31 i 2. halvår (= opnået). Da begge tilfredshedsmål er opnået, er målet for 2017 således opfyldt.	Økonomi Budget: 23,8 mio. kr. Forbrug: 25,0 mio. kr.

H. Rådgivning, service	
Succeskriterium Personalestyrelsen yder kvalitativ rådgivning om HR til såvel chefer og ledere som medarbejdere i Forsvarsministeriets koncern. Rådgivningen foregår skriftligt, telefonisk og ved selvbetjening via HR-portalen. Målet er nået, når Personalestyrelsen via to tilfredshedsundersøgelser om kvaliteten af rådgivningen, leveret via HR-Rådgivningen og HR-portalen, for hver af de to undersøgelser opnår et resultat på mindst 3, som svarer til tilfredsstillende.	Målopfyldeelse Delvist opfyldt
Opnåede resultater HR-Rådgivningen og HR-portalen er den primære indgangsvinkel til HR-området for størsteparten af koncernens chefer og medarbejdere. Personalestyrelsens fokus har i 2017 været rettet mod løbende at optimere såvel kvalitet som tilgængelighed af den rådgivning og de data, som stilles til rådighed via disse to kanaler. Tilfredshedsundersøgelser om HR-Rådgivningen er gennemført i 1. og 2. halvår 2017 med et samlet resultat på 3,31 (= opfyldt) med følgende fordeling: kvalitet af ydet service (3,39), kvalitet af faglig rådgivning (3,43) og tid medgået til besvarelse (3,11). Tilfredshedsundersøgelser om HR-portalen er ligeledes gennemført i 1. og 2. halvår 2017 med et samlet resultat på 2,86 (= delvist opfyldt) med følgende fordeling: fandt du svar på dit spørgsmål? (2,89) og brugervenlighed på HR-portalen (2,82).	Økonomi Budget: 12,3 mio. kr. Forbrug: 12,7 mio. kr.

I. Effekt af Veterancentrets indsats	
Succeskriterium Veterancentret yder en systematisk indsats for at hjælpe veteraner og pårørende. Indsatsen dokumenteres gennem måling af effekten af centrets rådgivning, rehabilitering, behandling, undervisning samt forskning. Målet er nået, når Veterancentret har opfyldt følgende måltal: - Rådgivning, rehabilitering og behandling af veteraner resulterer i, at 60 pct. af de rådgivne/rehabiliterede/behandlede har opnået en betydelig forbedring/en reduktion i initiale symptomer. - Undervisning resulterer i, at 75 pct. af de veteraner, der er omfattet af undervisningen, oplever, at det formidle bidrager relevant til egen praksis. - Forskning resulterer i, at der indsendes mindst to artikler til relevant videnskabeligt tidsskrift i 2017, og at der som minimum optages én artikel.	Målopfyldeelse Delvist opfyldt
Opnåede resultater Veterancentrets indsats for at hjælpe veteraner og pårørende er en kompleks opgave, som også i 2017 har stillet krav om en koordineret opgaveløsning på flere samtidige parametre. Tre ud af i alt fire opstillede delmål for effekten af Veterancentrets indsats er opnået, hvorfor det samlede mål er delvist opfyldt. Opgørelsen af målopfyldeelse for de enkelte delmål viser, at: - I alt 70 pct. af de rådgivne/rehabiliterede har opnået en forbedring på mindst to skalatrin inden for en eller flere dimensioner i forandringskompasset (= opnået). - En reduktion af de initiale symptomer er opnået for 54 pct. af de behandlede (= delvist opnået). - I alt 87 pct. af de underviste, der har besvaret spørgeskemaet, har tilkendegivet, at de er meget enige eller enige i, at oplægget har bidraget med viden, som de kan gå ud og bruge (= opnået). - I alt er der indsendt seks artikler til relevante videnskabelige tidsskrifter, og der er optaget seks artikler (= opnået).	Økonomi Ikke opgjort

■ Veteranaktører fra hele landet mødtes i oktober 2017 til Veterancentrets konference "Viden om veteraner" for at drøfte veteranforhold.

J. Udvikling af viden om praksis på veteranområdet	
Succeskriterium Veterancentret udvikler: - Via en kvalitativ undersøgelse viden om centrets beskæftigelsesindsats og seksuelle dysfunktioner¹ blandt veteraner i behandling ved Veterancentret. - Via en indledende afdækning af sammenhængen mellem neural aktivitet, testperformance og kliniske symptomer viden om biologiske mål i forbindelse med udredning til behandling. Målet er nået, når de ovenfor nævnte kvalitative undersøgelser og den indledende afdækning er foretaget.	Målopfylde Opfyldt
Opnåede resultater Målet er opfyldt på baggrund af følgende: - Undersøgelser af Veterancentrets beskæftigelsesindsats baseret på i alt 142 afsluttede rehabiliteringsforløb har muliggjort, at viden om effekt af beskæftigelsesindsatsen har kunnet omsættes til læringspointer til brug for udvikling og forbedring af rehabiliteringsforløbene. Tilsvarende har tilvejebragte data fra veteraner i behandling hos Veterancentrets psykologer vedrørende seksuelle dysfunktioner bibragt værdifuld viden, som kan nyttiggøres i fremadrettede behandlingsforløb. - Arbejdet med at udvikle viden om biologiske mål via sammenhænge mellem neural aktivitet, testperformance og kliniske symptomer har – med elektroencefalografi som omdrejningspunkt – tilvejebragt et summarisk grundlag for iværksættelse af konkrete handlinger og tiltag i forbindelse med udredning og behandling for PTSD.	Økonomi Ikke opgjort

Af Personalestyrelsens samlede nettobevilling til egen virksomhed på 353,3 mio. kr. er i alt 199,4 mio. kr. allokateret til de faglige mål A-H i mål- og resultatplanen.

Den resterende del af bevillingen omfatter Veterancentret, hvor budgettet i 2017 ikke har været direkte relaterbart til de faglige mål², samt øvrige opgaver i Personalestyrelsen, som ikke indgår i de ti opstillede resultatmål, herunder arbejdsskadeanstaltninger, totalforsvarsarkivet, civiluddannelsesordningen, udvikling af it, generel ledelse og administration mv.

2.2. Målråporteringens 2. del – uddybende analyser og vurderinger

Personalestyrelsen vil i det følgende analysere og vurdere de opnåede resultater på målet vedrørende værnepligt samt tre af de mål, hvor målopfyldelsesgraden kun delvist er opfyldt.

Mål A. Rekruttering til uddannelser

Det er særligt de operative uddannelser i alle værn, hvor der overordnet set rekrutteres tilstrækkeligt til at opfylde Forsvarets behov. Især er det positivt, at rekrutteringsmålet for de operative officersuddannelser i alle tre værn er opfyldt, for så vidt angår de eksterne ansøgere (bachelorerne). Hvad angår det interne segment til officersuddannelserne, ses en positiv udvikling i antallet af ansøgere i forhold til tidligere, og for Hærens og Flyvevåbnets vedkommende nærmer

resultatet af rekrutteringen sig en delvis målopfylde.

Værnsfælles Forsvarskommando og Hærstaben fremsatte medio 2017 et ønske om at øge indtaget i 2. halvår til Hærens Reaktionsstyrkeuddannelse, Grundlæggende Sergentuddannelse (almen) og uddannelsen til militærpolitistbetjent i forhold til de oprindeligt udmeldte produktionsmål. Da Personalestyrelsen allerede i 1. halvår 2017 havde opbygget en strategisk reserve med henblik på at imødegå frafald af egnede kandidater mellem afprøvnings- og mødetidspunktet for uddannelsen, lykkedes det at imødekomme ønsket om øget indtag.

Rekrutteringsmålet for flyvelederuddannelsen er gennem de seneste år ikke blevet opfyldt, hvorfor rekrutteringsmålet i 2017 har været tilsvarende højt for at kompensere for dette. Gennem målrettede hvervekampanjer er der tilvejebragt et tilstrækkeligt stort antal kvalificerede ansøgere, så rekrutteringsmålet er opfyldt, samtidig med at der også til denne uddannelse er tilvejebragt en strategisk reserve til brug i tilfælde af frafald.

Rekrutteringen til de tekniske uddannelser i Forsvaret er fortsat udfordret. Forskellige interne initiativer på rekrutteringsområdet samt særlige markedsføringsaktiviteter rettet mod dette segment har resulteret i, at rekrutteringsmålet for Flyvevåbnets tekniske uddannelser (tekniske officerer og flymekanikere) i 2017 er

¹ Seksuelle dysfunktioner forstås som en tilstand, der har været til stede inden for seks måneder, og som opleves som lidelsesfuld.

² Fra 2018 vil det være muligt at relatere størsteparten af Veterancentrets budget til de faglige resultatmål.

opfyldt. Det er dog fortsat en udfordring at imødekomme rekrutteringsbehovet til de tekniske uddannelser i Søværnet. Søværnets adgangskrav til de tekniske uddannelser er meget specifikke, hvilket indsnævrer rekrutteringsgrundlaget i forhold til Flyvevåbnets tilsvarende uddannelser. I forhold til 2016 er der dog en positiv udvikling i antallet af kvalificerede kandidater, særligt hvad angår uddannelserne til maskinteknisk officer og våben- og elektronikofficer.

Personalestyrelsen vil derfor også i 2018 have stor fokus på rekruttering til tekniske uddannelser. Sideløbende hermed evalueres og videreudvikles rekrutteringsindsatsen samt vilkår for optagelse på og gennemgang af alle de interne uddannelser løbende i samarbejde med aftagerne i bestræbelserne på at overkomme de rekrutteringsmæssige udfordringer.

I efteråret 2017 begyndte optagelserne til den årlige officerskampagne. Under sloganet "Bliv leder i virkeligheden" blev målgruppen denne gang udstyret med kameraet som sine egne øjne.

Mål C. Værnepligt

I 2017 har Personalestyrelsen – foruden opgaven med at tilvejebringe værnepligtige til uddannelse i Forsvaret – overtaget opgaven vedrørende indkaldelse og forvaltning af værnepligtige til Beredskabsstyrelsen. For begge opgaver er det forligsfastsatte mål for antallet af værnepligtige opnået.

Opmærksomheden henledes på, at der er forskel på målopfyldelseskriterierne for Forsvaret og Beredskabsstyrelsen. For Forsvaret opgøres målopfyldelsen på baggrund af antallet af indkaldte (og fremmødte) til

værnepligtstjeneste, mens målopfyldelsen for Beredskabsstyrelsen opgøres på baggrund af antallet af færdiguddannede værnepligtige. Personalestyrelsen vil i 2018 arbejde for at ensrette opgørelsesmetoden på værnepligtsområdet.

Sideløbende hermed har Personalestyrelsen i 2017 afsluttet pilotprojektet Forsvarets Informationsdag i Grønland, der siden 2015 har været gennemført med henblik på at afdække mulighederne for at rekruttere unge grønlændere til tjeneste i Forsvaret som led i det øgede fokus på Arktis. Pilotprojektet har – foruden

konkret at motivere et antal unge grønlændere til at deltage i Forsvarets Dag i Danmark – bibragt en række erfaringer, som vil kunne nyttiggøres i forbindelse med udrulning af en egentlig Forsvarets Dag i Grønland.

Mål H. Rådgivning, service

Med udgangspunkt i resultatet af tilfredshedsundersøgelsen i 1. halvår 2017 kombineret med en generelt øget efterspørgsel på digitale selvbetjeningsløsninger påbegyndte Personalestyrelsen en opgradering af HR-portalens søgefunktion og layout i 2. halvår 2017. Der videreudvikles fortsat på området i 2018, hvor portalens nuværende funktionalitet tillige er planlagt suppleret med en onlinefunktion (chatbot), som giver mulighed for direkte onlinestøtte til og -dialog med brugere af HR-portalens.

Det er Personalestyrelsens vurdering, at effekten af udviklingsarbejdet på mellemlangt sigt vil slå mærkbart igennem på tilfredshedsmålingerne. Stigningen i tilfredsheden vedrørende portalens opbygning og brugervenlighed (fra 2,76 i 1. halvår til 2,82 i 2. halvår 2017) ses dog som en positiv om end svag indikator på, at det påbegyndte udviklingsarbejde skaber værdi for slutbrugeren.

At kunne finde svar på HR-portalens stiller krav både til portalens opbygning og dens brugervenlighed. Men også det faglige indhold og kvaliteten af de artikler, som efterspørges og præsenteres via portalen, har

betydning for dens anvendelighed og slutbrugernes tilfredshed. Det videre udviklingsarbejde vil derfor også inkludere, at artikler mm. på HR-portalens kontinuerligt udvikles i overensstemmelse med de behov, slutbrugere tilkendegiver.

Mål I. Effekt af Veterancentrets indsats

Veterancentret har særlig opmærksomhed på effektmålingen af behandling, idet resultatet for 2017 på 54 pct. kun delvist imødekommer målopfyldelseskravet. Nyeste internationale studier peger på, at det er nødvendigt at skelne mellem flere symptomprofiler ved militært relateret PTSD. Veterancentrets effektmåling viser en lignende spredning.

Hvis effekten af Veterancentrets behandlingsindsats skal kunne sammenholdes med den nyeste forskning, er det nødvendigt at bruge de samme grupperinger af symptomer. Der kan via besvarelserne for nuværende konstateres en signifikant højere succesrate hos klienter med middelsvære til meget svære depressioner og unikke traumer end hos øvrige klienter.

Veterancentret vil derfor med virkning fra 2018 påbegynde en opdeling af klienter, ud fra hvorvidt de opfylder kriterierne for PTSD eller ej, således at effektmålingen vil være sammenlignelig med den effekt af behandling, der ses internationalt.

Små 30 danske veteraner deltog i 2017 i Invictus Games – et OL for skadede veteraner. Idemanden bag Invictus Games, Prins Harry fra det britiske kongehus, mødtes med veteranen PB, militærpsykolog Mette Petri Kølving og H.K.H. Prins Joachim.

3. Regnskab

3.1. Anvendt regnskabspraksis

Forsvarsministeriets Personalestyrelse er regnskabsmæssigt ikke en selvstændig virksomhed, der skal aflægge selvstændig årsrapport. Regnskabet for Personalestyrelsen indgår i virksomheden med CVR-nr. 16 28 71 80. Personalestyrelsens aktiver og passiver indeholdes i én samlet balance for virksomheden med CVR-nr. 16 28 71 80 og afrapporteres i den samlede årsrapport for følgende styrelser: Værnsfælles Forsvarskommando, Hjemmeværnet, Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse, Forsvarsministeriets Personalestyrelse, Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse og Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse.

Regnskabet i denne årsberetning indeholder alene et udgiftsbaseret driftsregnskab og tilhørende noter og skal derfor ses som et uddrag af det samlede regnskab for virksomheden med CVR-nr. 16 28 71 80.

I forhold til opgørelsen af generelle fællesomkostninger henvises der til den for styrelsen gældende regnskabsinstruks.

Regnskabet omfatter alene de hovedkonti, som Forsvarsministeriets Personalestyrelse er ansvarlig for, jf. ledelsespåtegningen.

Regnskabet for Forsvarsministeriets Personalestyrelse er udarbejdet i overensstemmelse med statens udgiftsbaserede regnskabsprincipper, idet alle bevillinger er udgiftsbaserede samt de nærmere retningslinjer herfor i regnskabsbekendtgørelsen, finansloven og Moderniseringsstyrelsens Økonomisk Administrative Vejledning. De nævnte principper fraviges dog på et

enkelt område, idet forskudsbetalinger til leverandører vedrørende levering af materiel mv. vedrørende flerårige kontrakter indregnes og udgiftsføres i bevillingsregnskabet på betalingstidspunktet i henhold til tekst-anmærkning på finansloven. Den ved udarbejdelsen af regnskabet anvendte regnskabspraksis, herunder afvigelsen fra gældende regler, svarer til den praksis, der er anvendt ved udarbejdelsen af regnskabet for virksomheden med CVR-nr. 16 28 71 80. For nærmere beskrivelse af den anvendte regnskabspraksis henvises derfor til beskrivelsen af anvendt regnskabspraksis i årsrapporten for 2017 for virksomheden med CVR-nr. 16 28 71 80.

3.2. Bevillingsregnskab

Afvigelserne fra regnskab 2016 i forhold til budget og regnskab 2017, jf. tabel 3.2.1., skal primært findes i omflytning af bevilling og forøgede udgifter til erstatninger til PTSD-ramte.

Rehabiliteringspuljen med veteraner er således overflyttet fra § 12.12.01 til § 12.12.02. Løn- og pensionsopgaven blev flyttet i midten af 2016 til Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse, hvilket påvirker sammenligningen af regnskaberne for 2016 og 2017. På § 12.12.02 skyldes ændringen tilførsel af rehabiliteringspuljen, værnepligtige fra Beredskabsstyrelsen samt tilførsel af Barselsfonden. Yderligere er erstatninger til PTSD-ramte øget markant. På § 12.12.03 er de internationale stabe overført til Værnsfælles Forsvarskommando.

TABEL 3.2.1. / Bevillingsregnskab for finanslovskonti på driftsbevillingen (mio. kr.)

§ 12.12.01 Egen virksomhed	Regnskab 2016	Budget 2017 ³	Regnskab 2017	Afvigelse	Budget 2018 ⁴
Udgifter	448,7	354,1	367,1	-13,0	362,4
Indtægter	-1,2	-0,8	-1,1	0,3	-1,2
Resultat, brutto	447,5	353,3	366,0	-12,7	361,2
Bevilling, netto	450,2	353,3	353,3	0,0	361,2
Resultat, netto	2,7	0,0	-12,7	12,7	0,0

Merforbruget på 12,7 mio. kr. kan overvejende henføres til, at merudgifter til erstatninger som følge af PTSD i henhold til den politiske Aftale om finansiering af erstatninger til psykisk sårede veteraner af 4. november 2013 har skullet finansieres ved træk på ministerområdets opsparring i 2017. Forsvarsministeriet har derfor på tillægsbevillingslovforslaget samlet en del af tidligere års bevillingsopsparring fra diverse

hovedkonti fordelt på ministerområdet, herunder Forsvarsministeriets Personalestyrelse, Egen virksomhed for at kunne dække merudgifterne til PTSD-erstatninger. Denne omflytning af bevilling er sket som led i den almindelige rebudgettering. Dette er ligeledes forklaringen af merforbruget på § 12.12.03 Centralt Styrede Enheder.

§ 12.12.02 Funktionel virksomhed	Regnskab 2016	Budget 2017	Regnskab 2017	Afvigelse	Budget 2018
Udgifter	1.217,0	1.375,7	1.430,9	-55,2	1.373,5
Indtægter	-1,7	0,0	0,0	0,0	0,0
Resultat, brutto	1.215,3	1.375,7	1.430,9	-55,2	1.373,5
Bevilling, netto	1.244,0	1.375,7	1.375,7	0,0	1.373,5
Resultat, netto	28,7	0,0	-55,2	55,2	0,0

Underskuddet på § 12.12.02 på i alt 55,2 mio. kr. skyldes primært flere udbetalte arbejdsskadeerstatninger til veteraner med PTSD ultimo 2017 end budgetteret.

§ 12.12.03 Centralt Styrede Enheder	Regnskab 2016	Budget 2017	Regnskab 2017	Afvigelse	Budget 2018
Udgifter	343,2	82,9	86,5	-3,6	91,0
Indtægter	-1,1	-0,4	-0,6	0,2	0,0
Resultat, brutto	342,1	82,5	85,9	-3,4	91,0
Bevilling, netto	342,7	82,5	82,5	0,0	91,0
Resultat, netto	0,6	0,0	-3,4	3,4	0,0

³ Budget 2017 er finanslov og tillægsbevilling.

⁴ Budget 2018 er gældende grundbudget som indtastet i SKS og indrapporteret til Finansministeriet.

TABEL 3.2.2. / Regnskabs- og budgetspecifikation (mio. kr.)

Forsvarsministeriets Personalestyrelse §§ 12.12.01, 12.12.02 og 12.12.03	Regnskab 2017	Budget 2018
Nettoudgift	1.882,8	1.825,7
Udgift		
16. Husleje, leje af arealer, leasing	0,1	0,0
17. Internt statsligt køb af varer og tjenester	3,0	0,0
18. Lønninger / personaleomkostninger	967,2	977,0
19. Fradrag for anlægsløn	0,0	0,0
22. Andre ordinære driftsomkostninger	841,4	849,9
26. Finansielle omkostninger	2,6	0,0
43. Interne statslige overførselsudgifter	29,1	0,0
44. Tilskud til personer	19,6	0,0
46. Tilskud til anden virksomhed	21,5	0,0
Indtægt		
11. Salg af varer	-1,4	-1,2
12. Internt statsligt salg af varer og tjenester	-0,3	0,0
21. Andre driftsindtægter	0,0	0,0
25. Finansielle indtægter	0,0	0,0
30. Skatter og afgifter	0,0	0,0
33. Interne statslige overførselsindtægter	0,0	0,0

Note: Budget er lig grundbudget. Grundbudgettet kan ikke specificeres i samme grad som regnskabstallene. På udgiftssiden er udgifterne derfor fordelt på standardkonto 18 og 22. Indtægter er angivet på standardkonto 11.

TABEL 3.2.3. / Bevillingsafregning (mio. kr.)

Hovedkonti	Bevilling	Regnskab	Årets overskud	Disponibelt overskud der bortfalder	Akkumuleret overskud til videreførelse
Driftsbevilling § 12.12.01					
Lønsum	275,0	280,7	-5,7	0,0	0,0
Øvrig drift	78,3	85,2	-6,9	0,0	-0,2
Driftsbevilling § 12.12.02					
Lønsum	652,7	643,4	9,3	0,0	15,4
Øvrig drift	723,0	787,5	-64,5	0,0	33,0
Driftsbevilling § 12.12.03					
Lønsum	39,6	43,1	-3,5	0,0	-0,9
Øvrig drift	42,9	42,8	0,1	0,0	4,4
Driftsbevilling i alt	1.811,5	1.882,8	-71,3	0,0	51,6

Note: Akkumuleret overskud til videreførelse er inklusiv eventuelle dispositions-mæssige omflytninger fra løn til øvrig drift med henblik på inddækning af akkumuleret underskud på øvrig drift ultimo 2017.

Merforbruget på § 12.12.01 og § 12.12.03 kan overvejende henføres til, at merudgifter til PTSD-erstatninger har skullet finansieres ved træk på ministerområdets opsparing i 2017, som også er beskrevet i forbindelse med tabel 3.2.1. Denne omflytning af bevilling på tillægsbevillingslovforslaget er foretaget som led i den almindelige rebudgettering.

På § 12.12.02 skyldes merforbruget primært flere udbetalte arbejdsskadeerstatninger (PTSD) ultimo 2017 end budgetteret.

TABEL 3.2.4. / Akkumuleret resultat (mio. kr.)

Hovedkonti	Ultimo 2014	Ultimo 2015	Ultimo 2016	Resultat 2017	Ultimo 2017
Driftsbevilling § 12.12.01	23,4	9,7	12,4	-12,7	-0,3
Driftsbevilling § 12.12.02	0,0	74,8	103,6	-55,2	48,4
Driftsbevilling § 12.12.03	0,0	6,3	6,9	-3,4	3,5
Samlet resultat	23,4	90,8	122,9	-71,3	51,6

Det akkumulerede overskud for § 12.12.01 og § 12.12.03 er reduceret som følge af ovennævnte omflytning af bevilling. Det akkumulerede overskud for § 12.12.02 er reduceret som følge af merudgifter til PTSD-erstatninger.

3.3. Øvrige regnskabsoplysninger

TABEL 3.3.1.A. / Personaleomkostninger – Egen virksomhed (årsværk)

Personalegrupper	2015	2016	2017	Budget 2018 ⁵
Officerer	86	81	72	
Stampersonel	259	237	138	
Værnepligtige	0	0	0	
Civile	463	441	407	
Kontraktansatte	1	7	0	
I alt	809	766	617⁶	704

Note: De budgetterede årsværk er hentet fra finansloven for 2018 og afspejler således ikke beslutningen om at overføre medarbejdere i veteranpuljen til § 12.02.02 Forsvarsministeriets Personalestyrelse, Funktionel Virksomhed

Personalestyrelsens årsværksforbrug er reduceret i 2017 i forhold til 2016, hvilket skyldes overflytning af veteraner i rehabiliteringspuljen til funktionel virksomhed samt flytningen af Løn og Pension til Regn-

skaabstyrelsen. Yderligere har Personalestyrelsen fået helårseffekt af organisationsændringen i 2016, hvor forligseffektiviseringerne fra forsvarsforlig 2013-2017 blev indhentet.

TABEL 3.3.1.B. / Personaleomkostninger – Funktionel Virksomhed, inklusiv værnepligtige og Centralt Styrede Enheder (årsværk)

Personalegrupper	2015	2016	2017	Budget 2018 ⁷
Officerer	183	191	38	
Stampersonel	841	857	863	
Værnepligtige	1.676	1598	1952	
Civile	162	213	238	
Kontraktansatte	301	271	276	
I alt	3.163	3.130	3.367	2.906

Note: I 2017 indgår værnepligtige fra Beredskabsstyrelsen i det samlede antal værnepligtige.

⁵ De budgetterede årsværk er hentet fra finansloven for 2018.

⁶ Det samlede forbrug på 617 årsværk fordeler sig på Personalestyrelsen (426 årsværk), Veterancentret (94 årsværk), Rehabiliteringspuljen (69 årsværk inklusiv fire administrative årsværk) samt initiativerne i den politiske aftale fra september 2014 om en styrket veteranindsats (26 årsværk).

⁷ De budgetterede årsværk er hentet fra finansloven for 2018.

Ændringerne i forhold til 2016 skyldes primært overflytningen af internationale stabe til Værnsfælles Forsvarskommando samt overflytningen af værnepligtige fra Beredskabsstyrelsen.

TABEL 3.3.2. / Til- og afgang medarbejdere (antal medarbejdere)

	2015	2016	2017
Tilgang af medarbejdere	149	118	101
Afgang af medarbejdere	132	187	117
I alt	17	-69	-16

4. Ledelsespåtegning

Årsberetningen er aflagt i henhold til bekendtgørelse nr. 70 af 27. januar 2011 om statens regnskabsvæsen.

Årsberetningen omfatter de bevillinger på finansloven, som Forsvarsministeriets Personalestyrelse er ansvarlig for, herunder de regnskabsmæssige forklaringer som skal tilgå Rigsrevisionen i forbindelse med bevillingskontrollen for finansåret 2017:

- § 12.12.01 Forsvarsministeriets Personalestyrelse, Egen virksomhed
- § 12.12.02 Forsvarsministeriets Personalestyrelse, Funktionel Virksomhed
- § 12.12.03 Centralt Styrede Enheder

4.1. Påtegning

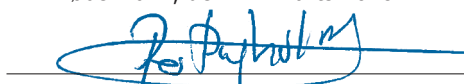
Styrelseschefen tilkendegiver hermed:

- For koncernstyringsdirektøren, at underskriveren ikke er bekendt med økonomiske forpligtelser udover de i regnskabet medtagne, eksempelvis retlige tvister, kautionsforpligtelser, hensættelser og eventualforpligtelser, og at det aflagte regnskab indeholder de udgifter/indtægter, der vedrører driften for pågældende styrelse i regnskabsåret. Underskriveren tilkendegiver endvidere, at de dispositioner, som er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.
- For departementschefen, at målrapporteringen i årsberetningen er rigtig, dvs. at måloppstillingen og målrapporteringen på mål- og resultatplanen er fyldestgørende, at der er adgang til det grundmateriale, som målrapporteringen i årsberetningen bygger på, og at der ved styrelsen er arbejdsgange, som kvalitetssikrer de oplysninger og vurderinger, der indgår i årsrapporten.

Ballerup, den 8. marts 2018

 Laila Reenberg
 Styrelsesdirektør

København, den 12. marts 2018

 Per Pugholm Olsen
 Koncernstyringsdirektør

København, den 12. marts 2018

 Thomas Ahrenkiel
 Departementschef

FORSVARSMINISTERIET
PERSONALESTYRELSEN

Lautruphøj 8
2750 Ballerup

Telefon: +45 7281 9000
E-mail: fps@mil.dk
www.forpers.dk

FORSVARSMINISTERIET
EJENDOMSSTYRELSEN

Årsberetning

**Forsvarsministeriets
Ejendomsstyrelse**

2017

Indhold

Virksomhedsoplysninger	2
1. Beretning	3
1.1. Præsentation af styrelsen	3
1.2. Ledelsesberetning	4
1.3. Forventninger til det kommende år	8
2. Målrapportering	10
2.1. Målrapporteringens 1. del – skematisk oversigt	10
2.2. Målrapporteringens 2. del – uddybende analyser og vurderinger	12
3. Regnskab	14
3.1. Anvendt regnskabspraksis	14
3.2. Bevillingsregnskab	14
3.3. Øvrige regnskabsoplysninger	18
4. Ledelsespåtegning	24
4.1. Påtegning	24

Virksomhedsoplysninger

Styrelsens navn Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse

Styrelsesdirektør Hans Jørgen Høyer

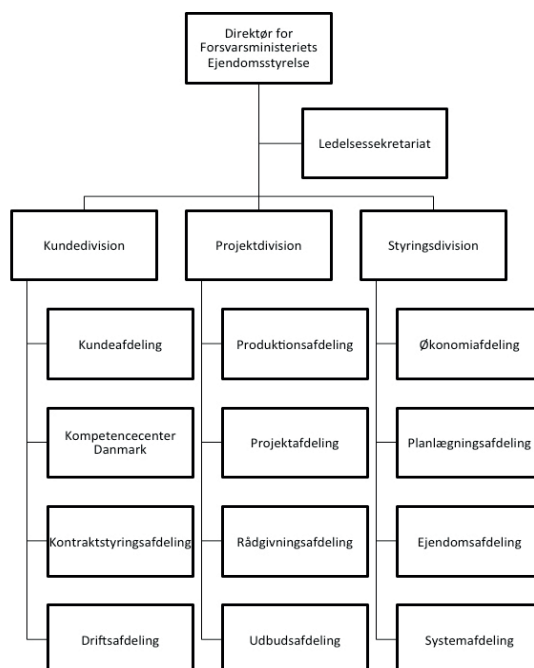
Revision Rigsrevisionen
St. Kongensgade 45
1264 København K

Advokat Kammeradvokaten
Vester Farimagsgade 23
1606 København V

Banker Danske Bank
Holmens Kanal 2-12
1090 København K

Statens Koncern Betalinger
Girostrøget 1
0800 Høje Taastrup

Organisering af Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse:

1. Beretning

1.1. Præsentation af styrelsen

Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse understøtter og servicerer militære operative enheder og øvrige myndigheder samt styrelser under Forsvarsministeriet ved at levere og udvikle de fysiske rammer, som er nødvendige for deres virke.

Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelses kerneopgave er at levere full service management af arbejdspladser, ejendomme og faciliteter. Det vil sige, at styrelsen varetager drift, administration og vedligehold af Forsvarsministeriets arealer og bygninger med tilknyttede faste installationer som fx el, varme og alarmer. Ligeledes er styrelsen ansvarlig for styringen af tilknyttede facility management-ydelser som rengøring, kantine-drift, arealpleje mv.

Det er Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse, der varetager bygherreansvaret for ministerområdet ved gennemførelse af bygge- og anlægsprojekter. Endvidere er styrelsen ansvarlig for gennemførelse af miljøtiltag på arealer og energitiltag i bygninger. Herudover varetager Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse administrationen af Forsvarsministeriets lejeboliger og eksterne lejemål, med undtagelse af de lejemål som administreres af Bygningsstyrelsen, en styrelse under Transport-, Bygnings- og Boligministeriet.

Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse er ansvarlig for tilpasning af ministeriets bygnings- og arealkapacitet, dels foranlediget af politiske beslutninger, dels foranlediget af efterspørgslen fra ministerområdet.

Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse havde følgende bevillinger på finansloven for 2017:

Hovedkonto	Bevillingstype	Bevilling
§ 12.14.01	Driftsbevilling	314,0 mio. kr. (egen virksomhed)
§ 12.14.02	Driftsbevilling	1.381,7 mio. kr. (funktionel virksomhed)
§ 12.14.03	Anlægsbevilling	269,1 mio. kr. (bygge- og anlægsprojekter) 8,1 mio. kr. (indtægtsbevilling)
§ 12.14.04	Anlægsbevilling	221,1 mio. kr. (provenu, indtægtsbevilling) 11,2 mio. kr. (udgiftsbevilling)

Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse arbejder sammen med den øvrige del af Forsvarsministeriets koncern for Danmarks sikkerhed, interesser og borgernes tryghed. Styrelsens overordnede strategi er, i samarbejde med departementet og øvrige styrelser, at sikre, at ministerområdet kan løse sine pålagte opgaver.

Udvalgte nøgletal

Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse har i 2017:

- Forvaltet, vedligeholdt og understøttet den daglige drift af 2.369.504 m² bygningsmasse i 5.404 bygninger fordelt på 369 etablissementer
- Sørget for servering af 3 mio. måltider, rengøring af 676.178 m² og renholdning af 27.117.602 m² i samarbejde med vores leverandører
- Opstartet 27 nye bygge- og anlægsprojekter
- Forvaltet skov- og naturpleje af ca. 33.000 ha

For at bidrage til den koncernfælles mission og vision har Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse i 2017 arbejdet mod to strategiske pejlemærker, kundefokus og omkostningsfokus. Ambitionen er at skabe enkelthed for kunderne i levering og servicering af arbejdsplad-

ser, ejendomme og faciliteter. Desuden er det ambitionen at ramme balancen mellem kvalitet og ressourcer og samtidig bibeholde fleksibiliteten, hvis der opstår ændringer i de etablissemmentsmæssige behov.

Mission:

Sammen arbejder vi for Danmarks sikkerhed, interesser og borgernes tryghed.

Vision:

- Vi driver og udvikler opgaveløsningen, så vi får mest mulig effekt ud af de ressourcer, vi sammen råder over.
- Vi er en professionel og bredt anerkendt samarbejdspartner.
- Vi skaber fælles handlekraft gennem loyalt og tillidsfuldt samarbejde.

1.2. Ledelsesberetning

I mål- og resultatplanen for 2017 er der opstillet seks mål med i alt syv succeskriterier. I tabel 1.2.1. præsenteres årets samlede resultat.

Af tabellen fremgår det, at Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse har opfyldt to ud af årets seks mål, at tre mål er delvist opfyldt, og at et mål ikke er opfyldt.

TABEL 1.2.1. / Årets faglige resultater

Mål	Antal succeskriterier	Opfyldt	Delvist opfyldt	Ikke opfyldt
A. Single point of contact	1		X	
B. Levering af kapacitetsydelse	1	X		
C. Kunde- og brugertilfredshed	2		X	
D. Tilpasning af kapaciteter	1	X		
E. Byggeri	1			X
F. Vedligehold	1		X	
I alt	7	2	3	1

Den samlede målopfyldelse er især påvirket af den nye facility management-kontrakt, der har haft betydning for indfrielsen af de kunderettede mål. I Mål A. *Single point of contact* og Mål C. *Kunde- og brugertilfredshed* indgår aktiviteter, som ved målfastsættelsen blev planlagt til gennemførelse i 2017, men som sidenhen

blev indeholdt i facility management-kontrakten til levering i 2018. Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse har derfor kun gennemført dele af aktiviteterne i 2017, hvorfor de to mål er delvist opfyldt. Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse vurderer med baggrund heri, at det er et tilfredsstillende resultat for året.

Flere af målene for 2017 afspejler et fortsat fokus på implementering af budgetanalysens¹ anbefalinger. Med åbningen af et nyt servicecenter i september 2017 i Hjørring er der oprettet et single point of contact for brugerne af etableringer under Forsvarsministeriets område. Oprettelsen af servicecentret er en del af

Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelses strategi om at centralisere og ensarte servicen over for brugerne. Servicecentret varetager og samler opgaver, der tidligere har været løst lokalt i etableringernes servicecentre, herunder booking af overnatninger, uddannelsesfaciliteter og skyde- og øvelseterræner.

Kundebetjening i det centrale servicecenter.
Foto: Martin Særmark-Thomsen.

Med det nye servicecenter reducerer Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse antallet af servicemedarbejdere fra 117 medarbejdere placeret decentralt i de lokale deske til 30 medarbejdere centralt placeret i servicecentret i Hjørring. Dermed opnås en besparelse, samtidig med at brugerne på længere sigt får en bedre og mere ensartet service.

Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse har det seneste halvandet år arbejdet intensivt med et udbud af facility management-opgaverne over hele Danmark i perioden 2018-2023. Ud over de allerede udliciterede ydelser inkluderer nye ydelser såsom servicedeskopgaver,

vedligehold af tekniske installationer og opgaver relateret til skyde- og øvelsesområder. Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse har med udbuddet ønsket at finde én stærk samarbejdspartner, hvor parterne igennem hele kontraktperioden har vedvarende fokus på sammen at optimere facility management-opgaverne og dermed reducere de samlede omkostninger og samtidig levere en uændret brugeroplevelse. Udbuddet udmøntede sig i underskrivelse af Nordens største facility management-kontrakt på ca. 3 mia. kr. med ISS den 1. november 2017. Udbuddet er desuden blevet nomineret som årets udbud 2017².

¹ Budgetanalyse af Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse, 2015.

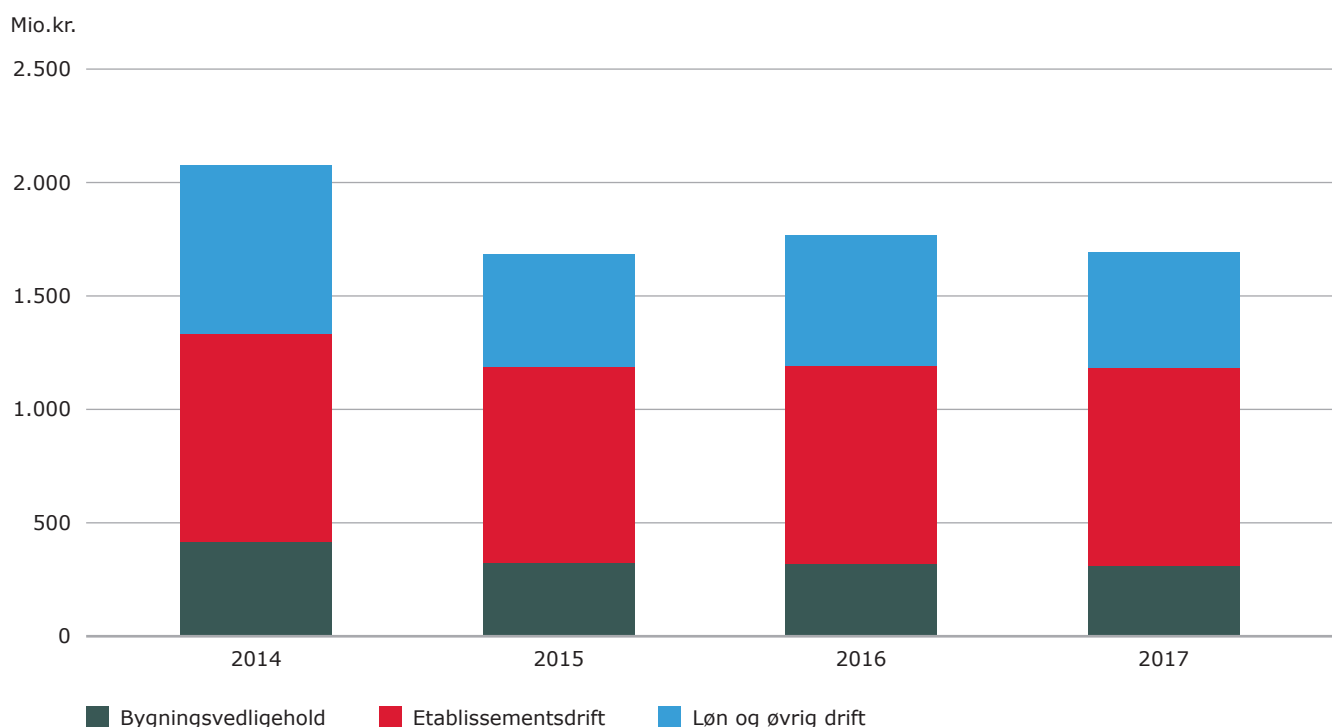
² Prisen uddeles af IKA, Foreningen af offentlige indkøbere.

Facility management-kontrakten underskrives af administrerende direktør i ISS Danmark, Flemming Bendt, og Hans J. Høyer, direktør for Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse.
Foto: Martin Særmark-Thomsen.

Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelses fokus på at optimere organisationen afspejler sig i udviklingen i udgifter. Det samlede udgiftsniveau til drift, løn og vedligehold er faldet fra 2,1 mia. kr. i 2014 til 1,7 mia. kr. i 2017, som det fremgår af nedenstående figur

1.2.1. Fra 2015 ses den økonomiske gevinst af udliciteringen af en række opgaver, og det er forventningen, at der også i de kommende år vil ske et yderligere fald blandt andet som følge af indgåelsen af den nye facility management-kontrakt.

FIGUR 1.2.1. / Udvikling i omkostninger 2014-2017

Det økonomiske resultat for 2017 vurderes at være tilfredsstillende i forhold til de udførte opgaver. Af tabel 1.2.2. fremgår, at det samlede overskud til videreførsel er på 488,0 mio. kr. (reduceret fra 650,8 mio. kr.), hvoraf hovedparten (457,1 mio. kr.) er opsparring på anlægsbevillingerne, der planlægges udført i 2018 og fremover.

Tabel 1.2.3. viser årets resultat fordelt på drifts- og anlægsbevilling. Heraf fremgår det, at Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse havde et mindreforbrug på 17,4 mio. kr. på driftsbevillingerne og et merforbrug på 159,4 mio. kr. på anlægsbevillingerne vedrørende bygge- og anlægsarbejder og afhændelse af ejendomme.

Afvigelsen på driftsbevillingerne skyldes hovedsageligt vedligeholdelsesopgaver, som er færdiggjort billigere end først antaget, og periodeforskydninger til 2018 vedrørende Nyt Kampfly som følge af forsinket anlægslov. Derudover har en forsinket rammeaftale medført færre udgifter til inventar i 2017 end forudsat.

Afvigelsen på den samlede anlægsbevilling – bygge- og anlæg samt provenu ved afhændelse af ejendomme – på 159,4 mio. kr. er et udtryk for et højt aktivitetsniveau med dertilhørende nedbringelse af overførte anlægsmidler fra tidligere år.

TABEL 1.2.2. / Årets resultat (mio. kr.)

	2017
Bevilling	1.976,0
Regnskab	2.118,0
Årets resultat	-142,0
Tidligere års overførte overskud	650,8
Disponibelt overskud, der bortfalder	-20,8
Overskud herefter til videreførelse	488,0

TABEL 1.2.3. / Økonomiske hovedtal (mio. kr.)

	Regnskab 2017		
Ordinære driftsindtægter (ekskl. bevillinger)	-126,0		
Ordinære driftsomkostninger	1.781,5		
- Heraf personaleomkostninger	301,1		
Andre driftsposter, netto	462,5		
Finansielle poster, netto	0,1		
Ekstraordinære poster, netto	0,0		
Årets resultat (ekskl. bevillinger)	2.118,0		
	Driftsbevilling		Anlægsbevilling
Indtægter	-140,1	Indtægter	0,0
Udgifter	1.818,4	Udgifter	439,7
Årets nettoudgifter (ekskl. bevillinger)	1.678,3	Netto	439,7
Bevilling inkl. tillægsbevilling, netto	1.695,7	Bevilling, indtægter inkl. tillægsbevilling	0,0
		Bevilling, udgifter inkl. tillægsbevilling	280,3
Årets resultat	17,4		-159,4
Til videreførelse	-142,0		

1.3. Forventninger til det kommende år

I 2018 vil Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse fokusere dels på den daglige drift i form af byggeri, vedligehold og facility management og dels på implementering og optimering af organisationen, herunder de mange nye tiltag igangsat på grundlag af budgetanalysen.

Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse overgår i 2018 til en organisation, der i højere grad end hidtil er organiseret på baggrund af hovedprocesserne serviceydelser, kapaciteter og vedligehold. Dette tjener til at styrke de processer, der skaber værdi for kunderne, samtidig med at den faglige kompetence styrkes.

Indsatsområderne i mål- og resultatplan 2018 omfatter fortsat implementering af budgetanalysens anbefalinger. Dette har blandt andet udmøntet sig i mål vedrørende optimering af styrelsens datagrundlag, omstilling til selvbetjeningsløsninger samt det fortsatte arbejde med at realisere provenuet fra kapacitetstilpasningen.

Med opstart af ny facility management-kontrakt den 1. februar 2018 kommer ligeledes et naturligt fokus på at skabe det bedst mulige partnerskab med facility management-leverandøren på alle niveauer i styrelsen. Foruden en fysisk samplacering i Hjørring og i distrikterne baserer denne partnerskabsorganisation sig især på en fælles vision og fælles målsætninger for de to parter. Parternes opfyldelse af målsætningerne vil blive målt ud fra en række key performance indicators

(KPI'er), som vil afdække, om der via aftalen sikres en vellykket understøttelse af Forsvarsministeriets kerneydelser, vedvarende økonomisk værdi igennem løbende besparelser, god brugeroplevelse og et vellykket partnerskab. Der er således tale om en model, hvor leverandøren belønnes for samarbejdets kvalitet og resultater frem for blot antallet af leverede ydelser.

Det nyetablerede servicecenter kommer i fuld drift primo 2018 med anvendelse af facility management-leverandørens it-systemer, der faciliterer styrelsens strategi om, at brugerne kan håndtere de fleste bestillinger via selvbetjeningsløsninger. I løbet af kontraktperioden med facility management-leverandøren forventes en opgradering af it-systemet med en endnu højere grad af brugervenlighed. Samtidig er der oprettet en ny key account manager-funktion, der fokuserer på nøglekunderne, lige fra Værnsfælles Forsvarskommando, Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse, Hjemmeværnet og Beredskabsstyrelsen til niveau III-myndigheder herunder. Kunderne tildeles en key account manager, der sikrer, at styrelsen har en indgående forståelse for kundens behov og løbende giver tilbagemeldinger til nøglekunderne om relevante større tiltag og leverancer.

De økonomiske rammer er tilpasset den nye struktur i overensstemmelse med de forudsatte mål i budgetanalysen. Det betyder, at rammerne for løn og drift falder med samlet set 113 mio. kr. fra 2017 til 2018 som følge af dels den forventede reduktion i udgifter til facility management, dels centraliseringen af deskopgaver samt virksomhedsoverdragelse til facility management-leverandøren af en række medarbejdere i begyndelsen af 2018.

Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse forventer i 2018 at gennemføre en ambitiøs bygge- og anlægsplan, som primært består af en række enkeltstående større bygge- og anlægsprojekter, herunder renovering af Nyboder, etape 2, og Modernisering af Hærens Mandskabs- og Materiefaciliteter. På vedligeholdsområdet ligger fokus dels på rettidig gennemførelse og disponering af vedligeholdsmidlerne, dels på en gennemførelse af udbud af rammeaftaler på vedligeholdsområdet. Herudover forventes en tilpasning af kapaciteterne i den kommende periode med baggrund i forsvarsforlig 2018-2023.

2. Målrapportering

2.1. Målrapporteringens 1. del – skematisk oversigt

TABEL 2.1.1. / Skematisk oversigt over årets målopfyldelse

A. Single point of contact	
Succeskriterium Det er målet at skabe et single point of contact, hvilket operationaliseres ved oprettelse af ét centraliseret servicecenter, som understøttes ved lokal tilstedeværelse. Ved det centraliserede servicecenter modtages alle bestillinger samt øvrige henvendelser fra brugerne. Hermed skabes et styrket brugerfokus i form af øget bruger-venlighed, tilgængelighed og transparens. Målet er nået, når servicecentret er implementeret med fuld drift i hele landet pr. 31. december 2017, hvor den nødvendige it-understøttelse kan forventes at være implementeret og klar til drift.	Målopfyldelse Delvist opfyldt
Opnåede resultater Det centraliserede servicecenter er oprettet pr. 1. september 2017 og er ved årets udgang blevet sat i drift i hele Østdanmark og dele af Vestdanmark. Fuld drift i hele landet forventes først realiseret pr. 1. februar 2018, hvorfor målet er delvist opfyldt. I forhold til omkostninger forbundet med målet, er der et mindreforbrug på i alt 17 mio. kr. Heraf stammer en del fra besparelser på indkøb af it-understøttelse, og ca. 10 mio. kr. stammer fra en lønreduktion af servicedesk-opgaver. Analyse og vurdering af målet uddybes yderligere nedenfor i afsnit 2.2.	Økonomi Budget: 71,8 mio. kr. Forbrug: 54,4 mio. kr.
B. Levering af kapacitetsydelser	
Succeskriterium Det er målet at levere kapacitetsydelser i den mængde, der er efterspurgt og aftalt med kunderne. Målet er nået, når minimum 97 pct. af den aftalte mængde af aktivitetsbaserede kapacitetsydelser er leveret hver måned.	Målopfyldelse Opfyldt
Opnåede resultater Der er leveret mere end 97 pct. af den aftalte mængde af aktivitetsbaserede kapacitetsydelser hver måned. I 1. kvartal er der i gennemsnit leveret 160 pct., i 2. kvartal 118 pct., i 3. kvartal 127 pct. og i 4. kvartal 180 pct. Målet er dermed opfyldt. Den månedlige leveringsgrad er afhængig af den enkelte myndigheds budgettering samt aktivitetsniveau, hvilket betyder, at den månedlige leveringsgrad kan overstige 100 pct. Yderligere bemærkes det, at leveringsgraden er afhængig af, hvornår afregningen er foretaget i forhold til, hvornår aktiviteten reelt er afholdt. Endvidere er kapacitetsydelserne opgjort forskelligt, hvilket kan have betydning for den leveringsgrad, der opgøres. Fx er kapaciteten for idrætsfaciliteter otte timer i døgnet fem dage om ugen, hvilket betyder, at udlejning i en week-end vil give en leveringsgrad på over 100 pct. Da leveringsgraden er over 97 pct., er målet opfyldt, hvilket vurderes som et tilfredsstillende resultat.	Økonomi Budget: 1.353,4 mio. kr. Forbrug: 1.340,1 mio. kr.

C. Kunde- og brugertilfredshed	
Succeskriterium Det er målet, at både kunder og brugere er tilfredse med Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelses leverancer. Målet er nået for kundetilfredshedsundersøgelsen, når kunderne i minimum 60 pct. af driftsområderne vurderer at være tilfredse med leveringen af Ejendomsstyrelsens ydelser. Målet er nået for brugertilfredshedsundersøgelsen, når brugertilfredsheden som et samlet gennemsnit udgør minimum 3,4 på en skala fra 1-5. Hele målet er opfyldt, hvis kriterierne for både bruger- og kundetilfredshedsundersøgelsen er opfyldt.	Målopfylde Delvist opfyldt
Opnåede resultater Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse besluttede ikke at gennemføre den planlagte kundetilfredshedsundersøgelse i 2017, og derfor er succeskriteriet vedrørende kundetilfredshed ikke opfyldt. Brugertilfredshedsundersøgelsen er erstattet af en nulpunktsmåling i regi af den nye facility management-kontrakt. Resultatet af nulpunktsmålingen er sammenligneligt med den oprindelige brugertilfredshedsundersøgelse og anvendes derfor som grundlag for målopfylde. Brugerundersøgelsen er gennemført med et gennemsnit på 3,6, og succeskriteriet vedrørende brugertilfredshed er dermed opfyldt. Målet er dermed delvist opfyldt. Hvad angår omkostninger, er der et stort mindreforbrug, hvilket primært skyldes aflysning af brugertilfredshedsundersøgelsen. Målopfylde vurderes som tilfredsstillende.	Økonomi Budget: 0,8 mio. kr. Forbrug: 0,05 mio. kr.

D. Tilpasning af kapaciteter	
Succeskriterium Det er målet, at Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse medvirker til en optimal udnyttelse af ministerområdets ejendomme, bygninger, anlæg og arealer. I perioden 2017-2020 frigøres overskudskapacitet af kontorer, opvarmede depoter, uopvarmede depoter og undervisningsfaciliteter. Målet er nået, når Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse i 2017 har frigjort overskudskapacitet svarende til 9 mio. kr. af de beregnede driftsudgifter for kontorer, opvarmede depoter, uopvarmede depoter og undervisningsfaciliteter som følge af salg, nedbrydning, udleje eller dvaldrift.	Målopfylde Opfyldt
Opnåede resultater Resultaterne er opnået ved henholdsvis en central og decentral indsats. Den centrale indsats er baseret på inddragelse af lokalkendskab fra de daværende driftsområder. Den decentrale indsats består blandt andet af analyser med at få frigjort en række større etableringer, med henblik på at Ejendomsstyrelsen kan honorere provenuforventningen til de andre år. Der er tilvejebragt et samlet nettoprovenu på 23 mio. kr., hvoraf de 20,3 mio. kr. stammer fra dvale, nedbrydning eller afhændelse af m² og de 2,7 mio. kr. fra et opnået merprovenu ved yderligere udlejning til eksterne lejere. Målet er dermed opfyldt.	Økonomi Budget: 75,7 mio. kr. Forbrug: 74,5 mio. kr.

E. Byggeri	
Succeskriterium Det er målet at planlægge, tilrettelægge og gennemføre bygge- og anlægsprojekter for Forsvarsministeriets område og sikre effektiviteten heraf med de lavest mulige omkostninger. Målet er nået, når mindst 80 pct. af de væsentligste igangværende projekter fra den senest godkendte kapacitetsplan følger projektplanen i forhold til både tid og økonomisk afløb. De væsentligste projekter er udvalgt af Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse i forhold til politisk bevågenhed, operativ nødvendighed samt økonomisk og/eller tidsmæssig betragtning.	Målopfylde Ikke opfyldt
Opnåede resultater Alle seks udvalgte bygge- og anlægsprojekter enten er eller forventes at blive afleveret inden for rammen af den økonomiske bevilling. Kun ét af de seks projekter overholder den fastlagte milepæl. Heraf følger, at kun et af seks projekter er gennemført i henhold til både godkendt tid og økonomi. Målet er dermed ikke opfyldt. Analyse og vurdering af målet uddybes yderligere nedenfor i afsnit 2.2.	Økonomi Budget: 383,5 mio. kr. Forbrug: 246,2 mio. kr.

F. Vedligehold	
Succeskriterium Det er målet at sikre, at ministerområdets samlede kapaciteter vedligeholdes. Målet er nået, såfremt 85 pct. af planlagt bygningsvedligehold i produktionsplanen er gennemført ved årets udgang.	Målopfylde Delvist opfyldt
Opnåede resultater Ved årets udgang er 172 ud af 233 planlagte projekter gennemført svarende til 74 pct. af det planlagte bygningsvedligehold. Målet er dermed delvist opfyldt. Hvad angår omkostninger, afviger forbruget med 13,9 pct. fra det oprindeligt budgetterede. Dette er blandt andet udtryk for, at der ved årets begyndelse var en række projekter, som blev sat i stå for at sikre finansieringen af istandsættelsen af bunker 1137 på Flyvestation Karup, da dette projekt blev dyrere end forventet. Da Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse efterfølgende fik tildelt penge til at gennemføre istandsættelse af bunker 1137, blev de øvrige projekter geniværksat, men det viste sig ikke muligt at gennemføre dem alle i 2017. Det vurderes, at forbruget til de gennemførte projekter samlet set holder sig inden for den økonomiske ramme. I lyset af dette er den delvise målopfylde tilfredsstillende.	Økonomi Budget: 116,4 mio. kr. Forbrug: 100,2 mio. kr.

2.2. Målrapporingens 2. del – uddybende analyser og vurderinger

Med udgangspunkt i årets resultat har Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse udvalgt to mål til den uddybende analyse og vurdering: Mål A. *Single point of contact*, som har haft et stort fokus i 2017 og forandret processen for serviceringen af brugerne markant, og Mål E. *Byggeri*, som er en af Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelses kerneopgaver, og som ikke er opfyldt.

Mål A. *Single point of contact*

Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse har med servicecentret etableret en centraliseret betjening af koncernens brugere, der bidrager til den strategiske ambition om at skabe enkelthed i levering og servicering af arbejdspladser, ejendomme og faciliteter.

Servicecentret blev etableret den 1. september 2017 og er opbygget successivt, således at servicecentret først overtog deskopgaver i Nordjylland. I oktober fulgte Østsjælland, i november Vestsjælland og i december Vestjylland og Bornholm. De lokale deskfunktioner er således blevet lukket ned i fem ud af syv distrikter, og Midtjylland og Sydjylland overdrages til servicecentret den 1. februar 2018. Det nyetablerede servicecenter er fysisk placeret i Hjørring.

Målet er delvist opfyldt, da servicecentret ikke er implementeret med fuld drift i hele landet ved udgangen af 2017, hvilket først vil ske med overdragelsen af de sidste to distrikter pr. 1. februar 2018. Udskydelsen

skyldes, at det i midten af 2017 blev besluttet, at servicecentret skulle anvende facility management-leverandørens systemer, og at disse først blev igangsat på tidspunktet for facility management-aftalens opstart, nemlig den 1. februar 2018. Systemunderstøttelsen via facility management-leverandørens systemer forventes at reducere behovet for manuelle input og bidrager dermed til en mere effektiv arbejdsgang for servicecentrets medarbejdere.

Da målet blev fastsat, var det ud fra en forventning om, at Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse selv skulle investere i et effektivt og brugervenligt system til understøttelse af servicecentret. Idet der i stedet blev valgt en løsning, hvor et sådant system er indeholdt i kontrakten med den nye facility management-leverandør, forventes it-understøttelsen først at være implementeret og klar til drift den 1. februar 2018. Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse får dog først i 2019 leveret et nyt og moderne it-system indeholdende den brugervenlighed, der er aftalt i facility management-kontrakten. It-understøttelsen, der styres og gennemføres af ekstern leverandør, indgår ikke som en del af opfyldelseskravet i målet, men har haft betydning for målopfyldelsen.

Målopfyldelsen vurderes tilfredsstillende, da den delvise opfyldelse primært tilskrives valget om, at systemunderstøttelse skulle indgå i facility management-udbuddet.

Mål E. Byggeri

Målet omhandler en styrkelse af Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelses evne til at planlægge og gennemføre bygge- og anlægsprojekter inden for Forsvarsministeriets område, hvilket er en af styrelsens kerneopgaver. Opfyldelsen af målet er betinget af, at de udvalgte byggeprojekter gennemføres i henhold til to kriterier: færdiggørelse inden for den samlede godkendte økonomiske bevilling og overholdelse af tidsplanen for byggefaserne undervejs (milepælsplan).

For det økonomiske kriterium gælder det, at alle seks projekter enten er eller forventes at blive afleveret inden for rammen af den økonomiske bevilling. I henhold til tidskriteriet overholder kun ét af de seks bygge- og anlægsprojekter den fastlagte milepælsplan. De øvrige projekter er gennemført med ændringer i tid.

Samlet set opfylder kun ét projekt begge kriterier. Heraf følger, at målet ikke er opfyldt.

Hvad angår årets omkostninger er der et væsentligt mindreforbrug, hvilket blandt andet skyldes genudbud af Grønne Etablissementer på Aalborg Kaserne grundet for dyre tilbud samt en forsinkelse grundet et krav om vurdering af en ændret udbudsform ved renovering af Nyboder, etape 2. Begge projekter er blevet skubbet i tid, så udførelsesfasen ikke som ventet er igangsat i 2017, hvilket har resulteret i et mindreforbrug i 2017.

Trods det ikke opfyldte mål vurderes målopfyldelsen som tilfredsstillende. Det bemærkes, at alle seks projekter gennemføres inden for den godkendte økonomiske bevilling, og at fem ud af seks projekter, trods ændringer i milepælsplanen, gennemføres inden for eller med en forsinkelse på højst seks måneder i forhold til det godkendte sluttidspunkt. Med den kommende indførelse af et nyt system til porteføljestyring af Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelses bygge- og anlægsprojekter forventes prioriteringer og risikostyring at blive styrket, så kommende projekter i højere grad kan gennemføres uden ændringer i milepælsplanen.

3. Regnskab

3.1. Anvendt regnskabspraksis

Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse er regnskabsmæssigt ikke en selvstændig virksomhed, der skal aflægge selvstændig årsrapport. Regnskabet for Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse er således indeholdt i regnskabet for virksomheden med CVR-nr. 16 28 71 80. Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelses aktiver og passiver indeholdes derfor i én samlet balance for virksomheden med CVR-nr. 16 28 71 80 og afrapporteres i den samlede årsrapport for denne virksomhed, der omfatter følgende styrelser: Værnsfælles Forsvarskommando, Hjemmeværnet, Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse, Forsvarsministeriets Personalestyrelse, Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse og Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse.

Regnskabet i denne årsberetning består alene af et udgiftsbaseret driftsregnskab og tilhørende noter og skal derfor ses som et uddrag af det samlede regnskab for virksomheden med CVR-nr. 16 28 71 80.

I forhold til opgørelsen af generelle fællesomkostninger henvises der til den for styrelsen gældende regnskabsinstruks.

Regnskabet omfatter alene de hovedkonti, som Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse er ansvarlig for, jf. ledelsespåtegningen.

Regnskabet for Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse er udarbejdet i overensstemmelse med statens udgiftsbaserede regnskabsprincipper, idet alle bevillinger er udgiftsbaserede samt de nærmere retningslinjer herfor i regnskabsbekendtgørelsen, finansloven og Moderniseringsstyrelsens Økonomisk Administrative Vejledning. De nævnte principper fraviges dog på et enkelt område, idet forskudsbetalinger til leverandører vedrørende levering af materiel mv. vedrørende flerårige kontrakter indregnes og udgiftsføres i bevillingsregnskabet på betalingstidspunktet i henhold til tekst-anmærkning på finansloven. Den ved udarbejdelsen af regnskabet anvendte regnskabspraksis, herunder afvigelsen fra gældende regler, svarer til den praksis, der er anvendt ved udarbejdelsen af regnskabet for virksomheden med CVR-nr. 16 28 71 80. For nærmere beskrivelse af den anvendte regnskabspraksis henvises derfor til beskrivelsen af anvendt regnskabspraksis i årsrapporten for 2017 for virksomheden med CVR-nr. 16 28 71 80.

3.2. Bevillingsregnskab

Tabel 3.2.1. viser driftsregnskabet for 2017 for Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse opdelt på hovedkonti. Af tabellen fremgår det, at Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse havde et mindreforbrug på § 12.14.01 på 2,8 mio. kr. og et mindreforbrug på § 12.14.02 på 14,6 mio. kr. Afvigelserne forklares mere detaljeret i det efterfølgende.

TABEL 3.2.1. / Bevillingsregnskab for finanslovskonti på driftsbevillingen (mio. kr.)

§ 12.14.01 Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse	Regnskab 2016	Budget 2017 ³	Regnskab 2017	Afvigelse	Budget 2018 ⁴
Udgifter	318,4	314,0	311,2	2,8	259,4
Indtægter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Resultat, brutto	318,4	314,0	311,2	2,8	259,4
Bevilling, netto	322,4	314,0	314,0	0,0	259,4
Resultat, netto	4,0	0,0	2,8	-2,8	0,0

³ Budget 2017 er finanslov og tillægsbevilling.

⁴ Budget 2018 er gældende grundbudget som indtastet i SKS og indrapporteret til Finansministeriet.

§ 12.14.02 Etablissemmentsdrift og bygningsvedligeholdelse	Regnskab 2016	Budget 2017	Regnskab 2017	Afvigelse	Budget 2018
Udgifter	1.549,3	1.514,9	1.507,2	7,7	1.437,8
Indtægter	-124,6	-133,2	-140,1	6,9	-118,3
Resultat, brutto	1.424,7	1.381,7	1.367,1	14,6	1.319,5
Bevilling, netto	1.421,6	1.381,7	1.381,7	0,0	1.319,5
Resultat, netto	-3,1	0,0	14,6	-14,6	0,0

Tabel 3.2.2. viser, at de samlede nettoudgifter mindskes med 99,4 mio. kr. fra regnskabet i 2017 til budgettet for 2018. Det skyldes hovedsageligt de indar-

bejdede effektiviseringer som følge af budgetanalysen på Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelses område.

TABEL 3.2.2. / Regnskabs- og budgetspekifikation (mio. kr.)

Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse § 12.14.01 § 12.14.02	Regnskab 2017	Budget 2018 ⁵
Nettoudgift	1.678,3	1.578,9
Udgift		
16. Husleje, leje af arealer, leasing	88,3	0,0
17. Internt statsligt køb af varer og tjenester	4,5	0,0
18. Lønninger / personaleomkostninger	301,1	250,7
19. Fradrag for anlægsløn	0,0	0,0
22. Andre ordinære driftsomkostninger	1.423,9	1.446,5
26. Finansielle omkostninger	0,1	0,0
43. Interne statslige overførselsudgifter	0,0	0,0
44. Tilskud til personer	0,0	0,0
46. Tilskud til anden virksomhed	0,2	0,0
51. Materielle anlægsaktiver (anskaffelser)	0,3	0,0
Indtægt		
11. Salg af varer	-123,9	-118,3
12. Internt statsligt salg af varer og tjenester	-2,1	0,0
21. Andre driftsindtægter	-14,1	0,0
25. Finansielle indtægter	0,0	0,0
30. Skatter og afgifter	0,0	0,0
33. Interne statslige overførselsindtægter	0,0	0,0

Af tabel 3.2.3. fremgår, at bevillingsafregning for 2017 for Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse er opdelt på hovedkonti. Tabellen viser et samlet merforbrug for

drifts- og anlægsbevillingerne på i alt 142,0 mio. kr. Merforbruget forklares for hver hovedkonto nedenfor.

⁵ Budget er lig grundbudget.

TABEL 3.2.3. / Bevillingsafregning (mio. kr.)

Hovedkonti	Bevilling	Regnskab	Årets overskud	Disponibelt overskud der bortfalder	Akkumuleret overskud til videreførelse
Anlægsbevilling § 12.14.03					
Udgifter	269,1	438,6	-169,5	20,8	427,1
Indtægter	8,1	4,8	3,3	0,0	0,0
Anlægsbevilling § 12.14.04					
Udgifter	11,2	1,1	10,1	0,0	30,0
Indtægter	221,1	221,0	0,1	0,0	0,0
Anlægsbevilling i alt	280,3	439,7	-159,4	20,8	457,1
Driftsbevilling § 12.14.01					
Lønsum	303,8	301,1	2,7	0,0	1,5
Øvrig drift	10,2	10,1	0,1	0,0	2,5
Driftsbevilling § 12.14.02					
Lønsum	0,7	0,0	0,7	0,0	0,0
Øvrig drift	1.381,0	1.367,1	13,9	0,0	26,9
Driftsbevilling i alt	1.695,7	1.678,3	17,4	0,0	30,8
Drifts- og anlægsbevilling i alt	1.976,0	2.118,0	-142,0	20,8	487,9

I anlægsbevillingen for § 12.14.03 har der i forhold til udgiftsbevillingen i 2017 været et merforbrug på i alt 169,5 mio. kr. Merforbruget skyldes aktiviteter på flere større projekter som Renovering og opgradering af Flådestation Frederikshavn, Grønne Etablissement, Almegårds Kaserne og Særinstallationer, Holmens Kanal 9, København.

I 2017 har anlægsaktiviteten været markant højere end i 2016 som følge af Forsvarsministeriets godkendte bygge- og anlægsplan for 2017. Anlægsaktiviteten er øget med 16 pct. i forhold til 2016. Den øgede anlægsaktivitet i 2017 forudsatte en anvendelse af en del af den akkumulerede opsparring, som er reduceret med 169,5 mio. kr. I 2017 bemærkes særligt, at anlægsprojekterne Nyboder, etape 1, København og Renovering og opgradering af Flådestation Frederikshavn er afsluttet.

Der er endvidere foretaget periodeforskydninger fra 2017 til 2018 på et mindre antal projekter, hvor de største er Nyboder, etape 2, København og Grønne Etablissement, Aalborg Kaserne.

Der er i forbindelse med bevillingsafregningen foretaget et bortfald af disponibelt overskud på 20,8 mio. kr. Bortfaldet vedrører uforbrugte midler til særinstallationer i Forsvarsministeriets departement og Værnsfælles

Forsvarskommandos fælles domicil på Holmens Kanal 9 i København, der medgår til at reducere huslejen.

Indtægtsbevillingen omfatter et tilgodehavende af en donation til etape 2 af renovering af De Gule Stokke i Nyboder, bevilget af A.P. Møller og Hustru Chastine McKinney Møllers Fond til almene Formaal, jf. aktstykke B af december 2013. Indtægtsbevillingen på 8,1 mio. kr. består af et tilgodehavende på 4,8 mio. kr. i 2017 samt 3,3 mio. kr. i 2016. Donationen er blevet udmøntet som en udgiftsbevilling på samme konto.

I anlægsbevillingen for § 12.14.04 svarer indtægtsbevillingen til provenuet fra de ejendomme, der er afhændet i 2017, jf. tabel 3.4.3. I året bemærkes særligt salget af Rigersgade Kaserne samt ejendomme i Nyboder, De Grå Stokke til en samlet værdi af 209,8 mio. kr.

På udgiftsbevillingen har der været en afvigelse på 10,1 mio. kr. Det skyldes hovedsageligt, at der på Lov om Tillægsbevilling for 2017 blev optaget en udgiftsbevilling ved udmøntning af provenu fra afhændelsen af Depot Drastrup på 8,1 mio. kr. i henhold til én-til-én princippet. Udgiftsbevillingen forudsættes anvendt fra 2018 og frem til de logistiske tilpasninger og flytninger, der vil være nødvendige som følge af budgetanalysen, hvor det er besluttet, at der skal ske en optimering af

depotstrukturen. Forbruget i 2017 kan henføres til oprydning af Flyvestation Værløse, som er godkendt af regeringens økonomiudvalg 18. marts 2013.

I driftsbevillingen § 12.14.01 er der et mindreforbrug. Afvigelsen udgør 0,8 pct. af bevillingen og afspejler en vejovervejelse tilbageholdenhed i forhold til genbesættelse af stillinger som følge af tilpasning til den nye organisationsstruktur.

I driftsbevillingen § 12.14.02 er der et mindreforbrug på 14,6 mio. kr., som blandt andet skyldes færre udgifter i forbindelse med vedligeholdelsesopgaver på

Holmens Kanal 9, som er færdiggjort billigere end først antaget. Herudover var fremdriften i udarbejdelse af bidrag til anlægsloven i forbindelse med Nyt Kampfly mindre end forventet, hvilket har medført færre udgifter til rådgivning, og derudover har der på grund af manglende ny rammeaftale været færre udgifter til inventar i 2017.

Tabel 3.2.4. viser udviklingen i det akkumulerede overskud over de seneste år. I 2017 er det samlede akkumulerede overskud blevet nedbragt med 142,0 mio. kr.

TABEL 3.2.4. / Akkumuleret resultat (mio. kr.)

Hovedkonti	Ultimo 2014	Ultimo 2015	Ultimo 2016	Resultat 2017	Ultimo 2017
Driftsbevilling § 12.14.01	2,2	-2,8	1,2	2,8	4,0
Driftsbevilling § 12.14.02	-12,2	15,3	12,2	14,6	26,8
Anlægsbevilling § 12.14.03	549,7	647,4	617,4	-169,5	427,2 ⁶
Anlægsbevilling § 12.14.04	10,0	9,5	19,9	10,1	30,0
Samlet resultat	549,7	669,4	650,8	-142,0	488,0

3.3. Øvrige regnskabsoplysninger

TABEL 3.3.1. / Personaleomkostninger (antal årsværk)

Personalegrupper	2015	2016	2017	Budget 2018 ⁷
Officerer	36	31	24	
Stampersonel	110	105	95	
Værnepligtige	0	0	0	
Civile	577	552	542	
Kontraktansatte	1	4	0	
I alt	724	692	661	670

Såvel tabel 3.3.1. som tabel 3.3.2. viser en negativ nettopersonaleomsætning i 2017. Udviklingen afspejler en tilbageholdenhed i forhold til at genbesætte le-

dige stillinger, hvilket i høj grad skyldes en bevidst styring mod en tilpasning af styrelsen til den nye struktur fra primo 2018.

⁶ Der er i regnskabsåret disponibelt overskud, der bortfalder på § 12.14.03. Bortfaldet vedrører uforbrugte midler til særinstallationer i Holmens Kanal 9, der medgår til at reducere huslejen.

⁷ De budgetterede årsværk er hentet fra finansloven for 2018.

TABEL 3.3.2. / Til- og afgang medarbejdere (antal medarbejdere)

	2015	2016	2017
Tilgang af medarbejdere	79	89	67
Afgang af medarbejdere	150	104	87
I alt	-71	-15	-20

TABEL 3.3.3. / Indtægtsdækket virksomhed (mio. kr.)

	2014	2015	2016	2017	Akkumuleret resultat
Køreteknisk anlæg	1,9	1,5	1,3	0,0	-
Årets resultat	1,9	1,5	1,3	0,0	-
Overført resultat	1,9	1,5	1,3	0,0	-

Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse har ikke udført aktiviteter vedrørende indtægtsdækket virksomhed siden juni 2016, og der akkumuleres på den baggrund ikke længere et resultat. Af tabel 3.3.3. fremgår derfor udelukkende regnskabstal for den historiske aktivitet på Køreteknisk anlæg, Nordjylland.

3.4. Bygge- og anlægsregnskab

Der er udvalgt to bygge- og anlægsprojekter til særlig rapportering. De udvalgte projekter er Renovering og opgradering af Flådestation Frederikshavn og Modernisering af Hærens Mandskabs- og Materiefaciliteter, garagefaciliteter i Holstebro.

Renovering og opgradering af Flådestation Frederikshavn

Flådestation Frederikshavn blev anlagt i perioden 1958-62 med en forventet levetid på kajanlæggene på 50 år. Dens rolle har ændret sig fra at være deployeringsbase til at være en af de to hovedbaser for Søværnet. Det betyder, at der i dag sker en forøget udnyttelse af havneanlæggene.

Flådestationen er siden opførelsen blevet udbygget løbende med bygninger og værksteder, mens der ikke er sket væsentligt vedligehold eller udbygning af kajanlæg og tilhørende installationer. En gennemgribende renovering af det eksisterende og etablering af nye kajanlæg har derfor været påkrævet for at opgradere til nutidig standard og imødekomme fremtidige behov.

Renovering og opgradering af Flådestation Frederikshavn omfatter renovering af 1.570 m kajanlæg samt etablering af 700 m nye kajanlæg med nye spunsvægge og nyt bolværk. Der er etableret nye pullerter til fortøjning af skibe og nye forsyningsanlæg i form af kommunikationskabler, drikkevandsforsyning, spildevandsanlæg og brændstofanlæg.

For at sikre tilstrækkelig strømkapacitet på Flådestation Frederikshavn er den eksisterende transformerbygning på Nordkajen renoveret og det elektrisk udstyr udskiftet. På Sydkajen er der etableret en ny transformerbygning. Der er desuden etableret et nyt slæbested og rampe til losning af skibe, og havnebassinet er udgravet til en dybde på 8 m. Også på havnearealet er der sket væsentlige forbedringer med etablering af ny plads- og vejbelægning, ny afvanding af pladser og veje samt ny belysning.

Projektet blev allerede i planlægningsfasen vurderet som et kompliceret projekt med risiko for uforudsete udgifter og forsinkelser. Blandt andet er kraftig blæst og høj vandstand forhold, der gør planlægning af arbejde i havne kompliceret, ligesom en ukendt undergrund kan komplicere arbejdet. Projektets rådgivere har derfor i nært samarbejde med den øvrige projektgruppe tilvejebragt et robust projektgrundlag ved blandt andet at gennemføre forundersøgelser af undergrunden. Trods udfordringer med ramningen af kajanlæggets spunsvægge er projektet gennemført og afleveret til tiden.

Renovering af kajanlæg ved Flådestation Frederikshavn.
Foto: Martin Særmark-Thomsen.

Anlægsprojektet er gennemført i nært samarbejde med Driftsområde Frederikshavn og Søværnets Operative Logistiske Støttecenter, der er daglige brugere af kajanlæggene. Det nære samarbejde har været en forudsætning for at håndtere logistikken med adgang af håndværkere og materialer både ad land- og vandvejen samt flytning af skibe for at frigøre kajanlæg til renovering. Under hele anlægsprojektet har Flådestation Frederikshavn været operativ.

Fakta	
Hjemmel	Finanslov
Byggestart	Februar 2016
Forventet afslutningstidspunkt ved byggestart	1. oktober 2017
Faktisk afslutningstidspunkt	28. november 2017
Tildelt budgetramme	293 mio. kr. (indeks 2014)
Endeligt forbrug	268,41 mio. kr. (indeks 2014)

Modernisering af Hærens Mandskabs- og Materiefaciliteter, garagefaciliteter i Holstebro

Projektet omhandler en totalombygning af den eksisterende bygning 135 på Dragonkasernen i Holstebro med henblik på at skabe forbedrede forhold for garagering og vedligehold af Forsvarets kampvogne, som overholder relevante krav fra Arbejdstilsynet til opvarmning, belysning, akustik og ventilation. Endvidere er der etableret et værkstedsområde til to echelonværksteder samt et antal garagestandpladser til vedligehold af andre køretøjer på kasernen.

Projektet er et delprojekt under Moderniseringen af Hærens Mandskabs- og Materiefaciliteter, fase 1.

Bygningen er opdelt i to store sammenbyggede haller på hver ca. 1.300 m² samt et administrationsafsnit på ca. 250 m².

På Dragonkasernen i Holstebro er nyt garageanlæg taget i brug.
Foto: Martin Schmidt Jørgensen.

Ombygningen består af en indvendig totalombygning, herunder opbrydning af det eksisterende gulv for at sikre den nødvendige isolerings- og bæreevne af gulvet, så belastningen fra kampvognene kan optages. Derudover er der etableret portåbninger til ind- og udkørsel. For at muliggøre denne åbning af facaderne er taget blevet forstærket med yderligere tagåse og en stabiliserende og bærende stålkonstruktion.

Både garager og værkstedsområdet er blevet akustikdæmpet. Herudover er der etableret lovpligtige ventilationsløsninger til blandt andet rumventilation og røg- og gasudsugning samt etableret it-arbejdspladser, trykluft og el ved alle køretøjer. Værkstedet har endvidere fået traverskran, lifte og en inspektionsgrav.

Administrationsafsnittet er blevet gennemrenoveret, og der er etableret nye kontorer, mødelokaler, toilet-faciliteter mm.

Udvendigt er der etableret en omkørselsvej omkring bygningen samt forpladser, tilkørsel til kasernens adgangsvej til øvelsesterrænet samt diverse nedsivningsanlæg for regnvand og olieudskillere. Et større teknikanlæg er desuden etableret ved den ene gavl, hvorpå der er bygget et solcelleanlæg, som var krævet for at kunne overholde energirammen til bygningsklasse 2015.

Projektet har skabt nogle af landets bedste garage- og vedligeholdelsesfaciliteter for Hærens tekniske køretøjer og tunge køretøjer. Byggeriet er gennemført i nær dialog med brugernes repræsentanter og arbejdsmiljørådgivere fra Forsvarsministeriets Center for Arbejdsmiljø, som har været en meget nyttig sparringspartner under hele projektførelsen, for at sikre at alle Arbejdstilsynets krav blev overholdt.

Projektet er afleveret til tiden og overholder budgettet.

Fakta	
Hjemmel	Aktstykke nr. 19 af 10. november 2016
Byggestart	December 2016
Forventet afslutningstidspunkt ved byggestart	1. oktober 2017
Faktisk afslutningstidspunkt	1. oktober 2017
Tildelt budgetramme	25,0 mio. kr. (indeks 2016)
Endeligt forbrug	24,69 mio. kr. (indeks 2016)

Igangværende bygge- og anlægsprojekter

I tabel 3.4.1. ses en oversigt over de bygge- og anlægsprojekter, som er igangværende ved udgangen af

2017. Hovedparten af projekterne forventes afsluttet i 2018.

TABEL 3.4.1. / Oversigt over igangværende bygge- og anlægsprojekter § 12.14.03 (mio. kr.)

Projektbetegnelse	Byggestart	Forventet afslutning	Årets udgift	Forventet totaludgift
Nyboder, etape 2, København	2014	2021	5,0	355,6
Grønne Etablissementer - Aalborg Kaserne	2014	2021	0,2	138,0
Hovedkompleks for Seahawk MH-60	2014	2018	6,8	112,0
Forebyggende foranstaltninger - Kastellet	2014	2019	6,3	99,9
Grønne Etablissementer - Almegårds Kaserne	2014	2018	51,0	70,5
Hærens standard garage, Antvorskov	2016	2018	3,8	53,9
Hærens standard garage, Høvelte	2016	2019	5,1	48,0
Modernisering af Hærens Materiel- og Mandskabsfaciliteter	2016	2019	0,9	42,4
Hærens standard garage, Oksbøllejren	2016	2018	15,6	41,6
Støjdæmpning Skydebane, Sjælsø	2014	2018	20,5	35,2
Hærens standard garage, Skive	2016	2018	12,8	31,3
Renovering af POL-anlæg (POL: Petrol, Oil and Lubricants) – Mestervig	2016	2018	11,7	27,7
Separering af regn- og spildevand – Skive Kaserne	2016	2018	16,1	24,1
Materiel-, bad- og omklædningsfacilitet, Slagelse	2017	2019	0,8	22,8
Simulatorbygning for Seahawk	2014	2018	0,0	17,2
Hærens standard garage, Dyrby Vestergård, Holstebro	2016	2018	9,1	16,6
Faciliteter til Specialoperationskommandoen – Flyvestation Aalborg	2016	2018	10,6	12,0
Etablering af domicil til Marinehjemmeværnet Flådestation Korsør	2017	2019	0,3	8,5
Bunker 1137, Karup	2017	2018	8,0	8,0
Separering af spildevand - Aalborg Kaserne	2014	2019	0,1	7,8
Depotfacilitet - Kulsbjerg	2016	2018	0,6	7,3
Styre/Bremsebane, Høvelte	2016	2019	0,2	7,0
Kabelstrøm til afmærkninger, Oksbøl	2017	2018	0,0	6,0
Værnsfælles Forsvarskommando – Bygning 417, Flyvestation Karup	2016	2018	3,4	4,6
Terminal Manoeuvring Area Radar	2017	2018	2,1	3,7
Indflytning af Hjemmeværnsdistriktet Sydsjælland og Lolland-Falster og Uddannelsescentret på Vordingborg Kaserne	2017	2018	0,4	3,6
Etablering af kontorer bygning 21, Hjørring Kaserne	2017	2018	2,6	2,6
Integration af skibsbaseret helikopter, del 2, tilpasning af eksisterende faciliteter – Vågar, Færøerne	2016	2018	0,6	2,5
Etablering af antenner - Almindingen	2015	2018	1,7	2,3
Hjemmeværnskommandoen Tødsø, Mors	2017	2018	1,0	1,6
Kystsikring Føllesbjerg	2016	2019	0,0	1,3
Kunst Grønne Etablissementer Aalborg Kaserne	2014	2021	0,1	1,0
Støjdæmpning af skydebane, Varde	2017	2018	0,4	0,8
Kunst 2014 – Grønne Etablissementer - Almegårds Kaserne	2014	2018	0,1	0,8
Kunstrådgivning 2014	2014	2018	0,3	0,8
Kunst 2014 - Arktisk Kommando Nuuk	2014	2018	0,3	0,7
Kunst 2015 Gothersgade - Livgardens Kaserne	2016	2018	0,4	0,6
Etablering af parkeringsplads - Beredsskabsstyrelsen Midtjylland	2017	2018	0,2	0,3
I alt			199,3	1.220,7

Afsluttede bygge- og anlægsprojekter

Tabel 3.4.2. er en oversigt over de bygge- og anlægsprojekter, der er afsluttet i løbet af 2017. Af tabellen

fremgår det, at 18 projekter er afsluttet rettidigt, mens ti projekter er blevet forsinket.

TABEL 3.4.2. / Oversigt over afsluttede bygge- og anlægsprojekter § 12.14.03 (mio. kr.)

Projektbetegnelse	Bygge-start	Forventet afslutning v. byggestart	Faktisk afslutnings-tidspunkt ⁸	Oprindelig budgetteret totaludgift	Total udgift ⁹	Bevilling modtaget
Renovering og opgradering, Flådestation Frederikshavn	2014	2017	2017	293,0	268,4	2014
Nyboder, etape 1, København	2010	2013	2017*	93,8	93,8	2010
Særininstallationer Holmens Kanal 9, København	2016	2017	2017*	61,5	39,9	2016
Køb af Hedelund 10 - Depot og værksted	2017	2017	2017	25,8	25,8	2017
Ombygning af depot til garage, Dragonkaserne Holstebro	2016	2017	2017	25,0	24,7	2016
Ny stationsbygning, Redningsstation Rønne	2014	2015	2017*	13,4	13,2	2014
Udleverende depot, Ryes kaserne	2016	2017	2017	10,0	10,8	2016
Etablering af Flyvefysiologisk uddannelse i Flyvestation Skrydstrup.	2015	2016	2017	12,0	9,8	2015
Hovedværksted, Aalborg	2012	2015	2017*	6,9	9,2	2012
Bevægelig målbane, Jægerspris	2016	2017	2017	9,0	9,3	2016
Worldwide Global Satellite - Flyvestation Karup	2015	2016	2017	8,0	7,9	2015
Fodspuns Sydkaj - Flådestation Korsør	2016	2016	2017	2,0	4,6	2016
F-16 Service Life Sustainment Program - Flyvestation Aalborg	2015	2017	2017	4,1	4,2	2015
Skydeområde Rømø. Operatørtårn	2016	2016	2017*	1,2	3,8	2016
One-Line, Flyvestation Skrydstrup	2016	2016	2017	2,5	3,0	2016
Forsvarets Forsyning, Depot og Distribution, hoveddepot stålhal - Flyvestation Skrydstrup	2016	2016	2017	2,9	2,7	2016
Støjdæmpning af skydebane - Nymindégab skydebane	2016	2017	2017	1,9	2,0	2016
Stålhal, Flyvestation Aalborg	2016	2017	2017	1,9	1,9	2016
Modtagestation, Bangsbo	2016	2017	2017*	1,4	1,4	2016
Garagetilbygning, Kystredningsstation Sæby	2016	2016	2017	0,4	0,6	2016
Military Working Dog	2017	2017	2017*	0,5	0,5	2017
Parkeringsplads Beredskabsstyrelsen, Sjælland	2017	2017	2017*	0,6	0,5	2017
Kunst 2017 Store Tårn, Christiansø	2017	2017	2017	0,5	0,5	2017
Parkeringsplads, Beredskabsstyrelsen Nordjylland	2017	2017	2017	0,6	0,4	2017
Parkeringsplads, Beredskabsstyrelsen Sydjylland	2017	2017	2017	0,6	0,4	2017
Kunst 2017 Maleriserie 'Afghanistan', Hjørring Kaserne	2017	2017	2017	0,3	0,3	2017
Kunst 2015 Forsvarets Sundhedstjenestes Uddannelsesafdeling - Flyvestation Skrydstrup	2015	2017	2017*	0,2	0,2	2015
Pejletårn, Skydeområde Rømø	2016	2017	2017	0,4	0,2	2016

⁸ De projekter, der er markeret med * ud for faktisk afslutningstidspunkt, er ved en fejl ikke blevet aktiveret i anlægskartoteket i årsregnskabet for 2017, men fremgår som igangværende projekter. For Nyboder etape 1 er det dog kun 4 mio. kr. ud af den samlede værdi på 93,8 mio. kr., der ikke er aktiveret.

⁹ Kolonnerne "Oprindelig budgetteret totaludgift" og "Total udgift" er anført i de prisniveauer, der svarer til tidspunkterne, hvor bevillingerne er givet. Af samme grund kan der ikke anføres en sum af alle de afsluttede projekter.

Salg af ejendomme

Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse har solgt et antal ejendomme i 2017, hvoraf Rigensgade 1-9 i København var den største med en salgsværdi på 137,2 mio. kr.

TABEL 3.4.3. / Afhændelser § 12.14.04 (mio. kr.)

	Årets indtægt
Rigensgade 1-9, 1316 København	137,22
Nyboder De Grå Stokke - Rævegade 6-9, 1315 København K	21,84
Nyboder De Grå Stokke - St. Pauls Plads 8, 1314 København K	13,73
Nyboder De Grå Stokke - Borgergade 103, 1300 København K	13,17
Nyboder De Grå Stokke - St. Pauls Plads 10, 1314 København K	12,00
Nyboder De Grå Stokke - Rævegade 18-19, 1315 København K	11,81
Depotvej 12, 9200 Drastrup - Depot Drastrup	8,07
Boeslunde Byvej 76, 4242 Boeslunde - Depot Boeslunde	2,74
Brårupvej 155, 7800 Skive - Grund	0,25
Fyrvej (matr. 13 B), 9990 Skagen - Markjord	0,15
Erstatning Assens Spildevand, 5610 Assens	0,01
Sammenlagt salgssum i 2017	221,00

4. Ledelsespåtegning

Årsberetningen er aflagt i henhold til bekendtgørelse nr. 70 af 27. januar 2011 om statens regnskabsvæsen.

Årsberetningen omfatter de bevillinger på finansloven, som Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse er ansvarlig for, herunder de regnskabsmæssige forklaringer, som skal tilgå Rigsrevisionen i forbindelse med bevillingskontrollen for finansåret 2017:

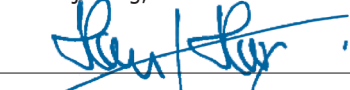
- § 12.14.01 Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse
- § 12.14.02 Etablissementsdrift og bygningsvedligeholdelse
- § 12.14.03 Bygge- og anlægsarbejder
- § 12.14.04 Provenu ved afhændelse af ejendomme

4.1. Påtegning

Styrelsesdirektøren tilkendegiver hermed:

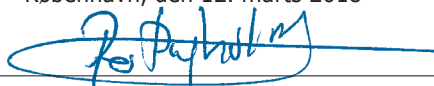
- For koncernstyringsdirektøren, at underskriveren ikke er bekendt med økonomiske forpligtelser udover de i regnskabet medtagne, eksempelvis retlige tvister, kautionsforpligtelser, hensættelser og eventualforpligtelser, og at det aflagte regnskab indeholder de udgifter/indtægter, der vedrører driften for pågældende styrelse i regnskabsåret. Underskriveren tilkendegiver endvidere, at de dispositioner, som er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.
- For departementschefen, at målrapporteringen i årsberetningen er rigtig, dvs. at måloppstillingen og målrapporteringen på mål- og resultatplanen er fyldestgørende, at der er adgang til det grundmateriale, som målrapporteringen i årsberetningen bygger på, og at der ved styrelsen er arbejdsgange, som kvalitetssikrer de oplysninger og vurderinger, der indgår i årsrapporten.

Hjørring, den 6. marts 2018

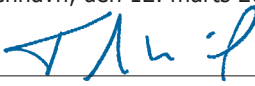
Hans Jørgen Høyer
Styrelsesdirektør

København, den 12. marts 2018

Per Pugholm Olsen
Koncernstyringsdirektør

København, den 12. marts 2018

Thomas Ahrenkiel
Departementschef

FORSVARSMINISTERIET
EJENDOMSSTYRELSEN

Arsenalvej 55
9800 Hjørring

Telefon: +45 7281 3000
E-mail: fes@mil.dk
www.ejendomsstyrelsen.dk

EAN: 5798000201286

FORSVARSMINISTERIET
REGNSKABSSTYRELSEN

Årsberetning

**Forsvarsministeriets
Regnskabsstyrelse**

2017

Indhold

Virksomhedsoplysninger	2
1. Beretning	3
1.1. Præsentation af styrelsen	3
1.2. Ledelsesberetning	4
1.3. Forventninger til det kommende år	7
2. Målrapportering	8
2.1. Målrapporteringens 1. del – skematisk oversigt	8
2.2. Målrapporteringens 2. del – uddybende analyser og vurderinger	9
3. Regnskab	11
3.1. Anvendt regnskabspraksis	11
3.2. Bevillingsregnskab	11
3.3. Øvrige regnskabsoplysninger	14
4. Ledelsespåtegning	15
4.1. Påtegning	15

Virksomhedsoplysninger

Styrelsens navn Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse

Styrelsesdirektør John Sørensen

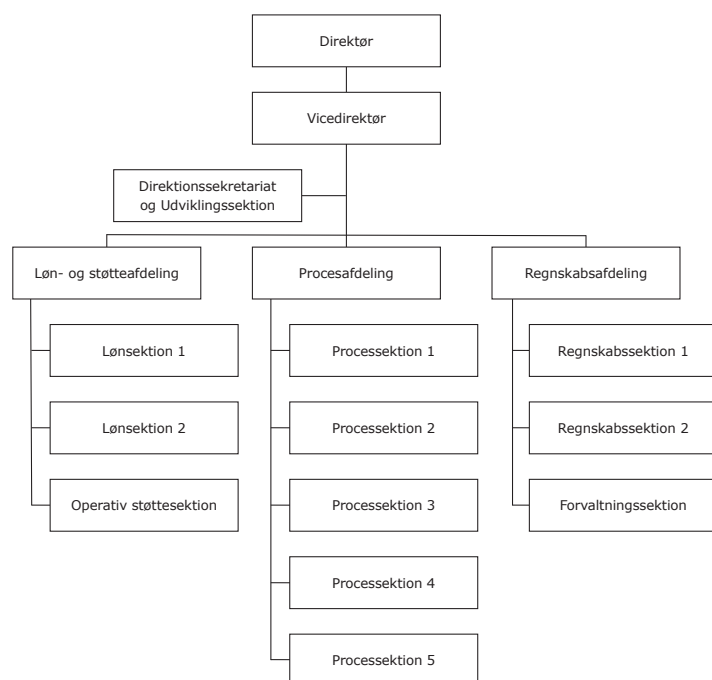
Revision Rigsrevisionen
St. Kongensgade 45
1264 København K

Advokat Kammeradvokaten
Vester Farimagsgade 23
1606 København V

Banker Danske Bank
Holmens Kanal 2-12
1090 København K

Statens Koncern Betalinger
Girostrøget 1
0800 Høje Taastrup

Organisering Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse:

1. Beretning

1.1. Præsentation af styrelsen

Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse er en styrelse under Forsvarsministeriet og varetager regnskabsudarbejdelse, lønadministration samt administrativ og finansiell opgaveløsning for koncernen.

Styrelsen er på finansloven placeret under finanslovs-konto § 12.15.01 Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse. I finanslov for finansåret 2017 anføres netto-udgiftsbevilling til 96,6 mio. kr. Der er ved lov om tillægsbevilling foretaget en række reguleringer af styrelsens ramme, således at den endeligt i 2017 udgør 90,9 mio. kr.

Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelses strategiske pejlemærker er placeret inden for tre områder:

Standardiserings- og effektiviseringsgevinster

Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse tilsikrer, som Shared Service Center, realiseringen af standardiserings- og effektiviseringsgevinsterne i koncernens administrative opgaver. Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse anvender aktivt den systematiske og strukturerede driftsstyring og procesoptimering som et solidt fundament.

Koncernfælles og kvalitative opgaveløsninger

Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse bidrager til en opnåelse af en større kvalitet og fælles handlekraft i koncernen. Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse bidrager til en udvikling af koncernfælles standarder og gensidigt forpligtende aftaler med kunderne¹, ligesom den understøtter en mere sammenhængende og standardiseret finansiell styring på tværs af koncernen.

Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse understøtter koncernens fortsatte behov for udvikling af koncernfælles løsninger på de administrative og regnskabsmæssige områder gennem aktiv anvendelse af egne kompetencer.

Kunderelationer og understøttelse

Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse understøtter koncernen gennem dialog og kundeorienterede opgaveløsninger inden for styrelsens egne kerneområder fundet i en proces- og optimeringskultur. Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse udvikler løbende produktporteføljen med baggrund i dialogen med kunderne og er på forkant med fremtidens udfordringer. Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse bidrager og understøtter tillige de koncernfælles udviklingsområder.

Udmøntningen af de tre områder bidrager til den koncernfælles mission og vision, som fremgår nedenfor. Udmøntningen sker via Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelses faglige fundament, som understøtter koncernen gennem effektive og værdiskabende koncernfælles løsninger og bidrager således til, at koncernen frigør ressourcer til kerneopgaverne.

Mission:

Sammen arbejder vi for Danmarks sikkerhed, interesser og borgernes tryghed.

Vision:

- Vi driver og udvikler opgaveløsningen, så vi får mest mulig effekt ud af de ressourcer, vi sammen råder over.
- Vi er en professionel og bredt anerkendt samarbejdspartner.
- Vi skaber fælles handlekraft gennem loyalt og tillidsfuldt samarbejde.

¹ Begrebet kunder skal her såvel som i den øvrige del af årsberetningen forstås som Forsvarsministeriets styrelser. I modsat fald vil det fremgå af en note.

1.2. Ledelsesberetning

De faglige og økonomiske resultater for Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse har været tilfredsstillende for 2017.

Hovedopgaven for Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse er at aflægge årsregnskabet for virksomheden med CVR-nr. 16 28 71 80² uden forbehold. Regnskabet for 2016 er godkendt uden forbehold af Forsvarsministeriets Interne Revision og Rigsrevisionen. Opgaven er løst på tilfredsstillende vis. Det er sket med afsæt i kerneprocesserne vedrørende regnskabsudarbejdelse, bogføring, fakturabehandling, rejseafregning og lønadministration.

Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse har arbejdet målrettet med at understøtte koncernen med en effektiv administrativ og finansiel opgaveløsning med henblik på at opnå bedre udnyttelse af de samlede ressourcer, ligesom styrelserne i flere tilfælde er blevet understøttet og aflastet særskilt i løsning af administrative opgaver.

Understøttelse af koncernen er også sket i form af integration af Beredskabsstyrelsen i de koncernfælles løsninger pr. 1. september 2017. Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse har i den forbindelse haft ansvaret for regnskabssporet og har således i 2017 understøttet implementeringen med udarbejdelse af plan for overgangen til Forsvarsministeriets ERP-system, DeMars, regnskabstest, testplaner, afklaring af regnskabsmæssige udfordringer, brugeruddannelse og understøttelse med budgetteringsprocessen mv.

Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse har desuden bidraget med ressourcer og kompetencer til de

koncernfælles udviklingsområder vedrørende facilitering af den koncernfælles budgetproces, budgetanalyserne, foranalyse til nyt ERP-system, forarbejdet til overgangen til omkostningsbaserede bevilling, koncernøkonomistyringsstrategien samt støtte i forbindelse med Nyt Kampfly-programmet blandt andet inden for regnskabstekniske modeller, metoder og kurssikring.

Samtidig har Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse haft fokus på at udvikle og levere kvalitative og standardiserede koncernfælles løsninger. Det er blandt andet understøttet gennem ISO 9001-certificeringen i 2017 af kvalitetsledelsessystemet. Kvalitetsledelsessystemet er en række aktiviteter, der omfatter beskrive processer, arbejdsgange, kompetencer, krav og procedurer, der fastlægger, hvorledes opgaver tilrettelægges, gennemføres, evalueres og korrigeres, så de ønskede resultater opnås. ISO-certificeringen har skabt et bedre grundlag for at kunne styre og forbedre en lang række forretnings-, udviklings- og støt-teprocesser med henblik på at opnå øget kvalitet og effektivitet internt samt i samarbejde med kunderne.

Ovenstående aktiviteter underbygges af seks mål fra mål- og resultatplanen 2017, som afspejler de strategiske pejlemærker.

De strategiske pejlemærker fremmer evnen til opgaveløsninger med fokus på kvalitet, effektivitet og til levering af kundefastemte ydelser. Målene viser samtidig Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelses fokus på at understøtte koncernen med administrative løsninger, hvilket har til formål at frigøre ressourcer i koncernen til kerneopgaver.

² Virksomheden med CVR-nr. 16 28 71 80 omfatter følgende styrelser under Forsvarsministeriet: Værnsfælles Forsvarskommando, Hjemmeværnet, Forsvarsministeriets Materiel- & Indkøbsstyrelse, Forsvarsministeriets Personalestyrelse, Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse, Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse samt de centralt styrede konti.

Det samlede resultat for den faglige målopfyldelse fremgår af tabellen nedenfor.

TABEL 1.2.1. / Årets faglige resultater

Mål	Opfyldt	Delvist opfyldt	Ikke opfyldt
A. Effektivisering af lønadministrationen	X		
B. Effektivisering af øvrige kerneopgaver	X		
C. ISO 9001-certificering	X		
D. Klare og gensidigt forpligtende aftaler med styrelser	X		
E. Styrkede kunderelationer i koncernen	X		
F. Bidrag til udvikling af koncernfælles økonomistyring	X		
I alt	6		

Det fremgår af tabel 1.2.1., at alle målene er opfyldt. Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse vurderer, at de faglige resultater for 2017 har været tilfredsstillende. Målopfyldelsen er udtryk for en prioriteret anvendelse af ressourcerne i retning af de strategiske pejlemærker.

Der henvises til afsnit 2.2. for yderligere kommentarer til de enkelte mål.

Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse anvender blandt andet tavler som omdrejningspunkt i den daglige drifts- og målstyring af kerneopgaverne. Dette giver overblik og skaber grundlag for løbende driftsoptimering, prioritering og ressourcefordeling.

Det økonomiske resultat 2017

Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelses økonomiske resultat i 2017 blev et mindreforbrug på 0,8 mio. kr. Mindreforbruget er sammensat af et mindreforbrug på lønsum på 0,4 mio. kr. og et mindreforbrug på øvrig drift på 0,4 mio. kr. Ved udgangen af 2017 er der et samlet overskud til videreførelse på 2,6 mio. kr. Det samlede resultat fremgår af tabel 1.2.2. Resultatet er udtryk for en økonomisk og ansvarsbevidst tilfredsstillende opgaveløsning.

TABEL 1.2.2. / Årets resultat (mio. kr.)

	2017
Bevilling	90,9
Regnskab	90,1
Årets resultat	0,8
Tidligere års overførte overskud	1,8
Overskud herefter til videreførelse	2,6

TABEL 1.2.3. / Økonomiske hovedtal (mio. kr.)

	Regnskab 2017		
Ordinære driftsindtægter (ekskl. bevillinger)	0,0		
Ordinære driftsomkostninger	89,7		
- Heraf personaleomkostninger	87,2		
Andre driftsposter, netto	0,4		
Finansielle poster, netto	0,0		
Ekstraordinære poster, netto	0,0		
Årets resultat (ekskl. bevillinger)	90,1		
	Driftsbevilling		Anlægsbevilling
Indtægter	-0,1	Indtægter	0,0
Udgifter	90,2	Udgifter	0,0
Årets nettoudgifter (ekskl. bevillinger)	90,1	Netto	0,0
Bevilling inkl. tillægsbevilling, netto	90,9	Bevilling, indtægter inkl. tillægsbevilling	
		Bevilling, udgifter inkl. tillægsbevilling	
Årets resultat	0,8		
Til videreførelse	0,8		

1.3. Forventninger til det kommende år

Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse vil i 2018 påbegynde en ny strategi, der har fokus på kundeoplevelsen. Med afsæt i kundernes³ forventninger vil styrelsen optimere den samlede kundeoplevelse gennem relevante og tidssvarende ydelser og en kunde-ventdt adfærd. Vi vil styrke vores tilgængelighed og formidling med et klart mål om at gøre det let at være kunde. Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse ønsker dermed gennem strategien at styrke evnen til at understøtte koncernens behov.

I den forbindelse har Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse fokus på kundedialog med koncernens styrel-

ser og myndigheder, som bidrager til i højere grad at sikre kundeafstemte ydelser, som skaber værdi for koncernen. Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse vil i 2018 fortsætte den værdiskabende kundedialog.

Endvidere forventer Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse at bidrage til at understøtte implementeringen af det nye forsvarsforlig, herunder særlig fokus på understøttelse af Værnsfælles Forsvarskommando.

Samtidig forudser Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse fortsat at bidrage med ressourcer og kompetencer til de koncernfælles udviklingsprojekter og initiativer.

I slutningen af 2017 blev arbejdet med at udvikle ny strategi igangsat, som har fokus på at optimere den samlede kundeoplevelse ved hjælp af blandt andet levering af relevante og tidssvarende ydelser samt styrket tilgængelighed og formidling. Nogle af redskaberne til strategiudvikling er i den forbindelse fundet frem.

³ Kundebegrebet skal i forbindelse med strategiudvikling forstås i bred forstand og omfatter således alle Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelses samarbejdspartnere som fx koncernens styrelser, myndigheder, medarbejdere samt eksterne leverandører.

2. Målrapportering

2.1. Målrapporteringens 1. del – skematisk oversigt

TABEL 2.1.1. / Skematisk oversigt over årets målopfyldelse

A. Effektivisering af lønadministration	
Succeskriterium Målet for 2017 er opfyldt, når Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse har opnået en effektiviseringsrealisering på 15 pct. på opgaven lønadministration i 2017.	Målopfyldelse Opfyldt
Opnåede resultater Det samlede registrerede tidsforbrug på lønadministration er reduceret med 16,4 pct. i forhold til den opgjorte baseline pr. 1. august 2016.	Økonomi Ikke opgjort
B. Effektivisering af øvrige kerneopgaver	
Succeskriterium Målet for 2017 er opfyldt, når Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse har opnået en effektiviseringsrealisering på 5 pct. på egne øvrige kerneprocesser i 2017.	Målopfyldelse Opfyldt
Opnåede resultater Det samlede registrerede tidsforbrug på øvrige kerneopgaver er reduceret med 6,3 pct. i forhold til den opgjorte baseline pr. 31. december 2016.	Økonomi Ikke opgjort
C. ISO 9001-certificering	
Succeskriterium Målet for 2017 er opfyldt, når Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse er ISO 9001-certificeret for hele opgaveporteføljen i 2017.	Målopfyldelse Opfyldt
Opnåede resultater Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse er ISO 9001-certificeret for hele opgaveporteføljen i 2017.	Økonomi Ikke opgjort
D. Klare og gensidigt forpligtende aftaler med styrelser	
Succeskriterium Målet for 2017 er opfyldt, når Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse har indgået Service Level Agreements med mindst ni styrelser og øvrige myndigheder under Forsvarsministeriet i 2017.	Målopfyldelse Opfyldt
Opnåede resultater Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse har indgået Service Level Agreements med ni styrelser og øvrige myndigheder under Forsvarsministeriet i 2017.	Økonomi Ikke opgjort
E. Styrkede kunderelationer i koncernen	
Succeskriterium Målet for 2017 er opfyldt, når Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse løbende og dialogbaseret efterspørger formelle tilbagemeldinger fra kunderne på kvaliteten af de leverede ydelser og services. Med baggrund i en kundetilfredshedsundersøgelse skal kunderne opleve en tilfredsstillende opgaveløsning med en gennemsnitlig minimumsscore på 4 på områderne lønadministration, finansiell controlling og rejseafregning i 2017. Der tages afsæt i en skala fra 1-5, hvor 4 er tilfredsstillende.	Målopfyldelse Opfyldt
Opnåede resultater Gennemsnitsscoren for kundetilfredshedsundersøgelsen for lønadministration er 4,2, finansiell controlling er 4,1 og rejseafregning er 4,4.	Økonomi Ikke opgjort

F. Bidrag til udvikling af koncernfælles økonomistyring	
Succeskriterium Målet for 2017 er opfyldt, når Forsvarsministeriet vurderer, at de stillede ressourcer og kompetencer til understøttelse af udvikling og implementering af den koncernfælles økonomistyringsstrategi 2016-2017 har været tilfredsstillende med minimumsscoren på 4 i forhold til projekternes målsætning. Der tages afsæt i en skala fra 1-5, hvor 4 er tilfredsstillende.	Målopfylde Opfyldt
Opnåede resultater Forsvarsministeriet vurderer, at Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelses stillede ressourcer og kompetencer har været tilfredsstillende.	Økonomi Ikke opgjort

2.2. Målrapporingens 2. del – uddybende analyser og vurderinger

Nedenfor analyseres på to mål fra mål- og resultatplanen, som begge bidrager til, at Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse kan understøtte koncernen med kundeafstemte administrative og finansielle opgaveløsninger.

Mål D. Klare og gensidigt forpligtende aftaler med styrelser

Med henblik på at sikre koncernfælles, forbedrede og kundeafstemte opgaveløsninger er der i 2017 blevet arbejdet målrettet på at skabe grundlag for og afgrænsning af de ydelser, som Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse leverer til styrelserne. Dette er sket via indgåelse af gensidigt forpligtende serviceaftaler (Service Level Agreements) med styrelserne, som understøtter, at Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelses ydelser kan leveres i rette kvalitet afstemt med kunden.

Arbejdet med indgåelse af serviceaftaler har taget sit udgangspunkt i, at Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse primo 2017 fremsendte udkast til standard serviceaftale med tilhørende ydelseskatalog til samtlige styrelser. De enkelte styrelser har herefter i løbet af året gennem flere forhandlingsrunder haft direkte indflydelse på indholdet af serviceaftale og ydelseskatalog. Efter hver forhandlingsrunde er der sket en opsamling, således at udgangspunktet om en standard serviceaftale med tilhørende standardydelseskatalog kunne fastholdes, samtidig med at den enkelte kundes ønsker og behov kunne bevares.

Målet er tilfredsstillende opfyldt, idet Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse har indgået gensidigt forpligtende aftaler med ni kunder. Styrelsen finder, at den anvendte fremgangsmåde har været givtig, idet den

har sikret en målrettet tilgang til afgrænsningen af de ydelser, der leveres til kunderne – samtidig med at kvalitet og ansvarsforhold er blevet drøftet indgående med den enkelte kunde.

Det indgår nu som en del af Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelses almindelige opgaver en gang årligt at foretage yderligere afstemning med kunderne, der skal sikre, at serviceaftalen fortsat afspejler de ydelser, der efterspørges af og leveres til kunderne, og at dette sker i rette kvalitet.

Mål E. Styrkede kunderelationer i koncernen

Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse har et målrettet fokus på at understøtte koncernen med afstemte administrative og finansielle ydelser, således at styrelserne i højere grad kan fokusere på deres kerneopgaver. I den forbindelse har Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse i 2017 udsendt en kundetilfredshedsundersøgelse til fem styrelser i maj og november måned.

Kundetilfredshedsundersøgelsen har haft til hensigt at undersøge de andre styrelses holdninger til Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelses ydelser inden for områderne lønadministration, finansiell controlling og rejseafregning. Fokus har været at evaluere på områdernes kvalitet, kommunikation og service.

De enkelte afdelinger i Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse har været i tæt dialog med styrelserne og løbende optimeret kvaliteten og afklaret tvivlsspørgsmål, der er blevet belyst gennem den første undersøgelse i maj måned. Ved årets udgang blev der udsendt endnu en kundetilfredshedsundersøgelse, hvor både de afdelingsvise resultater og det overordnede samlede resultat var højere end tilfredsstillende.

Kundetilfredshedsundersøgelser indgår som en del af Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelses arbejde med at udvikle og levere afstemte administrative og finan-

sielle ydelser, således at styrelserne i højere grad kan fokusere på deres kerneopgaver.

Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse følger op på tilbagemeldingerne via dialog med styrelserne efter kundetilfredhedsmålingerne med henblik på at udvikle og forbedre kvaliteten.

3. Regnskab

3.1. Anvendt regnskabspraksis

Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse er regnskabsmæssigt ikke en selvstændig virksomhed, der skal aflægge selvstændig årsrapport. Regnskabet for Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse er således indeholdt i regnskabet for virksomheden med CVR-nr. 16 28 71 80. Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelses aktiver og passiver indeholdes derfor i én samlet balance for virksomheden med CVR-nr. 16 28 71 80 og afrapporteres i den samlede årsrapport for denne virksomhed, der omfatter følgende styrelser: Værnsfælles Forsvarskommando, Hjemmeværnet, Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse, Forsvarsministeriets Personalestyrelse, Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse og Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse.

Regnskabet i denne årsberetning består alene af et udgiftsbaseret driftsregnskab og tilhørende noter og skal derfor ses som et uddrag af det samlede regnskab for virksomheden med CVR-nr. 16 28 71 80.

I forhold til opgørelsen af generelle fællesomkostninger henvises der til den for styrelsen gældende regnskabsinstruks.

Regnskabet omfatter alene de hovedkonti, som Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse er ansvarlig for, jf. ledelsespåtegningen.

Regnskabet for Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse er udarbejdet i overensstemmelse med statens udgiftsbaserede regnskabsprincipper, idet alle bevillinger er udgiftsbaserede samt de nærmere retningslinjer herfor i regnskabsbekendtgørelsen, finansloven og Moderniseringsstyrelsens Økonomisk Administrative Vejledning. De nævnte principper fraviges dog på et enkelt område, idet forskudsbetalinger til leverandører vedrørende levering af materiel mv. vedrørende flerårige kontrakter indregnes og udgiftsføres i bevillingsregnskabet på betalingstidspunktet i henhold til tekst-anmærkning på finansloven. Den ved udarbejdelsen af regnskabet anvendte regnskabspraksis, herunder afvigelsen fra gældende regler, svarer til den praksis, der er anvendt ved udarbejdelsen af regnskabet for virksomheden med CVR-nr. 16 28 71 80. For nærmere beskrivelse af den anvendte regnskabspraksis henvises derfor til beskrivelsen af anvendt regnskabspraksis i årsrapporten for 2017 for virksomheden med CVR-nr. 16 28 71 80.

3.2. Bevillingsregnskab

TABEL 3.2.1. / Bevillingsregnskab for finanslovskonti på driftsbevillingen (mio. kr.)

§ 12.15.01	Regnskab 2016	Budget 2017 ⁴	Regnskab 2017	Afvigelse	Budget 2018 ⁵
Udgifter	87,3	91,0	90,2	0,8	97,9
Indtægter	-0,1	-0,1	-0,1	0,0	0,0
Resultat, brutto	87,2	90,9	90,1	0,8	97,9
Bevilling, netto	88,4	90,9	90,9	0,0	97,9
Resultat, netto	1,2	0,0	0,8	-0,8	0,0

⁴ Budget 2017 er finanslov og tillægsbevilling.

⁵ Budget 2018 er gældende grundbudget som indtastet i SKS og indrapporteret til Finansministeriet.

Der har i 2017 været et mindreforbrug på 0,8 mio. kr. Mindreforbruget skyldes hovedsageligt, at Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse i 2017 løbende har

foretaget tilpasning i lønsummen med henblik på at imødegå en kommende reduktion i bevillingen for 2018.

TABEL 3.2.2. / Regnskabs- og budgetspecifikation (mio. kr.)

§ 12.15.01 Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse	Regnskab 2017	Budget⁶ 2018
Nettoudgift	90,1	97,9
Udgift		
16. Husleje, leje af arealer, leasing	0,0	0,0
17. Internt statsligt køb af varer og tjenesteydelser	-0,1	0,0
18. Lønninger / personaleomkostninger	87,2	94,5
19. Fradrag for anlægsløn	0,0	0,0
22. Andre ordinære driftsomkostninger	3,0	3,4
26. Finansielle omkostninger	0,0	0,0
43. Interne statslige overførselsudgifter	0,0	0,0
44. Tilskud til personer	0,0	0,0
Indtægt		
11. Salg af varer	0,0	0,0
12. Internt statsligt salg af varer og tjenester	0,0	0,0
21. Andre driftsindtægter	0,0	0,0
25. Finansielle indtægter	0,0	0,0
30. Skatter og afgifter	0,0	0,0
33. Interne statslige overførselsindtægter	0,0	0,0

Stigningen mellem regnskab 2017 og budget 2018 skyldes tilbageholdenhed i 2017 med ansættelser med henblik på tilpasning af bemanningen i forhold til kommende års bevillinger. Derudover er bevillingen i 2018

steget med baggrund i opgaven vedrørende integration af Beredskabsstyrelsen i de koncernfælles løsninger.

TABEL 3.2.3. / Bevillingsafregning (mio. kr.)

Hovedkonti	Bevilling	Regnskab	Årets overskud	Disponibelt overskud der bortfalder	Akkumuleret overskud til videreførelse
Driftsbevilling § 12.15.01					
Lønsum	87,6	87,2	0,4	0,0	1,6
Øvrig drift	3,3	2,9	0,4	0,0	1,0
Driftsbevilling i alt	90,9	90,1	0,8	0,0	2,6

Som det fremgår i tilknytning til tabel 3.2.1. er bevægelserne i tabellerne 3.2.3. og 3.2.4. forklaret af forbedrelse til en reduktion i bevillingen for 2018.

⁶ Budget er lig grundbudget.

TABEL 3.2.4. / Akkumuleret resultat (mio. kr.)

Hovedkonti	Ultimo 2014	Ultimo 2015	Ultimo 2016	Resultat 2017	Ultimo 2017
Driftsbevilling § 12.15.01	0,8	0,6	1,8	0,8	2,6
Samlet resultat	0,8	0,6	1,8	0,8	2,6

I forbindelse med understøttelse af koncernen med administrative og finansielle opgaveløsninger er Beredskabsstyrelsen i 2017 blevet integreret i de koncernfælles løsninger. Der har været behov for løbende opfølgning på implementeringsplanen.

Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse har også i 2017 udsendt regnskabsmedarbejdere til internationale operationer. Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse har desuden udsendt medarbejdere til EU's grænseagentur, Frontex, for at bidrage til løsning af opgaven med at koordinere medlemsstaternes kontrol af EU's ydre grænser.

3.3. Øvrige regnskabsoplysninger

TABEL 3.3.1. / Personaleomkostninger (antal årsværk)

Personalegrupper	2015	2016	2017	Budget 2018 ⁷
Officerer	2	3	3	
Stampersonel	5	5	5	
Værnepligtige	0	0	0	
Civile	159	182	198	
Kontraktansatte	0	0	0	
I alt	166	190	206	216

Årsag til stigningen i årsværk fra 2016 til 2017 skal findes i opbygningen af lønadministrationen, som Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse overtog pr. 1.

august 2016. Opgørelsen af årsværkene i 2017 har fået helårseffekt i forhold til denne opbygning.

TABEL 3.3.2. / Til- og afgang medarbejdere (antal medarbejdere)

	2015	2016	2017
Tilgang af medarbejdere	24	71	19
Afgang af medarbejdere	16	27	32
I alt	8	44	-13

Det fremgår af tabel 3.3.2., at der i 2016 var en tilgang af 71 medarbejdere, som blandt andet skyldes opbygning af lønadministrationen i 2016 og afgang af 27 medarbejdere. Nettotilgangen af medarbejdere i 2016 modsvares af en nettoafgang af medarbejdere i 2017,

som skyldes tilbageholdenhed med ansættelser med henblik på tilpasning af bemanningen i forhold til kommende års bevillinger. Den øgede afgang skyldes udviklingen på arbejdsmarkedet generelt.

⁷ De budgetterede årsværk er hentet fra finansloven for 2018.

4. Ledespåtegning

Årsberetningen er aflagt i henhold til bekendtgørelse nr. 70 af 27. januar 2011 om statens regnskabsvæsen.

Årsberetningen omfatter de bevillinger på finansloven, som Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse er ansvarlig for, herunder de regnskabsmæssige forklaringer, som skal tilgå Rigsrevisionen i forbindelse med bevillingskontrollen for finansåret 2017:

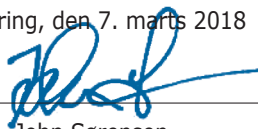
- § 12.15.01 Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse

4.1. Påtegning

Styrelsesdirektøren tilkendegiver hermed:

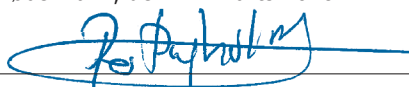
- For koncernstyringsdirektøren, at underskriveren ikke er bekendt med økonomiske forpligtelser udover de i regnskabet medtagne, eksempelvis retlige tvister, kautionsforpligtelser, hensættelser og eventualforpligtelser, og at det aflagte regnskab indeholder de udgifter/indtægter, der vedrører driften for pågældende styrelse i regnskabsåret. Underskriveren tilkendegiver endvidere, at de dispositioner, som er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.
- For departementschefen, at målrapporteringen i årsberetningen er rigtig, dvs. at målopstillingen og målrapporteringen på mål- og resultatplanen er fyldestgørende, at der er adgang til det grundmateriale, som målrapporteringen i årsberetningen bygger på, og at der ved styrelsen er arbejdsgange, som kvalitetssikrer de oplysninger og vurderinger, der indgår i årsrapporten.

Hjørring, den 7. marts 2018

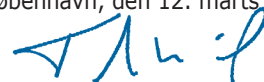
John Sørensen
Styrelsesdirektør

København, den 12. marts 2018

Per Pugholm Olsen
Koncernstyringsdirektør

København, den 12. marts 2018

Thomas Ahrenkiel
Departementschef

Arsenalvej 55
9800 Hjørring

Telefon: +45 7281 0700
E-mail: frs@mil.dk

Finansielt regnskab

for de centralt styrede konti

- § 12.11.02 Generelle puljer og reserver
(Driftsbevilling)
- § 12.29.01 Bidrag til NATOs militære driftsbudgetter mv.
(Reservationsbevilling)
- § 12.29.11 Bidrag til internationalt finansieret NATO-investerings-
program
(Reservationsbevilling)
- § 12.29.13 Internationalt finansieret NATO-investeringsprogram
(Anlægsbevilling)
- § 12.29.15 Nationalt finansieret NATO-investeringsprogram
(Anlægsbevilling)

2017

Indhold

1. Indledning	2
2. Regnskab	3
2.1. Anvendt regnskabspraksis	3
2.2. Årets resultat	3
2.3. Bevillingsregnskab	4
2.4. Bevillingsafregning	6
2.5. Akkumuleret resultat	7
3. Påtegning	8

1. Indledning

Forsvarsministeriet har i december 2016 fået dispensation fra Moderniseringsstyrelsen til at aflægge et særskilt finansielt regnskab for de centralt styrede konti:

- § 12.11.02 Generelle puljer og reserver
- § 12.29.01 Bidrag til NATOs militære driftsbudgetter mv.
- § 12.29.11 Bidrag til internationalt finansieret NATO-investeringsprogram
- § 12.29.13 Internationalt finansieret NATO investeringsprogram
- § 12.29.15 Nationalt finansieret NATO-investeringsprogram

De fem ovennævnte hovedkonti medtages som bilag i årsrapporten for CVR-nr. 16 28 71 80 (Forsvarskommandoen, der blev nedlagt i 2014). Hovedkontiene kan ikke entydigt relateres til de enkelte styrelser inden for virksomheden under CVR-nr. 16 28 71 80, hvorfor den konkrete opfølgning og styring varetages centralt af Koncernøkonomi- og Driftsafdelingen i Forsvarsministeriets departement. For at synliggøre denne ansvarsfordeling afreporteres ovennævnte hovedkonti i et særskilt bilag til årsrapport for CVR-nr. 16 28 71 80.

I det finansielle regnskab for de centralt styrede hovedkonti indgår der ikke en faglig målrapportering, da der ikke er tilknyttet en selvstændig mål- og resultatplan til de pågældende konti.

2. Regnskab

2.1. Anvendt regnskabspraksis

De af regnskabet omfattede hovedkonti er regnskabsmæssigt ikke en selvstændig virksomhed, der skal aflægge selvstændig årsrapport. Regnskabet for de omfattede hovedkonti er således indeholdt i regnskabet for virksomheden med CVR-nr. 16 28 71 80. Aktiver og passiver for de omfattede hovedkonti indeholdes i én samlet balance for virksomheden med CVR-nr. 16 28 71 80 og afrapporteres i den samlede årsrapport for denne virksomhed, der omfatter følgende styrelser: Værnsfælles Forsvarskommando, Hjemmeværnet, Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse, Forsvarsministeriets Personalestyrelse, Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse og Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse.

Regnskabet i dette finansielle regnskab består alene af et udgiftsbaseret driftsregnskab og tilhørende noter og skal derfor ses som et uddrag af det samlede regnskab for virksomheden med CVR-nr. 16 28 71 80.

Regnskabet omfatter alene de hovedkonti, som fremgår af ledelsespåtegningen.

Regnskabet for de omfattede hovedkonti er udarbejdet i overensstemmelse med statens udgiftsbaserede regnskabsprincipper, idet alle bevillinger er udgiftsbaserede samt de nærmere retningslinjer herfor i regnskabsbekendtgørelsen, finansloven og Modernise-

ringsstyrelsens Økonomisk Administrative Vejledning. De nævnte principper fraviges dog på et enkelt område, idet forskudsbetalinger til leverandører vedrørende levering af materiel mv. vedrørende flerårige kontrakter indregnes og udgiftsføres i bevillingsregnskabet på betalingstidspunktet i henhold til tekstanmærkning på finansloven. Den ved udarbejdelsen af regnskabet anvendte regnskabspraksis, herunder afvigelsen fra gældende regler, svarer til den praksis, der er anvendt ved udarbejdelsen af regnskabet for virksomheden med CVR-nr. 16 28 71 80. For nærmere beskrivelse af den anvendte regnskabspraksis henvises derfor til beskrivelsen af anvendt regnskabspraksis i årsrapporten for 2017 for virksomheden med CVR-nr. 16 28 71 80.

2.2. Årets resultat

Det økonomiske resultat for 2017 for de centralt styrede konti blev et merforbrug på 22,6 mio. kr.

TABEL 2.2.1. / Årets resultat (mio. kr.)

	2017
Bevilling	358,2
Regnskab	380,8
Årets resultat	-22,6
Tidligere års overførte overskud	527,6
Overførte overskud, der bortfalder	-0,5
Overskud herefter til videreførelse	504,5

TABEL 2.2.2. / Økonomiske hovedtal (mio. kr.)

	Regnskab 2017		
Ordinære driftsindtægter (ekskl. bevillinger)	-1,9		
Ordinære driftsomkostninger	361,8		
- Heraf personaleomkostninger	11,1		
Andre driftsposter, netto	15,0		
Finansielle poster, netto	5,9		
Ekstraordinære poster, netto	0,0		
Årets resultat (ekskl. bevillinger)	380,8		
	Driftsbevilling		Anlægsbevilling
Indtægter	-9,6	Indtægter	-35,9
Udgifter	388,6	Udgifter	37,9
Årets nettoudgifter (ekskl. bevillinger)	379,0	Netto	2,0
Bevilling inkl. tillægsbevilling, netto	351,0	Bevilling, indtægter inkl. tillægsbevilling	-48,5
		Bevilling, udgifter inkl. tillægsbevilling	55,7
Årets resultat	-28,0		5,4
Til videreførelse	-22,6		

2.3. Bevillingsregnskab

TABEL 2.3.1. / Bevillingsregnskab for finanslovskonti på driftsbevillingen (mio. kr.)

§ 12.11.02 Generelle puljer og reserver	Regnskab 2016	Budget 2017 ¹	Regnskab 2017	Afvigelse	Budget 2018 ²
Udgifter	80,7	261,5	123,9	137,6	352,8
Indtægter	-11,7	-3,0	-9,6	6,6	-5,0
Resultat, brutto	69,0	258,5	114,3	144,2	347,8
Bevilling, netto	-365,4	258,5	258,5	0,0	347,8
Resultat, netto	-434,4	0,0	144,2	-144,2	0,0

Årets resultat på § 12.11.02 Generelle puljer og reserver var et bruttoresultat på 114,3 mio. kr. set i forhold til en bevilling på 258,5 mio. kr. Samlet blev resultatet et mindreforbrug på 144,2 mio. kr.

Mindreforbruget skyldes primært, at reserven til internationale operationer ikke er anvendt fuldt ud i 2017.

Det skal bemærkes, at der løbende flyttes bevillinger mellem de enkelte myndigheders hovedkonti og den centrale reserve på § 12.11.02 som følge af merbehov og ændrede prioriteringer.

¹ Budget 2017 er finanslov og tillægsbevilling.

² Budget 2018 er gældende grundbudget som indtastet i SKS og indrapporteret til Finansministeriet.

§ 12.29.01 Bidrag til NATO's militære driftsbudgetter mv.	Regnskab 2016	Budget 2017	Regnskab 2017	Afvigelse	Budget 2018
Udgifter	205,1	87,5	213,9	-126,4	213,2
Indtægter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Resultat, brutto	205,1	87,5	213,9	-126,4	213,2
Bevilling, netto	204,9	87,5	87,5	0,0	213,2
Resultat, netto	-0,2	0,0	-126,4	126,4	0,0

§ 12.29.11 Bidrag til internationalt finansieret NATO-investeringsprogram	Regnskab 2016	Budget 2017	Regnskab 2017	Afvigelse	Budget 2018
Udgifter	69,2	5,0	50,8	-45,8	70,0
Indtægter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Resultat, brutto	69,2	5,0	50,8	-45,8	70,0
Bevilling, netto	67,0	5,0	5,0	0,0	70,0
Resultat, netto	-2,2	0,0	-45,8	45,8	0,0

Forsvarsministeriets departement administrerer § 12.29.01 Bidrag til NATO's militære driftsbudgetter mv. og § 12.29.11 Bidrag til internationalt finansieret NATO-investeringsprogram. Udgifterne vedrører hovedsageligt bidrag til NATO's militære budgetter, andre multinationale aktiviteter i henhold til internationale aftaler samt danske bidrag til NATO's sikkerhedsinvesteringsprogram. Det er Danmarks faste repræsentation i NATO's hovedkvarter, der på Forsvarsministeriets vegne forhandler hovedparten af de budgetrammer, der ligger til grund for udgifterne. Udgifterne afholdes på grundlag af aftalte fordelingsnøgler mellem NATO-landene.

Årets resultat på § 12.29.01 Bidrag til NATO's militære driftsbudgetter mv. var et forbrug på 213,9 mio. kr. set i forhold til en bevilling på 87,5 mio. kr. Samlet blev resultatet et merforbrug på 126,4 mio. kr.

Årets resultat på § 12.29.11 Bidrag til internationalt finansieret NATO-investeringsprogram var et forbrug på 50,8 mio. kr. set i forhold til en bevilling på 5,0 mio. kr. Samlet blev resultatet et merforbrug på 45,8 mio. kr.

Det bemærkes, at udgiftsniveauerne både for § 12.29.01 Bidrag til NATO's militære driftsbudgetter mv. og § 12.29.11 Bidrag til internationalt finansieret NATO-investeringsprogram i 2017 ligger på omtrent samme niveau som i 2016.

Merforbrugene på § 12.29.01 og § 12.29.11 kan overvejende henføres til, at merudgifter til erstatninger som følge af PTSD i henhold til den politiske Aftale om finansiering af erstatninger til psykisk sårede veteraner af 4. november 2013 har skullet finansieres ved træk på ministerområdets opsparring i 2017. Forsvarsministeriet har derfor på tillægsbevillingslovforslaget samlet en del af tidligere års bevillingsopsparring fra diverse hovedkonti fordelt på ministerområdet, herunder også disse konti, for at kunne dække merudgifterne til PTSD. Denne omflytning af bevilling er sket som led i den almindelige rebudgettering.

TABEL 2.3.2. / Regnskabs- og budgetspecifikation (mio. kr.)

§ 12.11.02 Generelle puljer og reserver § 12.29.01 Bidrag til NATOs militære driftsbudgetter mv. § 12.29.11 Bidrag til internationalt finansieret NATO-investerings-program	Regnskab 2017	Budget 2018
Nettoudgift	379,0	631,0
Udgift		
16. Husleje, leje af arealer, leasing	1,2	0,0
17. Internt statsligt køb af varer og tjenester	0,2	0,0
18. Lønninger / personaleomkostninger	11,1	174,9
19. Fradrag for anlægsløn	0,0	0,0
22. Andre ordinære driftsomkostninger	77,5	461,1
26. Finansielle omkostninger	2,3	0,0
41. Overførselsudgifter til EU og øvrige udland	244,9	0,0
43. Interne statslige overførselsudgifter	0,6	0,0
44. Tilskud til personer	0,0	0,0
46. Tilskud til anden virksomhed	50,8	0,0
Indtægt		
11. Salg af varer	-0,8	-5,0
12. Internt statsligt salg af varer og tjenester	-1,1	0,0
21. Andre driftsindtægter	-0,3	0,0
25. Finansielle indtægter	-7,4	0,0
30. Skatter og afgifter	0,0	0,0
33. Interne statslige overførselsindtægter	0,0	0,0

Note: Budget er lig grundbudget.

2.4. Bevillingsafregning**TABEL 2.4.1.** / Bevillingsafregning (mio. kr.)

Hovedkonti	Bevilling	Regnskab	Årets overskud	Disponibelt overskud der bortfalder	Akkumuleret overskud til videreførelse
Anlægsbevilling § 12.29.13					
Udgifter	48,5	35,9	12,6	0,0	0,0
Indtægter	48,5	35,9	12,6	0,0	0,0
Anlægsbevilling § 12.29.15					
Udgifter	7,2	1,9	5,3	0,0	59,3
Indtægter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Anlægsbevilling i alt	7,2	1,9	5,3	0,0	59,3
Driftsbevilling § 12.11.02					
Lønsum	88,5	11,1	77,4	0,0	345,9
Øvrig drift	170,0	103,2	66,8	0,5	66,2
Reservationsbevilling § 12.29.01					
Udgifter	87,5	213,9	-126,4	0,0	2,7
Indtægter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Reservationsbevilling § 12.29.11					
Udgifter	5,0	50,8	-45,8	0,0	30,3
Indtægter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Driftsbevilling i alt	351,0	379,0	-28,0	0,5	445,1
Drifts- og anlægsbevilling i alt	358,2	380,8	-22,6	0,5	504,4

Merforbruget på § 12.29.01 kan overvejende henføres til, at merudgifter til erstatninger som følge af PTSD i henhold til den politiske Aftale om finansiering af erstatninger til psykisk sårede veteraner af 4. november 2013 har skullet finansieres ved træk på ministerområdets opsparing i 2017. Forsvarsministeriet har derfor på tillægsbevillingslovforslaget samlet en del af tidligere års bevillingsopsparing fra diverse hovedkonti fordelt på ministerområdet, herunder fra kontoen for bidrag til NATOs militære driftsbudgetter mv., for at kunne dække merudgifterne til PTSD. Denne omflytning af bevilling er sket som led i den almindelige rebudgettering

Merforbruget på § 12.29.11 kan overvejende henføres til, at merudgifter til erstatninger som følge af PTSD i henhold til den politiske Aftale om finansiering af erstatninger til psykisk sårede veteraner af 4. november 2013 har skullet finansieres ved træk på ministerom-

rådets opsparing i 2017. Forsvarsministeriet har derfor på tillægsbevillingslovforslaget samlet en del af tidligere års bevillingsopsparing fra diverse hovedkonti fordelt på ministerområdet, herunder fra kontoen for bidrag til internationalt finansieret NATO-investeringsprogram, for at kunne dække merudgifterne til PTSD. Denne omflytning af bevilling er sket som led i den almindelige rebudgettering.

Udgifterne til § 12.29.13 Internationalt finansieret NATO-investeringsprogram og § 12.29.15 Nationalt finansieret NATO-investeringsprogram vedrører henholdsvis danske anskaffelser finansieret under NATO's investeringsprogram samt nationale følgeudgifter relateret til NATO-investeringsprojekter på dansk grund. En mindre afvigelse på § 12.29.15 på 5,3 mio. kr. vedrører primært forsinkelser på lufttrumsovervågningssystemet Air Command and Control System.

2.5. Akkumuleret resultat

TABEL 2.5.1. / Akkumuleret resultat (mio. kr.)

Hovedkonti ³	Ultimo 2014	Ultimo 2015	Ultimo 2016	Resultat 2017	Ultimo 2017
Driftsbevilling § 12.11.02	1.059,3	702,9	268,5	144,2	412,2 ⁴
Reservationsbevilling § 12.29.01	117,9	129,3	129,1	-126,4	2,7
Reservationsbevilling § 12.29.11	89,8	78,3	76,1	-45,8	30,3
Anlægsbevilling § 12.29.15	45,8	56,1	53,9	5,4	59,3
Samlet resultat	1.312,8	966,6	527,6	-22,6	504,5

Årets akkumulerede resultat for 2017 er opgjort til 504,5 mio. kr. Det akkumulerede resultat videreføres til 2018.

³ § 12.19.13 Internationalt finansieret NATO-investeringsprogram er ikke medtaget i det akkumulerede resultat, da kontoen teknisk set skal balancere ved årets udgang.

⁴ Der var i regnskabsåret disponibelt overskud, der bortfalder på § 12.11.02.

3. Påtegning

Det finansielle regnskab er aflagt i henhold til bekendtgørelse nr. 70 af 27. januar 2011 om statens regnskabsvæsen.

Det finansielle regnskab omfatter de hovedkonti på finansloven, som Koncernøkonomi- og Driftsafdelingen i Forsvarsministeriets departement er ansvarlig for, men som regnskabsmæssigt indgår i virksomheden med CVR-nr. 16 28 71 80, herunder de regnskabsmæssige forklaringer, som skal tilgå Rigsrevisionen i forbindelse med bevillingskontrollen for finansåret 2017:

- § 12.11.02 Generelle puljer og reserver
- § 12.29.01 Bidrag til NATOs militære driftsbudgetter mv.
- § 12.29.11 Bidrag til internationalt finansieret NATO-investeringsprogram
- § 12.29.13 Internationalt finansieret NATO-investeringsprogram
- § 12.29.15 Nationalt finansieret NATO-investeringsprogram

Det tilkendegives hermed:

- at det finansielle regnskab er rigtigt, dvs. at det finansielle regnskab ikke indeholder væsentlige fejlinformationer eller udeladelser,
- at de dispositioner, som er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis, og
- at der er etableret forretningsgange, der sikrer en økonomisk hensigtsmæssig forvaltning af de midler og ved driften af de institutioner, der er omfattet af det finansielle regnskab.

København, den 12. marts 2018

Mads Kvist Eriksen
Økonomidirektør

København, den 12. marts 2018

Thomas Ahrenkiel
Departementschef

Årsrapport

Beredskabsstyrelsen

2017

Indhold

1. Påtegning af det samlede regnskab	2
2. Beretning	3
2.1. Præsentation af virksomheden	3
2.2. Ledelsesberetning	4
Støtteopgaver og politisk aftale	5
2.3. Kerneopgaver og ressourcer	8
Opgaver og ressourcer: Skematisk oversigt	8
2.4. Målrapportering	8
Målrapporteringens 1. del – oversigt over årets resultatopfyldelse	9
Målrapporteringens 2. del – uddybende analyser og vurderinger	13
2.5. Forventninger til det kommende år	16
3. Regnskab	17
3.1. Anvendte regnskabspraksis	17
3.2. Resultatopgørelse mv.	18
Resultatdisponering	18
Forklaring af tilbageførte hensættelser og periodiseringsposter	18
3.3. Balancen	19
3.4. Egenkapitalforklaring	20
3.5. Likviditet og låneramme	20
3.6. Opfølgning på lønsumsloft	20
3.7. Bevillingsregnskabet	21
4. Bilag	22
4.1. Noter til resultatopgørelse og balance	22
4.2. Indtægtsdækket virksomhed	24
4.3. Gebyrfinansieret virksomhed	25
4.4. Supplerende bilag	25

1. Påtegning af det samlede regnskab

Årsrapporten omfatter:

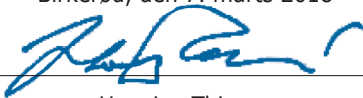
Årsrapporten omfatter de hovedkonti på finansloven, som Beredskabsstyrelsen, CVR-nr. 52 99 03 19, er ansvarlig for: § 12.41.01 Redningsberedskabet bogføringskreds 16420 Beredskabsstyrelsen, herunder de regnskabsmæssige forklaringer, som skal tilgå Rigsrevisionen i forbindelse med bevillingskontrollen for 2017. Bevillingskontrollen 2017 omfatter endvidere § 12.41.03 Beredskabsforbundet.

Påtegning

Der tilkendegives hermed:

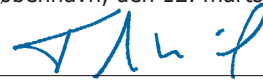
- at årsrapporten er rigtig, dvs. at årsrapporten ikke indeholder væsentlige fejlinformationer eller udeldelser, herunder at målopstillingen og målrapporteringen i årsrapporten er fyldestgørende,
- at de dispositioner, som er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis, og
- at der er etableret forretningsgange, der sikrer en økonomisk hensigtsmæssig forvaltning af de midler og ved driften af de institutioner, der er omfattet af årsrapporten.

Birkerød, den 7. marts 2018

Henning Thiesen
Direktør

København, den 12. marts 2018

Thomas Ahrenkiel
Departementschef

2. Beretning

2.1. Præsentation af virksomheden

Beredskabsstyrelsens virksomhed leverer ydelser inden for følgende kerneopgaver: operativt beredskab, beredskabsfaglig kompetenceudvikling og myndighedsopgaver. Til støtte for kerneopgaverne varetager styrelsen en række opgaver under generel ledelse og administration.

Hver kerneopgave er delt op i en række ydelser, jf. nedenstående tabel.

Kerneopgaver	Ydelser
Operativt beredskab	Nationalt beredskab Værnepligtige Nukleart beredskab Kemisk beredskab Internationalt beredskab
Beredskabsfaglig kompetenceudvikling	Uddannelse og kompetenceudvikling
Myndighedsopgaver	Forebyggelse Tilsyn og beredskabsplanlægning Beredskabsudvikling Varsling og krisekommunikation International myndighedsvaretagelse
Generel ledelse og administration	Generel ledelse og administration

Denne årsrapport aflægges for hovedkonto § 12.41.01. Nærmere oplysninger om Beredskabsstyrelsens opgaver og organisation mv. kan findes på styrelsens hjemmeside: www.beredskabsstyrelsen.dk.

Beredskabsstyrelsens nettoudgiftsbevilling (finanslov og tillægsbevilling) på hovedkonto § 12.41.01 udgjorde i 2017 429,7 mio. kr. for redningsberedskabet og 14,4 mio. kr. for hovedkonto § 12.41.03 Beredskabsforbundet. Der aflægges alene bevillingsregnskab for denne hovedkonto.

Beredskabsstyrelsen er en myndighed under Forsvarsministeriet. Styrelsens virksomhed bygger på Forsvarsministeriets koncernfælles mission og vision:

Mission:

Sammen arbejder vi for Danmarks sikkerhed, interesser og borgernes tryghed.

Vision:

- Vi driver og udvikler opgaveløsningen, så vi får mest mulig effekt ud af de ressourcer, vi sammen råder over.
- Vi er en professionel og bredt anerkendt samarbejdspartner.
- Vi skaber fælles handlekraft gennem loyalt og tillidsfuldt samarbejde.

Beredskabsstyrelsen understøtter den koncernfælles mission og vision gennem en handlekraftig og samarbejdsfokuseret varetagelse og udvikling af styrelsens kerneopgaver inden for det operative beredskab, beredskabsfaglig kompetenceudvikling og myndighedsområdet samt gennem en effektiv administrativ ressourcestyring inden for støtteopgaverne.

Kerneopgaver

Operativt beredskab

Beredskabsstyrelsens operative beredskab omfatter det statslige redningsberedskab, herunder de nationale og internationale indsatser, uddannelse af værnepligtige redningsspecialister samt varetagelse af ekspertberedskabernes kemiske og nukleare beredskab.

Beredskabsstyrelsens kapaciteter er i 2017 blevet anvendt i forbindelse med en række komplicerede og mandskabskrævende indsatser og opgaver i ind- og udland. Der er gennemført 715 nationale og internationale indsatser og ca. 66.400 nationale og interna-

tionale indsats timer i 2017. Beredskabsstyrelsen anvendte 273,7 mio. kr. til operativt beredskab i 2017.

Beredskabsfaglig kompetenceudvikling

Beredskabsstyrelsens uddannelsesvirksomhed har til opgave at tilbyde beredskabsfaglige kurser til beredskabsfagligt personale i det statslige og kommunale redningsberedskab og andre aktører på beredskabsområdet, fx politi og sundhedsberedskab.

Der er i 2017 gennemført ca. 116.000 kursisttimer vedrørende kurser til redningsberedskabets aktører: primært det kommunale og statslige redningsberedskab samt politiet.

Beredskabsstyrelsen har inden for uddannelsesvirksomheden haft særligt fokus på at sikre et fortsat højt fagligt niveau inden for de beredskabsfaglige uddannelser og at sikre den bedst mulige forankring og nyttiggørelse af kursisternes erhvervede beredskabsfaglige kompetencer.

Aktivitetsniveauet på uddannelsesområdet er steget fra 103.570 kursisttimer i 2016 til 116.000 timer i 2017.

Der blev i 2017 anvendt 52,3 mio. kr. på beredskabsfaglig kompetenceudvikling.

Myndighedsopgaver

Myndighedsområdet dækker blandt andet over tilsyn med og rådgivning af kommuner, statslige myndigheder, virksomheder og borgere samt internationalt beredskabssamarbejde.

Beredskabsstyrelsen har i 2017 haft stor fokus på at styrke samfundets generelle krisestyringsevne og -kapacitet. Blandt andet har Beredskabsstyrelsen i samarbejde med Rigspolitiet stået for den overordnede planlægning og koordination af den nationale krisestyringsøvelse KRISØV 2017, ligesom Beredskabsstyrelsen i samarbejde med Dansk Industri har udarbejdet en undersøgelse af private og offentlige organisationers krisestyringsevne samt udgivet rapporten Danskernes Risikoopfattelse.

Samlet set blev der i 2017 anvendt i alt 33,8 mio. kr. på dette opgaveområde. Mindreudgiften i forhold til 2016 skal primært forklares ved, at udgifter til refusion af enhedstimebetalingen til frivillige i det kommunale

På myndighedsområdet er det blandt andet udgivelserne af Nationalt Risikobillede, National strategi for forebyggelse af ulykker og katastrofer samt Danskernes Risikoopfattelse i 2017, der har skabt kontakt mellem beredskabsorganisationerne.

beredskab er flyttet til kerneopgaven Beredskabsfaglig kompetenceudvikling.

2.2. Ledelsesberetning

Beredskabsstyrelsen har i 2017 gennem en række aktiviteter og indsatser bidraget til at styrke trygheden for danskerne og robustheden i det danske samfund i forhold til ulykker og katastrofer, herunder ydet støtte ved katastrofer i udlandet, styrket krisestyringsevnen samt styrket samarbejdet med den øvrige del af koncernen inden for det administrative og operative område.

Beredskabsstyrelsen har i 2017 opfyldt seks ud af otte mål i mål- og resultatplan 2017, og to mål er delvist opfyldt. Beredskabsstyrelsen vurderer på baggrund heraf målopfyldelsen som tilfredsstillende. Målopfyldelsen skal ligeledes ses i lyset af det ekstraordinære ressourcetræk i forbindelse med overgangen til Forsvarsministeriets fælles administrative koncernmodel.

KRISØV 2017 var årets store øvelse, hvor myndighederne i Danmark fik afprøvet det nationale krisestyringssystem, uden at nogen kom til skade. Scenariet for årets øvelse var en række terrorhandlinger i Nordjylland.

Beredskabsstyrelsen har ved en stram prioritering varetaget driften af kerneopgaverne både i ind- og udland samt gennemført udvalgte udviklingsaktiviteter inden for de centrale kerneopgaver. Styrelsen var i 2017 blandt andet indsat i forbindelse med oversvømmelserne i januar efter stormen Urd, hvor der i forbindelse med 36 indsættelser blev etableret ca. 1.600 m mobile dæmninger med deltagelse af både befalingsmænd, frivillige og værnepligtige, samt i forbindelse med stormen Ingolf i efteråret 2017.

I 2017 har efterspørgslen efter Beredskabsstyrelsens internationale kapaciteter været stor. Beredskabsstyrelsen har blandt andet været udsendt i forbindelse med etablering af en nødhjælpsbase syd for Mosul (Irak) og etablering af nødhjælpsfaciliteter i Bangladesh i samarbejde med International Humanitarian Partnership. Da en tsunami ramte de grønlandske bygder Nuugaatsiaq og Illorsuit i juli 2017, blev Beredskabsstyrelsens personel endvidere indsat som en del af Forsvarsministeriets Arktiske Beredskabsstyrke til sikring af bygninger, bjærgning og oprydning i vand mv. I oktober 2017 blev Beredskabsstyrelsen efter anmodning fra den danske regering udsendt til De Amerikanske Jomfruøer for at bistå med genopbygningen af samfundskritisk infrastruktur, herunder skoler mv., efter orkanerne Irma og Maria.

Herudover har Beredskabsstyrelsen haft fokus på at

styrke samfundets generelle krisestyringsevne og -kapacitet samt på at styrke samarbejdet og samspillet mellem det kommunale og det statslige redningsberedskab for derved at skabe et robust samlet redningsberedskab med en effektiv arbejdsdeling mellem de forskellige aktører. Dette er sket ved blandt andet udarbejdelse af nationale retningslinjer for krisestyring, analyse af samarbejdsstrukturerne mellem det statslige og det kommunale beredskab (erfaringsrapporten) samt udarbejdelse af en erfaringsopsamling af den kommunale risikodimensionering. Endeligt har Beredskabsstyrelsen haft fokus på en øget inddragelse af og udbredelse af ny viden i beredskabet samt på udvikling, anvendelse og undervisning i brug af ny teknologi for derigennem at udvikle det samlede beredskab.

Beredskabsstyrelsen fik i 2017 et samlet mindreforbrug på 11,9 mio. kr., jf. tabel 1. Mindreforbruget er primært forklaret ved, at den gennemførte indsats på De Amerikanske Jomfruøer ikke blev så forskelligartet som først forventet.

Støtteopgaver og politisk aftale

Beredskabsstyrelsen er i 2016 og 2017 omfattet af stemmeaftale om udmøntning af besparelserne i redningsberedskabet indgået den 17. marts 2016. Stemmeaftalen indebar en delvis tilbagerulning af besparelserne på det statslige redningsberedskab, således at

besparelserne i 2016 reduceres til 30 mio. kr. og i 2017 til 45 mio. kr. Året 2017 har ligeledes været præget af, at Beredskabsstyrelsen, parallelt med varetagelsen af styrelsens kerneopgaver, har gennemgået en proces med omlægning af alle administrative processer til at blive omfattet af Forsvarsministeriets fælles administrative koncernmodel, herunder implementering af ERP-systemet, DeMars.

Nettoomkostningerne til støtteopgaver udgjorde i 2017 i alt 63,6 mio. kr., hvilket er en reduktion i forhold til 2016. Reduktionen skal primært forklares ved overgangen til Forsvarsministeriets fælles administrative koncernmodel.

TABEL 1. / Virksomhedens økonomiske hoved- og nøgletal

Hovedtal (mio. kr.) medmindre andet er angivet	2016	2017	2018
Resultatopgørelse			
Ordinære driftsindtægter	-636,5	-489,3	-339,6 ^B
Ordinære driftsomkostninger	614,3	460,7	330,6 ^B
Resultatet af ordinære drift	-22,2	-28,6	9,0 ^B
Resultatet før finansielle poster	-13,0	-30,5	4,0 ^B
Årets resultat	6,1	-11,9	0,0^B
Balance			
Anlægsaktiver i alt	374,6	358,4	106,9 ^B
Omsætningsaktiver	36,3	67,0	- ^D
Egenkapital	-12,9	-24,8	-24,8
Langfristet gæld	-368,5	-357,3	102,9 ^B
Kortfristet gæld	-89,0	-74,3	- ^D
Lånerammen	542,8	542,8	542,8 ^B
Trækket på lånerammen	374,6	358,4	107,0 ^B
Finansielle nøgletal			
Udnyttelsesgrad af lånerammen	69,0 pct.	66,0 pct.	19,7 pct. ^B
Bevillingsandel	72,7 pct.	87,8 pct.	83,2 pct. ^B
Frivillige nøgletal			
Opretholdelsesgrad	86,3 pct.	52,8 pct.	- ^D
Soliditetsgrad	2,6 pct.	5,3 pct.	- ^D
Tab på debitorer	0,8 pct.	0,2 pct.	- ^D
Personaleoplysninger			
Antal årsværk i alt	613	524	477 ^B
Antal årsværk ekskl. indtægtsdækket virksomhed	531	507	460 ^B
Årsværkspris samlet	508.912 kr.	521.620 kr.	527.879 kr. ^C
Årsværkspris ekskl. indtægtsdækket virksomhed og værnepligtige ^A	463.222 kr.	470.850 kr.	476.500 kr. ^C

^A De værnepligtiges lønomkostninger er taget ud af beregningen, da de værnepligtige ikke tæller med i antallet af årsværk.

^B Tallene stammer fra finansloven for 2017.

^C Årsværksprisen for 2018 er tallene fra 2017 fremregnet til 2018-priser.

^D Der lægges ikke budget for disse nøgletal.

DEFINITION AF NØGLETAL

Nøgletal	Definition
Udnyttelsesgrad af lånerammen	Ultimosaldo FF4 / Låneramme
Bevillingsandel	Indtægtsført bevilling / Samlede ordinære driftsindtægter
Opretholdelsesgrad	Tilgang af aktiver / Årets afskrivninger
Soliditetsgrad	Egenkapital / Passiver i alt
Årsværkspris	Personaleudgifter i alt / Årsværk

Bevillingsandelen, dvs. størrelsen af bevilling i forhold til styrelsens samlede indtægter, er steget fra 2016 til 2017. Dette skyldes primært, at opgaven vedrørende indkvartering af asylansøgere ikke havde samme om-

fang som i 2016. Indtægter uden for bevilling blev for 2017 på ca. 61,8 mio. kr., som skal ses i forhold til 2016, hvor indtægterne var på ca. 174 mio. kr.

Styrelsens udnyttelse af lånerammen ligger på 66 pct., hvilket er lavere end året før som følge af en nedjustering af investeringerne. Lånerammen er uændret, så årsagen, til at lånerammeudnyttelsen falder, er, at værdien af Beredskabsstyrelsens anlægsaktiver er faldet med 16,2 mio. kr. fra 374,6 mio. kr. til 358,4 mio. kr.

Tabene på debitorer ligger fortsat lavt (0,2 pct.) som følge af en aktiv debitorhåndtering.

Som følge af årets resultat er soliditetsgraden, dvs. egenkapitalen delt med styrelsens passiver, steget.

Beredskabsstyrelsens opretholdelsesgrad, der defineres som forholdet mellem tilgang af aktiver divideret med årets afskrivninger, er faldet med 33,5 procentpoint fra 2016 til 2017. Faldet skyldes primært et planlagt stadigt faldende investeringsniveau, samt at nogle projekter ikke blev indkøbt og aktiveret i 2017.

På personaleområdet er antallet af årsværk eksklusiv indtægtsdækket virksomhed faldet med 24 årsværk. Reduktionen skyldes primært den organisationstilpasning i Beredskabsstyrelsen, der blev gennemført i 4. kvartal 2016. Hertil kommer, at en række årsværk er overført til andre områder inden for koncernen som en konsekvens af overgangen til den fælles administrative koncernmodel. På Beredskabsstyrelsens ordinære virksomhed er antallet af årsværk i 2017 i alt 507.

Den samlede årsværkspris er vokset med 2,5 pct. i forhold til 2016 og udgør i alt 521.620 kr.

Virksomhedens drift, anlæg og administrerede ordninger

Beredskabsstyrelsen er bevillings- og regnskabsansvarlig for to hovedkonti. En driftsbevilling § 12.41.01 Redningsberedskabet og en reservationsbevilling § 12.41.03 Beredskabsforbundet. I forbindelse med sidstnævnte udbetaler Beredskabsstyrelsen et tilskud til Beredskabsforbundet, hvorfor den indgår under administrerede ordninger.

TABEL 2. / Virksomhedens hovedkonti

	(mio. kr.)	Bevilling finanslov	Bevilling TB	Finansårets bevilling i alt	Regnskab	Overført overskud ultimo
Drift	Udgifter	500,5	-22,0	478,5	479,6	16,1
	Indtægter	-48,8		-48,8	-61,8	
Administrerede ordninger mv.	Udgifter	14,4		14,4	14,4	
	Indtægter					
Anlæg	Udgifter					
	Indtægter					

Indtægterne overstiger bevillingen med ca. 13,0 mio. kr. De samlede driftsudgifter er 1,1 mio. kr. over bevillingen. Dette resulterer i et samlet mindreforbrug på 11,9 mio. kr. Beløbet indregnes i Beredskabsstyrelsens egenkapital.

På § 12.41.03 Beredskabsforbundet svarer bevillingen til det udbetalte tilskud.

2.3. Kerneopgaver og ressourcer

Opgaver og ressourcer: Skematisk oversigt

Tabel 3. viser udviklingen fordelt på kerneopgaver på Beredskabsstyrelsens almindelige virksomhed. Med henvisning til årets resultat ligger forbruget under bevillingen. Det skal bemærkes, at omkostningsfordelin-

gen i 2017 er påvirket af, at Beredskabsstyrelsen er integreret i Forsvarsministeriets fælles administrative koncernmodel. Dette har i et vist omfang påvirket omkostningsfordelingen i 2017 og gør det vanskeligt umiddelbart at sammenligne med de foregående år.

TABEL 3. / Sammenfatning af økonomi for virksomhedens kerneopgaver

Opgave (mio. kr.)	Bevilling (FL + TB)	Øvrige indtægter	Omkostninger	Andel af årets overskud
0. Generelle ledelse og administration	48,2		63,6	-15,4
1. Operativt beredskab	297,3		273,7	23,6
2. Beredskabsfaglig kompetenceudvikling	44,9		52,3	-7,4
3. Myndighedsopgaver	40,7		33,8	6,9
I alt	431,1	0,0	423,4	7,7

2.4. Målrapportering

Beredskabsstyrelsens mål- og resultatplan 2017 indeholder i alt otte mål. Beredskabsstyrelsen har i 2017

opfyldt seks mål og to mål er delvist opfyldte. Målopfyldelsen vurderes som tilfredsstillende.

Præsident Barack Obamas tidligere kommunikationsdirektør, Mike A. Hammer, var en af oplægsholderne ved Beredskabsstyrelsens Nordiske Krisekommunikationskonference i Moltkes Palæ i det centrale København i oktober. Deltagerne bestod af offentlige kommunikationschefer fra alle de nordiske lande.

For så vidt angår det økonomiske forbrug knyttet til målene, er der en række afvigelser fra det oprindeligt budgetterede, som primært kan forklares med, at der er anvendt et lavere timeforbrug end oprindeligt estimeret på budgetteringstidspunktet.

Det bemærkes, at der i forhold til Mål E. *Øget samarbejde med koncernens støttende styrelser* er en budgetafvigelse på ca. 14 mio. kr. Denne afvigelse skyldes primært målets store kompleksitet, og at budgettet var behæftet med stor usikkerhed på tidspunktet for mål- og resultatplanens indgåelse.

Endvidere bemærkes, at tallene er behæftet med usikkerhed grundet Beredskabsstyrelsens skift af økonomistyrings- og regnskabssystem i 3. kvartal 2017 samt overgang til nyt tidsregistreringssystem og ny registreringsramme, som har øget fejlmarginen knyttet til de ressourcemæssige opgørelser. Det reducerede ressourceforbrug har blandt andet bevirket, at Beredskabsstyrelsen gennem implementeringsperioden har været i stand til at opnå en høj målopfyldelse samt opretholdelse af et højt niveau i løsningen af styrelsens kerneopgaver.

Målrapporteringens 1. del – Oversigt over årets resultatopfyldelse

TABEL 4. / Årets resultatopfyldelse

A. Styrke beredskabskulturen	
Succeskriterium Målet er at styrke og udvikle beredskabskulturen og krisestyringskapaciteten i samfundet gennem øget fokus på samarbejde, dialog og uddannelse. Målet er nået, når der er gennemført en evaluering af de etablerede tværgående netværk for beredskabsplanlæggere, som viser, at deltagerne vurderer, at netværkene bidrager til en styrket erfaringsudveksling, der er udarbejdet nationale retningslinjer for krisestyring, og der er afholdt en konference om krisekommunikation for kommunikations- og pressechefer i de nordiske lande.	Målopfyldelse Opfyldt
Opnåede resultater Evalueringen af de etablerede netværk for beredskabsplanlæggere viser, at netværkene styrker erfaringsudvekslingen mellem de statslige, regionale og lokale beredskabsorganisationer. Der er afholdt en konference om krisekommunikation, og der er udarbejdet nationale retningslinjer for krisestyring. De opnåede resultater har i 2017 bidraget til at styrke samfundets generelle krisestyringsevne og -kapacitet gennem dialog, samarbejde og uddannelse. Budgetafvigelsen på ca. 0,2 mio. kr. skyldes et lavere tidsforbrug end forventet på budgetteringstidspunktet samt flere indtægter i forbindelse med afholdelse af krisekommunikationskonferencen.	Økonomi Budget: 0,7 mio. kr. Forbrug: 0,5 mio. kr.
B. Styrke samfundets robusthed gennem udvikling af rammerne og grundlag for forebyggelse	
Succeskriterium Målet er at styrke og sikre rammerne og grundlaget for forebyggelse gennem et opdateret og tidssvarende regelsæt og ved at skabe et fundament for et tættere tværsektorielt og tværfagligt samarbejde inden for forebyggelsesområdet. Målet er nået, når der er udarbejdet et paradigme og fastlagt en struktur for udkast til bekendtgørelser og dertil hørende tekniske forskrifter for den fremadrettede regulering inden for brandforebyggelsesområdet, samt der er etableret et nationalt inspirationsforum for forebyggelse.	Målopfyldelse Opfyldt
Opnåede resultater Der er udarbejdet et paradigme og fastlagt en struktur for udkast til bekendtgørelser og dertilhørende tekniske forskrifter for den fremadrettede regulering inden for brandforebyggelsesområdet, og der er etableret et nationalt inspirationsforum for forebyggelse. De opnåede resultater har i 2017 styrket rammerne og grundlaget for forebyggelsesindsatsen, dels ved at sikre rammerne for et opdateret regelgrundlag, dels ved at styrke samarbejdet på tværs af sektorer og faggrupper og derved grundlaget for udvikling af nye initiativer i forebyggelsesindsatsen. Budgetafvigelsen på ca. 0,5 mio. kr. skyldes hovedsageligt et lavere tidsforbrug vedrørende opdatering af regelsættet inden for brandforebyggelse end estimeret på budgetteringstidspunktet.	Økonomi Budget: 1,0 mio. kr. Forbrug: 0,5 mio. kr.

C. Bidrage til effektiv arbejdsdeling i redningsberedskabet gennem et styrket samarbejde med de kommunale beredskaber med udgangspunkt i faglig velfunderet rådgivning og tilsyn

Succeskriterium Det er målet at styrke samarbejdet og samspillet mellem det kommunale og det statslige redningsberedskab baseret på et fagligt velfunderet tilsyn og en styrket rådgivning af de kommunale beredskaber for derved at skabe et robust samlet redningsberedskab med en effektiv arbejdsdeling mellem de forskellige aktører. Målet er nået, når der er gennemført en analyse af samarbejdsstrukturerne med kommunerne samt udarbejdet anbefalinger på baggrund heraf, der er indgået fælles rammeaftaler mellem Beredskabsstyrelsen og kommunerne inden for det materiellogistiske område, der er udarbejdet en erfaringsopsamling af den kommunale risikodimensionering, og der er gennemført en analyse af den beredskabsfaglige del af redningsberedskabets fælles indsatslederuddannelse med henblik på at tilpasse uddannelsen i lyset af det aktuelle risikobillede.	Målopfylde Delvist opfyldt
Opnåede resultater Arbejdet med udarbejdelse af nye fælles rammeaftaler vedrørende indsatsdragter og redningsuniformer er påbegyndt, men ikke færdiggjort. Analysen af erfaringerne med den nye struktur i redningsberedskabet er gennemført, og rapporten er udarbejdet og godkendt af Forsvarsministeriets departement og KL. I rapporten indgår anbefalinger på baggrund af analysen. Der er gennemført en erfaringsopsamling af den kommunale risikodimensionering, og der er sket en tilpasning af indsatslederuddannelsen i lyset af det aktuelle risikobillede. De opnåede resultater viser, at Beredskabsstyrelsen i 2017 har bidraget til et styrket samarbejde og samspil mellem det kommunale og det statslige redningsberedskab samt en styrkelse af Beredskabsstyrelsens kommunale tilsyns- og rådgivningsvirksomhed. Beredskabsstyrelsen har derved bidraget til at øge robustheden i det samlede redningsberedskab. Budgetafvigelsen på ca. 0,1 mio. kr. skyldes primært, at der har været et lavere tidsforbrug i forbindelse med udarbejdelse af samarbejdsanalysen samt arbejdet med styrkelse af det materiellogistiske samarbejde med kommunerne end forventet på budgetteringsstidspunktet.	Økonomi Budget: 0,8 mio. kr. Forbrug: 0,7 mio. kr.

Da de mobile dæmninger ved Kelstrup Strand skulle pakkes efter stormfloden i begyndelsen af året, så foregik det blandt andet i samarbejde mellem Beredskabsstyrelsen og Ingeniørregimentet.

D. Udvikling af det samlede redningsberedskab gennem inddragelse og nyttiggørelse af ny viden og praktiske erfaringer

Succeskriterium Det er målet at udvikle det samlede redningsberedskab ved at sikre inddragelse og udbredelse af ny viden til beredskabet gennem udvikling, anvendelse og undervisning i brug af ny teknologi samt gennem fokus på evaluering og analyse af data og praksiserfaring. Målet er nået, når Beredskabsstyrelsen har udviklet nye overbliksskabende nøgletal, som kan bidrage til at belyse, vurdere tilstanden og få overblik over udviklingen af organisatoriske og geografiske enheder inden for det samlede redningsberedskab samt afholdt 1-2 workshops målrettet de kommunale beredskaber med det formål at undervise i de nyeste databearbejdningsredskaber i det nye ODIN (Beredskabsstyrelsens Online Dataregistrerings og Indberetningssystem). Endvidere skal Beredskabsstyrelsen have gennemført en praksisundersøgelse af de kommunale udrykningssammensætninger samt udarbejde et beslutningsgrundlag for udvikling af et koncept for brug af digitale frivillige.	Målopfylde Opfyldt
Opnåede resultater Der er udviklet nye overbliksskabende nøgletal, og der er afholdt to workshops målrettet de kommunale beredskaber med det formål at undervise i de nyeste databearbejdningsredskaber i ODIN. Der er endvidere gennemført en praksisundersøgelse af de kommunale udrykningssammensætninger, som vil blive anvendt i styrelsens fremadrettede tilsyns- og rådgivningsvirksomhed. Endelig er der udarbejdet et beslutningsgrundlag for udvikling af et fremtidigt koncept for brug af digitale frivillige. Resultaterne viser, at Beredskabsstyrelsen i 2017 har udviklet det samlede beredskab gennem inddragelse og udbredelse af ny viden i beredskabet samt gennem udvikling, anvendelse og undervisning i brug af ny teknologi. Budgetteringsafvigelsen på ca. 0,4 mio. kr. skyldes, dels at praksisundersøgelsen vedrørende kommunale udrykninger har været mindre tidskrævende end forventet, idet en del af det forberedende arbejde knyttet til praksisundersøgelsen er sket i tilknytning til andre projekter, og dels et mindreforbrug vedrørende udvikling af nøgletal, hvor det blev besluttet at viderebearbejde eksisterende data frem for at udvikle og skabe et nyt datagrundlag.	Økonomi Budget: 0,6 mio. kr. Forbrug: 0,2 mio. kr.

E. Opnå synergigevinster ved at øge samarbejdet med koncernens støttende styrelser

Succeskriterium Det er målet, at Beredskabsstyrelsen øger samarbejdet med koncernens støttende styrelser, således at opgaverne inden for koncernen løses ved at udnytte de koncernfælles kapaciteter bedst muligt med henblik på at opnå synergieffekter. Målet er nået, når der senest ved udgangen af 2017 i henhold til de vedtagne implementeringsplaner er sket en overdragelse af opgaveløsningen til koncernens støttende styrelser inden for områderne regnskab og HR samt påbegyndt en overdragelse af opgaverne inden for etableringshåndtering, og når koncernens fælles ERP-system DeMars er implementeret.	Målopfylde Opfyldt
Opnåede resultater Der er sket en overdragelse af opgaveløsningen af konkrete administrative opgaver til de koncernfælles funktionelle styrelser inden for regnskabs- og HR-området. Endvidere er arbejdet med overdragelse af opgaverne inden for etableringshåndtering igangsat og forventes gennemført primo 2018. Det koncernfælles ERP-system DeMars er implementeret, sat i drift og understøtter således Beredskabsstyrelsens kerneopgaver. De opnåede resultater sikrer, at der sker en bedre udnyttelse af de koncernfælles funktionelle styrelser i den samlede opgaveløsning, hvorved der kan realiseres synergieffekter og derved effektiviseringsgevinster i den samlede koncern. Budgetafvigelsen vedrørende dette mål skyldes en stor kompleksitet og derved stor usikkerhed vedrørende budgetteringsforudsætningerne. Blandt andet er der sket en kraftig tilpasning af det uddannelsesmæssige ressourcetræk ved at skræddersy kurserne til Beredskabsstyrelsens behov. Dette har reduceret uddannelsesforbruget til et absolut minimum sammenlignet med de oprindelige estimater.	Økonomi Budget: ca. 20 mio. kr. Forbrug: 6,2 mio. kr.

■ Kemikalieuheld ved en væltet tankvogn mellem Skjern og Borris i december 2017.

F. Styrke en effektiv udnyttelse af de operative kapaciteter gennem et øget samarbejde med de øvrige myndigheder i koncernen inden for de operative og materiefaglige områder

Succeskriterium

Det er målet, at Beredskabsstyrelsen bidrager til at udvikle og styrke samarbejdet med de øvrige myndigheder inden for koncernen inden for det operative og det materiefaglige område for derigennem at sikre en optimal udnyttelse af kapaciteterne inden for den samlede koncern.

Målet er nået, når Beredskabsstyrelsen har styrket det operative samarbejde og den effektive udnyttelse af de eksisterende kapaciteter inden for koncernen gennem deltagelse i mindst to øvelser sammen med Forsvaret, har deltaget i Koordinationsgruppen for Arktisk Beredskabsstyrke samt har dokumenteret, at Beredskabsstyrelsens beredskabsfaglige bidrag og behov er indarbejdet og synliggjort i brugerkrav og tekniske specifikationer i forbindelse med indgåelse af nye koncernfælles rammeaftaler og indkøb inden for de områder, hvor Beredskabsstyrelsen besidder specialviden.

Opnåede resultater

Der har i 2017 været gennemført fire CBRNE (Kemisk, Biologisk, Radiologisk, Nukleart og Eksplosiver) øvelser og fem havmiljøøvelser, alle i samarbejde med Forsvaret.

Beredskabsstyrelsen har herudover deltaget i Koordinationsgruppen for Arktisk Beredskabsstyrke samt sikret, at Beredskabsstyrelsens beredskabsfaglige bidrag og behov er indarbejdet og synliggjort i brugerkrav og tekniske specifikationer i forbindelse med nye koncernfælles rammeaftaler og indkøb.

De opnåede resultater viser, at Beredskabsstyrelsen bidrager til at udvikle og styrke samarbejdet med koncernens øvrige myndigheder inden for det operative beredskab, således at der kan ske en optimal udnyttelse af kapaciteterne inden for den samlede koncern.

Målopfyldeelse

Opfyldt

Økonomi

Budget: Ikke opgjort
Forbrug: ca. 1 mio. kr.

G. Styrkelse af det statslige redningsberedskabs indsatsparathed	
Succeskriterium Det er målet, at Beredskabsstyrelsen skal styrke det statslige redningsberedskabs indsatsparathed ved at sikre og styrke et opdateret operativt CBRNE-beredskab med fokus på det nukleare og det kemiske område. Målet er nået, når Beredskabsstyrelsen har gennemført mindst én lokal nuklear måleøvelse, herunder kortlægning af stråling forårsaget af kernekraftuheld, og når Beredskabsstyrelsen har deltaget i mindst en international test med det formål at styrke det kemiske beredskabs analysekapacitet med særlig fokus på eksplosivstoffer og kampstoffer.	Målopfylde Opfyldt
Opnåede resultater Den nukleare måleøvelse blev afholdt den 19.-21. september 2017. Øvelsen viste, at de deltagende måle-specialister havde godt styr på metoder til kortlægning af nedfald og samarbejdede godt med de andre på holdet. Øvelsen viste endvidere, at der er mangel på rutine i kildesøgning og -sikring hos en del af deltagerne. Beredskabsstyrelsen har succesfuldt deltaget i én international test under Organisation for the Prohibition of Chemical Weapons. De opnåede resultater viser, at Beredskabsstyrelsens indsatsparathed inden for CBRNE-området er styrket gennem afholdelse af en nuklear måleøvelse samt deltagelse i en international test med fokus på eksplosivstoffer og kampstoffer. Budgetafvigelsen på ca. 0,2 mio. kr. skyldes et lavere tidsforbrug i forbindelse med den nukleare måleøvelse end estimeret på budgetteringstidspunktet.	Økonomi Budget: 0,7 mio. kr. Forbrug: 0,5 mio. kr.

H. Fokusering og styrkelse af det internationale beredskab og samarbejde	
Succeskriterium Målet er, at der skal skabes et opdateret videnskabsmæssigt grundlag, for at Beredskabsstyrelsens internationale kapaciteter, blandt andet i lyset af den seneste sikkerhedspolitiske udvikling, kan fokuseres og prioriteres frem mod 2020. Målet er nået, når der er udarbejdet en plan for udviklingen af Beredskabsstyrelsens internationale beredskab frem mod 2020, og når Beredskabsstyrelsen kan fungere som administrativ myndighed for sikkerhedskontrol med nukleare materialer, herunder har opbygget og implementeret et elektronisk bogholderisystem til at føre regnskab og kontrol med nukleart materiale i forbindelse med udvinding af uran i Grønland.	Målopfylde Delvist opfyldt
Opnåede resultater Der er udarbejdet en plan for udviklingen af Beredskabsstyrelsens internationale beredskab frem mod 2020. Målkravet vedrørende opbygning og implementering af et bogholderisystem til at føre regnskab og kontrol med nukleart materiale i forbindelse med udvinding af uran i Grønland er ikke opfyldt. Baggrunden herfor skyldes dels forsinkelse i forhold til ikrafttrædelse af bekendtgørelsen i forlængelse af lov nr. 621 af 8. juni 2016 "Lov om Grønland om kontrol med den fredelige udnyttelse af nukleart materiale", dels at det ikke har været muligt tidnok i 2017 at afslutte samarbejdet med det grønlandske selvstyre om udformning af systemet. De opnåede resultater viser, at Beredskabsstyrelsen har udarbejdet et opdateret videnskabsmæssigt grundlag, for at Beredskabsstyrelsens internationale kapaciteter kan fokuseres og prioriteres frem mod 2020. Budgetafvigelsen på ca. 0,8 mio. kr. skyldes et mindreforbrug vedrørende udarbejdelse og implementering af et bogholderisystem for udvinding af uran i Grønland og hænger sammen med den delvise målopfylde.	Økonomi Budget: 1,6 mio. kr. Forbrug: 0,8 mio. kr.

Målrapporteringens 2. del – uddybende analyser og vurderinger

Mål C. Bidrage til effektiv arbejdsdeling i redningsberedskabet gennem et styrket samarbejde med de kommunale beredskaber med udgangspunkt i faglig velfunderet rådgivning og tilsyn.

Målopfylde: Delvist opfyldt

Et vigtigt fokuspunkt for Beredskabsstyrelsen i 2017 har været at styrke samarbejdet og samspillet mellem det kommunale og det statslige redningsberedskab. Dette understøtter den koncernfælles mission om "at bidrage til et sikkert og trygt samfund" samt den kon-

cernfælles vision om at være "en professionel og bredt anerkendt samarbejdspartner".

Beredskabsstyrelsen har i samarbejde med KL udarbejdet en erfaringsrapport, der belyser status og erfaringer med redningsberedskabets nye struktur, med henblik på at vurdere hvad den har betydet for arbejdstilrettelæggelsen mellem Beredskabsstyrelsen og det kommunale redningsberedskab, organiseringen af redningsberedskabet samt anvendelsen af et samlet risikobillede. På baggrund af rapporten er der udarbejdet en række anbefalinger. Rapporten og tilhørende anbefalinger styrker grundlaget for en effektiv ar-

bejdsdeling mellem det kommunale og det statslige redningsberedskab.

Beredskabsstyrelsen har ligeledes i 2017 haft fokus på at styrke samarbejdet inden for det materiellogistiske område, herunder indkøbs- og udbudsområdet gennem indgåelse af fælles rammeaftaler. Denne del af målet er ikke opfyldt, idet der i forbindelse med Beredskabsstyrelsens overgang til anvendelse af de koncernfælles administrative kapaciteter er opstået tvivl om, hvorvidt der kan indgås fælles rammeaftaler for det statslige og det kommunale redningsberedskab inden for rammerne af forsvars- og sikkerhedsdirektivet. Det er endnu ikke afklaret, om forsvars- og sikkerhedsdirektivet kan anvendes for fælles anskaffelser til Beredskabsstyrelsen og kommunerne.

Den kommunale tilsyns- og rådgivningsvirksomhed er i 2017 styrket gennem udarbejdelse af en erfaringsopsamling af den kommunale risikodimensionering, ligesom der er lagt en plan for at tilpasse den beredskabsfaglige del af redningsberedskabets fælles indsatslederuddannelse i lyset af det aktuelle risikobillede.

Mål E. Opnå synergigevinster ved at øge samarbejdet med koncernens støttende styrelser

Målopfylldelse: Opfyldt

Beredskabsstyrelsen har i 2017 haft fokus på at øge samarbejdet med koncernens funktionelle styrelser for derigennem at sikre synergigevinster på tværs af koncernen og på sigt frigøre ressourcer til løsning af koncernens samlede kerneopgaver. Herved understøtter Beredskabsstyrelsen den koncernfælles vision om at *"drive og udvikle opgaveløsningen, så vi får mest muligt effekt ud af de ressourcer, vi råder over"*.

Beredskabsstyrelsen har i 2017 som følge af Beredskabsstyrelsens integrering i Forsvarsministeriets fælles administrative koncernmodel gennemført en overdragelse af opgaveløsningen inden for det økonomi- og regnskabsadministrative område samt det HR-administrative område til koncernens funktionelle styrelser. Endvidere har Beredskabsstyrelsen igangsat og forbedret overgangen til den koncernfælles løsning inden for etablisementsområdet og materielområdet i henholdsvis 2018 og 2019. For at Beredskabsstyrelsens opgaveløsning inden for alle disse områder kan understøttes af koncernens funktionelle styrelser, har det i

forbindelse med opgaveoverdragelsen været nødvendigt at implementere det koncernfælles SAP-baserede ERP-system, DeMars, i Beredskabsstyrelsen. Beredskabsstyrelsen overgik til at anvende DeMars pr. 1. september 2017, og det vurderes, at Beredskabsstyrelsens kernevirkomhed ved udgangen af 2017 understøttes af systemet.

Overgangen til Forsvarsministeriets fælles administrative koncernmodel forventes at realisere synergigevinster på tværs af koncernen og på sigt frigøre ressourcer til løsning af koncernens samlede kerneopgaver.

Mål F. Styrke en effektiv udnyttelse af de operative kapaciteter gennem et øget samarbejde med de øvrige myndigheder i koncernen inden for de operative og materiefaglige områder

Målopfylldelse: Opfyldt

Beredskabsstyrelsen har som mål at udvikle og styrke samarbejdet med de øvrige myndigheder inden for koncernen inden for det operative og materiefaglige område for derigennem at sikre en optimal udnyttelse af kapaciteterne inden for den samlede koncern.

Herved understøtter Beredskabsstyrelsen den koncernfælles mission *"Sammen arbejder vi for Danmarks sikkerhed, interesser, og borgernes tryghed"* samt den koncernfælles vision *"Vi driver og udvikler opgaveløsningen, så vi får mest muligt effekt ud af de ressourcer, vi råder over."*

Beredskabsstyrelsen har i 2017 deltaget i ni øvelser inden for CBRNE og havmiljø sammen med Forsvaret. Der har været deltagelse af Værnsfælles Forsvarskommando, blandt andet Hærens ammunitionsrydnings-tjeneste og Ingeniørregimentet, Hjemmeværnet på CBRNE-øvelserne, ligesom der har været deltagelse af Miljøstyrelsen, Værnsfælles Forsvarskommando, miljøskibene og Hjemmeværnet på havmiljø samarbejdsøvelserne.

Beredskabsstyrelsen har herudover deltaget i Koordinationsgruppen for Arktisk Beredskabsstyrke samt sikret, at Beredskabsstyrelsens beredskabsfaglige bidrag og behov er indarbejdet og synliggjort i brugerkrav og tekniske specifikationer i forbindelse med forberedelse af nye koncernfælles rammeaftaler og indkøb.

Beredskabsstyrelsen var via Arktisk Beredskabsstyrke en del af det mandskab, som var med til at sikre de to tsunamiramte bygder i Grønland, Nuugaatsiaq og Illorsuit. Blandt de mange forskelligartede opgaver var også at undersøge huse, som tsunamien havde skyllet ud i havet.

Beredskabsstyrelsen har i 2017 således styrket samarbejdet med resten af koncernen og derved medvirket til at sikre en effektiv udnyttelse af eksisterende kapaciteter med henblik på fremtidig indsættelse i Danmark og Arktis.

Ødelæggelserne var omfattende, da Beredskabsstyrelsens advance team ankom på De Amerikanske Jomfruøer, som i september blev hærget af de tropiske orkaner Irma og Maria. Her besigtiger de katastrofen fra luften i selskab med det amerikanske militær.

2.5. Forventninger til det kommende år

Beredskabsstyrelsen er i 2018 omfattet af forsvarsforliget 2018-2023. Beredskabsstyrelsens rammer er således lagt fast i aftaleperioden, hvilket giver Beredskabsstyrelsen en bedre og mere gennemskuelig planlægningshorisont. Aftalen indeholder en styrkelse af det statslige redningsberedskabs operative robusthed med 125 ekstra værnepligtige. Desuden tilføres yderligere 25 mio. kr. til styrket krisestyringskapacitet og anskaffelse af materiel, fx til forureningsbekæmpelse eller imødegåelse af naturkatastrofer. Materiellet vil også kunne nyttiggøres i Grønland og på Færøerne, såfremt henholdsvis Selvstyret eller Landsstyret anmoder om assistance. Mulighederne for at øge rekrut-

teringen til de statslige og kommunale beredskaber af værnepligtige efter endt værnepligt i det statslige redningsberedskab forfølges.

Beredskabsstyrelsen vil i 2018 have fokus på at implementere den nye aftale på Forsvarsministeriets område, ligesom fokus vil være på opfølgning og videre implementering af Beredskabsstyrelsens overgang til den fælles administrative koncernmodel. I 2018 skal Beredskabsstyrelsen gennemføre et forberedende arbejde, således at Beredskabsstyrelsens materielbeholdning og drift heraf kan overføres til Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse primo januar 2019.

TABEL 5. / Forventninger til kommende år

(mio. kr.)	Regnskab 2017	Grundbudget 2018*
Bevilling og øvrige indtægter	-491,5	-339,6
Udgifter	479,5	339,6
Resultat	-11,9	0,0

*Nettobevillingen i finansloven for 2018.

H.K.H. Prinsesse Marie, som er særlig projektmedarbejder ved Beredskabsstyrelsen, deltog i flere af styrelsens aktiviteter i løbet af året. Her er hun observatør ved årets store CBRNE-øvelse i Nordsjælland i marts.

3. Regnskab

3.1. Anvendte regnskabspraksis

Beredskabsstyrelsens anvendte regnskabspraksis følger Finansministeriets Økonomisk Administrative Vejledning (www.oav.dk). Til brug for udarbejdelsen af resultatopgørelsen og balancen er anvendt uddata fra SKS, Navision Stat og DeMars. Beredskabsstyrelsen er i 2017 blevet integreret i Forsvarsministeriets fælles administrative koncernmodel, jf. akt 81. af 24. maj 2017. Beredskabsstyrelsens regnskabsregistrering i

DeMars er fra september til ultimo 2017 sket i tæt samarbejde med Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse, der har bistået Beredskabsstyrelsen med regnskabsmæssig ekspertise. I forhold til opgørelsen af generelle fællesomkostninger henvises der til den for styrelsen gældende regnskabsinstruks, herunder samarbejdet med Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse. Eventuelle ændringer inden for gældende praksis vil fremgå af noterne til regnskabet.

3.2. Resultatopgørelse mv.

TABEL 6. / Resultatopgørelse

(mio. kr.)	Note	2016	2017	Budget 2018
Ordinære driftsindtægter				
Indtægtsført bevilling				
Bevilling		-462,7	-429,7	-291,1
Reserveret af indeværende års bevillinger		0,0	0,0	0,0
Anvendt af tidligere års reservede bevillinger		0,0	0,0	0,0
Indtægtsført bevilling i alt		-462,7	-429,7	-291,1
Salg af varer og tjenesteydelser		-172,5	-58,3	-47,1
Tilskud til egen drift		0,0	0,0	0,0
Gebyrer		-1,3	-1,3	-1,4
Ordinære driftsindtægter i alt		-636,5	-489,3	-339,6
Ordinære driftsomkostninger				
Ændring i lagre	1	5,2	5,6	0,0
Forbrugsomkostninger				
Husleje		12,7	10,4	0,0
Forbrugsomkostninger i alt		12,7	10,4	0,0
Personaleomkostninger				
Lønninger		290,6	250,5	228,4
Pension		31,8	30,2	0,0
Lønrefusion		-11,0	-6,9	0,0
Andre personaleomkostninger		0,7	1,4	0,0
Personaleomkostninger i alt		312,1	275,2	228,4
Af- og nedskrivninger		35,1	33,2	17,0
Andre ordinære driftsomkostninger		249,2	136,3	85,2
Ordinære driftsomkostninger i alt		614,3	460,7	330,6
Resultat af ordinær drift		-22,2	-28,6	-9,0
Andre driftsposter				
Andre driftsindtægter		-0,4	-2,2	0,0
Andre driftsomkostninger		9,6	0,3	5,0
Resultat før finansielle poster		-13,0	-30,5	-4,0
Finansielle poster				
Finansielle indtægter		0,0	0,0	0,0
Finansielle udgifter		19,1	18,6	4,0
Resultat før ekstraordinære poster		6,1	-11,9	0,0
Ekstraordinære poster				
Ekstraordinære indtægter		0,0	0,0	0,0
Ekstraordinære udgifter		0,0	0,0	0,0
Årets resultat		6,1	-11,9	0,0

Resultatdisponering

TABEL 7. / Resultatdisponering (mio. kr.)

Disponeret til bortfald	0,0
Disponeret til udbytte til statskassen	0,0
Disponeret til overført overskud	-11,9

Forklaring af tilbageførte hensættelser og periodiseringsposter

I 2016 havde Beredskabsstyrelsen hensættelser for i alt 11,7 mio. kr. Af disse hensættelser er størstedelen blevet tilbageført med undtagelse af hensættelse til åremålsansættelse og en del af hensættelsen til rådighedsløn. De tilbageførte hensættelser vedrører:

- 6,1 mio. kr. til udmøntningen af lønforhandlingsrunde og cheflønspulje i 2017 for opgaver udført i 2016.
- 1,6 mio. kr. vedrørende rådighedsløn.
- 0,7 mio. kr. vedrørende fratrædelsesgodtgørelser i forbindelse med omstillingspuljen.

3.3. Balancen

TABEL 8. / Balancen

Aktiver (mio. kr.)	Note	2016	2017	Passiver (mio. kr.)	Note	2016	2017
Anlægsaktiver				Egenkapital			
Immaterielle anlægsaktiver	1			Reguleret egenkapital (startkapital)		-8,7	-8,7
Færdiggjorte udviklingsprojekter		5,5	4,1	Opskrivninger		0,0	0,0
Erhvervede koncessioner, patenter mv.		0,0	0,0	Reserveret egenkapital		0,0	0,0
Udviklingsprojekter under opførelse		0,0	0,4	Bortfald		0,0	0,0
Immaterielle anlægsaktiver i alt		5,5	4,5	Udbytte til staten		0,0	0,0
Materielle anlægsaktiver	2			Overført overskud		-4,2	-16,1
Grunde, arealer og bygninger		252,7	244,0	Egenkapital i alt		-12,9	-24,8
Infrastruktur		0,0	0,0	Hensatte forpligtelser	5	-11,7	-9,6
Transportmateriel		15,5	10,0				
Produktionsanlæg og maskiner		89,5	77,3				
Inventar og IT-udstyr		2,9	1,7	Langfristede gældsposter			
Igangværende arbejder for egen regning		8,5	21,0	FF4 Langfristet gæld	6	-368,5	-357,3
Materielle anlægsaktiver i alt		369,1	354,0	Donationer		0,0	0,0
Finansielle anlægsaktiver				Prioritets gæld		0,0	0,0
Statsforskrivning		8,7	8,7	Anden langfristet gæld		0,0	0,0
Øvrige finansielle anlægsaktiver		0,0	0,0	Langfristet gæld i alt		-368,5	-357,3
Finansielle anlægsaktiver i alt		8,7	8,7				
Anlægsaktiver i alt		383,3	367,2				
Omsætningsaktiver				Kortfristede gældsposter			
Varebeholdninger	3	17,5	20,4	Leverandører af varer og tjenesteydelser		-42,4	-33,4
Tilgodehavender	4	21,4	41,7	Anden kortfristet gæld	7	-11,7	-11,1
Periodeafgrænsningsposter		-2,6	4,8	Skyldige feriepenge	8	-34,9	-29,8
Værdipapirer		0,0	0,0	Reserveret bevilling		0,0	0,0
Likvide beholdninger				Igangværende arbejder for fremmed regning		0,0	0,0
FF5 Uforrentet konto		29,6	68,0	Periodeafgrænsningsposter		0,0	0,0
FF7 Finansieringskonto		32,3	-38,1	Kortfristet gæld i alt		-89,0	-74,3
Andre likvider		0,6	2,0				
Likvide beholdninger i alt		62,5	31,9	Gæld i alt		-457,5	-431,6
Omsætningsaktiver i alt		98,8	98,8	Passiver i alt		-482,1	-466,0
Aktiver i alt		482,1	466,0	Eventualforpligtelser	9	-22,2	-22,6

3.4. Egenkapitalforklaring

TABEL 9. / Egenkapitalforklaring

Egenkapital primo 2017 (mio. kr.)	2016	2017
Reguleret egenkapital primo	-8,7	-8,7
+ Ændring i reguleret egenkapital	0	0
Reguleret egenkapital ultimo	-8,7	-8,7
Opskrivninger primo	0	0
+ Ændringer i opskrivninger	0	0
Opskrivninger	0	0
Reserveret egenkapital primo	0	0
+ Ændring i reserveret egenkapital	0	0
Reserveret egenkapital ultimo	0	0
Overført overskud primo	-10,3	-4,2
+ Primoregulering/flytning mellem bogføringskredse	0	0
+ Regulering af det overførte overskud	0	0
+ Overført fra årets resultat	6,1	-11,9
- Bortfald	0	0
- Udbytte til staten	0	0
Overført overskud ultimo	-4,2	-16,1
Egenkapital ultimo	-12,9	-24,8

Som det fremgår af tabel 9., påvirkes Beredskabsstyrelsens egenkapital af årets resultat. Overskuddet i 2017 påvirker egenkapitalen med 11,9 mio. kr. fra 12,9 mio. kr. til 24,8 mio. kr.

3.5. Likviditet og låneramme

TABEL 10. / Udnyttelse af lånerammen

(mio. kr.)	2017
Sum af immaterielle og materielle anlægsaktiver	358,4
Låneramme	542,8
Udnyttelsesgrad i pct.	66,0

Beredskabsstyrelsen har, som det fremgår af tabel 10., ultimo 2017 haft en udnyttelse af lånerammen på 66,0 pct., svarende til at den regnskabsmæssige værdi af de immaterielle og materielle anlægsaktiver samt igangværende arbejder og udviklingsprojekter under udførsel er på 358,4 mio. kr. Det er et fald fra 2016, hvor den regnskabsmæssige værdi var 374,6 mio. kr.

3.6. Opfølgning på lønsumsloft

TABEL 11. / Opfølgning på lønsumsloft

Hovedkonto (mio. kr.)	§ 12.41.01
Lønsumsloft FL	285,0
Lønsumsloft inkl. tillægsbevilling/aktstykker	271,6
Lønsumsforbrug under lønsumsloft	263,7
Difference (mindreforbrug)	7,9
Akkumuleret opsparing ultimo 2016	40,5
Akkumuleret opsparing ultimo 2017	48,4

Beredskabsstyrelsen havde i 2017 et lønsumsloft inklusiv tillægsbevilling og aktstykker på 271,6 mio. kr. Beredskabsstyrelsens lønforbrug udgjorde 263,7 mio. kr. svarende til et mindreforbrug i forhold til lønsummen for 2017 på 7,9 mio. kr.

3.7. Bevillingsregnskabet

TABEL 12. / Bevillingsregnskab

Hovedkonto	Bevillingstype	(mio. kr.)	Bevilling	Regnskab	Afvigelse	Videreførelse Ultimo
§ 12.41.01 Redningsberedskabet	Driftsbevilling	Udgifter	478,5	479,6	1,1	16,1
		Indtægter	48,8	61,8	-13,0	
§ 12.41.03 Beredskabsforbundet	Reservationsbevilling	Udgifter	14,4	14,4	0,0	0,0
		Indtægter				

Beredskabsstyrelsen havde i 2017 en samlet udgiftsbevilling på 478,5 mio. kr. og en samlet indtægtsbevilling på 48,8 mio. kr. svarende til en samlet nettoudgiftsbevilling på 429,7 mio. kr. Beredskabsstyrelsen afholdt i 2017 udgifter for i alt 479,6 mio. kr. og havde indtægter for i alt 61,8 mio. kr. Alt i alt svarede det til et mindreforbrug på 11,9 mio. kr.

Mindreforbruget, svarende til 2,8 pct. af bevillingen, skyldes primært, at Beredskabsstyrelsens indsats på De Amerikanske Jomfruøer ikke blev så forskelligartet som først forventet.

På hovedkonto § 12.41.03 Beredskabsforbundet er den samlede bevilling 14,4 mio. kr., og det samlede forbrug på kontoen udgjorde i alt 14,4 mio. kr. Der er

således balance mellem årets bevillinger og forbrug. Bevillingskontrollen på underkonti er gennemgået nedenfor.

På underkonto 10. Beredskabsforbundet, løn var bevillingen for 2017 på 7,9 mio. kr. og forbruget på 7,9 mio. kr., og årets resultat på underkonto 10. Beredskabsforbundet, løn bliver derfor 0 kr. På underkonto 20. Beredskabsforbundet, øvrige driftsudgifter var bevillingen for 2017 på 6,5 mio. kr. og forbruget af bevillingen på 6,5 mio. kr., og årets resultat på underkonto 20. Beredskabsforbundet, øvrige driftsudgifter er derfor 0 kr.

Bevillingsregnskabet for 2017 viser således, at der er balance mellem årets bevillinger og forbrug.

4. Bilag

4.1. Noter til resultatopgørelse og balance

Noter til balancen

TABEL 13. / Note 1. Immaterielle anlægsaktiver

(1.000 kr.)	Færdiggjorte udviklingsprojekter	Erhvervede koncessioner, patenter, licenser mv.	I alt
Kostpris	51.848	940	52.788
Primokorrektioner og flytning ml. bogføringskredse	0	0	0
Tilgang	0	0	0
Afgang	0	0	0
Kostpris pr. 31. december 2017	51.848	940	52.788
Akkumulerede afskrivninger	-46.578	-940	-47.518
Akkumulerede nedskrivninger	-1.200	0	-1.200
Akkumulerede af- og nedskrivninger 31. december 2017	-47.778	-940	-48.718
Regnskabsmæssig værdi 31. december 2017	4.070	0	4.070
Årets afskrivninger	1.420	0	1.420
Årets nedskrivninger	0	0	0
Årets af- og nedskrivninger	1.420	0	1.420

Værdien af Beredskabsstyrelsens immaterielle anlægsaktiver er faldet fra 5,5 mio. kr. ultimo 2016 til 4,1 mio. kr. ultimo 2017 svarende til en reduktion på 1,4 mio. kr. Faldet skyldes primært et planlagt faldende investeringsniveau.

(1.000 kr.)	Udviklingsprojekter under udførelse
Primosaldo pr. 1. januar 2017	0
Tilgang	372
Nedskrivninger	0
Overført til færdiggjorte udviklingsprojekter	0
Kostpris pr. 31. december 2017	372

TABEL 14. / Note 2. Materielle anlægsaktiver

(1.000 kr.)	Grunde, arealer og bygninger	Infrastruktur	Produktionsanlæg og maskiner	Transportmateriel	Inventar og IT-udstyr	I alt
Kostpris	336.428	0	612.652	100.044	37.966	1.087.090
Primokorrektioner og flytning ml. bogføringskredse	0	0	0	0	0	0
Tilgang	604	0	-109.827	-8.192	-19.273	-136.688
Afgang	0	0	-5.255	-427	0	-5.682
Kostpris pr. 31. december 2017	337.032	0	497.570	91.425	18.693	944.720
Akkumulerede afskrivninger	-83.453	0	-419.758	-81.461	-16.985	-601.657
Akkumulerede nedskrivninger	-9.529	0	-544	0	0	-10.073
Akkumulerede af- og nedskrivninger 31. december 2017	-92.982	0	-420.302	-81.461	-16.985	-611.730
Regnskabsmæssig værdi pr. 31. december 2017	244.050	0	77.268	9.964	1.708	332.990
Årets afskrivninger	9.234	0	15.715	5.537	1.305	31.791
Årets nedskrivninger	0	0	0	0	0	0
Årets af- og nedskrivninger	9.234	0	15.715	5.537	1.305	31.791

Beredskabsstyrelsens materielle anlægsaktiver er i 2017 faldet med 27,6 mio. kr. Faldet skyldes primært et planlagt faldende investeringsniveau.

(1.000 kr.)	Igangværende arbejder for egen regning
Primosaldo pr. 1. januar 2017	8.484
Tilgang	12.522
Nedskrivninger	0
Overført til materielle anlægsaktiver	0
Kostpris pr. 31. december 2017	21.006

Note 3. Varebeholdninger

Stigningen i varebeholdningen på 2,9 mio. kr. til 20,4 mio. kr. skal primært henføres til Beredskabsstyrelsens lager for internationalt materiel.

Note 4. Tilgodehavender

Tilgodehavende er steget med 20,3 mio. kr. fra 21,4 mio. kr. til 41,7 mio. kr. Stigningen i Beredskabsstyrelsens tilgodehavender skyldes blandt andet en øget samhandel med de øvrige styrelser, som en naturlig følge af at Beredskabsstyrelsen pr. 1. september 2017 blev en integreret del af de koncernfælles løsninger.

Note 5. Hensatte forpligtelser

Der er hensat for i alt 9,6 mio. kr. ved udgangen af 2017, hvilket er et fald i forhold til 2016 på 2,1 mio. kr.

Hensættelserne vedrører:

- 6,2 mio. kr. vedrørende lønforhandling 2018 for opgaver udført i 2017.
- 0,7 mio. kr. vedrørende åremålsansættelse. Der er hensat 0,1 mio. kr. i 2017, mens resten er akkumuleret fra de foregående år.
- 2,7 mio. kr. vedrørende rådighedsløn i forbindelse med omstillingspulje oprettet på baggrund af en organisationstilpasning i 2016.

Note 6. Likviditetsafstemning

Likviditetsafstemning af Beredskabsstyrelsens bankkonti FF4 og FF7 er gennemført i 1. kvartal 2018.

Note 7. Anden kortfristet gæld

En del af anden kortfristet gæld er opgørelsen af skyldigt overarbejde. Beredskabsstyrelsens skyldige overarbejde udgør i alt 4,6 mio. kr. i 2017. Det skyldige overarbejde er øget med 2,3 mio. kr. i 2017 i forhold til 2016. Forklaringen herpå er, at Beredskabsstyrelsen pr. 1. september 2017 overgik til den fælles administrative koncernmodel. Dette har betydet, at Beredskabsstyrelsen er overgået til koncernfælles registrering og opgørelse af skyldigt overarbejde.

Note 8. Skyldige feriepenge

Beredskabsstyrelsen anvender model 1 til opgørelsen af feriepengeforpligtelsen, jf. Moderniseringsstyrelsens vejledning for området. De skyldige feriepenge

udgør i alt 29,8 mio. kr. ved udgangen af 2017. Hensættelsen til skyldige feriepenge er dermed faldet med 5,1 mio. kr. Faldet i hensættelsen skyldes hovedsageligt, at den udbetalte ferieberettiget løn for december måned 2017 er faldet med cirka 2,8 mio. kr. eller med ca. 15 pct. i forhold til december 2016. Det medfører et tilsvarende procentuelt fald i hensættelsen til skyldige feriepenge.

Årsagen til de lavere lønudgifter i december 2017 set i forhold til december 2016 er, at Beredskabsstyrelsen gennemførte en organisationstilpasning i efteråret 2016, hvor effekten på lønudgifterne først fik fuld virkning i løbet af 2017, samt at Beredskabsstyrelsen i 2017 er overgået til Forsvarsministeriets fælles administrative koncernmodel, jf. akt 81 af 24. maj 2017. I den forbindelse har Beredskabsstyrelsen afgivet en række opgaver og lønudgifter til den øvrige koncern.

Note 9. Eventualforpligtigelser

Beredskabsstyrelsen lejer etableringer, hvor der til lejemålet er knyttet en oprydningsforpligtelse. Der er ikke sket ændringer i omfanget heraf i 2017. Fra den 1. januar 2018 overtages disse lejemål af Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse som led i Beredskabsstyrelsens integrering i Forsvarsministeriets fælles administrative koncernmodel. Eventualforpligtelsen er prisreguleret til 2017-prisniveau og udgør 22,6 mio. kr.

Note 10. Manglende anlægsoptælling

Beredskabsstyrelsen har i 2017 ikke som i tidligere år foretaget en årlig anlægsoptælling med værdiangivelser for de enkelte anlæg. Det skyldes, at Beredskabsstyrelsens anlægsmasse i DeMars af tidsmæssige årsager ikke blev tilpasset, således at de enkelte anlæg er knyttet op på de relevante steder, dvs. enten hos Beredskabsstyrelsens decentrale afdelinger eller hos Beredskabsstyrelsens kontorer.

Note 11. Overgang fra Navision Stat til DeMars pr. 1. september 2017

Regnskabstallene for Beredskabsstyrelsens årsrapport 2017 er tilvejebragt af regnskabsregistreringer fra såvel Navision Stat som DeMars. Beredskabsstyrelsen overgik pr. 1. september til Forsvarsministeriets koncernfælles regnskabsplatform og blev dermed en integreret del af det koncernfælles økonomi- og regnskabssystem DeMars. Regnskabstallene for de første otte måneder er registreret i Navision Stat, mens de sidste fire måneder er registreret i DeMars. Den samlede resultatdisponering består derfor af resultatet i Navision Stat for perioden januar til august 2017 samt resultatet i DeMars for perioden september til december 2017. Dette er ligeledes med til at forklare afvigelsen mellem omkostninger til generelle fællesomkostninger, der fremgår af Beredskabsstyrelsens SKS-rapporteringer af generelle fællesomkostninger.

4.2. Indtægtsdækket virksomhed

TABEL 16. / Oversigt over akkumuleret resultat for indtægtsdækket virksomhed

(løbende priser) (1.000 kr.)	Ultimo 2014	Ultimo 2015	Ultimo 2016	Ultimo 2017
Kursusvirksomhed	811	1.747	3.537	2.410
Assistancer	310	282	351	86
Udlejning, faciliteter	1.426	1.045	1.387	1.504
Rengøring (udbud)	-50	0	42	401
Asylopgaver	811	-35	1.427	-533 ^A
Øvrige ydelser	736	621	1.717	418
Årets resultat	4.043	3.660	8.461	4.286
Akkumuleret resultat	4.043	7.703	16.164	20.450

^A Resultatet for asylopgaverne i 2017 viser et mindre underskud, som skyldes, at der er omposteret et for stort beløb fra almindelig virksomhed til indtægtsdækket virksomhed. Underskuddet opvejes af foregående års overskud.

Årets resultat på indtægtsdækket virksomhed viser et overskud på 4,3 mio. kr. I forhold til 2016 er asyl-opgaverne sat yderligere i bero, i og med at der fra at være indkvarteret asylansøgere på fire centre i 2016 nu kun er beredskabspladser på to centre til rådighed for Udlændingestyrelsen.

Den samlede omsætning under indtægtsdækket virksomhed var i 2017 i alt 29,0 mio. kr.

4.3. Gebyrfinansieret virksomhed

TABEL 18. / Oversigt over gebyrordninger med lovbestemt takst

(1.000 kr.)	Året resultat			
	2014	2015	2016	2017
Udstedelse af uddannelsesbeviser til førere af køretøjer til transport af farligt gods	99	168	-485	-222

Resultatet for 2017 er udtryk for, at der er en forskel mellem indtægterne på 1,3 mio. kr. og udgifter på 1,1 mio. kr.

Beredskabsstyrelsen har bemyndigelse til at udstede uddannelsesbeviser til førere af farligt gods. I den forbindelse opkræver Beredskabsstyrelsen et gebyr på 270 kr. pr. bevis, som dækker omkostningerne ved udstedelsen af beviserne. Årets resultat øger det akku-

mulerede resultat til 0,4 mio. kr. Hjemlen for Beredskabsstyrelsens gebyrfinansierede virksomhed er § 30, stk. 1 i Bekendtgørelse om vejtransport af farligt gods.

4.4. Supplerende bilag

Tabel 22. viser Beredskabsstyrelsens bevilling og omkostninger fordelt på underkonti og hovedopgaver.

TABEL 22. / Bevillingsregnskab pr. kerneopgave (mio. kr.)

Kerneopgaver	Nettobevilling	Regnskab
1. Operativt beredskab	297,3	273,7
2. Beredskabsfaglig kompetenceudvikling	44,9	52,3
3. Myndighedsopgaver	40,7	33,8
4. Generelle fællesomkostninger	48,2	63,6
Underkonto 10. Almindelig virksomhed	431,1	423,4
Underkonto 60. Sikkerhedssamarbejde. Redningsberedskabet.	0,0	0,0
Underkonto 70. Afgifter og gebyrer.	-1,4	-1,3
Underkonto 90. Indtægtsdækket virksomhed	0,0	-4,3
Total	429,7	417,8
Resultat, netto (plus=overskud)		11,9

Beredskabsstyrelsens ydelseshierarki deler kerneopgaverne op i underliggende ydelser. Ydelseshierarkiet

er opdelt i fire niveauer, hvoraf de to øverste niveauer er vist i tabel 23.

TABEL 23. / Beredskabsstyrelsens ydelseshierarki 2017

Kerneopgaver	Ydelser	Regnskab 2017 (mio. kr.)
Operativt beredskab	Nationalt beredskab	142,2
	Værnepligtige	108,9
	Nukleart beredskab	10,4
	Kemisk beredskab	10,6
	Internationalt beredskab	1,6
Beredskabsfaglig kompetenceudvikling	Uddannelse og kompetenceudvikling	52,3
Myndighedsopgaver	Forebyggelse	9,5
	Tilsyn og beredskabsplanlægning	8,3
	Beredskabsudvikling	5,7
	Varsling og krisekommunikation	5,7
	International myndighedsvaretagelse	4,6
Generel ledelse og administration	Generel ledelse og administration	63,6
Total		423,4

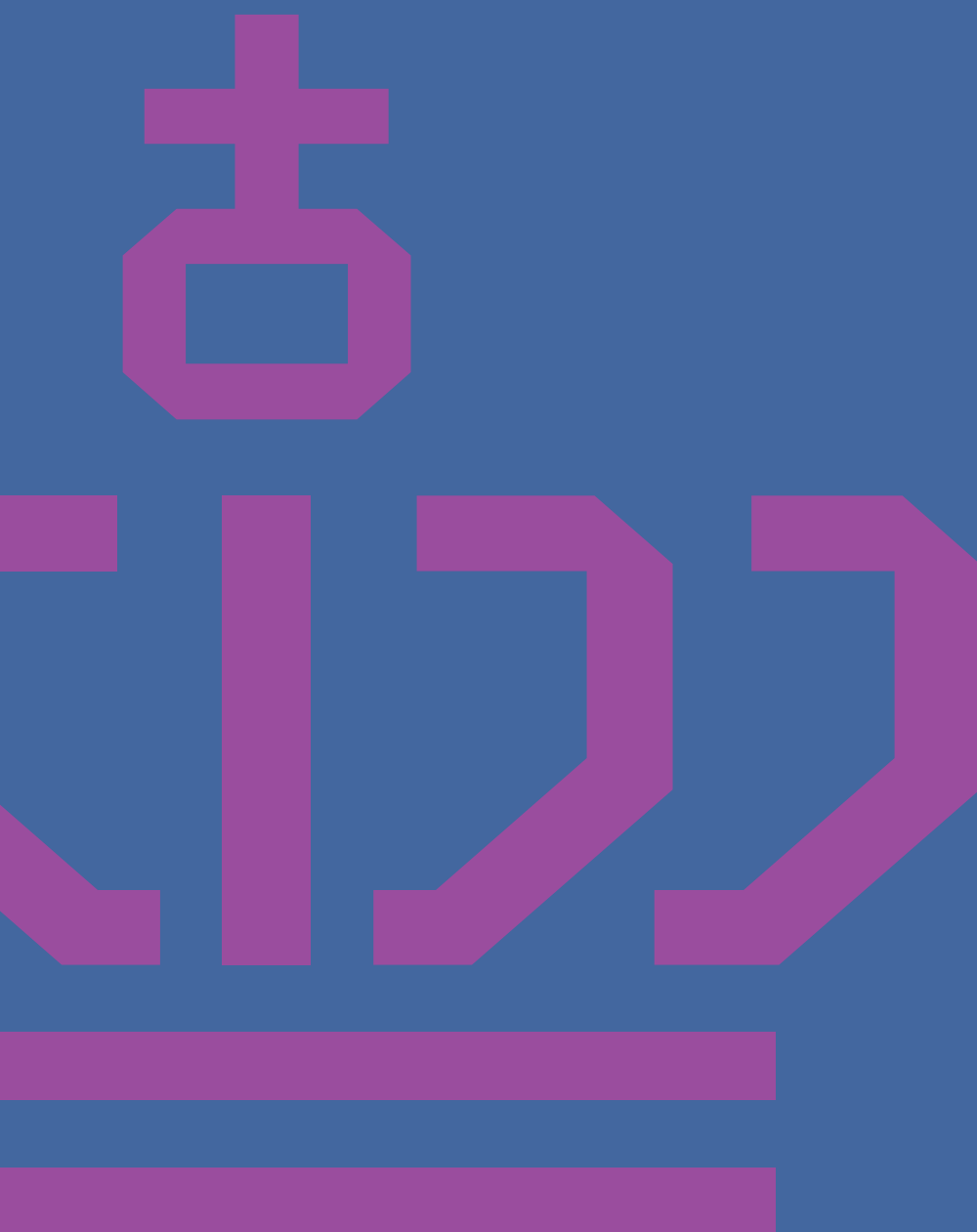
Beredskabsstyrelsens fordeling på kerneopgaver herunder generel ledelse og administration beror på en beregnet fordeling.

Datavej 16
3460 Birkerød

Telefon: +45 4590 6000
E-mail: brs@brs.dk
www.brs.dk

Årsberetning 2017

Indholdsfortegnelse

Forord	5
Indledning og gennemgang af udvalgte nye sager i 2017	6
Sanktioner i militære straffesager 2017	10
Sanktioner for overtrædelse af militær straffelov	14
Sanktioner for overtrædelse af straffeloven	26
Sanktioner for overtrædelse af den øvrige strafbelagte særlovgivning	31
Eksempler på sager afsluttet uden tiltale samt frifindende domme	36
Undersøgelser i arbejdsskadesager	42
Efterforskning af sager i internationale missionsområder mv.	44
Supplerende oplysninger om sager omtalt i tidligere beretninger mv.	48
Den militærjuridiske rådgiverordning i forsvaret og humanitær folkeret	50
Hjemmeværnssager	52
Eksempler på hjemmeværnssager behandlet i 2017	57
Gældende bødetakster	59
Sagsstatistik 2017	61

ISBN 978-87-92431-13-4

Forord

Forsvarsministeriets Auditørkorps har som selvstændig styrelse i Forsvarsministeriets koncern til opgave at efterforske og retsforfølge militære straffesager.

Det kan være sager, der vedrører overtrædelser af den militære straffelov, men det kan også vedrøre sager om overtrædelse af den civile straffelov eller særlovgivning, for eksempel våbenloven eller færdselsloven, hvis overtrædelsen er begået af militært ansat personel i tjenesten, i anledning af tjenesten eller på militært område.

2017 har i store dele af koncernen været påvirket af forberedelser til forsvarsforliget, hvilket af naturlige årsager har haft en vis indflydelse på nogle af Auditørkorpsets mere administrative opgaver.

Som eksempel kan nævnes, at Auditørkorpsets arbejde med at gennemføre en revision af myndighedens bistand til uddannelse af personel fra Forsvarets enheder har været nødt til at afvente, at Forsvarets enheder har fået overblik over Forsvarets struktur, størrelse mv. i den nuværende forligsperiode.

Året har også for koncernen som helhed været præget af en markant øget fokus og awareness omkring informationssikkerhed. Det er en udvikling, som vi forudser, vil fortsætte også i 2018 og årene fremover, og som for en styrelse af myndighedens størrelse indebærer et relativt stort ressourceforbrug. Dette gælder også for implementeringen af de nye regler om beskyttelsen af persondata i Den Europæiske Union.

Auditørkorpsets kerneopgave er navnlig at efterforske og strafforfølge militære straffesager.

Der blev i 2017 blandt andet indledt efterforskning i sager om tilskadekomst i tjenesten, hændelser i missionsområder, herunder undersøgelse af historiske begivenheder, samt et bredt udvalg

af hændelser i ind- og udland, men i et mindre omfang end året før. Der er samtidig sket en stigning i antallet af sanktioner med 10 procent, ligesom der blev afsagt markant flere domme, end det var tilfældet i 2016. Det skyldes navnlig en markant udvikling i sagerne om værnepligtiges ulovlige udeblivelse, hvor antallet af sanktioner er mere end fordoblet i forhold til 2016.

Som omtalt i årsberetningen for 2016 foretog Auditørkorpsset i juni 2016 anholdelse af en række personer ved Forsvarets myndigheder med sigtelse for bestikkelse i det såkaldt "Atea-sagskompleks", der omfattede en række medarbejdere i offentlige myndigheder. I 2017 blev der rejst tiltale mod fem tidligere og nuværende medarbejdere ved Forsvaret, og der er nu faldet afgørelser i samtlige sager, således at retstilstanden i det nedre område af straffelovens korruptionsbestemmelse er afdækket og klarlagt.

Forsvarsministeriets Auditørkorps har i årets løb været inddraget i en række lovgivningsprocesser, der har omfattet både implementering af internationale instrumenter i dansk ret og nye nationale bestemmelser, og har i den forbindelse blandt andet kunnet drage nytte af det nordiske og internationale militærjuridiske samarbejde.

I det kommende år vil Forsvarsministeriets Auditørkorps særligt have fokus på Forsvarets bestemmelsesgrundlag. Årsagen hertil er, at nogle sager har afdækket, at Forsvarets bestemmelsesgrundlag ikke i tilstrækkelig grad altid er kommunikeret ud til relevante medarbejdere, ligesom det i enkelte tilfælde ses, at bestemmelsesgrundlaget bør tydeliggøres, således at det står klart for personellet, hvilke retningslinjer der gælder for udøvelsen af tjenesten, og hvilke pligter personellet er underlagt.

København, marts 2018
Lars Stevnsborg

Indledning og gennemgang af udvalgte nye sager i 2017

Indledning og sondringen mellem militær straffelov og militær disciplinarlov

Den militære straffe- og retsplejeordning er som bekendt to-strengt, idet den dels omfatter de militære straffesager og dels de militære disciplinarsager. Begge love omfatter tjenestegørende militært personel inden for Forsvarsministeriets område, jf. lov nr. 1550 af 19. december 2017, der omtales straks neden for.

Mens de militære straffesager henhører under Auditørkorpset, henhører de militære disciplinarsager under de militære chefer inden for Forsvarsministeriets område. Forsvarsministeriets Personalestyrelse fører tilsyn med disciplinarordningen. Der kan herom nærmere henvises til hæftet Den Militære Retsplejeordning side 37f.

Det er således den militære chef, der indleder og undersøger en disciplinarsag efter bestemmelserne i militær disciplinarlov som en administrativ undersøgelse.

Der er en række sammenhænge mellem de to systemer. Det er for det første det samme personel, der er omfattet af de to love, for det andet er det Auditøren, der træffer endelig bestemmelse om, hvorvidt en sag skal behandles som en straffesag eller en disciplinarsag, og for det tredje kan der, efter at en straffesag er henlagt, indledes en disciplinarsag. Sanktionerne i straffesager omfatter tiltalefrald, bøde og fængselsstraf, mens disciplinarloven omfatter en række sanktioner fra den mildeste (irettesættelse) til en disciplinarbøde på op til et maksimum på 1/10 af den pågældendes månedsløn for hvert forhold.

Hvis disciplinarlovens sanktionsmuligheder ikke er tilstrækkelige – fx i tilfælde af hvor degradering eller afskedigelse kan komme på tale – kan der indledes en tjenestemandssag.

Formålet med ordningen er – hvad enten der er tale om en straffesag eller en disciplinarsag – at sikre disciplinen i forsvaret.

Grundlæggende straffeprocessuelle regler

Som militær anklagemyndighed er det Forsvarets Auditørkorps opgave at efterforske og retsforfølge militære straffesager. I den årlige faglige beretning redegøres der navnlig for de straffesager, der i årets løb er afsluttet med en sanktion. Beretningen indeholder også eksempler på sager, der er afsluttet uden tiltale mv., fordi efterforskningen er indstillet i medfør af retsplejelovens regler.

Beskrivelsen har til formål dels at give et overblik over praksis i militære straffesager, dels at vejlede om de mulige konsekvenser af en tilsidesættelse af gældende militære pligter.

I praksis foretager Auditørkorpset i en række tilfælde indledningsvis en nærmere undersøgelse af, hvorvidt der er grundlag for at indlede efterforskning i en sag. Det kan skyldes medieomtale af en hændelse eller indberetning herom fra militære myndigheder på baggrund af særlige hændelser i forsvaret eller henvendelser fra medarbejdere i forsvaret. Sagerne bliver screenet ved modtagelsen, og Auditøren vurderer på baggrund af indberetningerne, om der er grundlag for at indlede efterforskning. Kan det umiddelbart fastslås, at der ikke er grundlag for at indlede efterforskning, henlægges sagen i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 1.

»Efter retsplejelovens § 742 iværksætter Auditørkorpset efterforskning efter anmeldelse eller af egen drift, når der er rimelig formodning om, at et strafbart forhold, som forfølges af det offentlige, er begået«

I andre tilfælde skal der foretages en nærmere undersøgelse, før der kan træffes afgørelse. Indledes der efterforskning i en sag, har denne efter retsplejelovens § 743 til formål at klarlægge, om betingelserne for at pålægge strafansvar eller anden strafferetlig retsfølge er til stede og at tilvejebringe oplysninger til brug for sagens afgørelse samt forberede sagens behandling ved retten.

Er der efter afslutningen af efterforskningen ikke grundlag for at rejse tiltale, afsluttes behandlingen af sagen efter retsplejelovens § 749, stk. 2. Hvis der er rejst sigtelse under efterforskningen, afsluttes sagens behandling med påtaleopgivelse efter retsplejelovens § 721. Sagen kan herefter oversendes til disciplinarchefen.

Er der grundlag for at rejse tiltale, foreligger der flere muligheder. Sagen kan afgøres ved et udenretligt bødeforelæg eller i retten. I visse tilfælde kan sagen i stedet afgøres med et tiltalefrafald.

Bødeforelæg anvendes, hvis lovovertrædelsen ikke skønnes at ville medføre højere straf end bøde. Det indebærer, at sagen kan afgøres uden retssag, hvis sigtede erklærer sig skyldig i overtrædelsen og erklærer sig rede til inden en nærmere angiven frist at betale den forelagte bøde. Kan den sigtede ikke erkende sig skyldig, sendes sagen til retten med et anklageskrift.

Er der ikke grundlag for at udsende et bødeforelæg, eller skal der nedlægges påstand om frihedsstraf, indbringes sagen for retten med en retsmødebegæring eller et anklageskrift. Se nærmere publikationen Den militære Retsplejeordning på www.fauk.dk.

Ændring af militær straffelov mv.

Som følge af en større organisationsændring på Forsvarsministeriets område i 2014 gør en række militært ansatte i dag tjeneste i nyoprettede styrelser, der udfører en række støttefunktioner, men ikke er underlagt forsvarschefen. De opgaver, som de militært ansatte udførte i den daværende Forsvarskommandos støttefunktioner, er i praksis de samme opgaver, som de militært ansatte nu udfører i de nyoprettede styrelser.

Ved lov nr. 1550 af 19. december 2017 om ændring af militær straffelov, militær disciplinarlov og militær retsplejelov blev det på denne baggrund tydeliggjort, at militært ansatte i styrelser under Forsvarsministeriet og militært ansatte i Forsvarsministeriets

departement er omfattet af begrebet tjenstgørende militært personel og dermed omfattet af de tre love.

Eksempler på nye strafferetlige undersøgelser indledt i 2017

I dette afsnit redegøres der kort for nogle af de undersøgelser, Auditørkorpsset har iværksat i beretningsåret. Flere af sagerne har været genstand for medieomtale.

Januar

Misbrug af kreditkort udleveret af forsvaret (AU sag 2017/000966)

Forsvarets Auditørkorps modtog ultimo 2016 en anmeldelse fra FRS Rejsesektion, som havde konstateret et misbrug af et forsvaret udleveret kreditkort.

Auditøren indledte herefter efterforskning i sagen og rejste i oktober 2017 tiltale mod en kommandørkaptajn og skibschef for et af forsvarets støtteskibe, der i efteråret var udsendt til Middelhavet som led i kampen mod terrorisme. Kommandørkaptajnen var bl.a. tiltalt for at have brugt forsvarets penge under en bytur, mens skibet lå i havn på Malta.

Sagen blev den 11. januar 2018 hovedforhandlet ved Retten i Roskilde, hvor kommandørkaptajnen blev idømt 60 dages betinget fængsel for mandatsvig, forsøg på bedrageri, afgivelse af urigtige oplysninger og pligtforsømmelse ved bl.a. i forbindelse med den omtalte bytur at have foretaget private betalinger og hævnninger med sit tjenstligt udleverede firmakort til en samlet værdi af ca. 16.500 kr.

Dommen er anket til landsretten til frifindelse og afventer berømmelse af hovedforhandling.

Ulykke under uddannelsesaktivitet i Høvelte (AU sag 2017/000123)

Forsvarets Auditørkorps modtog den 19. januar 2017 anmeldelse fra Operationsstaben i Værnsfælles Forsvarskommando om, at en sergent samme dag under enhedsuddannelse i Høvelte Øvelsester-ræn havde pådraget sig brandsårsskader på den ene hånd, da en røghåndbombe M/93 blev udløst i utide.

Forsvarets Auditørkorps foretog afhøringer af det involverede personel. Efterforskningen i sagen blev indstillet i marts 2017, da Auditøren vurderede, at der ikke fra nogle af de involveredes side var udvist den for en militær straffesag fornødne grove uagt-somme adfærd.

Marts

Sergent og overkonstabel ramt af fragmenter efter granatnedslag i Oksbøl Skydeterræn (AU sag 2017/000300)

Forsvarets Auditørkorps modtog den 8. marts 2017 en anmeldelse fra vagthavende ved Værnsfælles Forsvarskommando om, at en sergent og en over-konstabel samme dag under en Live Fire Excercise i Oksbøl Skydeterræn var blevet ramt af fragmenter efter granatnedslag, ligesom der var sket materiel-skade på flere involverede køretøjer.

Auditøren indstillede i november 2017 efterforskning-
gen i sagen i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 2, da der ikke var formodning for, at et strafbart forhold var begået.

Auditøren lagde ved sin afgørelse til grund, at den planlæggende fase af øvelsen levede op til de sikkerhedsmæssige krav, der var stillet til denne, men at der i den udøvende fase var sket fejl i kommunikationen til dels på grund af misforståelser, hvilket medførte, at der skete sammenfald mellem ild og bevægelse. Det vurderedes imidlertid, at ingen personer havde udvist den for en militær straffesag fornødne forsætlige eller groft uagtsomme adfærd,

og at der derfor ikke var grundlag for at pålægge et individuelt strafansvar.

Sag vedrørende brandstofudslip på Thule Air Base (AU sag 2017/000635)

Forsvarets Auditørkorps modtog den 20. marts 2017 en anmeldelse fra Værnsfælles Forsvarskommando om, at en brændstoftank var bristet ombord på et indchartret ukrainsk fly på Thule Air Base.

Auditøren indledte en undersøgelse af sagen, der blev afsluttet i efteråret 2017, idet der ikke fandtes grundlag for at antage, at dansk tjenstgørende militært personel havde begået strafbare forhold i forbindelse med episoden. Auditøren orienterede Grønlands Politi om sagen med henblik på evt. videre op-følgning.

Juni

Anmeldelse om vold i forbindelse med fest på militærbase i Tyskland (AU sag 2017/000727)

Auditøren modtog den 23. juni 2017 en anmeldelse om, at en major samme dag havde udøvet vold mod en dreng under en Sankt Hans fest på en militærbase i Geilenkirchen i Tyskland. I forbindelse med festen havde nogle børn fået lov til at sprøjte med vand med en brandslange, og nogle gæster var blevet ramt af vandet. Majoren havde i den forbindelse taget fat i nakken af drengen, som fik blå mærker i nakken og på halsen.

Der er rejst tiltale i sagen i januar 2018.

Vold mod sergentelev på diskotek i Varde (AU sag 2017/000701)

Forsvarets Auditørkorps modtog i slutningen af juni 2017 en anmeldelse om håndgemæng mellem en sergent og en sergentelev uden for et diskotek.

Sergenten blev i december 2017 blev idømt 20 dages betinget fængsel med vilkår om samfundstjene-

ste. Sagen er nærmere beskrevet i afsnittet vedrørende sanktioner for overtrædelse af straffeloven.

August

Fund af euforiserende stoffer under ransagning på Skive Kaserne

(AU sag 2017/000981 m.fl.)

Forsvarets Auditørkorps og militærpolitiet deltog den 31. august 2017 i en ransagning på Skive Kaserne som følge af mistanke om tilstedeværelse af euforiserende stoffer. Der blev under ransagningen fundet mindre mængder hash og skunk.

Tre konstabelelever blev som følge heraf i efteråret 2017 hver især straffet med en bøde på 2.500 kr. for besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug.

og mistanke om brud på den humanitære folkeret og/eller menneskerettighederne. Da det af redegørelsen fremgik, at der i de udarbejdede retningslinjer var anvendt en formulering, som eventuelt kunne opfattes på en sådan måde, at det militært tjenestegørende personel ikke skulle iagttage den i øvrigt gældende rapporterings- og meldepligt, besluttede Forsvarets Auditørkorps at indlede en undersøgelse med henblik på at vurdere, om der i forbindelse med udarbejdelsen af retningslinjerne var begået pligtforsømmelse.

Sagen er en udløber af Auditørens efterforskning i en sag om undersøgelse af dansk trænede irakiske soldaters krigsforbrydelser m.v., som er omtalt i Årsberetningen 2016 samt nedenfor i afsnittet vedrørende eksempler på sager afsluttet uden tiltale.

Sagen er fortsat under efterforskning.

September

Ulykke på støtteskibet Absalon

(AU sag 2017/001078)

Forsvarets Auditørkorps modtog den 18. september 2017 en anmeldelse fra Værnsfælles Forsvarskommando om en ulykke, der havde fundet sted samme dag på støtteskibet Absalon under sejlads i Østersøen. En marineoverkonstabel var kommet i klemme i en vandtæt dør og pådrog sig så alvorlig hovedskade, at han kort tid efter afgik ved døden.

Sagen verserer fortsat.

Oktober

Sag vedrørende soldaters rapporteringspligt i forbindelse med træningsbidrag i Irak

(AU sag 2017/001279)

Forsvarschefen fremsendte i oktober 2017 en redegørelse til Forsvarsministeriets departement for anvendelsen af lokale retningslinjer på Al Asad Air Base i Irak i relation til håndteringen af trofæbilleder

Sanktioner i militære straffesager 2017

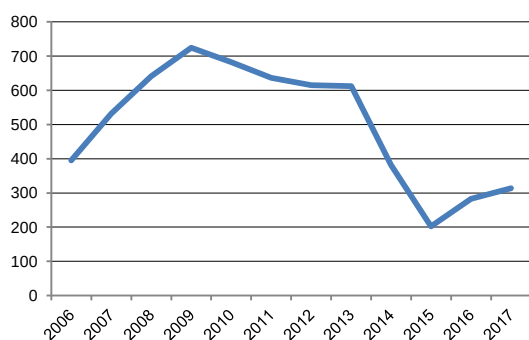

Fig. 1. Sanktioner i militære straffesager 2006-2017.

Årets nøgletal

Der blev i 2017 oprettet 605 straffesager. Antallet af nye strafferetlige undersøgelser er således reduceret med 18 % i forhold til 2016, hvor der blev indledt 739 nye undersøgelser. Der blev i 2017 udmålt en sanktion – der kan omfatte et eller flere forhold – i 314 sager. Dette er en stigning i antallet af sanktioner på ca. 10 % i forhold til 2016, hvor der var 283 sanktioner.

Der blev i beretningsåret afsagt 194 domme, hvilket er en markant stigning i forhold til 2016, hvor der blev afsagt 93 domme. Næsten to tredjedele af samtlige sanktioner i 2017 blev således idømt af domstolene. Der blev foretaget hovedforhandling i 35 sager, mens resten af de pådømte sager er afgjort af retten uden tiltaltes tilstedeværelse. Fire domme blev anket til landsretterne.

Blandt de endelige domme i beretningsåret blev der i 21 tilfælde idømt fængselsstraf, hvilket svarer nogenlunde til året før, hvor der blev idømt frihedsstraf i 19 sager. Sagerne i beretningsåret vedrørte primært udeblivelse fra værnepligtstjenesten, vold og berigelseskriminalitet.

Antallet af frifindelser er fortsat marginalt. Der skete i 2017 frifindelse i fire sager, hvilket dog er en stigning i forhold til 2015 og 2016, hvor der skete frifindelse i henholdsvis to sager og én sag. Sagerne

er nærmere beskrevet i afsnittet om frifindende domme.

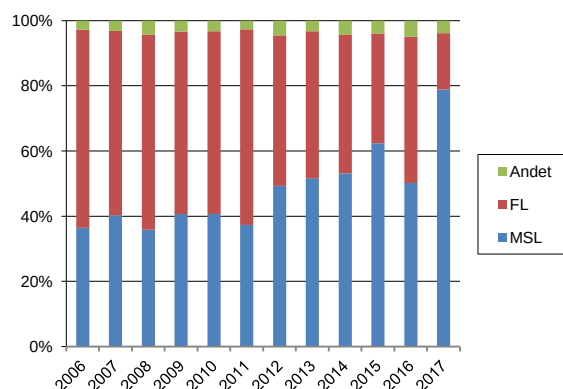

Fig. 2. Procentuel fordeling af sanktioner for overtrædelser af henholdsvis militær straffelov, færdselslov og anden lovgivning 2006-2017.

De øvrige sager blev hovedsageligt afgjort udenretligt med bødevedtagelse, mens i alt 18 sager blev afgjort med tiltalefrafald og strafbortfald.

Der har i beretningsåret været et markant fald i antallet af sanktioner for færdselsforseelser. Der blev således registreret 54 sanktioner i 2017, hvilket er mere end en halvering i forhold til 2016, hvor der blev registreret 127 sanktioner. Se nærmere herom i afsnittet "Sanktioner for overtrædelse af færdselsloven".

Der er samtidig registreret en stor stigning i det samlede antal sanktioner for overtrædelse af militær straffelov, idet der i beretningsåret var 248 sanktioner for overtrædelse af militær straffelov, mod 142 sanktioner i 2016. Den store stigning skyldes primært en stor stigning i antallet af udebliversager, der i 2017 udgjorde næsten tre fjerdedele af sanktionerne for overtrædelse af militær straffelov, jfr. nærmere nedenfor.

Andelen af militære straffesager, der vedrører overtrædelse af militær straffelov, udgjorde således næsten 80 % af årets samlede antal sanktioner.

Særligt om ulovlig udeblivelse efter militær straffelov § 25

Ca 74 % af overtrædelserne af militær straffelov drejer sig om ulovlig udeblivelse efter militær straffelov § 25. De fleste af disse sager vedrører værnepligtiges udeblivelse fra første mødedag ved forsvarrets basisuddannelser. Det samlede årlige antal værnepligtige i perioden 2006-2017 fremgår af figur 3. Figuren viser endvidere det årlige antal sager om ulovlig udeblivelse. Som det fremgår, er der ingen umiddelbar sammenhæng mellem antallet af værnepligtige og antallet af udeblivelsessager.

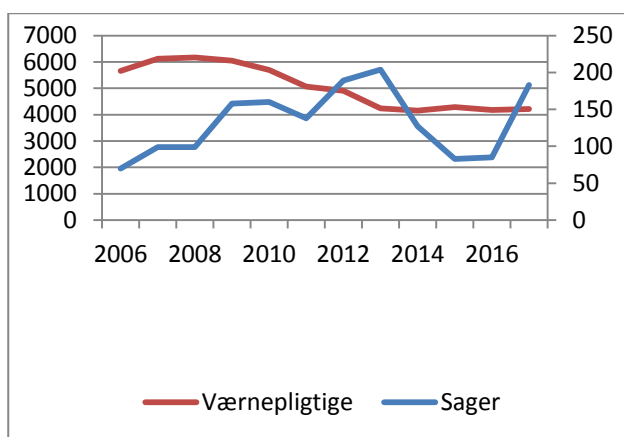

Fig. 3. Det samlede antal værnepligtige i forsvaret 2006-2017 (i tusinder) og det samlede antal udeblivelsessager (i hundreder). Kilde: Forsvarsministeriets Personalestyrrelse/FAUK.

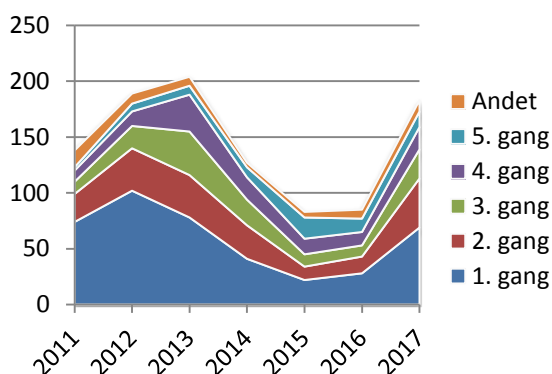

Fig. 4. Det samlede antal sager om ulovlig udeblivelse 2011-2017. Værnepligtiges udeblivelse fra basisuddannelserne udgør ca. 96 % af udeblivelserne. Andre former for udeblivelse fremgår af grafens øverste, orange felt.

Det samlede antal sanktioner for ulovlig udeblivelse fra tjenesten var i beretningsåret 183 mod 85 i 2016 og 85 i 2015, og der har således i beretningsåret været en markant stigning i det samlede antal sanktioner, således som det fremgår af figur 4. Ca. 96 % af udeblivelserne vedrørte værnepligtiges udeblivelse fra basisuddannelserne.

Det samlede antal sanktioner for værnepligtiges udeblivelse fra basisuddannelserne var i beretningsåret 173 mod 77 i 2016 og 78 i 2015. Efter nogle år med en markant stigning i antallet af sanktioner for udeblivelse i *gentagelsestilfælde*, synes denne udvikling dog nu at være stagneret, således at disse udeblivelser nu omfatter 60% af de værnepligtiges udeblivelser. Det er et lille fald i forhold til året før.

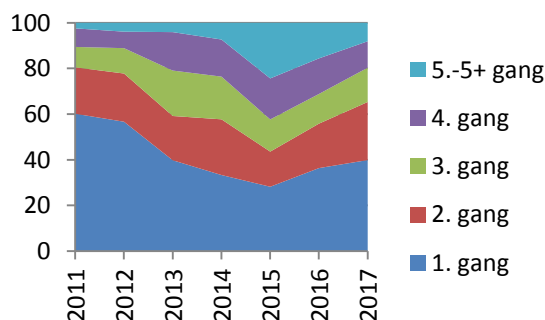

Fig. 5. Den procentvise fordeling af sager om værnepligtiges udeblivelse fra basisuddannelserne 2011-2017.

Sondringen mellem militære straffesager og militære disciplinarsager

Som omtalt i indledningen blev der ved lovreformen, der trådte i kraft 1. januar 2006, foretaget en afkriminalisering af mindre grove pligtforsømmelser, der herefter behandles efter militær disciplinarlov.

Mens straffesagerne behandles af Forsvarets Auditørkorps, henhører disciplinarsagerne under den militære chef. Auditøren indleder som udgangspunkt kun en straffesag, når der er tale om et mere alvorligt forhold, og der er handlet forsætligt eller groft uagtsomt. Der må således i hver enkelt sag foretages en konkret vurdering af forholdets grovhed og

af graden af gerningsmandens tilregnelse, når det skal afgøres, om sagen skal behandles som disciplinarsag eller militær straffesag. Viser det sig under efterforskningen af en sag, at en pligtstridig adfærd må vurderes at være af mindre grov karakter, eller at handlingen alene skyldes simpel uagtsomhed, oversender Auditøren sagen til disciplinarmyndigheden til eventuel videre foranstaltning. Auditøren oversendte 21 sager til disciplinarmyndigheden i 2017.

Der blev i 2017 truffet i alt 246 disciplinarafgørelser mod 232 året før. Ca. en tredjedel af disciplinarafgørelserne vedrørte ulovligt fravær fra tjenesten, hvilket er et mindre fald i forhold til niveauet for de foregående år. Der er i figur 6 foretaget en sammenstilling af udviklingen i antallet af strafferetlige sanktioner og disciplinarmidler.

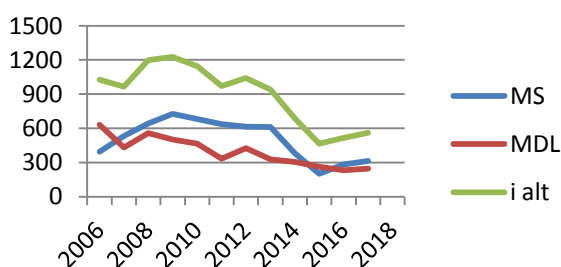

Fig. 6. Oversigt over det samlede antal sanktioner 2006-2017 samt fordelingen mellem militære straffesager (MS) og militære disciplinærsager (MDL).

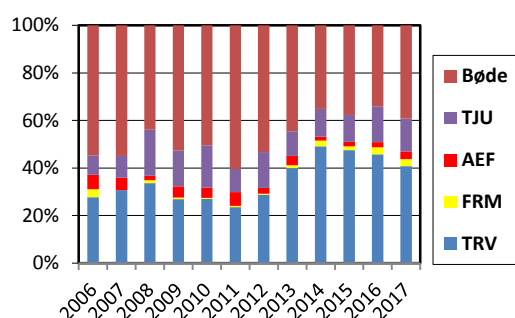

Fig. 7. Procentuel fordeling af disciplinære sanktioner 2006-2017. Disciplinarbøde (bøde); Tjeneste uden for orden (TJU); Arbejde og efterøvelse i en del af fritiden (AEF); Fremstilling (FRM); Tilrettevisning (TRV). Kilde: Forsvarsministeriets Personalestyrelse.

Fordelingen af de disciplinærretlige sanktioner fremgår af figur 7.

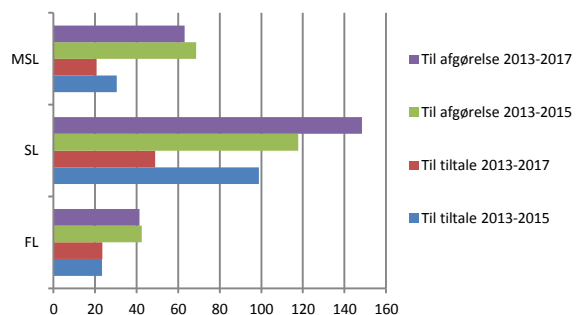
Sagsbehandlingstid fra anmeldelse til dom / vedtaget bødeforelæg

Auditørkorpsets system til måling af sagsbehandlingstider omfatter sagsbehandlingstiden for sager, der er anmeldt, og hvor afgørelse af tiltaleespørgsmålet er truffet indenfor måleperioden, samt sager, der er anmeldt og har fundet sin endelige afgørelse i måleperioden. Enkelte sager, der krydser to måleperioder, er dermed ikke omfattet af statistikken. En endelig afgørelse kan være dom eller påtaleopgivelse/indstilling af efterforskning.

Sagsbehandlingstiderne er et udtryk for det gennemsnitlige antal dage, der har været anvendt på sager indenfor hvert hovedsagsområde. De dækker dermed over de ofte ikke uvæsentlige udsving mellem rutinemæssige sager og mere omfattende sagskomplekser, herunder straffesager vedrørende forhold begået i missionsområder.

De rutinemæssige sager omfatter primært ulovlig udeblivelse efter militær straffelovs § 25 og hastighedsovertrædelser efter færdselslovens §§ 4, 42 og 43. F.eks. har den gennemsnitlige sagsbehandlingstid med udgangspunkt i 392 anmeldelser om ulovlig udeblivelse i 2013-2016 været 21,9 dage til tiltalerejsning. I 2017 er sagsbehandlingstiden med udgangspunkt i 138 sager om ulovlig udeblivelse efter militær straffelovs § 25 faldet til 16,2 dage fra anmeldelse til tiltalerejsning. Samtidig har i alt 14 sager om vagtforseelser efter militær straffelovs § 24 i 2013-2016 haft en gennemsnitlig sagsbehandlingstid på 88,1 dage fra anmeldelse til afgørelse. Dette tal er faldet til 43,3 dage - omhandlende 8 sager for 2017.

Forsvarsministeriets Auditørkorps overgik til ny organisation i 2015, hvilket er baggrunden for årstalsopdelingen i nedenstående graf.

Figur 8. Gennemsnitlig sagsbehandlingstid fra anmeldelse i 2013-2015 og 2013-2017 for hovedkategorierne af sanktionssagerne. MSL: militær straffelov, SL: straffeloven, FL: færdselsloven.

Sanktioner for overtrædelse af militær straffelov

Indledning

I dette afsnit gennemgås bestemmelserne i militær straffelov og eksempler på sanktioner for overtrædelse af de enkelte bestemmelser i beretningsåret. Gennemgangen følger systematikken i militær straffelovs specielle del.

De hyppigste overtrædelser af militær straffelov er fortsat sager om grov udeblivelse fra tjenesten efter § 25, grov pligtforsømmelse efter § 27 og misbrug af rusmidler efter §§ 20-22. Fordelingen af sanktionerne fremgår af tabel 4 i bilagsdelen.

Sanktioner for overtrædelse af militær straffelov er udmålt efter Generalauditørens bødekatolog: Generalauditør Meddelelse (GM) nr. 2/2013 om strafpåstande i sager om overtrædelse af militær straffelov mv., hvori der er fastsat vejledende bødetakster for overtrædelser af militær straffelov. Meddelelsen blev revideret 1. april 2015.

Meddelelsen er tilgængelig på www.fauk.dk og i www.retsinformation.dk. Bødetaksterne er optrykt som bilag til beretningen. Vejledende strafpåstande i sager, hvor der skal nedlægges påstand om frihedsstraf, fremgår ligeledes af Meddelelsen.

Der var i 2017 i alt 248 sanktionssager efter den militære straffelov. Antallet ligger på niveau med 2011, men væsentlig over niveauet for 2015 og 2016, hvor der var henholdsvis 126 og 140 sanktioner.

Ved rubriceringen af sagerne bemærkes, at de enkelte sager ofte rummer flere elementer. Et hovedforhold kan således være rubriceret under militær straffelov § 11, men samme sag kan f.eks. tillige rumme forhold om respektstridighed efter militær straffelov § 13 eller grov pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27.

Sager, der indeholder flere forhold, er rubriceret under hovedforholdet.

Pligter som underordnet (§§ 11-13)

§ 11. Den, der undlader at efterkomme en tjenstlig ordre fra en overordnet eller vagt, eller som efterkommer ordren på klart utilfredsstillende måde, straffes i grove tilfælde for ulydighed med bøde eller fængsel indtil 1 år.

Stk. 2. Straffen kan ved forsætlig overtrædelse stige til fængsel i 3 år, når ulydigheden er af særlig grov karakter, navnlig når den har medført betydelig skade eller fare eller har været egnet til at svække lydigheden hos andre tilstedeværende. Er ulydigheden forbundet med vold mod overordnet eller vagt, kan straffen stige til fængsel i 6 år.

Stk. 3. Under væbnet konflikt kan straffen ved forsætlig overtrædelse stige til fængsel i 10 år.

§ 12. Udviser flere i forening forsætligt ulydighed, eller bruger de magt, vold eller trusel om vold mod overordnet eller vagt, straffes de for mytteri med fængsel indtil 6 år.

Stk. 2. Under væbnet konflikt kan straffen stige til fængsel på livstid.

§ 13. Den, der forsætligt ved handling eller i ord groft krænker en foranstående eller vagt, straffes for respektstridig opførsel med bøde eller fængsel indtil 6 måneder.

Militær straffelov §§ 11-13 regulerer strafansvaret for tilsidesættelse af underordnet personels særlige pligter til at adlyde en lovlig given ordre og respekten for foranstående. Mytteribestemmelsen i militær straffelov § 12 har endnu ikke været anvendt.

Ulydighed (§ 11)

Den vejledende bødetakst for ulydighed efter GM 2/2013 er 2.500 kr. Bøden kan hæves under skær-

pende omstændigheder. Der var i beretningsåret to sager vedrørende ulydighed.

En sergent og en sergentelev medtog i strid med tjenstlig ordre to civile personer på Varde Kaserne (AU sag 2017/000370 og 2017/000371)

En sergent og en sergentelev vedtog begge en bøde på 2.500 kr. for overtrædelse af § 11 i den militære straffelov ved den 17. marts 2017 i forening at have undladt at efterkomme en tjenstlig ordre fra en overordnet, idet de medtog to civile personer på Varde Kaserne, selvom vagtlederen umiddelbart forinden havde meddelt dem, at de to civile personer ikke kunne medbringes på kasernen.

Respektstridig opførsel (§ 13)

Den vejledende bødetakst for respektstridig opførsel efter GM 2/2013 er 1.500 kr. Bøden kan hæves under skærpende omstændigheder. Der har ikke foreligget sanktioner i 2017.

Pligter som overordnet og sideordnet m.v. (§§ 15-19)

§ 15. Den overordnede, som forsætligt ved forskelsbehandling, chikane eller på tilsvarende måde forfølger en eller flere underordnede, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder.

§ 16. Den foranstående, der fra efterstående uberettiget modtager gave, pengelån eller anden fordel, straffes for misbrug af stilling med bøde eller fængsel indtil 6 måneder, medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning.

§ 17. Den overordnede, der forsætligt undlader at gribe ind over for en underordneds krænkende behandling af dennes underordnede eller sideordnede, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder.

§ 18. Den overordnede, der forsætligt ved handling eller i ord groft krænker en underordnet, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder.

§ 19. Den, der udsætter en sideordnet for særlig krænkende behandling, herunder for nedværdigende ritualer, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder.

Militær straffelov §§ 15-19 regulerer strafansvaret for tilsidesættelse af de særlige pligter for overordnet og sideordnet personel. Der er primært tale om pligten til at behandle underordnet personel ordentligt, stillingsmisbrug, krænkelse af underordnet og pligten til at gribe ind ved overgreb begået af overordnet personel eller mod sideordnede (ritualer og lignende).

Den vejledende bødetakst efter GM 2/2013 er 2.000 kr. Bøden kan hæves under skærpende omstændigheder.

Der er ikke i 2017 truffet afgørelse om sanktioner for overtrædelse af bestemmelserne i militær straffelov §§ 15-17.

Der har i beretningsåret været én sag, der førte til en strafferetlig sanktion for overtrædelse af militær straffelov § 18, ligesom der har været ét tilfælde af krænkende behandling af en sideordnet, som førte til idømmelse af en bøde for overtrædelse af militær straffelov § 19. De to sager er nærmere beskrevet nedenfor.

Kønskrænkende adfærd

Vestre Landsrets anke dom af 26. april 2017 (Retten i Sønderborg, dom af 15. marts 2016) (AU sag 2016/002250)

En sergent blev i marts 2016 ved Retten i Sønderborg idømt en bøde på 3.000 kr. for overtrædelse af militær straffelov § 18 ved i to tilfælde groft verbalt at have krænket to kvindelige menige. Udtalelserne var fremkommet i forbindelse med øvelsesvirksomhed i foråret 2015, og retten fandt ikke, at udtalelserne kunne antages at være en del af et øvelses-spil. Retten henviste til, at udtalelserne var egnede til at være groft krænkende.

Sagen blev med Procesbevillingsnævnets tilladelse anket til Vestre landsret.

Ved Vestre Landsrets dom af 26. april 2017 blev sergenten idømt en bøde på 2.000 kr. for overtrædelse af militær straffelov § 18, idet landsretten alene fandt, at der var ført bevis for, at sergenten havde gjort sig skyldig i ét tilfælde af groft verbal krænkelser under øvelsesvirksomheden.

Sagen er tidligere omtalt i Årsberetningen 2016.

**Krænkelser af sideordnet ved slag i bagdelen
Retten i Næstved, dom af 14. august 2017
(AU sag 2017/000628)**

En værnepligtig blev idømt en bøde på 2.000 kr. for overtrædelse af militær straffelov § 19 ved i maj 2017 på Antvorskov Kaserne at have udsat en kvindelig værnepligtig for særlig krænkelende behandling, idet han slog hende hårdt i bagdelen.

Rusmidler mv. (§§ 20-23)

Militær straffelov §§ 20-23 regulerer strafansvaret for misbrug af rusmidler, beruselse og omgang med euforiserende stoffer mv. Sager af denne karakter er særligt kvalificerede og kan *ikke* behandles som disciplinarsager.

Beruselse m.v. i forbindelse med tjenesten (§ 20)

§ 20. Den, der ved indtagelse af alkohol, euforiserende stoffer, opstemmende eller bedøvende midler eller på lignende måde har bragt sig i en tilstand, hvor vedkommende ikke er i stand til at varetage sin tjeneste på fuldt forsvarlig måde, straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år.

Efter GM 2/2013 er den vejledende bødetakst 2.500 kr. Er forseelsen begået under vagttjeneste og lignende, udmåles en bøde på 3.500 kr. Bøden kan hæves under skærpende omstændigheder.

Gerningsindholdet i bestemmelsen er opfyldt, når gerningsmanden ikke er i stand til at varetage sin tjeneste på fuldt forsvarlig måde, f.eks. fordi vedkommende er så beruset, at han ikke kan vågne, går vaklende, taler snøvlende og usammenhængende og lignende. Der tages kun sjældent blodprøve i denne type sager, da størrelsen af en eventuel promille – i modsætning til sager efter militær straffelov § 21 – ikke i sig selv er afgørende for vurderingen af, om pågældende er i stand til at varetage sin tjeneste på fuldt forsvarlig måde.

Der har i 2017 været 16 tilfælde af denne karakter. Alle sager vedrørte alkoholindtagelse.

Auditøren rettede i februar 2017 henvendelse til Marinestaben med anmodning om, at det overvejes, om der er behov for at iværksætte tiltag i Søværnet for at sikre et bedre kendskab til Forsvarets alkoholpolitik ombord på Søværnets skibe. Auditørens henvendelse udsprang af en konkret straffesag, hvor ansatte i Søværnet i retten afgav forskellige vidneforklaringer om alkoholpolitikken på et af Søværnets skibe. Der er, som anført i beretningen for 2014, tidligere rettet henvendelse til Søværnet herom. Problemstillingen er efterfølgende drøftet på møder mellem chefen for Søværnet og Auditøren.

Eksempel 1 - Mødt påvirket til tjeneste på Søværnets Skole
(AU sag 2017/000718)

En værnepligtig vedtog i august 2017 en bøde på 2.500 kr. ved i juni 2017 forud for planlagt tjeneste på Søværnets Skole at have indtaget alkohol i et sådant omfang, at han ikke var i stand til at varetage tjenesten, der indebar våbenhåndtering, på fuldt forsvarlig måde. Han blev som følge heraf taget ud af denne tjeneste.

Eksempel 2 – To tilfælde af beruselse i forbindelse med tjenesten

Retten i Esbjerg, dom af 21. juni 2017

(AU sag 2017/000177)

En overkonstabel blev i retten idømt en bøde på 5.000 kr. ved i to tilfælde i januar 2017 forud for planlagt tjeneste på Hærens Kamp- og Ildstøttecenter i Oksbøl at have indtaget alkohol i et sådant omfang, at han var ude af stand til på fuldt forsvarlig måde at varetage tjenesten. Han blev i begge tilfælde taget ud af tjenesten. Det blev ved fastsættelsen af bøden anset som en skærpende omstændighed, at tjenesten bestod i klargøring og kontrol af våben.

Overtrædelse af promillebekendtgørelsen (§ 21)

§ 21. Forsvarsministeren kan fastsætte bestemmelser om promillegrænser på særlige områder for tjeneste i forsvaret, navnlig når sikkerhedsmæssige forhold kan begrunde det. Forsvarsministeren kan herunder bemyndige militære myndigheder til at fastsætte promillegrænser i særlige situationer. Overtrædelse af sådanne promillegrænser straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år.

Forsvarsministeren har ved bekendtgørelse nr. 220 af 20. marts 2009 fastsat promillegrænser på særlige områder for tjeneste i forsvaret. Den vejledende bødetakst efter GM 2/2013 er 2.500 kr. Bøden kan hæves under skærpende omstændigheder, eksempelvis hvis overtrædelsen sker i forbindelse med vagttjeneste.

Der har i beretningsåret været én sag, hvor der er blevet straffet for overtrædelse af militær straffelov § 21, jfr. nærmere nedenfor i afsnittet vedrørende militær straffelov § 24.

Besiddelse eller indtagelse af euforiserende stoffer i tjenesten eller på militært område (§ 22)

§ 22. Den, der i tjenesten eller på militært område er i besiddelse af euforiserende stoffer, jf. lov om euforiserende stoffer, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder, medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning. Det samme gælder den, der indtager sådanne stoffer i tjenesten eller på militært område.

Bødetaksten følger taksten i Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet om "Sanktionspåstande m.v. i narkotikasager" med et tillæg på 50 % efter GM 2/2013.

Det vil i udgangspunktet sige, at bødeniveauet for besiddelse af hash og lignende stoffer til eget forbrug er på mindst 2.000 kr., og at bøder for besiddelse af særligt farlige eller skadelige stoffer – f.eks. heroin, kokain, amfetamin og ecstasy – til eget forbrug er på mindst 3.000 kr. Bøderne forhøjes med 50 % i andengangstilfælde og 100 % ved senere gentagelsestilfælde.

Der var i beretningsåret 11 sager vedrørende narkotikabesiddelse m.v. efter § 22, hvilket er mere end en fordobling i forhold til året før, hvor der var fem sager.

Eksempel 1 – Besiddelse af amfetamin på kaserne Retten i Sønderborg, dom af 8. februar 2017 (AU sag 2016/002091)

En værnepligtig blev i retten idømt en bøde på 7.500 kr. for overtrædelse af militær straffelov § 22, jfr. lov om euforiserende stoffer, ved på Haderslev Kaserne at have været i besiddelse af 1 joint indeholdelse hash og ikke under 0,9 gr. amfetamin. Ifølge den værnepligtiges forklaring skulle de euforiserende stoffer deles med en kammerat, hvorfor hensigten med besiddelsen af stofferne ikke udelukkende var til eget forbrug.

Eksempel 2 – Besiddelse af kokain på kaserne til dels med henblik på videresalg/videreoverdragelse Retten i Næstved, dom af 28. juli 2017

(AU sag 2016/002738)

En værnepligtig blev under en ransagning på Antvorskov Kaserne på sin stue fundet i besiddelse af ca. 8 gr. kokain. Han blev idømt 60 dages fængsel for overtrædelse af militær straffelov § 22, jfr. lov om euforiserende stoffer, idet retten lagde til grund, at han havde været i besiddelse af stofferne til dels med henblik på videresalg/videreoverdragelse. Retten traf endvidere afgørelse om konfiskation af kokainen og en elektronvægt.

Eksempel 3 – Besiddelse af kokain på Skive Kaserne Retten i Viborg, dom af 17. januar 2017

(AU sag 2016/002251)

En konstabelelev blev idømt en bøde på 9.000 kr., ved under en ransagning på Skive Kaserne den 3. oktober 2016 at være fundet i besiddelse af 2,25 gr. kokain til eget forbrug.

Ovennævnte sag er en del af et større sagskompleks, idet yderligere 3 konstabelelever er blevet straffet for besiddelse af narkotika, sprængstoffer m.v., fundet under den pågældende ransagning på Skive Kaserne. Sagerne er nærmere beskrevet nedenfor i afsnittet vedrørende militær straffelov § 27.

Ordensforstyrrelser (§ 23)

§ 23. Den, der forstyrrer den offentlige orden, eller som viser sig synligt påvirket af de i § 20 nævnte årsager, og som gennem sin påklædning el. lign. klart viser at høre til forsvaret, straffes med bøde.

Stk. 2. Den, der i forbindelse med tjeneste i udlandet forstyrrer den offentlige orden, eller som viser sig synligt påvirket af de i stk. 1 nævnte årsager, straffes med bøde. Under særlig skærpende omstændigheder kan straffen stige til fængsel i 1 år.

Den vejledende bødetakst er efter GM 2/2013 1.000 kr. for offentlig uorden og synlig beruselse i Danmark og 2.000 kr. for offentlig uorden og beruselse i udlandet. Bøden kan hæves under skærpende omstændigheder. Der har ikke foreligget sanktioner i 2017.

Andre pligtforsømmelser (§§ 24-27 a)

Militær straffelov §§ 24-27a omfatter strafansvaret for tilsidesættelse af andre pligtforsømmelser end de ovenfor beskrevne i form af vagtforseelse (§ 24), ulovlig udeblivelse (§ 25), militært hærværk (§ 26), øvrig grov pligtforsømmelse (§ 27) samt strafskærpelse for tortur (§ 27 a).

Der har inden for denne gruppe været 217 sager i beretningsåret, hvilket er næsten en fordobling i forhold til 2016, hvor der var 113 sager. Ca. 74 % af sagerne i denne gruppe er sager vedrørende ulovlig udeblivelse, jf. nærmere herom nedenfor.

Vagtforseelse (§ 24)

§ 24. Den, der groft tilsidesætter sine pligter som vagt, straffes for vagtforseelse med bøde eller fængsel indtil 1 år.

Stk. 2. Straffen kan stige til fængsel i 3 år, når forholdet er af særlig grov karakter, navnlig når det har medført betydelig skade eller fare eller har givet anledning til, at der er begået en forbrydelse.

Stk. 3. Under væbnet konflikt kan straffen ved forsætlig overtrædelse stige til fængsel i 10 år.

Der kan straffes for en vagtforseelse, når vagten er tiltrådt. Den vejledende bødetakst er efter GM 2/2013 2.500 kr. Bøden forhøjes, når der foreligger

skærpende omstændigheder, f.eks. når vagtforseelsen er begået under en skydeøvelse eller i et missionsområde, der jævnligt er under beskydning.

Der har i beretningsåret været fire sager vedrørende vagtforseelse.

Eksempel - Indtagelse af vin under vagttjeneste (AU sag 2017/000117)

En marinespecialist fra Søværnet indtog under en vagttjeneste, der indebar våbenhåndtering, ikke under 3-4 glas vin. Han vedtog en bøde på 4.000 kr. for overtrædelse af militær straffelov §§ 21 og 24 ved at have varetaget vagttjenesten, selvom hans alkoholkoncentration i blodet oversteg den tilladte 0,2 promille, idet en blodprøve viste, at han havde en promille på mindst 1,54.

Se endvidere afsnittet om sager fra de internationale missionsområder, hvor der er en beskrivelse af en sag vedrørende overtrædelse af § 24 under udsendelse til Irak.

Grov udeblivelse (§ 25)

§ 25. Den, der uberettiget fjerner sig fra tjenestestedet eller udebliver fra tjenesten, straffes i grove tilfælde for udeblivelse med bøde eller fængsel indtil 6 måneder.

Stk. 2. På samme måde straffes den, der forsætligt unddrager sig tjeneste ved at påføre sig sygdom eller legemsskade, foregive sygdom eller benytte andre midler, der er beregnet på at vildlede myndighederne.

Stk. 3. Ved forsætlig udeblivelse kan straffen stige til fængsel i 3 år, når udeblivelsen er af særlig grov karakter, navnlig når gerningsmanden må antages at have til hensigt at udeblive permanent, eller når udeblivelsen har medført betydelig skade eller fare.

Stk. 4. Under væbnet konflikt kan straffen ved forsætlig overtrædelse af stk. 1 og 2 stige til fængsel i 10 år.

Grov udeblivelse efter militær straffelov § 25 var med 183 sanktioner i 2017 den hyppigst forekommende overtrædelse af den militære straffelov. I 2015 og 2016 var der henholdsvis 83 og 85 sager om overtrædelse af denne bestemmelse. Stigningen i antallet af udebliversanktioner i 2017 skyldes bl.a., at Auditøren modtog en række udebliversager for året 2016 meget sent på året, hvorfor disse sager først blev afgjort i 2017.

De fleste sager afgøres med bødestraf. I alt blev 18 sager afgjort ved udenretlig bødevedtagelse, og 152 sager afgjort ved dom, heraf to sager med betinget fængselsstraf og 10 sager med ubetinget fængselsstraf. Der blev endvidere givet tiltalefrafald i 13 sager, hovedsageligt fordi den værnepligtige efter en fornyet session var erklæret for varigt uegnet til militærtjeneste.

Der sondres mellem sager om værnepligtiges udeblivelse fra *første mødedag* ved forsvarrets basisuddannelser og andre sager om udeblivelse fra tjenesten. Langt størstedelen af sagerne drejer sig om værnepligtiges udeblivelse fra første mødedag.

Værnepligtiges udeblivelse fra første mødedag

Sagerne vedrørende udeblivelse fra første mødedag anmeldes til Auditøren af Værnepligtsselementet ved Forsvarets Rekruttering (under Forsvarsministeriets Personalestyrelse), der modtager besked fra de militære enheder om udeblivelse fra værnepligtstjenesten.

Sanktionen er bøde, der stiger ved gentagelse. Bøderne udmåles efter Generalauditør Meddelelse nr. 2/2013, der følger niveauet for civile værnepligtige, der er fastlagt i Rigsadvokatmeddelelsen i afsnittet om "Overtrædelse af værnepligtsloven mv.", pkt. 5 om straf og andre retsfølger. Ved gentagelser ud over fire gange idømmes som udgangspunkt en ubetinget frihedsstraf. Der vejledes herom i forbindelse med udsendelse af bødeforlæg i fjerdegangstilfælde.

Sanktionsskalaen for ulovligt fravær ved første mødedag er efter praksis således:

1. gang 1.500 kr.
2. gang 2.000 kr.
3. gang 2.500 kr.
4. gang 3.000 kr.
5. gang fængsel i 14 dage.
6. gang fængsel i 20 dage.
7. gang fængsel i 30 dage.
8. gang fængsel i 40 dage.

Er der *flere* forhold til samtidig pådømmelse i forbindelse med en påstand om bødestraf, anvendes der efter praksis absolut kumulation, således at bøderne lægges sammen. Er der tale om *flere* forhold til samtidig pådømmelse i forbindelse med en påstand om fængselsstraf, anvendes der efter retspraksis modereret kumulation. F.eks. udmåles typisk 20 dages fængsel for to femtegangs udeblivelser til samtidig pådømmelse. Er der tale om to sjettegangs overtrædelser bliver resultatet 30 dages fængsel og så fremdeles.

Eksempel 1 – Tredjegangstilfælde af udeblivelse

Retten i Næstved, dom af 27. januar 2017

(AU sag 2016/002586)

En på gerningstidspunktet 25-årig mand blev idømt en bøde på 2.500 kr. ved den 1. august 2016 at være udeblevet fra værnepligtstjeneste for tredje gang.

Eksempel 2 – Femtegangssag

Retten i Næstved, dom af 4. september 2017

(AU sag 2017/000839)

En på gerningstidspunktet 21-årig mand blev straffet med ubetinget fængsel i 14 dage for et femtegangstilfælde af ulovlig udeblivelse fra værnepligtstjeneste.

Eksempel 3 – Betinget fængsel for femtegangsudeblivelse

Retten i Aalborg, dom af 24. marts 2017

(AU sag 2016/002552)

En på gerningstidspunktet 23-årig mand blev straffet med fængsel i 14 dage ved fem gange at være udeblevet fra værnepligtstjeneste. Et flertal i retten fandt, at der var flere formildende omstændigheder herunder, at pågældende i forbindelse med, at han havde meldt sig frivilligt til militærtjeneste, havde oplyst, at han var i lære de næste 3 ½ år. Flertallet stemte derfor for at gøre straffen betinget.

Eksempel 4 – Femtegangssag. To forhold til samtidig pådømmelse

Retten på Bornholm, dom af 25. oktober 2017

(AU sag 2017/000820 m.fl.)

En på gerningstidspunktet 23-årig værnepligtig blev straffet med ubetinget fængsel i 20 dage for to tilfælde af udeblivelse fra værnepligtstjeneste. Han var tidligere straffet for udeblivelse fire gange.

Eksempel 5 – Sjettegangssag

Retten i Holstebro, dom af 22. marts 2017

(AU sag 2016/002675)

En på gerningstidspunktet 29-årig værnepligtig blev idømt 20 dages ubetinget fængsel for et sjettegangstilfælde af ulovlig udeblivelse.

Eksempel 6 – Udeblivelse for syvende gang samt tillægsstraf for sjettegangsudeblivelse for fjerde gang

Retten i Glostrup, dom af 20. januar 2017

(AU sag 2016/000883 m.fl.)

En på gerningstidspunktet 29-årig mand var tidligere i 2015 straffet to gange med ubetinget fængsel i 20 dage for to sjettegangs tilfælde af udeblivelse. Han var endvidere i 2016 straffet med en tillægsstraf på 10 dages ubetinget fængsel for et tredje tilfælde af en sjettegangsudeblivelse.

Han blev 20. januar 2017 idømt 40 dages ubetinget fængsel for et syvendegangstilfælde af ulovlig udeblivelse. Dommen omfattede endvidere straf for en fjerde sjettegangsudeblivelse fastsat som en tillægsstraf til en tidligere dom, jf. straffelovens § 89.

Eksempel 7 – Syvendegangssag vedr. udeblivelse fra første mødedag

Retten i Holstebro, dom af 29. august 2017

(AU sag 2017/000475)

En på gerningstidspunktet 32-årig mand blev straffet med 40 dages ubetinget fængsel for to ulovlige udeblivelser fra værnepligtstjeneste. Han var tidligere straffet for seks ulovlige udeblivelser, og der var således tale om to tilfælde af syvendegangssag udeblivelser til samtidig pådømmelse. Retten anvendte modereret kumulation.

Eksempel 8 – Tiltalefrafald for ulovlig udeblivelse

(AU sag 2016/002274)

En 24-årig mand var i februar og august 2016 udeblevet fra værnepligtstjeneste på Høvelte Kaserne. Den pågældende blev i februar 2017 af Forsvarets Rekruttering bedømt uegnet til værnepligtstjeneste. Auditøren afgjorde herefter i marts 2017 sagen med et tiltalefrafald.

Andre former for udeblivelse

Enkelte sager drejer sig om andre former for grov udeblivelse *under* militærtjenesten.

Grov udeblivelse efter militær straffelov § 25 omfatter endvidere en række andre former for udeblivelse under tjenesten, herunder f.eks. bortfjernelse eller udeblivelse fra tjenestested uden tilladelse i øvrigt, hvor dette sker som følge af et forsætligt eller groft uagtsomt forhold. Forholdet skal vurderes at være groft pga. længden af fraværet (mere end 10 tjenestedage for værnepligtige) eller pga. omstændighederne i øvrigt, henset til karakteren af tjenesten. Det sidste vil navnlig være relevant for fast personels ulovlige fravær.

Andre tilfælde er gentagelsestilfælde, dvs. hvor der tidligere er tildelt disciplinarmiddel og/eller straf for udeblivelse, selv om forholdet isoleret set ville blive bedømt som en *simpel udeblivelse*, der sanktioneres efter militær disciplinarlov. Sager om fravær af kortere varighed afgøres som udgangspunkt med disciplinarmiddel.

Værnepligtiges udeblivelse i mere end 10 dage

Mere end 10 tjenestedages fravær anses som groft fravær og dermed en straffesag. Sanktionen er i disse sager bøde. Er der tale om en værnepligtig, bliver den pågældende som hovedregel hjemsendt med henblik på genindkaldelse til afvikling af ny militærtjeneste.

Minimumsbøden for værnepligtiges ulovlige fravær efter 1. mødedag i mere end 10 tjenestedage er efter GM 2/2013 2.500 kr.

Der var i beretningsåret ni sager, der førte til sanktion for udeblivelse i mere end 10 dage.

Eksempel – Udeblivelse i mere end 10 dage

Retten i Holstebro, dom af 11. april 2017

(AU sag 2017/000257)

En værnepligtig blev straffet med en bøde på 2.500 kr. ved i februar 2017 at være udeblevet fra tjenesten på Holstebro Kaserne i mere end 10 tjenestedage med hjemsendelse til følge.

Anden grov udeblivelse

Der er ikke fastsat en standardtakst for andre former for ulovligt fravær fra tjenesten. Sanktionspåstanden beror derfor på en konkret vurdering af sagens karakter og grovhed.

Udeblivelse fra tjeneste som radiovagt

Østre landsrets ankedom af 6. december 2017 (Københavns Byrets dom af 21. november 2016)

(AU sag 2016/002103)

En marineoverkonstabel, der var tjenstgørende ombord på fregatten Niels Juel, der lå i havn i Polen, blev i byretten idømt en bøde på 2.000 kr. for i juni 2015 at være udeblevet fra tjeneste som radiovagt, idet hun sov over sig. Byretten frifandt pågældende for overtrædelse af militær straffelov § 20 om beruselse i tjenesten, idet retten ikke fandt det bevist, at det var som følge af alkoholindtagelse, at radiovagten ikke mødte på arbejde.

Dommen blev med Procesbevillingsnævnets tilladelse anket til Østre Landsret, der ved dom af 6. december 2017 idømte marineoverkonstaben en bøde på 1.500 kr. for udeblivelse fra vagttjeneste.

Militært hærværk (§ 26)

§ 26. Den, der bevirker, at ting, der tilhører det militære forsvar, bortkommer, ødelægges eller beskadiges, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder.

Stk. 2. Ved forsætlig overtrædelse af stk. 1 kan straffen under særlig skærpende omstændigheder stige til fængsel i 6 år.

Sanktionspåstanden følger Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet om "Strafpåstande i sager om overtrædelse af straffeloven". Udgangspunktet er her, at hærværk efter straffelovens § 291, stk. 1, straffes med bøde, hvis skaden ikke overstiger en værdi på 15.000 kr. Derefter er udgangspunktet en påstand om frihedsstraf.

Sager om militært hærværk efter militær straffelov § 26 forekommer relativt sjældent. Der var i 2017 én sag vedrørende overtrædelse af bestemmelsen.

Sag – Spark på militært køretøj (AU sag 2016/003173)

En premierløjtnant fra Flyvevåbnet vedtog i januar 2017 en bøde på 800 kr. ved i december 2016 på en parkeringsplads ved Fighter Wing Skrydstrup forsætligt at have sparket til et militært køretøj, som fik en bule.

Andre pligtforsømmelser (§ 27)

§ 27. Den, der i øvrigt groft tilsidesætter sine pligter i tjenesten, straffes for pligtforsømmelse med bøde eller fængsel indtil 3 måneder.

Stk. 2. Straffen kan stige til fængsel i 1 år,

når pligtforsømmelsen er af særlig grov karakter, eller når den har medført betydelig skade eller fare.

Stk. 3. Under væbnet konflikt kan straffen ved forsætlig overtrædelse stige til fængsel i 3 år.

Militær straffelov § 27 omfatter strafansvaret for pligtforsømmelser, der ikke kan henføres under andre bestemmelser i militær straffelov om tilsidesættelse af militære pligter. Bestemmelsen anvendes endvidere ved grov overtrædelse af tjenestebestemmelser i forsvaret. Sagerne er af meget forskelligartet karakter.

Bestemmelsen i § 27 kan endvidere anvendes i sammenstød med anden lovgivning, når pligtforsømmelsen kan *"tillægges selvstændig betydning"*, jf. Østre Landsrets dom af 9. marts 2007 (8. afd. nr. S-3321-06).

Efter GM 2/2013 er den vejledende bødetakst 1.500 kr. for groft uagtsomt forhold og 2.500 kr. for forsætligt forhold. Bøden hæves under skærpende omstændigheder.

Er der tale om pligtforsømmelse af særlig grov karakter efter § 27, stk. 2, nedlægges på baggrund af en vurdering af sagens karakter og grovhed påstand om en skærpet bøde eller fængsel. Ved forsætlig grov pligtforsømmelse under væbnet konflikt efter § 27, stk. 3, nedlægges påstand om fængsel. Eventuelle grænsetilfælde imellem bødeområdet og området for frihedsstraf prøves ved domstolene.

Generalauditørens vejledning af juni 2007 om afgrænsningen mellem militær straffelov og militær disciplinarlov indeholder en liste over eksempler på pligtforsømmelser, der behandles efter militær straffelov § 27.

I beretningsåret har der i alt været 29 sager, heraf 12 sager i de udsendte styrker. I 2016 var der 27 sager. Alle sagerne er afgjort med bødestraf med undtagelse af én sag, der blev afgjort med et tiltale-

frafald. Se endvidere afsnittet om sager fra de internationale missionsområder.

Pligtforsømmelse efter § 27, stk. 1

Kategorierne i denne beretning omfatter:

- Utilsigtet skudafgivelse
- Soldaters omgang med skydevåben, ammunition og blankvåben
- Misbrug af forsvarrets køretøjer
- Øvrige sager om grov pligtforsømmelse (indland)

1. Utilsigtet skudafgivelse

Sag – Utilsigtet skud på Varde Kaserne

(AU sag 2017/000680)

En premierløjtnant modtog på Varde Kaserne en signalpistol fra en overkonstabel. Premierløjtnanten tog herefter aftræk uden at have efterset signalpistolen, hvorved der afgik et utilsigtet skud til fare for det øvrige tilstedeværende personel. Han vedtog en bøde på 3.000 kr.

2. Soldaters omgang med våben mv.

Ransagning på Skive Kaserne

Som omtalt i det indledende afsnit til årsberetningen 2016 foretog auditørpersonel og militærpoliti den 3. oktober 2016 en ransagning på Kaserne, hvor flere militære personer blev fundet i besiddelse af narkotika, sprængstoffer m.v.

Ransagningen førte til, at fire konstabelelever i beretningsåret blev straffet med bøder for overtrædelse af militær straffelov §§ 22 og 27.

Fund af formbart sprængstof, røghåndbomber og patroner m.v. under ransagning på Skive Kaserne

(AU sag 2016/002254)

En konstabelev blev under ransagning på Skive Kaserne den 3. oktober 2016 på sin stue på kaserne fundet i besiddelse af 250 gr. formbart spræng-

stof, der skulle have været afleveret efter endt øvelsesaktivitet. Han blev endvidere fundet i besiddelse af ca. 10 gr. hash og 18 stk. Anahexia-piller til eget forbrug.

Han vedtog i januar 2017 en bøde på 6.500 kr., der udover straf for pligtforsømmelse også omfattede straf for overtrædelse af militær straffelov § 22 og dopingloven.

I samme sagskompleks blev yderligere to konstabelelever i januar 2017 straffet med bøder på henholdsvis 1.500 kr. og 2.000 kr. for overtrædelse af militær straffelov § 27 ved under ransagningen at være fundet i besiddelse af flere røghåndbomber, løse patroner og formbart sprængstof, der skulle have været afleveret efter endt øvelsesaktivitet.

Der henvises endvidere til den ovenfor i afsnittet om militær straffelov § 22 beskrevne sag om besiddelse af kokain ligeledes fundet under ransagningen.

Øvrige sager vedr. soldaters omgang med våben mv.

Eksempel 1 – Overkonstabel lagde sig til at sove under øvelse

(AU sag 2016/002428)

En overkonstabel lagde sig under en øvelse i Oksbøl Øvelsesterræn til at sove på det åbne lad af en lastbil, der indeholdt håndvåben og ammunition, som herved ikke var under fysisk kontrol. Han vedtog en bøde på 2.000 kr. for pligtforsømmelse.

Eksempel 2 – Uforsvarlig affyring af skud under øvelse

Retten i Aalborg, dom af 23. februar 2017

(AU sag 2016/002751)

En konstabel blev idømt en bøde på 2.500 kr. ved under en øvelse i øvelsesterrænet ved Aalborg Kaserne med sit gevær at have affyret 2-3 skud med løs ammunition i kun ca. 50-100 cm afstand fra en anden konstabel, der lå ned.

Eksempel 3 – Efterladt store mængder skarp ammunition i militært køretøj

Retten på Bornholm, dom af 26. juli 2017

(AU sag 2017/000605)

En overkonstabel blev idømt en bøde på 4.000 kr. ved på Almegårds Kaserne at have efterladt 2 ammunitionskasser med i alt ca. 900 stk. skarp 5,56 mm ammunition på bagsædet af et aflåst militært køretøj. Han blev endvidere straffet for at have opbevaret 5 stk. defekt ammunition og et bundstykke til en maskinpistol i en ammunitionskasse på sit kontor på kasernen.

Der blev ved bødens fastsættelse i skærpende retning lagt vægt på den potentielle risiko for, at uvedkommende kunne få adgang til ammunitionen.

3. Misbrug af forswarets køretøjer

Forsvarskommandoen har ved skrivelse af 3. oktober 2013 fremhævet reglerne for anvendelse af forswarets køretøjer, hvoraf blandt andet fremgår, at tjenstekøretøjer alene må anvendes til tjensterelevede formål godkendt af nærmeste chef. Det er chefens ansvar at anvendelse sker i overensstemmelse med gældende regler.

Mindre alvorlige tilfælde af misbrug af forswarets køretøjer sanktioneres som udgangspunkt med en bødestraf efter militær straffelov § 27.

Mere alvorlige tilfælde af misbrug af forswarets køretøjer straffes som udgangspunkt med ubetinget fængselsstraf i 14 dage efter straffelovens § 293 a om brugstyveri.

Spørgsmålet om subsummering beror på en konkret vurdering af sagens karakter og grovhed, herunder om der er tale om misbrug af et tjenstekøretøj, der er udleveret til tjenstlig kørsel, eller om den pågældende på eget initiativ har sat sig i besiddelse af tjenstekøretøjet.

Der har i beretningsåret været fire sager vedrørende misbrug af forswarets køretøjer, der har ført til sanktion efter militær straffelov § 27. Der har ikke været sager, der har ført til straf for overtrædelse af straffelovens § 293 a.

Sag 1 – Medbragt familie under kørsel i Næstved i militært køretøj

Retten i Næstved, dom af 25. september 2017

(AU sag 2017/000672)

En oversergent havde uden tjenstlig anledning medbragt sin tidligere hustru og deres to fælles børn under kørsel i et tjenstligt udleveret militært køretøj i Næstved. Han blev idømt en bøde på 2.500 kr.

Sag 2 – Benyttet militært køretøj til at trække civil køretøj fri

(AU sag 2017/000609)

En konstabel vedtog en bøde på 3.000 kr. ved en aften i marts 2017 uberettiget at have sat sig i besiddelse af et militært køretøj, som han benyttede til fritrækning af et civil køretøj, som han var kørt fast med i det militære øvelsesterræn ved Aalborg Kaserne. Det blev ved straffens udmåling anset som en skærpende omstændighed, at køretøjet ikke var tjenstligt udleveret. I formildende retning blev der lagt vægt på, at der var tale om et kortvarigt og begrænset brug af det militære køretøj, der alene fandt sted på militært øvelsesområde.

Sag 3 – Anvendt militært køretøj til kørsel til privat forældremøde på en skole

(AU sag 2017/001300)

En oversergent anvendte en aften i juni 2017 et militært køretøj til delvis privat kørsel, idet han undervejs i forbindelse med tjenstlig kørsel fra Slagelse til Vordingborg kørte til Karrebæksminde, hvor han deltog i et privat forældremøde på en skole. Han vedtog en bøde på 2.500 kr.

Sag 4 – Anvendt militært køretøj til kørsel med campingvogn

(AU sag 2017/000737)

En oversergent vedtog en bøde på 1.500 kr. for pligtforsømmelse ved en aften i maj 2017 at have ført et militært køretøj på motorvej E20, hvor han havde tilkoblet en civilt indregistreret campingvogn. Der blev ved bødens fastsættelse i formildende retning lagt vægt på, at der var tale om tjenstlig kørsel med henblik på deltagelse i et militært idrætsstævne. Campingvognen var medbragt med henblik på indkvartering, hvilket var en overtrædelse af forsvarrets bestemmelsesgrundlag om, at man ikke må koble et civilt/privat påhængskøretøj på et militært køretøj.

Bøden omfattede også straf for overtrædelse af militær straffelov § 24 om vagtforseelse, idet marineoverkonstabeln samme dag og sted havde efterladt fem geværer opladt med løs ammunition ubevogtet, selvom han havde bevogtningsansvaret for disse våben.

Øvrige bestemmelser i militær straffelov

Der er ikke afgjort sager efter militær straffelov § 27a og §§ 28-38 i beretningsåret.

4. Øvrige sager om grov pligtforsømmelse

Sag - Værnepligtig overfuser S-togsrevisor

Retten i Glostrup, dom af 28. februar 2017

(AU sag 2016/002412)

En værnepligtig forhindrede en eftermiddag i august 2016 en S-togsrevisor i at udføre billetkontrol i et S-tog. Den værnepligtige havde på langsommelig måde fremtaget sit militære rejsekort for værnepligtige, ligesom han efterfølgende var fulgt efter S-togsrevisoren og havde overfuset denne. Han blev idømt en bøde på 1.000 kr.

Pligtforsømmelse af særlig grov karakter efter § 27, stk. 2

Der har i beretningsåret været én enkelt sag om pligtforsømmelse af *særlig* grov karakter efter § 27, stk. 2.

Sag – Efterladt skarpladt pistol ubevogtet i nærheden af civile personer

(AU sag 2017/000643)

En marineoverkonstabel vedtog en bøde på 6.000 kr. for pligtforsømmelse af særlig grov karakter ved den 1. juni 2017 i civilt terræn ved Ålbæk Klitplantage at have efterladt sin skarpladte pistol ubevogtet på et bord med tilstedeværelse af civile personer.

Sanktioner for overtrædelse af straffeloven

I dette afsnit behandles sager om militært personels overtrædelse af straffeloven. Der var i 2017 i alt 8 sanktioner for overtrædelse af straffeloven.

Forbrydelser i offentlig tjeneste

Modtagelse af bestikkelse

§ 144. Den, der i udøvelse af dansk, udenlandsk eller international offentlig tjeneste eller hverv uberettiget modtager, fordrer eller lader sig tilsige en gave eller anden fordel, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 år.

Atea-sagerne

Som omtalt i årsberetningen 2016 rejste Forsvarets Auditørkorps i juni 2016 sigtelse mod en række personer ansat ved nogle af forsvarrets myndigheder for bestikkelse efter straffelovens § 144 ved som led i deres ansættelser i Forsvaret uberettiget at have modtaget gaver eller med store rabatter at have indkøbt elektronisk udstyr fra IT-leverandøren Atea.

Sagerne ved Forsvarets Auditørkorps udsprang af en omfattende politimæssig efterforskning, der førte til, at Statsadvokaten for Særlig Økonomisk og International Kriminalitet (SØIK) sigtede og efterfølgende rejste tiltale mod en række nuværende og tidligere ansatte i en række offentlige institutioner, hvoraf flere er blevet dømt i beretningsåret, mens der fortsat verserer en række sager ved retten.

Forsvarets Auditørkorps efterforskning i Atea-sagskomplekset førte i beretningsåret til, at der blev rejst tiltale mod fem nuværende og tidligere medarbejdere ved forsvaret.

I to af sagerne er der sket endelig domfældelse for bestikkelse i henholdsvis januar og februar 2018. Der er redegjort nærmere for sagerne nedenfor.

En af Atea-sagerne førte til straf for underslæb og frifindelse for bestikkelse. Denne sag er nærmere beskrevet i afsnittet nedenfor vedrørende straffelovens § 278 om underslæb.

Endelig skete der frifindelse i to af Atea-sagerne, der er nærmere beskrevet nedenfor i afsnittet vedrørende frifindende domme.

Sag 1 – fængsel for bestikkelse i forbindelse med uberettiget modtagelse af mobiltelefon

Østre landsrets ankedom af 3. januar 2018 (Retten i Glostrup, dom af 8. september 2017)

(AU sag 2016/002247)

En seniorsergent var i byretten tiltalt for modtagelse af bestikkelse ved ultimo 2010, mens han var ansat som indkøber i Forsvarets Koncernfælles Informatiktjeneste (FKIT), uberettiget at have modtaget en mobiltelefon fra IT-leverandøren Atea.

Seniorsergenten blev i byretten idømt 10 dages betinget fængsel for bestikkelse. Retten lagde bl.a. vægt på, at han havde erkendt, at han, mens han var ansat som indkøber hos FKIT, havde modtaget den pågældende mobiltelefon som en gave fra Atea. Retten fandt, at seniorsergenten måtte have indset eller i hvert fald anset det som overvejende sandsynligt, at det netop var hans stilling som indkøber i FKIT og deraf følgende arbejdsmæssige relation til Atea, der var grunden til, at FKIT's kontaktperson hos Atea gav ham gaven.

Som begrundelse for at gøre fængselsstraffen betinget henviste byretten bl.a. til, at mobiltelefonen alene havde en værdi af ca. et par tusinde kroner, at forholdet var begået tilbage i 2010, og at forholdet allerede i 2012 fik ansættelsesretlige konsekvenser for seniorsergenten.

Østre Landsret stadfæstede ved dom af 3. januar 2018 byrettens dom under henvisning til de grunde, der er anført i byrettens dom.

Sag 2 – uberettiget modtagelse og indkøb af it-udstyr fra Atea med store rabatter

Retten i Glostrup, dom af 6. februar 2018

(AU sag 2016/002265)

En mellemlider ansat i Forsvarets Koncernfælles Informatiktjeneste (FKIT) var tiltalt for 12 tilfælde af bestikkelse ved i forbindelse med sin ansættelse i perioden fra november 2010 til december 2013 fra it-leverandøren Atea dels at have modtaget it-udstyr til en værdi af ca. 25.000 kr., dels med store rabatter at have købt forskelligt it-udstyr, hvorved han ifølge tiltalen fik en prismæssig fordel på ca. 27.000 kr.

Pågældende var ansat som mellemlider i FKIT i en sektion, der havde det tekniske ansvar for forsvarrets indkøb af servere.

Han blev idømt 60 dages betinget fængsel med vilkår om udførelse af samfundstjeneste. Retten frifandt ham for fire af forholdene, men fandt ham skyldig i modtagelse af bestikkelse til en samlet værdi på ikke under 40.000 kr. i sagens otte øvrige forhold. Retten forkastede i den forbindelse bl.a. tiltaltes forklaring om, at han havde købt genstandene privat og kontant af en Atea-medarbejder som privat person. Retten traf endvidere afgørelse om konfiskation af de omhandlede genstande.

Retten lagde ved afgørelsen til grund, at den tiltalte mellemlider ingen kompetence havde til indkøb, men at han indtog en stilling, hvor han bl.a. som teknisk rådgiver havde indflydelse på valg af it-udstyr til Forsvaret og havde mulighed for at påvirke dette valg.

Retten fandt på denne baggrund, at den tiltalte:

”må have indset eller i hvert fald anset det som overvejende sandsynligt, at det netop var hans stilling i FKIT og deraf følgende arbejdsmæssige relation til Atea, der var grunden til, at han fik gaverne

eller kunne købe forskelligartede ting i Atea med så stor rabat.”

Personfarlig kriminalitet og lignende

Vold

§ 244. Den, som øver vold mod eller på anden måde angriber en andens legeme, straffes med bøde eller fængsel indtil 3 år.

Der var i beretningsåret tre tilfælde, der førte til en strafferetlig sanktion for vold, hvilket er et fald i forhold til året før, hvor der var seks tilfælde, der førte til straf for vold.

I beretningsåret skete der derudover frifindelse i én voldssag, der er nærmere beskrevet i afsnittet nedenfor om frifindende domme.

Sag 1 – Vold på værtshus som følge af tjenstligt begrundet uvenskab

Retten i Hillerød, dom af 23. august 2017

(AU sag 2017/000279)

En værnepligtig blev idømt 3 måneders betinget fængsel for fire tilfælde af vold, henholdsvis forsøg på vold, over for fire andre værnepligtige. Der var tale om et slag på kæben, et slag i nakken samt to slag, der ikke ramte. Volden fandt sted uden for et værtshus og relaterede sig til en strid mellem to kompagnier. Retten fandt ikke grundlag for at anse forholdene for omfattet af straffelovens § 13 om nødværge eller § 248 om slagsmål.

Sag 2 – Vold mod sergentelev på diskotek i Varde

Retten i Esbjerg, dom af 13. december 2017

(AU sag 2017/000701)

En sergent ved den Kongelige Livgarde blev idømt 20 dages betinget fængsel og vilkår om samfundstjeneste ved under en bytur på et diskotek i Varde at have tildelt en sergentelev et kraftigt skub, hvil-

ket blandt andet medførte skade på pågældendes tænder.

Den tredje voldssag, der førte til straf, omhandler vold begået ombord på Støtteskibet Esbern Snare under ophold i England. Sagen er nærmere beskrevet nedenfor i afsnittet om sager ved de udsendte styrker m.v.

Trusler

§ 266. Den, som på en måde, der er egnet til hos nogen at fremkalde alvorlig frygt for eget eller andres liv, helbred eller velfærd, truer med at foretage en strafbar handling, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år.

Der var i beretningsåret ét tilfælde af trusler, som førte til en strafferetlig sanktion.

Fremsættelse af trusler på kaserne

Retten i Næstved, dom af 30. oktober 2017

(AU sag 2017/000886)

En værnepligtig blev idømt 10 dages betinget fængsel for på Antvorskov Kaserne at have fremsat trusler mod en anden værnepligtig. Den pågældende havde efter håndgemæng med forurettede bl.a. sagt følgende til denne: "Hvis det var på den anden side af gaden, havde jeg stukket dig ned".

Underslæb

§ 278. For underslæb straffes den, som for derigennem at skaffe sig eller andre uberettiget vinding

- 1) tilegner sig en fremmed rørlig ting, der er i hans varetægt, uden at forholdet falder ind under § 277,
- 2) fragår modtagelsen af pengelån eller andet lån til eje eller af en ydelse, for hvilken der skal svares vederlag,

3) uretmæssig forbruger ham betroede penge, selv om han ikke var forpligtiget til at holde disse afsondrede fra sin egen formue.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1, nr. 1, omfatter ikke dispositioner over købte genstande, med hensyn til hvilke en sælger har forbeholdt sig ejendomsret, indtil købesummen er betalt.

Der var i beretningsåret to sager, der førte til domfældelse for underslæb.

Sag 1 – underslæb i forbindelse med tilegnelse af en mobiltelefon

Retten i Glostrup, dom af 21. september 2017

(AU sag 2016/002323)

En tidligere medarbejder ved Søværnets Operative Kommando (SOK) var i retten tiltalt for at have begået underslæb over for sin arbejdsgiver ved at have tilegnet sig en mobiltelefon af mrk. Nokia Lumia 800, som han havde i besiddelse i forbindelse med sin ansættelse. Han var endvidere tiltalt for bestikkelse efter straffelovens § 144 ved uberettiget at have modtaget en mobiltelefon af mrk. Nokia Lumia 1020 fra Atea, der leverede IT-udstyr til forsvaret.

Den tidligere medarbejder blev idømt en bøde på 10 dagbøder af 200 kr. for underslæb. Retten lagde bl.a. vægt på, at pågældende havde isat et simkort med sit private telefonnummer i mobiltelefonen.

Retten frifandt pågældende for tiltalen om modtagelse af bestikkelse. Retten lagde til grund, at den tidligere medarbejder havde fået telefonen fra Atea uden betaling, og at han måtte have indset eller anset det for overvejende sandsynligt, at han kun kunne opnå denne fordel, fordi han var ansat i SOK og i kraft af sin funktion som sagsbehandler med ansvar for udstyr, der blev købt hos Atea. Han blev dog frifundet for bestikkelse, idet retten lagde vægt på, at han blev pensioneret fra forsvaret i slutningen af 2013 og først modtog mobiltelefonen fra Atea i februar 2014. Retten udtalte i den forbindelse:

"På det tidspunkt havde han således ingen mulighed overhovedet for at påvirke forswarets indkøb hos Atea, og således heller ikke længere den ret begrænsede, men ikke blot helt teoretiske mulighed, han hidtil havde haft."

Sagen er en del af Atea-sagskomplekset, der er nærmere beskrevet ovenfor under straffelovens § 144.

Sag 2 – Sygeplejerskes tilegnelse af medicin under udsendelse til Afghanistan

Retten i Esbjerg, dom af 29. september 2017

(AU sag 2016/002129 m.fl.)

En sygeplejerske, der var udsendt som medicinsvarlig på en militærbase i Kabul i Afghanistan, havde i sommeren 2016 over en periode på ca. 14 dage tilegnet sig og efterfølgende indtaget 7 stk. fentanylslikkepinde indeholdende morfin, som han havde i sin varetægt.

Han blev idømt 20 dages betinget fængsel for overtrædelse af straffelovens §§ 278 og 155 om underslæb og stillingsmisbrug samt overtrædelse af lov om euforiserende stoffer.

Retten lagde som en formildende omstændighed bl.a. vægt på, at tilegnelsen og indtagelsen af fentanylslikkepindene alene måtte være antages at være begrundet i pågældendes selvmedicinering som følge af mavesygdom. Retten lagde videre til grund, at pågældende som følge af sin adgang til medicinudlevering, som han selv forvaltede, havde haft en fristelse til at tage sig medicinen til sig selv, men at han omvendt som følge af sin stilling og funktion skulle være ekstra påpasselig med sin omgang med medicinen. Da der var tale om stillingsmisbrug i form af tilegnelse af narkotisk stof fra arbejdspladsen fandt retten ikke, at sagen kunne afgøres med bøde. Henset til sagens formildende omstændigheder fandt retten dog grundlag for at gøre fængselsstraffen betinget.

Bedrageri

§ 279. For bedrageri straffes den, som for derigennem at skaffe sig eller andre uberettiget vinding, ved retsstridigt at fremkalde, bestyrke eller udnytte en vildfarelse bestemmer en anden til en handling eller undladelse, hvorved der påføres denne eller nogen, for hvem handlingen eller undladelsen bliver afgørende, et formuetab.

Der var i beretningsåret én sag vedrørende bedrageri, som førte til en strafferetlig sanktion.

Østre landsrets ankedom af 10. april 2017 (Københavns Byrets dom af 24. oktober 2016)

(AU sag 2016/002233 m.fl.)

En chefsergent tjenstgørende ved det danske element i Stettin i Polen blev i efteråret 2015 anmeldt for bedrageri ved at have indkøbt diverse indbogenstande og tjenesteydelser til en samlet værdi af ca. 54.000 kr. til privat brug og ladet dem betale af forsvaret.

Pågældende blev ved Østre Landsrets dom af 10. april 2017 idømt 3 måneders fængsel, der blev gjort betinget med vilkår om udførelse af samfundstjeneste i 80 timer. Dommen er en stadfæstelse af Københavns Byrets dom af 24. oktober 2016, der er omtalt i Årsberetning 2016.

Mandatsvig

§ 280. For mandatsvig straffes, for så vidt forholdet ikke falder ind under §§ 276-279a, den, som for derigennem at skaffe sig eller andre uberettiget vinding påfører en anden formuetab

- 1) ved misbrug af en for ham skabt adgang til at handle med retsvirkning for denne eller
- 2) ved i et formueanliggende, som det påhviler ham at varetage for den anden, at handle mod dennes tarv.

Der har i beretningsåret været én sag, der førte til en strafferetlig sanktion for mandatsvig.

Misbrug af tjenstligt udleveret kreditkort til private indkøb

Retten i Hjørring, dom af 25. januar 2017

(AU sag 2016/002754)

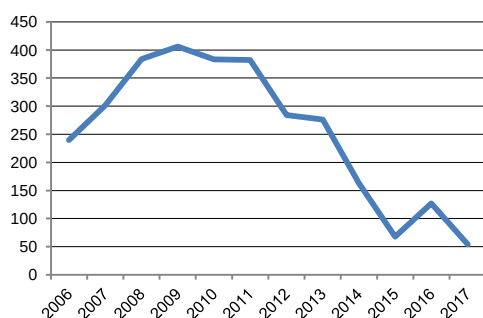
En sergent havde i en periode på knapt to måneder i sommeren 2016 misbrugt et af forsvaret udleveret Eurocard til at foretage private indkøb for i alt ca. 75.000 kr. Sagen blev behandlet som en tilståelses-sag, hvor pågældende blev idømt 3 måneders betinget fængsel med vilkår om samfundstjeneste og vilkår om betaling af erstatning til forsvaret for det påførte formuetab.

Sanktioner for overtrædelse af den øvrige strafbelagte særlovgivning

Sanktioner for overtrædelse af færdselsloven

Indledning

Færdselslovsovertrædelser var tidligere den langt hyppigste forseelse inden for de militære straffesager, men antallet af færdselsforseelser har gennem de seneste år generelt været faldende, således som det fremgår af figur 8. Der har i beretningsåret været 54 sanktioner i færdselssager, hvilket er mere end en halvering i forhold til 2016, hvor der var 127 sanktioner.

Figur 8: Antal sanktioner for overtrædelse af færdselsloven 2006-2017.

Flertallet af færdselssagerne vedrører hastigheds-overtrædelser. De øvrige færdselslovsovertrædelser har bl.a. omfattet spirituskørsel, manglende brug af sikkerhedssele og kørsel med håndholdt mobiltelefon, mv.

De fleste sager kan afgøres med bødeforlæg. Ved sanktionsfastsættelsen følger Forsvarets Auditørkorps i henhold til GM nr. 2/2013 praksis i civile straffesager, herunder taksterne i Rigsadvokatmeddelelsens afsnit om "Færdsel – Generelle retningslinier for sanktionspåstande i færdselssager." Minimumsbøderne for overtrædelse af færdselsloven blev forhøjet i 2011. Se herom årsberetningen for 2012.

Færdselsforseelser uden for færdselslovens område og i missionsområder kan efter omstændighederne sanktioneres efter militær straffelovs § 27.

Hastighedssager

Færdselslovens § 4 og §§ 41 ff.

Hastighedssagerne udgjorde i 2017 halvdelen af de i alt 54 sanktioner i færdselssager. 15 af sagerne medførte klip i kørekortet.

Auditøren modtager både hastighedssager fra politiets Automatiske Trafikkontrol (ATK) og fra militærpolitiets hastighedskontrol på kaserner og andre militære områder.

Med henblik på at effektivisere sagsbehandlingen og sikre, at hastighedssager ekspederes hurtigt blev der i 2015 indført en ny bestemmelse i færdselslovens § 118 c om betinget objektivet strafansvar for ejeren (eller den registrerede bruger) af et køretøj i visse sager om hastigheds-overtrædelser, der er konstateret ved ATK/fotovogne. Det betingede objektive strafansvar gælder i sager, hvor hastigheds-overskridelsen er på højst 30 %.

Det er Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse (FMI), der er registreret ejer af forsvarets køretøjer, hvorfor politiet sender bødeforelæg vedr. hastigheds-overskridelser på højst 30 % til FMI, der som udgangspunkt pålægges strafansvar, medmindre en fører erkender at have ført køretøjet. Såfremt FMI ikke kan udpege en fører, der erkender at have ført køretøjet, skal FMI som udgangspunkt betale bøden inden 30 dage fra bødeforelæggets modtagelse.

Eksempel 1 – Bøde og klip i kørekortet for hastigheds-overtrædelse på Aalborg Kaserner
(AU sag 2017/000545)

En konstabel vedtog en bøde på 3.000 kr. samt et klip i kørekortet ved ud for indkørslen til en parkeringsplads ved Aalborg Kaserne at have ført bil med en hastighed på mindst 61 km/t, selvom højest tilladte hastighed på stedet ved skiltning var angivet til 40 km/t, hvilket udgjorde en hastighedsoverskridelse på 52 %.

Eksempel 2 – Bøde og klip i kørekortet for hastighedsovertrædelse ved Høvelte Kaserne (AU sag 2017/000386)

En værnepligtig vedtog en bøde på 2.500 kr. samt et klip i kørekortet ved i marts 2017 at have ført et militært køretøj ved indkørslen til Høvelte Kaserne med en hastighed på mindst 69 km/t, selvom højst tilladte hastighed på stedet ved skiltning var angivet til 50 km/t, hvilket udgjorde en hastighedsoverskridelse på 38 %.

Førerretsfrakendelse

Førerretsfrakendelse for hastighedsovertrædelser m.v.

Bestemmelserne om betinget og ubetinget frakendelse af førerretten fremgår af færdselslovens §§ 125-126. Førerretten frakendes betinget ved bl.a. hastighedsovertrædelser med mere end 60 % af den tilladte hastighed. Ved kørsel med busser eller lastbiler med en vægt på over 3500 kg dog allerede ved en overskridelse af den tilladte hastighed på 40 % eller derover. Ved flere forhold, højere hastigheder eller gentagelse, kan førerretten frakendes ubetinget.

Der var i 2017 én sag vedr. hastighedsovertrædelser, der medførte betinget førerretsfrakendelse. Derudover var der tre sager vedr. spirituskørsel, der medførte betinget frakendelse, jfr. nærmere nedenfor.

Eksempel - Bøde og betinget frakendelse af førerretten for hastighedsovertrædelse

(AU sag 2017/000496)

En seniorsergent vedtog i Retten i Esbjerg den 29. september 2017 en bøde på 4.000 kr. samt en betinget frakendelse af førerretten i 3 år, ved ud for Houstrup Camping i Nørre Nebel at have ført et militært køretøj med en hastighed på mindst 88 km/t, selvom højeste tilladte hastighed på stedet var 50 km/t, hvilket udgjorde en overskridelse på 76 %.

Spirituskørsel

Færdselslovens § 53

Det gældende bødeniveau er fastlagt ved lov nr. 363 af 24. maj 2005 om ændring af færdselsloven (Sanktionsfastsættelse i sager om spirituskørsel m.v.). Det er i bemærkningerne til lovforslaget forudsat, at spirituskørsel med en promille mellem 0,51 og 2,00 som udgangspunkt skal straffes med en bøde svarende til en måneds nettoløn gange alkoholkoncentrationen i blodet. Endvidere frakendes førerretten. Er alkoholkoncentrationen i førstegangstilfælde mellem 0,51 og 1,20 sker der betinget frakendelse. Er den 1,21 promille eller derover frakendes førerretten for tre år. I gentagelsestilfælde er perioden længere. Der henvises uddybende til Rigsadvokatmeddelelsens afsnit om "Færdsel – Generelle retningslinier for sanktionspåstande i færdselssager".

Antallet af sager om spirituskørsel er fortsat meget begrænset. Der var i 2017 tre sager om spirituskørsel. Alle sager medførte betingede førerretsfrakendelser.

Eksempel – Bøde på 14.000 kr. og betinget førerretsfrakendelse for spirituskørsel

(AU sag 2017/000454)

En overkonstabel vedtog en bøde på 14.000 kr. og en betinget frakendelse af førerretten i 3 år ved en

aften i marts 2017 at have ført personbil med en alkoholpromille på mindst 0,91 på Flyvestation Karup.

En konstabel vedtog en bøde på 1.500 kr. ved som passager i et militært køretøj ikke at have anvendt sikkerhedssele under kørsel ved Antvorskov Kaserne.

Andre færdselssager

Eksempel 1 – Tilsidesættelse af forpligtigelser ved færdselsuheld

(AU sag 2016/002899)

En konstabelelev påkørte en bom og et udsugningsanlæg i et parkeringshus i Aalborg. Han vedtog en bøde på 5.000 kr. for overtrædelse af færdselslovens § 9, idet han undlod at underrette skadelidte eller politiet om, at han havde forvoldt skade på bommen og udsugningsanlægget.

Eksempel 2 – Kørsel venstre om et helleanlæg og anvendelse af mobiltelefon under kørsel

(AU sag 2017/000666 m.fl.)

En seniorsergent fra Søværnet vedtog en bøde på 3.500 kr. ved i et kryds i Frederikshavn i et militært køretøj at have kørt venstre om et helleanlæg, selv om det ved skiltning på stedet var tilkendegivet, at man skulle køre højre om. Bøden omfattede endvidere straf for, at han samtidig havde anvendt mobiltelefon under kørslen.

Eksempel 3 – Tilsidesættelse af vigepligt

(AU sag 2016/002685)

En værnepligtig tilsidesatte en morgen i september 2016 sin ubetingede vigepligt, idet han foretog en højresvingning i et militært køretøj fra Gothersgade Kaserne over en cykelsti og ud på Gothersgade, hvorved han påkørte en bil, hvorefter en cyklist påkørte det militære køretøj på cykelstien. Han vedtog en bøde på 2.000 kr. samt et klip i kørekortet.

Eksempel 4 – Kørsel som passager i militært køretøj uden anvendelse af sikkerhedssele

Retten i Næstved, dom af 26. juli 2017

(AU sag 2017/000664)

Sanktioner for overtrædelse af andre strafferetlige særlove

Indledning

Militære straffesager vedrørende overtrædelser af den øvrige (civile) straffelagte lovgivning er mindre hyppige. Ved vurdering af sanktionspåstanden følges praksis i civile straffesager, herunder bødetaksterne i Rigsadvokatmeddelelsen i det omfang, der er udfærdiget sådanne på området.

Der er i 2017 udmålt sanktioner i fire sager om overtrædelse af den øvrige straffelagte lovgivning. Disse sager vedrørte overtrædelse af våbenlovgivningen, fyrværkerilovgivningen og beredskabsloven og er omtalt nærmere nedenfor.

Våbenlovgivningen og fyrværkerilovgivningen

Ny knivlov

Folketinget vedtog i april 2016 en ny knivlov (Lov nr. 376 af 27. april 2016 om knive og blankvåben m.v.). Loven trådte i kraft den 1. juli 2016. Den samler og forenkler reglerne om knive og blankvåben m.v. i en ny og selvstændig hovedlov.

Med den nye knivlov er kursen over for knive i natlivet og i kriminelle miljøer blevet skærpet samtidig med, at reglerne for brug af knive til fornuftige dagligdags gøremål er blevet lempet.

Enhåndsbetjente foldeknive er således ifølge knivloven ikke længere kategoriseret som særligt farlige knive, det er forbudt at besidde, herunder på egen bopæl, uden tilladelse fra politiet. Herudover er princippet om, at knive kun må medbringes på offentlige steder m.v., når der er et anerkendelsesværdigt formål, udvidet til at omfatte alle knive og blankvåben.

Endelig er der indført en betydelig strafskærpelse for personer, som tidligere er dømt for vold m.v., og som bærer kniv på steder, hvor der erfaringsmæssigt er høj risiko for vold, f.eks. i natlivet eller kriminelle miljøer.

Værnsfælles Forsvarskommando har på denne baggrund i januar 2017 udsendt en ny VFKBST O.642-0 for besiddelse af knive og øvrige blankvåben i forsvaret. Bestemmelsen fastlægger regler for ansattes besiddelse af knive og ceremonielle blankvåben i forbindelse med tjenesten, samt i hvilket omfang disse må anvendes privat.

Sanktionspåstande i knivsager

Sanktionerne for overtrædelse af den nye knivlov fremgår af Rigsadvokatmeddelelsens afsnit om "Sanktionspåstande i våbensager". Det følger heraf, at førstegangstilfælde af overtrædelse af knivloven straffes med en bøde på 3.000 kr., hvis der er tale om en almindelig kniv. Er der tale om en kniv, som ikke lovligt kan besiddes, er straffen en bøde på 5.000 kr. Straffen for personer, som bærer kniv i f.eks. natlivet, og som tidligere er straffet for vold, trusler m.v. er i førstegangstilfælde som udgangspunkt 7 dages ubetinget fængsel, mens straffen i andengangstilfælde som udgangspunkt er 14 dages ubetinget fængsel.

Der har i beretningsåret været én sag om overtrædelse af knivloven.

Betinget fængsel for besiddelse af en af forsvaret udleveret kniv på et diskotek

Retten i Sønderborg, dom af 5. december 2017 (AU sag 2017/001126 m.fl.)

En kvindelig værnepligtig var på et diskotek uden anerkendelsesværdigt formål i besiddelse af en af forsvaret udleveret foldekniv, som hun fremtog i baren på diskoteket. Hun blev idømt en betinget fængselsstraf på 7 dage for overtrædelse af knivloven og militær straffelov § 27 om pligtforsømmelse, jf. VFKBST O.062-0.

Hjemtagelse af våben, ammunition m.v.

Militært personel, der har hjemtaget genstande omfattet af våbenloven, f.eks. efter endt øvelse, vil – foruden et strafansvar efter våbenloven – normalt også skulle drages til ansvar for grov pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27, jf. det militære bestemmelsesgrundlag. Hjemtagelse af effekter kan efter omstændighederne henføres under straffeloven, hvor betingelserne for at rejse tiltale for berigelseskriminalitet, f.eks. tyveri fra arbejdsplads, er til stede.

Opbevares genstandene derimod midlertidigt f.eks. på den pågældendes værelse på militært område, vil vedkommende normalt alene blive draget til ansvar for overtrædelse af militær straffelov. Tilsvarende gælder genstande, der er omfattet af fyrværkeriloven.

Fyrværkerilovgivningen

Der har i beretningsåret været én sag om overtrædelse af fyrværkeriloven.

Besiddelse af røghåndbombe ved indtjekning i lufthavn

(AU 2017/000452)

En konstabel vedtog en bøde på 2.000 kr. for overtrædelse af fyrværkeriloven ved en dag i marts 2017 uden tilladelse at have været i besiddelse af en røghåndbombe i sin rygsæk i forbindelse med indtjekning i Bornholms Lufthavn.

Beredskabsloven

Der har i 2017 været én sag, der førte til en sanktion for overtrædelse af beredskabsloven.

Antændt ild i dyne med cigaret

Retten i Nykøbing Falster, dom af 28. marts 2017

(AU sag 2016/002980)

En overkonstabel havde en aften i december 2016 røget en cigaret i sin seng på sit værelse på Vordingborg Kaserne. Han faldt i søvn, hvorved cigaretten antændte hans dyne. Han blev idømt en bøde på 1.500 kr. for overtrædelse af beredskabslovens § 71.

Arbejds miljølovgivningen

Ved vurdering af sanktionspåstanden følges praksis i civile sager straffesager. Rigsadvokaten har i Rigsadvokatmeddelelsens afsnit "Arbejds miljø" vejledt om behandlingen af sager om overtrædelse af arbejds miljølovgivningen, herunder straffene for arbejdsgivere og ansatte.

I praksis er udgangspunktet ved overtrædelse af arbejds miljølovgivningen en bødestraf, der gradueres efter sagens karakter og grovhed. Arbejdstilsynet afgiver i disse sager en indstilling om en relevant sanktion for den konkrete overtrædelse af arbejds miljølovgivningen, der i almindelighed følges.

Der har ikke i beretningsåret været sager, der har ført til straf for overtrædelse af arbejds miljøloven.

Eksempler på sager afsluttet uden tiltale samt frifindende domme

Indledning

I dette afsnit omtales eksempler på sager, som i 2017 er afsluttet uden en strafferetlig sanktion, enten fordi efterforskningen er indstillet, påtale er opgivet eller fordi retten har frifundet den tiltalte.

Sager afsluttet uden tiltale

Afslutningen af en straffesag uden tiltale kan efter retsplejelovens regler ske ved afvisning af anmeldelsen, indstilling af efterforskningen eller ved påtaleopgivelse.

Sager uden sigtelse

Afvisning af anmeldelsen (§ 749, stk. 1)
Indstilling af efterforskningen (§ 749, stk. 2)

Sager med sigtelse

Hel eller delvis påtaleopgivelse,

- hvis sigtelsen har vist sig grundløs (§ 721, stk. 1, nr. 1),
- på bevisets stilling (§ 721, stk. 1, nr. 2) eller
- i særlige tilfælde på grund af et uforholdsmæssigt ressourceforbrug (§ 721, stk. 1, nr. 3)

Indstilling af efterforskningen efter retsplejelovens § 749, stk. 2

Er der ikke grundlag for at fortsætte en påbegyndt efterforskning, kan efterforskningen indstilles efter retsplejelovens § 749, stk. 2, hvis der ikke har været rejst sigtelse i sagen.

Eksempel 1 – Efterforskning af sag om krænkende adfærd

(AU sag 2017/000147)

En kvinde anmeldte i januar 2017 til Forsvarets Auditørkorps, at hun, mens hun benyttede idræts- og bedefaciliteterne på Flyvestation Aalborg, var blevet beluret af en person, som kiggede ind ad vinduet. På baggrund af den gennemførte efterforskning var det ikke muligt at identificere en mulig gerningsmand, hvorfor Auditøren i marts 2017 traf afgørelse om at indstille efterforskningen i sagen.

Eksempel 2 - Efterforskning af mulige tab af civile liv i forbindelse med to danske F-16 flys deltagelse i angreb i Syrien

(AU sag 2016/002260)

Forsvaret orienterede den 19. september 2016 Forsvarets Auditørkorps om, at to danske F-16 fly nogle dage forinden havde deltaget i et angreb på en formodet ISIL-stilling i området omkring Dayr Az Zawr i Syrien. Det blev efterfølgende via medierne oplyst, at angrebet kunne have medført tab af menneskeliv. Det blev ligeledes oplyst, at forsvaret sammen med koalitionen havde indledt en undersøgelse af angrebet.

Forsvarets Auditørkorps besluttede efterfølgende at indlede en efterforskning i sagen med henblik på at afdække, om dansk tjenstgørende personel ved godkendelsen og udførelsen af angrebet ved deres handlinger kunne antages at have pådraget sig et strafferetligt ansvar.

Auditørkorpset foretog i forbindelse med efterforskningen af sagen bl.a. afhøringer dels af de to danske piloter, der deltog i angrebet, dels den Red Card Holder og den militærjuridiske rådgiver, som fra dansk side tillige var involveret i operationen.

I marts 2017 indstillede Auditøren efterforskningen i sagen, idet efterforskningen ikke på nogen måde havde godtgjort eller sandsynliggjort, at der var ble-

vet begået fejl blandt det danske tjenstgørende personale i forbindelse med angrebet.

Eksempel 3 - Efterforskning i sag om mulig pligtforsømmelse begået af danske soldater i forbindelse med træning af irakiske sikkerhedsstyrker (AU sag 2016/002938)

Værnsfælles Forsvarskommando orienterede i december 2016 Forsvarets Auditørkorps om en sag, hvor en dansk officer til et medie havde oplyst, at dansktrænede irakiske soldater havde begået krigsforbrydelser mod soldater fra Islamisk Stat. Den pågældende havde i forbindelse med sin udsendelse i henhold til gældende direktiver indberettet episoderne til forsvaret og havde i den forbindelse fået at vide, at han ikke skulle indrapportere sådanne oplysninger.

Auditøren indledte på denne baggrund en efterforskning med henblik på at søge afdækket, om der var grundlag for at antage, at der var begået pligtforsømmelse i forbindelse med andre personers håndtering af de indrapporterede oplysninger eller hos personer, der måtte have anmodet officeren om fremadrettet ikke at indrapportere oplysningerne.

Auditøren indstillede i maj 2017 efterforskningen i sagen, idet han ikke fandt, at der var formodning for, at der var begået et strafbart forhold i sagen.

Eksempel 4 - Efterforskning i sag om manglende indberetning af muligt brud på krigens love begået af en irakisk soldat (AU sag 2017/000529)

I forbindelse med den juridiske vurdering af den ovennævnte sag konstaterede Auditøren, at der i forbindelse med samme mission var udfærdiget rapporter i september 2015, der blandt andet omhandlede et muligt brud på krigens love begået af en irakisk soldat, og at disse rapporter ikke via missionsholdet var blevet indrapporteret til Værnsfælles Forsvarskommando.

Da forholdet kunne have aktualiseret en pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27 indledte Auditøren i foråret 2017 en efterforskning af sagen.

Forsvarets Auditørkorps foretog afhøring af flere personer, herunder tjenstgørende personale, der var ansvarlige for indrapportering af hændelser til Værnsfælles Forsvarskommando.

Ifølge de for missionen gældende bestemmelser havde soldaterne pligt til ad kommandovejen at indrapportere blandt andet konstaterede overtrædelser af grundlæggende menneskerettigheder. Bestemmelsesgrundlaget tog ikke specifikt stilling til, om indrapporteringspligten var gældende i tilfælde, hvor en oplysning ikke umiddelbart og med sikkerhed kunne verificeres. Sammenholdt med personellets opfattelse af, at de irakiske soldater ofte pralede med gerninger, de ikke selv havde været involveret i, fandt Auditøren, at det ikke med sikkerhed kunne lægges til grund, at der var tale om en rapporteringspligtig hændelse, hvorfor efterforskningen blev indstillet i august 2017.

Påtaleopgivelse efter retsplejelovens § 721, stk. 1

Har der i forbindelse med efterforskningen været rejst sigtelse i sagen, og er der efter afslutning af efterforskningen ikke grundlag for at rejse tiltale, kan påtale opgives efter retsplejelovens § 721. I hovedparten af sagerne sker påtaleopgivelsen på *bevisets* stilling efter retsplejelovens § 721, stk. 1, nr. 2.

Eksempel 1 – sigtelse for pligtforsømmelse i forbindelse med computertaske stjålet fra bil

(AU sag 2016/002854)

En major fik fra sin parkerede bil stjålet sin computertaske indeholdende FAP (computer) og Entrust Token. Han blev i december 2016 sigtet for pligtforsømmelse, idet han ifølge gældende sikkerhedsinstruks for fjernarbejdsplads skulle have opbevaret FAP og Entrust Token adskilt.

Auditøren opgav i februar 2017 påtale i sagen, idet han navnlig lagde vægt på, at det ikke kunne lægges til grund, at majoren havde modtaget fyldestgørende sikkerhedsinstruks i forbindelse med udleveringen af den pågældende FAP.

Eksempel 2 – Adgang til medarbejders private Facebook-korrespondance

(AU sag 2017/000264)

En oberst blev i februar 2017 sigtet for overtrædelse af straffelovens § 264 c ved i september 2016 at have skaffet sig og uberettiget udnyttet oplysninger i form af en privat Facebook-korrespondance mellem en i forsvaret ansat medarbejder og dennes veninde.

Indholdet af Facebook-korrespondancen var i september 2016 blevet indberettet til obersten fra en ansat i forsvaret, der havde fået kendskab til indholdet af korrespondancen og fundet denne krænkende og til fare for arbejdsmiljøet i afdelingen. Obersten valgte på baggrund af de modtagne oplysninger at indkalde medarbejderen til en tjenstlig samtale.

Auditøren opgav i juni 2017 påtale i sagen. Auditøren lagde ved sin afgørelse vægt på, at obersten måtte antages at have benyttet oplysningerne på en saglig måde og begrundet i hensynet til arbejdsvilkårene på arbejdspladsen. Auditøren fandt derfor ikke, at obersten kunne antages uberettiget at have udnyttet oplysninger, som var fremkommet ved et eventuelt brud på brevhemmeligheden.

Frifindelse

Der blev i beretningsåret afsagt dom om frifindelse i fire sager. Østre Landsret frifandt endvidere i februar 2018 en major for modtagelse af bestikkelse i Atea-sagskomplekset.

Sag 1 – Frifindelse for vold på kaserne
Retten i Aalborg, dom af 30. august 2017
(AU sag 2017/000271)

En værnepligtig var i Retten i Aalborg tiltalt for vold efter straffelovens § 244, ved en morgen i februar 2017 på Hvorup Kaserne med én hånd at have grebet fat om halsen eller kraven på en anden værnepligtig, hvilket medførte rødmen og ømhed på halsen samt synkebesvær hos den forurettede.

Der blev under sagens behandling i retten afgivet forklaring af den tiltalte værnepligtige og tre vidner.

Retten frifandt den tiltalte værnepligtige for vold med følgende begrundelse:

"Retten lægger efter tiltaltes forklaring, der støttes af de afhørte vidner, til grund, at der opstod en diskussion på grund af manglende rengøring, hvor forurettede blev vred og stillede sig op umiddelbart foran tiltalte således, at han havde ansigtet helt ind mod tiltaltes ansigt, hvorefter tiltalte tog fat i kraven og skubbede forurettede væk.

Retten bemærker, at forurettede ikke har givet møde under hovedforhandlingen, ligesom retten bemærker, at forurettede først har henvendt sig på infirmeriet dagen efter hændelsen.

Retten finder efter det anførte ikke holdepunkter for, at tiltalte skulle have begået vold mod forurettede eller have foretaget et legemsangreb omfattet af straffelovens § 248."

Sag 2 – Sag vedrørende snyd med arbejdstid på Almegårds Kaserne

Retten på Bornholm, dom af 3. november 2017

(AU sag 2016/002105)

En premierløjtnant og en kaptajn, begge ansat ved III Opklaringsbataljon på Almegårds Kaserne i Rønne, var i retten tiltalt for bedrageri og pligtforsømmelse ved i adskillige tilfælde i perioden 2014-2016 at have snydt med deres arbejdstidsregistreringer.

Den tiltalte kaptajn - der var eskadronchef for bataljonens 2. eskadron og den medtiltalte premierløjtnants foresatte - og premierløjtnanten var ifølge anklageskriftet tiltalt for i forening i slutningen af

august 2016 at have aftalt, at premierløjtnanten i forbindelse med opgørelsen af sin arbejdstid for august 2016 i strid med sandheden kunne anføre, at han havde forrettet tjeneste på tidspunkter, hvor dette ikke var tilfældet. Premierløjtnanten tilføjede herefter i forbindelse med opgørelsen af sin arbejdstid for august 2016, at han havde arbejdet yderligere 24 timer, hvilket ifølge tiltalen var i strid med sandheden, hvorved forsvaret led et formuetab.

Premierløjtnanten og kaptajnen var endvidere hver især ifølge anklageskriftet tiltalt for bedrageri og pligtforsømmelse ved i årene 2014-2016 i adskillige tilfælde i forbindelse med opgørelsen af deres arbejdstid i strid med sandheden at have anført, at de havde forrettet tjeneste på tidspunkter, hvor dette ikke var tilfældet, hvorefter de enten afspadserede med løn eller fik udbetalt merarbejdsvederlag, hvorved forsvaret led et ikke nærmere opgjort formuetab.

Retten frifandt begge tiltalte for bedrageri og pligtforsømmelse i relation til de ovenfor nævnte forhold, idet retten blandt andet lagde til grund, at det er en sædvanlig og udbredt praksis i forsvaret, at officerer ikke nødvendigvis tidsregistrerer deres præcise arbejdstider.

Retten udtalte blandt andet, at den ikke fandt grundlag for:

"at tilsidesætte de tiltaltes indbyrdes overensstemmende forklaringer om, at de alene har tidsregistreret timer, som de også har arbejdet, hvorved retten navnlig har lagt vægt på, at det må lægges til grund, at det er en sædvanlig praksis, der – i hvert fald stiltiende – er accepteret af lederne, at officerer i forsvaret tidsregistrerer på en sådan måde, at registreringen afspejler antallet af udførte arbejdstimer og ikke nødvendigvis tillige de præcise arbejdstider, samt at de tiltaltes daværende ledelse bestående af bataljonchefen og dennes stabschef og næstkommanderende ikke har fundet noget grundlag for at beklukke de tiltaltes tidsregistreringer, herunder de tiltaltes registrering af merarbejde,

som ledelsen fandt stemte overens med de tiltaltes faktiske arbejdsbyrde.

For så vidt angår de 24 timer, som premierløjtnanten var tiltalt for uberettiget at have tilføjet sin arbejdstidsopgørelse for august 2016, fandt retten ikke grundlag for at tilsætte de to tiltaltes indbyrdes overensstemmende forklaringer om, at tidsregistreringen vedrørte arbejdstimer udført af premierløjtnanten i dennes ferie. Retten lagde vægt på, at tidsregistreringen skete efter forudgående godkendelse af den tiltalte kaptajn og eskadronchef, der var premierløjtnantens foresatte, og den, der var ansvarlig for premierløjtnantens arbejdstidsregistreringer.

Auditøren har efterfølgende haft en dialog med forsvaret omkring vigtigheden af, at der er et klart forvaltningsgrundlag for tidsregistrering i forsvaret samt den nødvendige ledelseskontrol hermed.

Sag 3 – Frifindelse i sag vedrørende udeblivelse fra værnepligtstjeneste

Retten i Aalborg, dom af 14. juni 2017

(AU sag 2016/002615)

En værnepligtig blev af Retten i Aalborg den 29. marts 2017 idømt en bøde på 1.500 kr. for overtrædelse af militær straffelov § 25, idet han var udeblevet fra værnepligtstjeneste på Aalborg Kaserne den 1. august 2016.

Forsvarets Auditørkorps fremsendte 4. maj 2017 en anmodning til retten om genoptagelse af sagen med påstand om frifindelse under henvisning til, at den værnepligtige på tidspunktet for indkaldelsen den 29. april 2016 var fængslet, hvilket var baggrunden for hans manglende reaktion.

Ved dom af 14. juni 2017 traf Retten i Aalborg afgørelse om frifindelse og bortfald af dommen af 29. marts 2017. Retten lagde vægt på, at pågældende ikke havde haft adgang til at tilgå sin e-boks og se indkaldelsen, ligesom fængslingen medførte, at han ikke havde haft mulighed for at møde den 1. august 2016.

Sag 4 – Frifindelse for bestikkelse og underslæb i forbindelse med modtagelse af printer fra Atea Østre Landsrets anke dom af 8. november 2017 (Retten i Glostrup, dom af 19. juni 2017) (AU sag 2016/002291)

Forsvarets Auditørkorps rejste i marts 2017 tiltale mod en kaptajn for bestikkelse og underslæb ved i januar 2013, mens pågældende var ansat som næstkommanderende i Afdelingen for infrastruktur i Forsvarets Koncernfælles Informatiktjeneste, uberettiget at have modtaget og efterfølgende tilegnet sig en printer fra IT-leverandøren Atea til en værdi af 2.399 kr.

Kaptajnen forklarede i byretten bl.a., at han havde modtaget printeren fra Atea til brug for et testforløb, som fandt sted kontinuerligt i 3 ½ år. Byretten idømte ham 14. dages betinget fængsel for bestikkelse. Retten lagde bl.a. vægt på, at kaptajnen som næstkommanderende i afdelingen havde prokura til at bestille IT for 50.000 kr., og at han havde løbende kontakt til leverandører, herunder Atea, hvorfor han havde en vis mulighed for at påvirke IT-køb i Forsvaret. Retten lagde endvidere vægt på en fremlagt intern mailkorrespondance fra Atea, hvoraf der ikke fremgik noget om, at printeren skulle være givet til kaptajnen med henblik på test, ligesom byretten fandt, at det havde formodningen mod sig, at der skulle testes over 3 ½ år.

Kaptajnen ankede byrettens afgørelse til landsretten.

I landsretten blev der afgivet supplerende forklaringer af tiltalte og et vidne, der er ansat som afdelingschef i Koncern IT, Forsvarsministeriets Materiel og Indkøbsstyrelse. Det pågældende vidne forklarede bl.a. for landsretten, at tests af it-udstyr kan være "on going" og strække sig over hele produktets levetid, hvilket var modstridende med pågældendes forklaring i byretten, hvor han forklarede, at der normalt ikke er behov for længere tids test, og at man ikke arbejdede med testperioder, der strækker sig over 3 ½ år.

Landsretten traf afgørelse om frifindelse og udtalte bl.a., at:

"det ikke (kan) afvises, at tiltalte rekvirerede printeren fra Atea med henblik på efter anmodning fra Forsvarets Bygningsstyrelse at teste denne uden for almindeligt kontormiljø. Landsretten lægger i den forbindelse vægt på, at det må anses som sandsynligt, at Forsvarets Bygningsstyrelse havde behov for en mobilprinter af den pågældende type, at det var sædvanligt, at medarbejdere i Infrastrukturafdelingen testede produkter på bopælen, og at det ligeledes ikke var ualmindeligt, at sådanne tests kunne strække sig over længere tid.

Det forhold, at medarbejdere ved Atea muligvis har anset udleveringen af printeren til tiltalte som "smøring" og derfor ikke har faktureret Forsvaret herfor, kan ikke føre til et andet resultat, idet det af de ovenfor anførte grunde ikke kan lægges til grund, at tiltalte har haft forsæt til at modtage printeren som en gave. Landsretten lægger endvidere vægt på, at tiltalte ikke har haft indflydelse på valget af leverandør af IT-udstyr til Forsvaret."

Sagen er en del af Atea-sagskomplekset, der er nærmere beskrevet ovenfor i afsnittet vedrørende straffelovens § 144.

Sag 5 – frifindelse for modtagelse af bestikkelse i forbindelse med modtagelse af en decoder Østre landsrets anke dom af 19. februar 2018 (Retten i Glostrup, dom af 19. oktober 2017) (AU sag 2016/002096)

En major var tiltalt for modtagelse af bestikkelse ved i april 2011 fra IT-leverandøren Atea uden betaling at have taget imod en digital audio decoder til en værdi af ca. 1.000 kr. Majoren var i 2011 ansat som sektionschef i Forsvarets Koncernfælles Informatiktjenestes afdeling for desktop, der tog sig af drift og vedligeholdelse af samtlige pc'ere med tilhør i forsvaret. Han havde i marts 2011 sendt en mail til Atea, hvori han havde spurgt, om Atea kunne skaffe ham en digital audio decoder med rabat.

Han blev af byretten idømt en betinget fængselsstraf på 10 dage, idet retten på baggrund af bevisførelsen bl.a. lagde til grund, at sektionschefen i april 2011 havde fået udleveret den pågældende decoder fra Atea som en gave, og at han måtte have indset eller anset det som overvejende sandsynligt, at han havde opnået denne fordel, fordi han var ansat som sektionschef i Forsvarets Koncernfælles Informatiktjeneste.

Majoren blev frifundet ved Østre Landsrets dom af 19. februar 2018.

Undersøgelser i arbejdsskadesager

Undersøgelser af hændelser, hvor personel er afgået ved døden eller er kommet alvorligt til skade i tjenesten mv.

Den militære anklagemyndighed indleder rutinemæssigt en undersøgelse, når dansk militært personel afgår ved døden eller kommer alvorligt til skade i tjenesten. Der foretages i hvert enkelt tilfælde en individuel undersøgelse, der har til formål at fastslå eller udelukke, om der er begået et strafbart forhold. Den militære retsplejelov, retsplejeloven og sundhedsloven m.fl. finder anvendelse i disse sager.

Det følger af Forsvarsministeriets cirkulæreskrivelse af 30. juni 2014 om behandling af erstatningssager i forsvaret, at Forsvarets Auditørkorps skal underrettes snarest muligt, hvis en ansat afgår ved døden. Det gælder også, hvis en ansat pådrager sig alvorlig personskade, dvs. hvor der er fare for liv og førlighed, herunder fare for varigt mén.

Forsvarets Auditørkorps underrettes endvidere om en arbejdsskade i andre tilfælde end de anførte efter retningslinjerne i Kundgørelse for Forsvaret (KFF) B. 3-5, Forsvarsministeriets cirkulære af 27. april 1994 om underretning af Forsvarets Auditørkorps i arbejdsskadesager. Auditørkorpsen har til opgave at foretage bevissikring i erstatningssager.

Det følger i øvrigt af Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 2 om retten til liv, at der må kræves en uafhængig undersøgelse af omstændighederne omkring soldaters mistænkelige dødsfald i tjenesten, og at de personer, der foretager undersøgelsen, bør være uafhængige af de, der er implicerede i hændelsen.

Europarådets Rekommandation om menneskerettigheder inden for de væbnede styrker og undersøgelser vedrørende dræbte og tilskadekomne danske soldater er nærmere beskrevet i udgivelsen "Den Militære Retsplejeordning", som kan findes på den

militære anklagemyndigheds hjemmeside
www.fauk.dk.

Undersøgelser i 2017

Forsvarets Auditørkorps har i beretningsåret foretaget en række undersøgelser af hændelser, hvor dansk militært personel er afgået ved døden eller er kommet alvorligt til skade. Der er redegjort for sagerne nedenfor og i årsberetningens indledende afsnit om nye sager i 2017.

Sergent pådrog sig brandsårsskader i Høvelte Øvelsesterræn

(AU sag 2017/000123)

En sergent pådrog sig i januar 2017 brandsårsskader på hånden, da en røghåndbombe blev udløst i utide på Høvelte Øvelsesterræn.

Auditøren indstillede efterforskningen i sagen i marts 2017. Sagen er nærmere beskrevet i beretningens indledende afsnit.

Personer ramt af fragmenter efter granatnedslag i Oksbøl Skydeterræn

(AU sag 2017/000300)

En sergent og en overkonstabel blev i marts 2017 ramt af fragmenter efter granatnedslag under en øvelse i Oksbøl Skydeterræn.

Auditøren indstillede efterforskningen i sagen i november 2017. Sagen er nærmere beskrevet i beretningens indledende afsnit.

Hylstersprængning i Hevring Skydeterræn

(AU sag 2017/000322)

En marinekonstabel foretog i marts 2017 i Hevring Skydeterræn en adskillelse af TMG bånd med skarpe patroner ved at benytte en skarp patron til at slå/presse lyssporpatroner ud af ammunitionsbåndet, selvom dette ikke var korrekt fremgangsmåde. Han forårsagede herved en hylstersprængning,

hvorved han pådrog sig alvorlig skade på højre hånd med efterfølgende amputation af en finger til følge.

Marinekonstablen blev i maj 2017 meddelt tiltalefrald, da Auditøren under henvisning til den pågældendes alvorlige tilskadekomst ikke anså påtale for påkrævet som følge af almene hensyn.

Hylstersprængning under testskydning på skydebane i Oksbøl

(AU sag 2017/000394)

Forsvarets Auditørkorps modtog den 28. marts 2017 en anmeldelse om et uheld samme dag på Vrøgum forsøgsskydebane i Oksbøl, hvor en sektion ved Hærens Kamp- og Ildstøttecenter foretog træningsskydning med 20 mm NTW riffel.

Under skydningen skete der en hylstersprængning i forbindelse med en ladning, hvorved en skytte pådrog sig skade på begge hænder.

Sagen er fortsat under efterforskning.

Vådeskud afgivet under skydeøvelse i Borris Skydeterræn

(AU sag 2017/000443)

Operationsstaben i Værnsfælles Kommando anmeldte 5. april 2017 til Forsvarets Auditørkorps, at en oversergent samme dag under en skydeøvelse i Borris Skydeterræn var blevet ramt i benet af et skud. Hændelsen skete i forbindelse med skydning fra Piranha, hvor der i forbindelse med genladning af et let maskingevær M/60 blev afgivet et vådeskud.

Sagen efterforskes fortsat.

Ulykke på støtteskibet Absalon

(AU sag 2017/001078)

En marineoverkonstabel afgik i september 2017 ved døden under en ulykke ombord på støtteskibet Absalon.

Sagen er nærmere beskrevet i beretningens indledende afsnit.

Sagen verserer fortsat.

Efterforskning af sager i internationale missionsområder mv.

Indledning

En række af de sager, som Auditørkorpset undersøger, vedrører handlinger foretaget i udlandet.

Det kan dreje sig om handlinger foretaget i de internationale missionsområder, hvor danske styrker er indsat, eller handlinger, der f.eks. er foretaget under udstationering eller under internationale øvelser og lignende. Karakteren og antallet af de internationale sager hænger derfor sammen med det danske forsvars operationsmønster.

I nogle af de internationale sager foretager Auditørkorpset udrykning til de konkrete missionsområder i forbindelse med efterforskningen. Det beror dog altid på en konkret vurdering af sagens karakter, hvorvidt auditøren beslutter at sende auditørpersonel til missionsområdet.

Generalauditørens interne retningslinjer for i hvilken type af sager, der som udgangspunkt normalt foretages udrykning, fremgår nærmere af Generalauditør Meddelelse 5/2016.

Den militære anklagemyndigheds efterforskning i de internationale missionsområder er nærmere beskrevet i udgivelsen "Den Militære Retsplejeordning".

Der har ikke været foretaget udrykning til missionsområderne i 2017.

Oversigt over internationale indsatsområder i 2017

Enhanced Forward Presence (eFP)

Danmark har siden april 2017 bidraget med et mindre antal stabsofficerer udsendt til Estland. Ved årsskiftet 2017-2018 er op til 200 personer udsendt til Estland.

Missionsområde Afghanistan

Ved årsskiftet 2014-2015 blev ISAF nedlagt og afløst af den NATO-ledede Resolute Support Mission (RSM), som har til formål at styrke afghanernes evne til at varetage egen sikkerhed og forhindre, at landet igen bliver fristed for terrorister.

Det danske styrkebidrag til RSM bestod i 2017 af et trænings- og rådgivningsbidrag, der hovedsageligt er samlet i Kabul-området, et støtte- og stabsbidrag samt et støtteelement, der understøtter det danske bidrag med logistik, administration og teknisk assistance.

Missionsområde Irak/Syrien

Det danske militære bidrag til den amerikansk-ledede koalitions kamp mod terrorbevægelsen ISIL – Operation Inherent Resolve (OIR) – består af en række forskellige bidrag, herunder kapacitetsopbygningsbidrag, radarbidrag samt et stabsbidrag.

Bidragene er placeret forskellige steder i regionen, herunder på Al-Asad luftbasen i Irak.

Øvrige missionsområder

Danmark bidrog i 2017 med en bevogtningsdeling og et mindre stabsbidrag til NATO-missionen KFOR i Kosovo. Endvidere bidrog Danmark med militært personel til missioner i rammen af FN til blandt an-

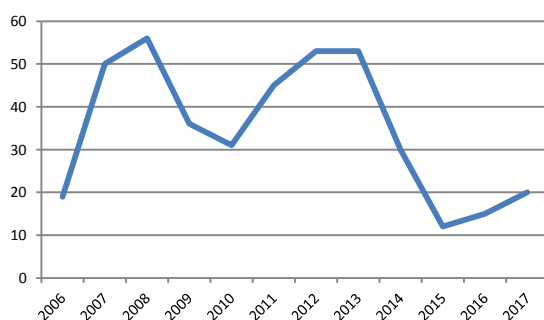
det UNMISS (Sydsudan) og MINUSMA (Mali). I Mali har et C-130 bidrag været indsat fra den 27. maj til den 15. november 2017.

Sager ved de udsendte styrker mv. i 2017

Der er i beretningsåret registreret 20 sanktioner ved de udsendte styrker. Det er en stigning i forhold til 2016, hvor der var 14 sanktioner ved de udsendte styrker, mens der i 2014 og 2015 var henholdsvis 29 sanktioner og 12 sanktioner.

Størstedelen af sanktionerne for de udsendte styrker i 2017 vedrørte grov pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27, stk. 1.

Antal sanktioner

Figur 9. Udviklingen i antallet af sanktioner for forhold i de udsendte styrker 2006-2017.

Sager om våbenhåndtering

I beretningsåret har hovedparten af sanktionerne for grov pligtforsømmelse ved de udsendte styrker vedrørt våbenhåndtering, herunder tjenestevåben, der er efterladt frit tilgængeligt og uden opsyn, samt utilsigtede skudhændelser.

Eksempel 1 – Bøde for at have undladt at aflade og efterfølgende efterlade en riffel frit tilgængeligt i lufthavn i Kabul

(AU sag 2017/001232)

En overkonstabel fra flyvevåbnet forsømte at aflade sit våben (riffel) ved indgangen til Hamid Karzai International Airport i Kabul og efterlod efterfølgende våbnet påsat magasin og med patron i kammeret frit tilgængeligt og uden opsyn ved en bygning.

Han vedtog en bøde på 4.000 kr. for grov pligtforsømmelse i henhold til militær straffelov § 27, stk. 1. Det blev ved straffens udmåling anset som en skærpende omstændighed, at våbnet var skarpladt.

Eksempel 2 – Ulovlig besiddelse af skarpe patroner i lufthavn i Kabul

(AU sag 2017/000782)

En overkonstabel vedtog en bøde på 2.000 kr. for grov pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27, stk. 1, ved i Hamid Karzai International Airport i sin håndbagage at være fundet i besiddelse af 23 stk. 9 mm skarpe patroner, som han i en periode på ca. 6 uger forinden havde opbevaret i en taske på sit kontor i lufthavnen.

Der blev ved bødens fastsættelse i skærpende retning lagt vægt på den potentielle sikkerhedsrisiko, der var til stede for, at uvedkommende kunne få adgang til den pågældende ammunition.

Eksempel 3 – Efterladt pistol frit tilgængeligt på base i Irak

(AU sag 2017/000920)

En overkonstabel, der gjorde tjeneste ved Al Asad Air Base i Irak, efterlod en aften i august 2017 sin pistol M/49 Neuhausen frit tilgængeligt og uden opsyn i en toiletcontainer, hvortil der var almindelig adgang.

Han vedtog en bøde på 3.500 kr. for grov pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27, stk. 1. Auditøren anså det ved bødens udmåling for en skærpende omstændighed, at overkonstabelen ikke selv opdagede, at han manglede sin pistol, der blev fundet af en amerikansk soldat efter ca. en time.

Eksempel 4 – Utilsigtet skud med pistol i Kosovo (AU sag 2017/000806)

En oversergent, der gjorde tjeneste i Pristina i Kosovo, fejlbetjente sin pistol M/49 Neuhausen, idet han i forbindelse med fremvisning af pistolen til en kollega ikke foretog eftersyn i fornødent omfang, hvilket førte til, at han afgav et utilsigtet skud, da han tog aftræk, hvorved projektilet ramte gulvet 5-10 cm fra kollegaens fod.

Oversergenten vedtog en bøde på 3.500 kr. Der blev ved udmåling af bøden i skærpende retning lagt vægt på det konkrete faremoment for personskade.

Andre udlandssager

Eksempel 1 – Vagtforseelser under vagttjeneste i Irak

(AU sag 2017/001201)

En af hæren udsendt konstabel vedtog en bøde på 3.500 kr. for overtrædelse af militær straffelov § 24 om vagtforseelse ved at have set film på en mobiltelefon under en vagttjeneste i Camp Havoc Proper, Al Asad Air Base i Irak. Bøden omfattede endvidere straf for, at han under vagten ikke havde anlagt hjelm, fragmentationsbriller og handsker.

Eksempel 2 – Hastighedsovertrædelse under kørsel i Irak

(AU sag 2017/000308)

En konstabel vedtog en bøde på 3.000 kr. ved i Camp Havoc, Al Asad Air Base i Irak, at have kørt mindst 28 km/t i en personbil, selvom den højst tilladte hastighed på stedet var 16 km/t, hvilket udgjorde en overskridelse på 75 %. Auditøren anså det ved bødens fastsættelse som en formildende omstændighed, at hastighedsgrænsen i lejren alene var 16 km/t, hvorfor en høj procentvis overskridelse relativt hurtigt indtræder.

Eksempel 3 – Vold begået i England på Støtteskibet Esbern Snare

Retten i Hjørring, dom af 18. april 2017

(AU sag 2017/000183)

Auditøren modtog i februar 2017 en anmeldelse fra støtteskibet Esbern Snare, der lå i havn i Plymouth i England, om en voldsepisode, der havde fundet sted ombord på skibet. En marinespecialist blev som følge heraf idømt 30 dages betinget fængsel med vilkår om samfundstjeneste for at have grebet hårdt fat om halsen på en anden marinespecialist, så denne ikke kunne trække vejret og efterfølgende havde blå mærker og ømhed på halsen.

Eksempel 4 – Bøde for opfordring til at aftage sikkerhedsudrustning under militær fysisk træning

Retten i Helsingør, dom af 16. juni 2017

(AU sag 2016/002496)

En kaptajn var udsendt som fysioterapeut ved Al Asad Air Base i Irak. Han blev i retten idømt en bøde på 1.500 kr. ved i forbindelse med undervisning i militær fysisk træning at have opfordret deltagerne i undervisningen til at tage deres påbudte sikkerhedsudrustning af udendørs.

Sager vedrørende mulig overtrædelse af reglerne i den humanitære folkeret, herunder undersøgelse af mulige civile tab mv.

Den militære anklagemyndighed har i forbindelse med danske styrkers udsendelse til Afghanistan siden 2002 undersøgt en lang række sager om særlige hændelser, herunder mulige civile tab i dette missionsområde. Der kan herom nærmere henvises til tidligere årsberetninger og publikationen "Den Militære Retsplejeordning".

I beretningsåret er der behandlet en sag med tilknytning til det danske F-16 bidrag til Syrien.

Sag - Mulige tab af civile liv i forbindelse med to danske F-16 flys deltagelse i angreb i Syrien

(AU 2016/002060I)

Forsvaret orienterede i september 2016 Forsvarets Auditørkorps om, at to danske F-16 havde deltaget i et angreb, der kunne have medført tab af menneskeliv.

Forsvarets Auditørkorps indledte efterfølgende en efterforskning, der blev indstillet i marts 2017. Sagen er nærmere beskrevet i afsnittet vedrørende eksempler på sager afsluttet uden tiltale.

Indberetninger om mulige overgreb begået af andre landes myndigheder og mulig urigtig rapportering i forbindelse med tilbageholdte

Under tjeneste i missionsområder kan danske soldater blive vidner til overtrædelser af den humanitære folkeret eller andre ulovligheder, som begås af allierede styrker eller af modpartens styrker.

Danske soldater har i de senere år i henhold til bl.a. Forsvarskommandoens direktiv 005-1 om forbud mod tortur og anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf haft en udvidet pligt til om muligt at gribe ind overfor, og under alle omstændigheder ad kommandovejen at melde om alle overtrædelser af f.eks. den humanitære folkeret, som observeres i forbindelse med tjenesten. Men også før implementeringen af direktivet i 2004 var danske soldater forpligtede til at melde om sådanne overgreb.

Sag 1 - Undersøgelse vedrørende manglende indberetning af muligt brud på krigens love

(AU 2016/002938 m.fl.)

Auditøren modtog i december 2016 orientering om en sag, hvor en dansk officer til et medie havde oplyst, at dansk trænede irakiske soldater havde begået krigsforbrydelser mod soldater fra Islamisk Stat.

Auditøren indledte efterfølgende efterforskning, der blev indstillet i 2017. Sagskomplekset er nærmere beskrevet i afsnittet vedrørende eksempler på sager afsluttet uden tiltale.

Som det fremgår af årsberetningens indledende afsnit, er en sag vedrørende soldaters rapporteringspligt, der udløber af dette sagskompleks, fortsat under efterforskning.

Sag 2 - Efterforskning af sag om danske soldaters mulige overgreb på irakiske statsborgere

(AU 206/002302 m.fl.)

Dagbladet Politiken bragte den 4. maj 2016 en artikel med oplysninger om, at danske soldater angiveligt skulle have udøvet tortur mod irakiske statsborgere. Overgrebene skulle efter det oplyste have fundet sted i 2004 og 2006, og da artiklen således indeholdt oplysninger om mulige strafbare forhold begået af dansk militært personel, besluttede Forsvarets Auditørkorps at oprette en undersøgelses-sag.

På baggrund af de indledende undersøgelser blev det efterfølgende besluttet at indlede en egentlig strafferetlig efterforskning i fire sager.

Auditøren indstillede efterforskningen i sagerne i henholdsvis december 2017 og februar 2018, idet der efter en juridisk vurdering på baggrund af efterforskningen ikke var formodning for, at der var begået strafbare forhold i sagerne.

Supplerende oplysninger om sager omtalt i tidligere beretninger mv.

Supplerende oplysninger om sager omtalt i Årsberetningen 2016

Efterforskning i Atea-sagskompleks om bestikkelse (AU sag 2016/002096 m.fl.)

Der henvises til afsnittet ovenfor vedr. overtrædelser af straffeloven samt afsnittet om frifindende domme, hvor Atea-sagskomplekset er uddybende beskrevet.

Efterforskning af sag om danske soldaters mulige overgreb mod irakiske statsborgere (AU sag 2016/002302 m.fl.)

Dagbladet Politiken bragte i maj 2016 en artikel med oplysninger om, at danske soldater angiveligt skulle have udøvet tortur mod irakiske statsborgere i 2004 og 2006.

Auditøren besluttede efterfølgende at indlede strafferetlig efterforskning i fire sager. Der henvises til afsnittet ovenfor vedrørende efterforskning af sager i internationale missionsområder mv.

Undersøgelse vedrørende påståede krigsforbrydelser begået af dansk trænede irakiske soldater (AU sag 2016/002938)

En dansk officer oplyste i december 2016 under et radiointerview, at dansk trænede irakiske soldater havde begået krigsforbrydelse mod soldater fra Islamisk Stat, og at han havde fået at vide, at han ikke skulle indrapportere sådanne oplysninger.

Efterforskningen i sagen blev indstillet i maj 2017, jf. retsplejelovens § 749, stk. 2.

Sagen er nærmere beskrevet ovenfor i afsnittet vedrørende eksempler på sager afsluttet uden tiltale.

Efterforskning af mulige tab af civile liv i forbindelse med to danske F-16 flys deltagelse i angreb i Syrien (AU sag 2016/002260)

Forsvaret orienterede den 19. september 2016 Forsvarets Auditørkorps om, at to danske F-16 fly nogle dage forinden havde deltaget i et angreb på en formodet ISIL-stilling i Syrien. Angrebet kunne have medført tab af menneskeliv.

Auditørkorps indledte efterfølgende en efterforskning i sagen. I marts 2017 indstillede Auditøren efterforskningen.

Sagen er uddybende beskrevet ovenfor i afsnittet vedrørende efterforskning af sager i internationale missionsområder m.v.

Razzia på Skive Kaserne i oktober 2016 (AU sag 2016/002251 m.fl.)

Under en ransagning på Skive Kaserne den 3. oktober 2016 blev fire konstabelelever fundet i besiddelse af blandt andet kokain og sprængstoffer. Konstabeleleverne blev alle i januar 2017 straffet med bøder. Sagerne er nærmere beskrevet i afsnittene vedrørende militær straffelov §§ 22 og 27.

Sag vedrørende snyd med arbejdstid (AU sag 2016/002105)

En premierløjtnant og en kaptajn var tiltalt for bedrageri og pligtforsømmelse ved i adskillige tilfælde i perioden 2014-2016 at have snydt med deres arbejdstidsregistreringer. De blev begge frifundet ved Retten på Bornholms dom af 3. november 2017.

Sagen er nærmere beskrevet ovenfor i afsnittet vedrørende eksempler på sager afsluttet uden tiltale samt frifindende domme.

Sprængningsulykke på Bornholm (AU sag 2016/002694)

Forsvarets Auditørkorps modtog i oktober 2016 en anmeldelse om en sprængningsulykke på Ragh-

mer Skydeterræn på Bornholm, hvor en soldat kom alvorligt til skade og mistede flere fingre.

Auditøren indstillede efterforskningen i oktober 2017, idet han ikke fandt formodning for, at der var begået et strafbart forhold.

Afsluttede ankesager i landsretterne

Sag om bedrageri i form af indkøb til privat forbrug på forswarets regning

(AU sag 2016/002233 m.fl.)

En chefsergent tjenestegørende ved det danske element ved Stettin i Polen blev af Østre Landsret idømt 3 måneders betinget fængsel samt samfundstjeneste for at have indkøbt indbogenstande m.v. til privat brug på forswarets regning.

Sagen er nærmere omtalt ovenfor i afsnittet vedrørende straffelovens § 279 om bedrageri.

Sag om kønskrænkende adfærd

(AU sag 2016/002250)

En sergent blev af Vestre Landsret idømt en bøde på 2.000 kr. for kønskrænkende adfærd. Sagen er uddybende beskrevet i afsnittet vedrørende militær straffelov § 18.

Sag vedrørende udeblivelse fra tjeneste som radiovagt

(AU sag 2016/002103)

En marineoverkonstabel, der var tjenstgørende ombord på fregatten Niels Juel, der lå i havn i Polen, blev af Østre Landsret idømt en bøde på 1.500 kr. for udeblivelse fra vagttjeneste.

Sagen er nærmere omtalt ovenfor i afsnittet vedrørende militær straffelov § 25.

Verserende ankesager i landsretterne

Der verserer ingen ankesager vedrørende byretsdomme afsagt i 2017.

Den militærjuridiske rådgiverordning i forsvaret og humanitær folkeret

Artikel 82

Juridiske rådgivere i de væbnede styrker

De Høje Kontraherende Parter skal til enhver tid, og de stridende Parter under en væbnet konflikt, sikre, at juridiske rådgivere er til rådighed, når det er nødvendigt, med henblik på at vejlede militære ledere på passende niveau vedrørende anvendelsen af Konventionerne og denne Protokol og vedrørende den behørig instruktion, der skal gives de væbnede styrker om dette spørgsmål

Tillægsprotokol I af 18. juni 1977 til Genève-konventionerne af 12. august 1949 vedr. beskyttelsen af ofre i internationale væbnede konflikter.

Indledning

Efter artikel 82 i Tillægsprotokol I til Genève-konventionerne skal juridiske rådgivere være til rådighed med henblik på at vejlede militære chefer på passende niveau vedrørende anvendelsen af den humanitære folkeret og den instruktion, som de væbnede styrker skal have herom.

Ved Danmarks ratifikation af Tillægsprotokollen i 1982 blev ansvaret for denne rådgivning pålagt Forsvarets Auditørkorps. Med henblik på at styrke den ekspertise, som den militære chef skal have til sin rådighed for at løse et stigende antal juridiske spørgsmål, besluttede Forsvarsministeriet i 1997

desuden at oprette en særlig militærjuridisk rådgiverordning (MJUR-ordningen).

Den militærjuridiske rådgivers primære opgave er at rådgive militære chefer om anvendelsen af humanitær folkeret m.v. i planlagte og aktuelle militære operationer, ligesom de med henblik herpå deltager i operationsplanlægning og i militære øvelser for at vurdere juridiske spørgsmål i forbindelse hermed.

Herudover bidrager de militærjuridiske rådgivere til undervisningen i humanitær folkeret og andre juridiske spørgsmål i forsvaret generelt, herunder ikke mindst i forbindelse med den missionsorienterede uddannelse, som gennemføres af forsvarets enheder, inden de bliver udsendt i internationale operationer.

Der var i beretningsåret 10 fastansatte militærjuridiske rådgivere i forsvaret; fem ved Værnsfælles Forsvarskommando, en ved hver af hærens to brigader samt en ved henholdsvis Militærpolitiet, Hærens Efterretningscenter og Specialoperationskommando.

Militærjuridiske rådgivere udsendt til internationale operationer

Et vigtigt arbejdsområde for militærjuridiske rådgivere har fra begyndelsen været deltagelse i udsendelser til internationale militære operationer, hvor danske styrker har deltaget.

Under udsendelse vil den militærjuridiske rådgiver blandt andet rådgive militære chefer om anvendelsen af den humanitære folkeret og om reglerne for magtanvendelse. Den militærjuridiske rådgiver yder både konkret rådgivning af staben under planlægning af militære operationer og i form af undervisning af soldaterne. Under løsningen af konkrete militære opgaver er det den militærjuridiske rådgivers rolle at forholde sig til de juridiske udfordringer, der måtte opstå, imens operationerne pågår. Opgaverne

under udsendelse kan ud over den traditionelle folkeretlige rådgivning bestå i en række andre opgaver inden for området *operational law* (OPLAW), som f.eks. anden juridisk gennemgang af operationsplanlægning, undervisning i direktiver for magt anvendelse, forhandling af og rådgivning om indholdet af internationale aftaler og behandling af erstatningskrav rettet mod danske udsendte styrker.

I 2017 har danske militærjuridiske rådgivere forrettet tjeneste ved det danske bidrag til Operation Inherent Resolve i Irak som militærjuridisk rådgiver i staben i det amerikanske hovedkvarter, Combined Joint Forces Land Component Command – Iraq, CJFLCC i Bagdad frem til maj 2017 samt rådgivet i forbindelse med forberedelsen af overdragelsen af kommandoen fra hold6 til hold7 pr. februar 2018.

Generalauditørens opgaver

Generalauditøren varetager det faglige ansvar for uddannelse af militærjuridiske rådgivere i humanitær folkeret. Militærjuridiske rådgivere (MJUR) kan ved eventuel tvivl om fortolkning af den humanitære folkeret rette henvendelse til generalauditøren eller dennes repræsentant.

Generalauditøren fastsætter uddannelsesmål inden for den humanitære folkeret, ligesom han har ansvaret for planlægning og gennemførelse af MJUR grunduddannelsen. Endvidere kan der anbefales kurser, herunder i udlandet, som militærjuridiske rådgivere bør overveje at deltage i.

Militærmanual om folkeret for danske væbnede styrker i internationale militære operationer.

Det blev i Forsvarsforliget for 2010-2014 besluttet, at der for yderligere at styrke forsvarets uddannelse i og anvendelse af den humanitære folkeret og krigens love skulle udarbejdes en dansk militær manual på området.

Militærmanualen blev offentliggjort den 2. september 2016. Den er over en 3-årig periode udarbejdet af en projektgruppe under Værnsfælles Forsvarskommando under ledelse af en særlig styregruppe. Generalauditoriet har været medlem af styregruppen.

Militærmanualen beskriver de overordnede retningslinjer for, hvordan humanitær folkeret og menneskerettigheder skal efterleves i forbindelse med planlægning og gennemførelse af internationale militære operationer.

Manualen omfatter bl.a. emner som fastlæggelsen af militære mål, anvendelse af militære magtmidler samt beskyttelsesforanstaltninger i forhold til civilbefolkningen, sårede og tilbageholdte. Erfaringsbase-rede problemstillinger fra forsvarets tidligere indsættelser i internationale operationer er i vidt omfang inddraget i udarbejdelsen af manualen.

Militærjuridisk grunduddannelse og superbrugeruddannelse i militærmanualen

Forsvarets Auditørkorps og Værnsfælles Forsvarskommando afholdt i slutningen af 2016 militærjuridisk grunduddannelse og superbrugeruddannelse i militærmanualen.

Der har derfor ikke i beretningsåret været gennemført militærjuridisk grunduddannelse.

Hjemmeværnssager

Hjemmeværnsloven

”§ 7. Som frivillige i hjemmeværnet kan optages mænd og kvinder, som er fyldt 18 år, og som

- 1) har dansk indfødsret, jf. dog stk. 2,
- 2) er egnede til tjeneste i hjemmeværnet,
- 3) er bosiddende her i landet, jf. dog stk. 2, og som
- 4) er værdige til den agtelse og tillid, som tjenesten forudsætter.

Stk. 2. Forsvarsministeren kan tillade, at en person, der ikke har dansk indfødsret eller ikke er bosiddende her i landet, kan optages som frivillig i hjemmeværnet, når særlige omstændigheder taler derfor, og det ikke strider mod overenskomst med fremmed stat.

Stk. 3. Forsvarsministeren kan bestemme, at personer, der er ansat ved bestemte myndigheder og virksomheder, eller som har mødepligt ved forsvarets øvrige myndigheder eller redningsberedskabet, ikke eller kun under bestemte betingelser kan optages som frivillige i hjemmeværnet.”

Lovbekendtgørelse nr. 198 af 9. februar 2007 af lov om hjemmeværnet

Hjemmeværnsdistrikternes og distriktsudvalgenes struktur

Hærhjemmeværnet er inddelt i Landsdelsregion Vest og Landsdelregion Øst. Hver region er inddelt i seks hærhjemmeværnsdistrikter, som er geografisk identiske med landets politikredse, hvilket blandt andet skyldes, at Hjemmeværnet i dag løser mange opgaver for politiet. Flyverhjemmeværnet og Marinehjemmeværnet er pr. 1. januar 2017 samlet i hver sin myndighed med placering i henholdsvis Vordingborg og Ringsted. Virksomhedshjemmeværnets distrikt er nedlagt pr. 31. december 2016 og enhederne fordelt til hærhjemmeværnsdistrikterne.

Der er i alt 18 værnssfælles distriktsudvalg fordelt med et til to udvalg ved hvert af de 12 hærhjemmeværnsdistrikter, hvor de er administrativt forankret. Medlemmerne af de enkelte distriktsudvalg mødes 10-12 gange om året og behandler de indkomne ansøgninger.

Formanden for et distriktsudvalg udpeges af forsvarsministeriet efter indstilling af den kommitterede for Hjemmeværnet. Distriktsudvalgets øvrige medlemmer udpeges af forsvarsministeriet efter indstilling fra hver af landets kommunalbestyrelser, jf. Cirkulære om Hjemmeværnets distriktsudvalg, § 3 stk. 2.

Jurisdiktion over hjemmeværnspersonel

Det er alene fast personel i Hjemmeværnet, der er omfattet af Auditørkorpsets strafferetlige jurisdiktion. Frivilligt personel er omfattet af politiets og den civile anklagemyndigheds strafferetlige jurisdiktion.

Efter hjemmeværnslovens § 13 er frivillige i Hjemmeværnet kun under krig eller andre ekstraordinære forhold omfattet af reglerne i militær straffelov, militær retsplejelov og militær disciplinarlov.

Screening af frivilligt hjemmeværnspersonel og ansøgere til Hjemmeværnet

Der er etableret en ordning, således at Generalauditøren yder bistand til hjemmeværnsmyndighederne i form af en strafferetlig vurdering af ansøgere til og medlemmer af Hjemmeværnet i forbindelse med, at disse er sigtet for eller dømt for strafbare forhold, jf. nærmere herom nedenfor.

Kriterierne for og procedurerne i forbindelse med optagelse i Hjemmeværnet

Som udgangspunkt kan mænd og kvinder, som er fyldt 18 år, optages som frivillige i Hjemmeværnet, forudsat at de har dansk indfødsret. De skal endvidere for at være egnede til tjenesten i Hjemmeværnet som udgangspunkt være bosiddende i landet og være værdige til den agtelse og tillid, som tjenesten forudsætter. Det følger af § 7 i hjemmeværnsloven.

Den lokale hjemmeværnsenhed videresender modtagne ansøgninger om medlemskab til Forsvarsministeriets Personalestyrelse (FPS), der undersøger, vurderer og afgiver fornøden indstilling til Hjemmeværnets Distriktsudvalg, som træffer den endelige afgørelse om optagelse af frivillige i Hjemmeværnet. Distriktsudvalgene er uvildige og uafhængige organer, der er tillagt selvstændig kompetence til at afgøre, hvem der kan optages som frivillig i hjemmeværnet. Afgørelsen kan ikke påklages.

FPS indhenter ved behandling af alle ansøgninger oplysninger om, hvorvidt personen er registreret i Det Centrale Kriminalregister. Er dette tilfældet, anmodes Rigspolitechefen om yderligere oplysninger. Alle oplysninger sendes til Generalauditøren, der på baggrund heraf udarbejder en begrundet udtalelse, der indeholder en vurdering af, om ansøgeren ud fra en strafferetlig vurdering er egnet. Ved vurderingen lægges der vægt på, om udlevering af våben vil kunne udgøre en risiko for misbrug af våbnet (farlighed), samt om tidligere straffe har betydning for den pågældendes værdighed. Udtalelsen sendes til distriktsudvalget. Ordningen er uddybet nedenfor.

Distriktsudvalget foretager den fornødne oplysning af sagen, herunder indhentelse af oplysninger fra den person, som af underafdelingschefen er udpeget til at afholde en obligatorisk samtale med ansøgeren, samt oplysninger fra andre offentlige myndigheder, f.eks. kommunernes social- og sundhedsforvaltninger, jf. Cirkulære om hjemmeværnets distriktsudvalg, § 5. Kommandolægen vurderer ligeledes ansøgerens egnethed.

Distriktsudvalget træffer endelig afgørelse om en ansøgers optagelse på baggrund af de indhentede oplysninger, hvis ansøgeren opfylder de fastsatte krav i hjemmeværnsloven.

Generalauditariatets personvurderingssager – baggrund og opgaver

Generalauditørens bistand til hjemmeværnsmyndighederne udgør et væsentligt område inden for Auditørkorpsets opgaver uden for strafferetsplejen. Bistanden omfatter en strafferetlig vurdering af ansøgere til og medlemmer af Hjemmeværnet i forbindelse med, at disse er dømt for strafbare forhold.

De juridiske rammer for Generalauditørens vurdering er fastsat på baggrund af en rapport fra Forsvarsministeriets styringsgruppe om et forbedret vurderingssystem i visse personelsager fra 1990.

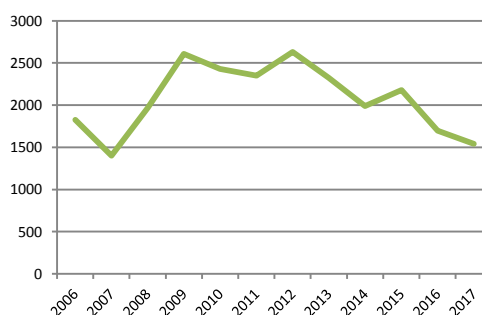

Fig. 1. Det samlede antal ansøgere til Hjemmeværnet 2006-2017. Ansøgere i 2017: 1542 (I 2016 var der 1695). Forsvarsudvalget har ved sin beretning af 1. oktober 1990 til Folketinget tillige udtrykt, at man fandt, at der burde etableres et system til fremskaffelse og behandling af vandelsoplysninger fra politiet ved op-

tagelse i Hjemmeværnet og om medlemmer i Hjemmeværnet, herunder at der burde etableres den fornødne registrering i tilknytning hertil. Udvalget lagde i den forbindelse vægt på, at kontrolordningen vedrørende enkeltpersoner etableres i overensstemmelse med tilkendegivelser fra Registertilsynet (nu Datatilsynet), ligesom der skulle indhentes en udtalelse fra Generalauditøren til brug for Hjemmeværnskommandoen ved vurdering af enkeltpersoners strafferetlige forhold.

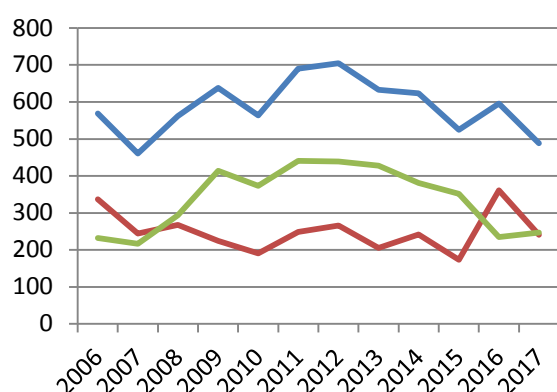

Fig. 2. Det samlede antal indkomne sager om personvurdering af ansøgere og medlemmer 2006-2017 (blå). Ansøgere (grøn) og medlemmer (rød).

Det nuværende kontrolsystem vedrørende frivillige medlemmer af Hjemmeværnet blev etableret med virkning fra 1. januar 1992 med henblik på at øge sikkerheden vedrørende de personer, der som frivillige medlemmer af Hjemmeværnet kan have fået udleveret skydevåben.

Medlemmer

Rigspolitiet underretter vedkommende politidirektør, når et medlem af Hjemmeværnet registreres med strafbare forhold i Det Centrale Kriminalregister. I henhold til persondatalovens regler om videregivelse af oplysninger er det herefter politidirektørens afgørelse, om der skal ske underretning til hjemmeværnet. I de tilfælde, hvor denne underretning gives, sendes den strafferetlige afgørelse eller sagens akter til Generalauditøren, der her fungerer som konsulent for hjemmeværnsmyndighederne.

Generalauditoriet foretager herefter en konkret vurdering af sagens strafferetlige elementer og afgiver på den baggrund en udtalelse om den pågældendes egnethed som frivillig i hjemmeværnet.

Generalauditoriet afgiver en udtalelse, der kan være positiv, forbeholden positiv eller belastende negativ og anvender i sine udtalelser terminologien "egnet", "muligt egnet" eller "uegnet". Vurderingen af en person som "muligt egnet" angiver, at hjemmeværnsmyndighederne på baggrund af de indberettede oplysninger bør have skærpet opmærksomhed med den pågældendes medlemskab. Den endelige afgørelse om medlemskab træffes dog fortsat af hjemmeværnsmyndighederne.

Ansøgere

Proceduren er den samme, når der er tale om *ansøgere* til Hjemmeværnet. Der vil dog her altid på forhånd foreligge et samtykke fra den pågældende til at indhente oplysninger hos politiet.

FPS rekvirerer de relevante akter hos politiet, som sender disse til Generalauditøren.

Den endelige afgørelse om optagelse i Hjemmeværnet træffes af vedkommende hærhjemmeværnsdistrikts distriktsudvalg. Distriktsudvalget modtager foruden Generalauditørens udtalelse også akterne fra de straffesager, der har dannet grundlag for udtalelsen.

Kriterier for egnethedsvurderingen

Der anvendes to kriterier i forbindelse med egnethedsvurderingen – et farlighedskriterium og et værdighedskriterium.

I farlighedsvurderingen indgår blandt andet registreringer af visse overtrædelser af straffeloven, herunder vold, registreringer af overtrædelse af våbenloven, registreringer af overtrædelse af lov om euforiserende stoffer samt registreringer af overtrædelser af lov om jagt- og vildtforvaltningen. I værdighedsvurderingen indgår alle fældende domme for over-

trædelse af straffeloven og særlovsovertrædelser, der har medført ubetinget frihedsstraf.

Generalauditoriatets udtalelser i hjemmевærnssager indeholder alene en *strafferetlig* vurdering af den pågældendes egnethed til at forrette tjeneste som frivillig i Hjemmевærnet.

Kriterier

Farlighed

I vurderingen indgår visse overtrædelser af straffeloven samt overtrædelser af våbenloven, lov om euforiserende stoffer og lov om jagt- og vildtforvaltningen

Værdighed

I vurderingen indgår alle fældende domme for overtrædelse af straffeloven samt særlovsovertrædelser, som har medført ubetinget frihedsstraf

Der foretages en konkret og individuel vurdering af hver enkelt sag. I vurderingen indgår blandt andet karakteren af lovovertrædelsen, strafudmålingen, antallet af straffelovsovertrædelser og gentagelse af ligeartet kriminalitet, samt den medgåede tid siden lovovertrædelserne blev begået.

Generalauditoriatet vurderer løbende praksis og interne retningslinjer for behandling af hjemmевærnssager. Generalauditoriatet og hjemmевærnsledelsen afholder et årligt møde med henblik på erfaringsudveksling m.v.

Generalauditoriatet har løbende dialog med politiet med henblik på optimering af samarbejdet og sagsbehandlingstiden for politiets fremsendelse af straffesagsakter til Generalauditøren.

Behandlede sager i 2017

Der har i beretningsåret været et fald i antallet af indkomne sager i forhold til 2016. Der blev således registreret 488 sager i 2017 mod 596 sager i 2016. Ca. halvdelen af de indkomne sager i beretningsåret vedrørte medlemmer af Hjemmевærnet, hvilket – med undtagelse af 2016 – adskiller sig fra de foregående år, hvor hovedparten af de indkomne sager vedrørte ansøgere.

Der har i 2017 været en vis varians mellem antallet af oprettede og antallet af afsluttede sager, idet der i 2017 er blevet afsluttet 61 sager flere, end der er blevet oprettet.

Personvurderinger af ansøgere i 2017

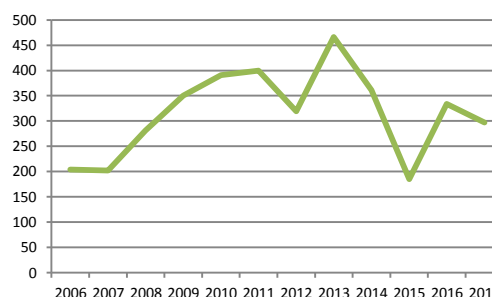

Fig. 3. Antal personvurderinger af ansøgere 2006-2017.

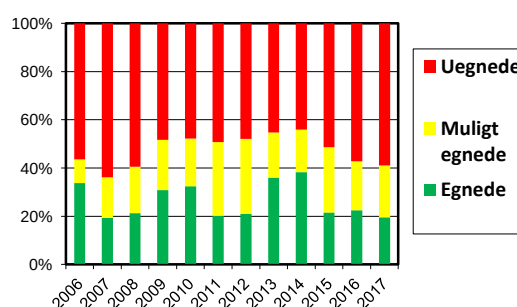

Fig. 4. Personvurderinger af ansøgere 2006-2017. Fordeling af afgørelser i procent.

Ved behandlingen af i alt 302 afsluttede sager blev 58 ansøgere fundet "egnet", mens 64 blev fundet "muligt egnet" og 175 fundet "uegnet" til at forrette tjeneste som frivilligt medlem af Hjemmевærnet.

Resten af sagerne blev henlagt, uden at der blev afgivet en udtalelse, eksempelvis fordi ansøgeren trak sin ansøgning.

Resten af sagerne blev henlagt, uden at der blev afgivet en udtalelse, eksempelvis fordi sagen var endt med påtaleopgivelse.

Personvurderinger af medlemmer i 2017

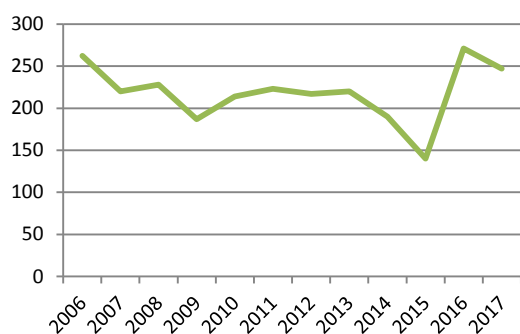

Fig. 5. Personvurderinger af medlemmer 2006-2017.

Ved behandlingen af i alt 247 afsluttede sager blev 56 medlemmer fundet "egnet", mens 66 blev fundet "muligt egnet" og 98 fundet "uegnet" til at forrette tjeneste som frivilligt medlem af Hjemmeværnet.

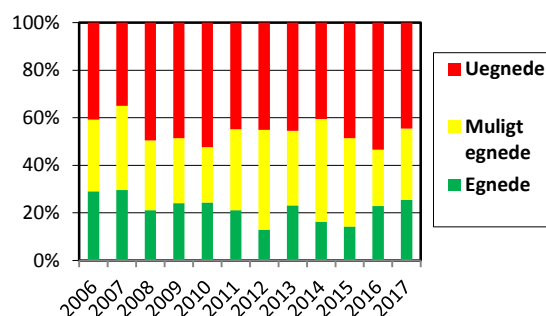

Fig. 6. Personvurderinger af medlemmer 2006-2017. Fordeling af afgørelser i procent.

Eksempler på hjemmeværnssager behandlet i 2017

I dette afsnit behandles udvalgte eksempler på udtalelser i såvel ansøgnings- som medlemssager, som Generalauditoriatet har afgivet til hjemmeværnsmyndighederne i 2017.

Ansøgere til Hjemmeværnet

Eksempel 1 - Uegnet

(Sag 2017/001211)

En 37-årig ansøger var i 2009 blevet idømt 3 måneders ubetinget fængsel for flere tilfælde af blufærdighedskrænkelser.

Generalauditoriatet udtalte på baggrund heraf, at ansøgeren ud fra en strafferetlig vurdering var fundet uegnet til at forrette tjeneste som frivillig i Hjemmeværnet. Der blev ved egnethedsvurderingen lagt vægt på, at ansøgeren var straffet med ubetinget fængsel for seksualforbrydelser.

Eksempel 2 – Muligt egnet

(Sag 2017/000914)

En 36-årig ansøger var i 2013 idømt 20 dagbøder af 300 kr. samt betinget frakendelse af førerretten i 3 år for uagtsomt manddrab og for overtrædelse af færdselsloven ved at have ført et køretøj uden at optræde hensynsfuldt og udvise tilstrækkelig agtpågivenhed samt ved under kørslen at have tilsidesat væsentlige hensyn til færdselssikkerheden. Pågældende var med høj hastighed kørt over i modsatte kørebanehalvdel, hvorved han kørte ind i en modkørende bil og forårsagede en persons død.

Generalauditoriatet afgav på baggrund af sagens akter en udtalelse til distriktsudvalget om, at ansøgeren ud fra en strafferetlig vurdering var fundet muligt egnet til at forrette tjeneste som frivillig i Hjemmeværnet.

Der blev i skærpende retning lagt vægt på, at ansøgeren var straffet for uagtsomt manddrab. I formil-

dende retning blev der lagt vægt på sanktionens karakter.

Eksempel 3 – Egned

(Sag 2017/001102)

En 28-årig ansøger var i 2011 idømt en bøde på 3.000 kr. for hæleri ved at have købt og videresolgt en knallert, selvom ansøgeren vidste eller burde vide, at den stammede fra en strafbar handling.

Generalauditoriatet udtalte på baggrund heraf, at ansøgeren ud fra en strafferetlig vurdering var fundet egnet til at forrette tjeneste som frivillig i Hjemmeværnet. Der blev lagt vægt på forholdets ringe strafværdighed, og at ansøgeren ikke i øvrigt var straffet.

Medlemmer af Hjemmeværnet

Eksempel 1 - Uegnet

(Sag 2017/000466)

Et medlem af Hjemmeværnet blev i 2017 idømt 60 dages betinget fængsel med en prøvetid på 1 år og vilkår om at udføre 80 timers ulønnet samfundstjeneste for vold ved flere gange at have slået sine børn på kroppen med flad hånd samt overhældt dem med koldt vand.

Generalauditoriatet udtalte på baggrund heraf, at medlemmet ud fra en strafferetlig vurdering var fundet uegnet til at forrette tjeneste som frivillig i Hjemmeværnet. Der blev ved egnethedsvurderingen lagt vægt på, at medlemmet var straffet med betinget fængsel for vold.

Eksempel 2 – Muligt egnet

(Sag 2017/001152)

Et medlem af Hjemmeværnet vedtog i 2017 en bøde på 2.000 kr. for overtrædelse af lov om euforiserende stoffer ved at have været i besiddelse af 1,25 gr. hash til eget forbrug.

Generalauditoriatet udtalte på baggrund heraf, at medlemmet var muligt egnet til at forrette tjeneste som frivillig i Hjemmeværnet.

Der blev i skærpende retning lagt vægt på, at medlemmet var straffet for overtrædelse af lov om euforiserende stoffer. I formildende retning blev der lagt vægt på bødens størrelse.

Eksempel 3 - Eget

(Sag 2017/000252)

Et medlem af Hjemmeværnet vedtog en bøde på 2.000 kr. for overtrædelse af jagtlovgivningen ved i

januar 2017 at have skudt en kronhind, selvom jagttid for krondyr i det pågældende område sluttede 31. december 2016.

Generalauditoriatet udtalte på baggrund heraf, at medlemmet ud fra en strafferetlig vurdering var fundet egnet til at forrette tjeneste i Hjemmeværnet. Der blev herved lagt vægt på forholdets karakter.

Gældende bødetakster

Oversigt over vejledende bødetakster

(Bilag til Generalauditør Meddelelse nr. 2/2013)

Taksterne for overtrædelse af militær straffelov § 25 er revideret pr. 1. april 2015 i overensstemmelse med taksterne i Rigsadvokat Meddelelse 6/2009 om overtrædelse af værnepligtsloven m.v.

1. Bødestørrelsen for de bestemmelser i militær straffelov, der har pendanter i militær disciplinarlov

Bestemmelse

Vejledende takst

§ 11 (ulydighed)

2.500 kr.

§ 13 (respektstridig optræden)

1.500 kr.

§ 15 (forskelsbehandling)

2.000 kr.

§ 16 (uberettiget modtagelse af ydelser)

2.000 kr.

§ 17 (myndigheds ikke brug)

2.000 kr.

§ 18 (overordnets krænkelse)

2.000 kr.

§ 19 (sideordnets krænkelse)

2.000 kr.

§ 23 stk. 1 (offentlig uorden – synlig beruselse i DK)

1.000 kr.

§ 23 stk. 2 (offentlig uorden – synlig beruselse i udlandet)

2.000 kr.

§ 24 (vagtforseelse)

2.500 kr.

§ 25 (ulovligt fravær ved første mødedag)

Første gang 1.500 kr.
Anden gang 2.000 kr.
Tredje gang 2.500 kr.
Fjerde gang 3.000 kr.

Femte gang nedlægges påstand om ubetinget frihedsstraf

§ 25 (ulovligt fravær efter første mødedag, mere end 10 tjenstedages fravær)

2.500 kr.

Se Rigsadvokatens Meddelelse nr. 9/2005 (rettet maj 2011)

§ 26 (militært hærværk)

§ 27 (pligtforsømmelse, groft uagtsomt)

1.500 kr.

§ 27 (pligtforsømmelse, forsætligt)
§ 27 (§ 27 træder i stedet for særlovgivning)

2.500 kr.
For vejledende bødetakst henvises til den relevante særlovgivning, herunder Rigsadvokatens Meddelelser

2. Bødestørrelsen for de bestemmelser i militær straffelov, der *ikke* har pender i militær disciplinarlov

Bestemmelse

Vejledende takst

§ 20 (påvirkethed i tjenesten)

2.500 kr.

Påvirkethed i tjenesten i forbindelse med vagt eller andre skærpende omstændigheder

3.500 kr.

§ 21 (overtrædelse af promillegrænser)

2.500 kr.

§ 22 (narko/euforiserende stoffer)

Se Rigsadvokatens Meddelelse 6/2006 (rettet august 2011) med tillæg på 50% af bødens størrelse.

3. Gentagelse (bortset fra overtrædelse af § 25)

2. gangstifælde

Tillæg på 50 %

3. gangstifælde

Tillæg på 100 %

Sagsstatistik 2017

Det samlede antal oprettede sager i Forsvarets Auditørkorps

Antal sager oprettet	2013	2014	2015	2016	2017
Straffesager	1.061	908	635	739	605
Hjemmeværnssager	637	623	531	606	488
Øvrige sager	566	457	379	470	401
I alt	2.262	1.988	1.545	1.815	1494

2. Straffesager

Anklagevirksomhed ^{1),2)}	2013	2014	2015	2016	2017
Oprettede sager	1.061	908	635	739	605
Verserende sager ³⁾	222	213	255	240	97
Afsluttede sager ⁴⁾	1.298	920	601	799	671
heraf vedr. militær straffelov	526	320	222	278	314
heraf vedr. straffeloven	78	51	61	46	32
heraf særlov ⁵⁾	443	356	152	263	100
heraf andre ⁶⁾	251	196	166	212	225

Noter

- ¹⁾ Konkrete straffesager oprettet hos Auditøren samt ved de tidligere auditørkontorer i København og Karup. Oversigten omfatter ikke generelle sager om strafferet og strafproces samt sager, der er behandlet af Generalauditøren.
- ²⁾ Hvert forhold tælles som en sag.
- ³⁾ Korrigeret for 2012-2014 efter kontrolgennemgang i forbindelse med Årsberetning 2015.
- ⁴⁾ Sager afsluttet gennem bødevedtagelse, ved dom, henlæggelse uden yderligere sagsbehandling, påtaleopgivelse efter retsplejelovens § 721, stk. 1, tiltalefrafald efter § 722, stk. 1, og stk. 2, undladelse af efterforskning i medfør af § 749, stk. 1, indstilling af efterforskning i medfør af § 749, stk. 2, samt oversendelse til den civile anklagemyndighed (status ved sagens afslutning).
- ⁵⁾ Kategorien omfatter navnlig overtrædelser af færdselsloven.
- ⁶⁾ Sager, der er registreret som undersøgelser, og hvor der ikke siden foreligger en sigtelse. F.eks. indberetninger om konkrete hændelser, der er screenet med henblik på at vurdere, om der skal iværksættes efterforskning eller i øvrigt foretages yderligere. I et antal af disse sager kan ressourceanvendelse dog være særdeles omfattende. Det gælder f.eks. undersøgelse af dødsfald m.v. Kategorien omfatter endvidere sager, der er sendt til politiet til afgørelse, fordi sagen ikke omfatter personer, der er omfattet af den militære retspleje. F.eks. sager om Automatisk Trafik Kontrol (ATK).

Oversigt over sanktioner i militære straffesager 2017

Tabel 1. Oversigt over sanktioner i militære straffesager

Karakteren af sanktioner mv. ¹⁾	2013	2014	2015	2016 ⁵⁾	2017	%
Bødevedtagelse (<i>udenretlig</i>)	381	256	114	170	101	32,2
Tilkendegivelse	2	4	-	9	3	1,0
Tiltalefrafald	17	9	4	11	16	5,1
Dom	212	113	84	93	194	61,8
- heraf frihedsstraf ²⁾	20	16	27	19	21	6,7
- heraf bødestraf ³⁾	190	97	57	71	171	54,5
- heraf psykiatrisk behandling	-	-	-	-	-	
- andet ⁴⁾	2	-	-	3	2	0,6
I alt	612	382	202	283	314	
<i>Frifindelse</i>	<i>1</i>	<i>4</i>	<i>2</i>	<i>1</i>	<i>5</i>	
<i>Ankesager</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>3</i>	<i>2</i>	<i>4</i>	

Noter

1) Der kan indgå flere forhold i én afgørelse.

2) Domme vedr. betinget/ubetinget frihedsstraf/samfundstjeneste. Der forelå i beretningsåret **2013** 10 domme med ubetinget fængsel og 10 betingede domme. I beretningsåret **2014** var der 10 domme med ubetinget fængsel og seks betingede domme. I beretningsåret **2015** var der 18 domme med ubetinget fængsel og ni med betinget fængsel. I beretningsåret **2016** var der ni domme med ubetinget fængsel og 10 med betinget fængsel. I beretningsåret **2017** var der 11 domme med ubetinget fængsel og 10 domme med betinget fængsel.

3) Herunder indenretlig bødevedtagelse.

4) Advarsel, strafbortfald m.v.

5) Korrigeret 2017

Tabel 2. Fordelingen af sanktioner (lovgivning)

Fordelingen af sanktioner	2013	2014	2015	2016 ¹⁾	2017	%
Militær straffelov	316	203	126	142	248	79,0
Straffeloven	17	7	7	10	8	2,5
Færdselsloven	276	163	68	127	54	17,2
Øvrig særlovgivning	3	9	1	4	4	1,3
I alt	612	382	202	283	314	

Note

1) Opgørelsen for 2016 er opjusteret med to afgørelser.

Tabel 3a. Fordelingen af sanktioner (værn)

Værnsfordeling	2013	2014	2015	2016 ¹⁾	2017	%
Værnsfælles Forsvarskommando	1	1	-	1	-	
Hæren	496	313	174	247	279	88,9
Søværnet	47	27	14	18	17	5,4
Flyvevåbnet	68	41	14	17	18	5,7
Hjemmeværnet	-	-	-	-	-	
I alt	612	382	202	283	314	
- heraf udsendte styrker	53	29	12	14	20	6,4

Noter

¹⁾ Opgørelsen for 2016 er opjusteret med to afgørelser.

Tabel 3b. Fordelingen af sanktioner (personelgrupper)

Personelgrupper mv.	2013	2014	2015	2016 ¹⁾	2017	%
M3XX / M4XX Officersgruppen	78	35	18	29	13	4,1
M2XX Sergentgruppen	115	66	43	67	40	12,7
M1XX Konstabelgruppen	176	133	46	71	54	17,2
Værnepligtige	240	147	95	115	207	65,9
Øvrige, herunder musikere, mekanikere og myndigheder mv.	3	1	-	1	-	
I alt	612	382	202	283	314	

Noter

Statistikken er opbygget efter samme principper som Forsvarsministeriets Personalestyrelses (FPS) statistik over disciplinarafgørelser.

¹⁾ Opgørelsen for 2016 er opjusteret med to afgørelser.

Tabel 4. Fordelingen af sanktioner for overtrædelse af militær straffelov

Sanktioner Militær straffelov	2013	2014	2015	2016 ²⁾	2017	%
Pligter som underordnet (§ 11 ulydighed mv.) ¹⁾	3	2	3	-	2	0,8
Pligter som overordnet / sideordnet mv.	2	3	3	1	2	0,8
Rusmidler mv.	28	33	9	28	27	10,9
§ 20 påvirkethed (alkohol)	16	26	4	20	16	6,5
§ 20 påvirkethed (narkotika)	-	-	-	1	-	
§ 21 promillegrænser	-	2	1	-	-	
§ 22 narkotikabesiddelse / indtagelse	9	4	4	5	11	4,4
§ 23 offentlig uorden m.v.	3	1	-	2	-	
Andre pligtforsømmelser	283	165	111	113	217	87,5
§ 24 vagtforseelse	2	-	2	1	4	1,6
§ 25 ulovligt fravær	204	127	83	85	183	73,8
§ 26 militært hærværk	3	-	-	-	1	0,4
§ 27 pligtforsømmelse	74	38	26	27	29	11,7
§ 27a strafskærpelse for tortur	-	-	-	-	-	
Forbrydelser mod forsvarsmagten kampdygtighed og andre forbrydelser under væbnet konflikt (§§ 28-38)	-	-	-	-	-	
I alt	316	203	126	142	248	

Noter

¹⁾ Der var i **2014** to sager vedr. § 11. I **2015** var tallet én sag vedr. § 11 og to sager vedr. § 13. Der har ingen sager været i denne kategori i **2016**. I **2017** har der været to sager vedr. § 11.

²⁾ Opgørelsen for 2016 er opjusteret med to afgørelser.

Tabel 5. Fordelingen af sanktioner for overtrædelse af straffeloven

Sanktioner Straffelov	2013	2014	2015	2016	2017
Vold m.v.	3	2	2	6	3 ¹⁾
Berigelse	8	2	4	3	4 ²⁾
Andet	6	3	1	1	1 ³⁾
I alt	17	7	7	10	8

Noter

¹⁾ Overtrædelse af straffelovens § 244 (3).

²⁾ Overtrædelse af straffelovens § 278 (2), § 279 (1) og § 280 (1).

³⁾ Overtrædelse af straffelovens § 266 (1).

Tabel 6. Fordelingen af sanktioner for overtrædelse af færdselsloven

Sanktioner Færdselslov	2013	2014	2015	2016	2017	%
§ 3 manglende agtpågivenhed	5	2	-	-	1	1,9
Hastighedsovertrædelser	183	88	29	38	27	50,0
- heraf § 4 skiltning	104	49	11	33	25	46,3
- heraf § 42 generel	79	37	17	5	2	3,7
- heraf § 43 tunge køretøjer	-	2	1	-	-	
§ 53 spirituskørsel	2	2	1	6	3	5,6
§ 54 medicin- og narkotika kørsel	-	-	-	-	-	
§ 56 kørsel uden kørekort	32	28	22	15	-	
§ 80 undladt at bruge sikkerhedssele	35	27	11	44	11	20,4
Øvrige bestemmelser	19	16	5	24	12	22,2
I alt	276	163	68	127	54	
- heraf frakendelser af førerret	3	5	1	9	4	7,4
- heraf klip	44	26	9	22	15	27,8

Noter

Tabel 7. Fordelingen af sanktioner for overtrædelse af særlovgivningen

Sanktioner Øvrige særlove	2013	2014	2015	2016	2017
Våben/fyrværkerilovgivning	1	6	1	3	2 ¹⁾
Øvrige	2	3	-	1	2 ²⁾
I alt	3	9	1	4	4

Noter

¹⁾ Knivloven (1) og fyrværkeriloven (1).

²⁾ Beredskabsloven (1) og Bekendtgørelse nr. 935 af 27. juni 2016 (1).

3. Hjemmeværnssager

Indkomne sager	2013	2014	2015	2016	2017	%
Indkomne sager	633	623	525	596	488	
- heraf sager vedr. medlemmer	205	242	173	361	241	49,4
- heraf sager vedr. ansøgere	428	381	352	235	247	50,6
Behandlede sager i alt	715	582	373	705	549	

Personvurderinger ¹⁾	2013	2014	2015	2016	2017	%
Egnet til tjeneste	219	169	60	137	114	
- heraf medlemmer	51	31	20	62	56	49,1
- heraf ansøgere	168	138	40	75	58	50,8
"muligt egnet"	156	146	102	132	130	
- heraf medlemmer	69	82	52	64	66	50,7
- heraf ansøgere	87	64	50	68	64	49,2
Uegnet til tjeneste	311	236	163	336	273	
- heraf medlemmer	100	77	68	145	98	35,9
- heraf ansøgere	211	159	95	191	175	64,1
Antal udtalelser	686	551	325	605	517	
Udtalelser vedr. medlemmer	220	190	140	271	219	42,4
Udtalelser vedr. ansøgere	466	361	185	334	297	64,6
Henlagte uden udtalelse ²⁾	29	31	48	100	32	
Behandlede sager i alt	715	582	373	705	549	

Note

¹⁾ Procent af afgivne udtalelser vedr. henholdsvis medlemmer og ansøgere (afrundet).

²⁾ Denne kategori omfatter navnlig sager, hvor medlemmet har udmeldt sig af Hjemmeværnet, eller ansøgeren har opgivet sin ansøgning om optagelse i Hjemmeværnet, inden Generalauditørens udtalelse foreligger.

FORSVARETS AUDITØRKORPS
GENERALAUDITØREN

KASTELLET 14 A
2100 KØBENHAVN Ø

TELEFON: + 45 7281 1040

MAIL: FAUK-MYN@MIL.DK
WEB: WWW.FAUK.DK

CVR: 16 28 71 80
EAN: 5798000201996

ISBN 978-87-92431-13-4

Forsvars- ministeriets finansielle regnskab

2017

Indhold

1. Påtegning af det samlede regnskab	2
1.1. Fremlæggelse	2
1.2. Påtegning	2
2. Beretning	3
2.1. Præsentation	3
2.2. Ledelsesberetning	4
2.3. Årets faglige resultater	4
2.4. Årets økonomiske resultat	9
2.5. Opgaver og ressourcer	11
3. Regnskab	12
3.1. Anvendt regnskabspraksis	12
3.2. Resultatopgørelse	12
3.3. Balance	13
3.4. Egenkapitalforklaring	14
3.5. Opfølgning på likviditetsordning	14
3.6. Opfølgning på lønsumsloft	14
3.7. Bevillingsregnskab	15
4. Bilag til regnskabet	16
Note 1. Immaterielle anlægsaktiver	16
Note 2. Materielle anlægsaktiver	17
Note 3. Sammenlægning af overført overskud og reserveret bevilling	17
Note 4. Hensatte forpligtelser	17

1. Påtegning af det samlede regnskab

1.1. Fremlæggelse

Årsrapporten er aflagt i henhold til Finansministeriets bekendtgørelse nr. 70 af 27. januar 2011 om statens regnskabsvæsen mv. § 39, stk. 4.

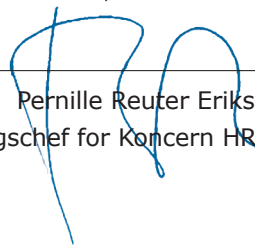
Årsrapporten omfatter de hovedkonti på finansloven, som departementet (CVR-nr. 25 77 56 35) er ansvarlig for: § 12.11.01 Departementet, herunder de regnskabsmæssige forklaringer, som skal tilgå Rigsrevisionen i forbindelse med bevillingskontrollen for 2017.

1.2. Påtegning

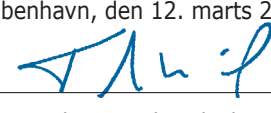
Det tilkendegives hermed:

- at det finansielle regnskab er rigtigt, dvs. at det finansielle regnskab ikke indeholder væsentlige fejlinformationer eller udeladelser.
- at de dispositioner, som er omfattet af regnskabsaf-læggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med ind-gåede aftaler og sædvanlig praksis, og
- at der er etableret forretningsgange, der sikrer en økonomisk hensigtsmæssig forvaltning af de midler og ved driften af de institutioner, der er omfattet af det finansielle regnskab.

København, den 1. marts 2018

Pernille Reuter Eriksen
Afdelingschef for Koncern HR og Service

København, den 12. marts 2018

Thomas Ahrenkiel
Departementschef

2. Beretning

2.1. Præsentation

Forsvarsministeriets departement er forsvarsministerens sekretariat. Endvidere forestår departementet den overordnede planlægning, udvikling, styring og tilsyn med ministerområdet.

Ministerområdet består af det samlede danske forsvar, civile funktioner i tilknytning hertil samt beredskabsområdet. Under ministerområdet løses opgaver i forbindelse med internationale aktiviteter, samarbejdsaktiviteter til støtte for bevarelse og etablering af fred, civilbeskyttelse, overvågning af farvande omkring Danmark, Grønland og Færøerne, hævdelse af suveræniteten og søterritoriet, tilsvarende opgaver for luft- rummet samt opgaver knyttet til det statslige og kommunale beredskab.

I henhold til Moderniseringsstyrelsens vejledning fra december 2017 om udarbejdelse af årsrapport skal departementer ikke aflægge en fuld årsrapport, men derimod et finansielt regnskab. Det finansielle regnskab for 2017 aflægges for hovedkonto § 12.11.01 Departementet (driftsbevilling).

Forsvarsministeriets finansielle regnskab for 2017 omfatter departementet og Christiansø.

Departementet

Ministerområdets fælles mission lyder:

Mission:

- Sammen arbejder vi for Danmarks sikkerhed, interesser og borgernes tryghed.

Ministerområdets mission er yderligere konkretiseret i en fælles vision:

Vision:

- Vi driver og udvikler opgaveløsningen, så vi får mest mulig effekt ud af de ressourcer, vi sammen råder over.
- Vi er en professionel og bredt anerkendt samarbejdspartner.
- Vi skaber fælles handlekraft gennem loyalt og tillidsfuldt samarbejde.

Tilsammen definerer missionen og visionen ministerområdets fællestræk, de overordnede pejlemærker for udviklingen og udgør dermed den fælles fortælling om, hvordan Forsvarsministeriets departement og dets myndigheder agerer som et samlet hele.

Med det formål yderligere at styrke fastholdelse og rekruttering af kompetente medarbejdere til gavn for opgaveløsningen vil departementet give medarbejderne udfordringer, ansvar, meningsfulde opgaver samt faglig og personlig udvikling.

På baggrund af ministerområdets vision er der for departementet defineret fem strategiske indsatsområder:

- Ministerens konkrete og strategiske behov.
- Koncernledelse.
- Organisation, arbejdsprocesser og teknologi.
- Menneskelige ressourcer.
- Videndeling.

Opgaver og mål

Departementets overordnede planlægning, udvikling, styring og kontrol med ministerområdet omfatter:

Sikkerhedspolitik, hvor departementet skal bidrage til udvikling af sikkerhedspolitisk policy inden for forsvarspolitiske aspekter af nationens sikkerhedspolitik, som ligger til grund for Forsvarets nationale og internationale indsatser og samarbejde. Endvidere skal departementet bidrage til koordination og tilblivelse af konkrete politiske aftaler, herunder forsvarsforlig.

Operationer, hvor departementet skal bidrage til oplæg til brug for regeringen og Folketingets beslutninger om nationale og internationale indsatser, der gennemføres af Forsvaret og redningsberedskabet. Ligeledes skal departementet sikre, at regeringen og Folketinget løbende informeres om udviklingen i disse indsatser.

Planlægning og økonomistyring, hvor departementet skal sikre optimal og effektiv ressourceudnyttelse i forbindelse med planlægning og driftsstyring inden for koncernen. For at understøtte dette formål er økonomifunktionerne ved Forsvarsministeriets underlagte styrelser integreret i departementets afdeling Koncernøkonomi og Drift.

Personale og administration, hvor departementet er ansvarlig for koncernens overordnede personalestruktur og udarbejder strategier og politikker på personaleområdet. Endvidere er departementet ansvarlig for en række koncernadministrative fællesskaber som fx ESDH og koncernens standardarbejdsplads.

Christiansø

Administrationen af Christiansø er organisatorisk forankret i Forsvarsministeriets departement, og Christiansø indgår således i departementets hovedkonto på finansloven.

Det er formålet at bevare Christiansø som en kulturhistorisk forsvarsbastion, herunder at sikre øens bevaringsværdige og fredede bygninger og de naturhistoriske værdier og seværdigheder på Ertholmene.

Øen har blandt andet eget kraftvarmeværk, vandværk, fyr og kirke. Hovedparten af de beboere, der er på arbejdsmarkedet, er ansat i eller af administrationen

som håndværkere, i servicefagene eller i øens to virksomheder: Christiansøgæstgiveri og Ruths sild.

2.2. Ledelsesberetning

Departementets bevilling udgjorde i 2017 304,7 mio. kr. Det samlede forbrug udgjorde 352,2 mio. kr. I forhold til bevillingen blev årets resultat et netto-merforbrug på 47,5 mio. kr. Afvigelsen består af et merforbrug på 50,1 mio. kr. for departementet samt et mindreforbrug på 2,6 mio. kr. for Christiansø.

Merforbruget på løn på ca. 37 mio. kr. skyldes primært tilførsel af økonomimedarbejdere fra en række af Forsvarsministeriets styrelser til departementet.

Merforbruget på øvrig drift på ca. 10 mio. kr. skyldes delvist, at departementet har betalt dobbelt husleje i forbindelse med opretholdelse af to domiciler i 2017 samt anvendt midler til gennemførelse af en række budgetanalyser på Forsvarsministeriets område. Endelig har de organisatoriske ændringer for departementet ligeledes medvirket til et øget forbrug af øvrig drift.

Departementets grundbudget for 2017 udgjorde 373,1 mio. kr. I forhold til grundbudgettet er årets resultat ca. 21 mio. kr. under.

2.3. Årets faglige resultater

Forsvarsministeriets departement har som en del af ministerbetjeningen bistået forsvarsministeren med at besvare spørgsmål fra Folketingets udvalg.

Folketingets udvalg har i folketingsåret 2016-2017 stillet forsvarsministeren 184 udvalgsspørgsmål (alm. del) og 11 § 20-spørgsmål. Besvarelsene har været rettidige (100 pct.) og inden for Folketingets tidsfrister. Ministeriet vil i det kommende år fortsat have et stort fokus på, at tidsfristerne til Folketinget overholdes.

Departementet afsluttede i 2017 rapporteringen på forsvarsforliget 2013-2017 og tillægsaftale II af 10. april 2014. Enkelte initiativer er dog så væsentlige, at de vil blive genstand for fortsat opfølgning. Efter forligsperiodens udløb er der identificeret et varigt mindreprovenu frem til 2022 på gennemsnitligt ca. 80 mio. kr. årligt. Mindreprovenuet er efterfølgende håndteret i de budgetanalyser, som er gennemført i 2017 forud for indgåelsen af et kommende forsvarsforlig.

Budgetanalyserne i 2017 skulle afdække muligheder for at finansiere allerede besluttede prioriteringer, herunder arbejdsskadeerstatning til veteraner med post-traumatisk stress (PTSD), køb af nye kampfly samt styrkelsen af Forsvarets Efterretningstjenestes indsats mod terror mv. Desuden skulle analyserne bidrage til at sikre, at et substantielt løft til Forsvaret vil kunne bruges til nye initiativer til at styrke Forsvarets opgaveløsning. Budgetanalyserne identificerede effektiviseringspotentialer for op mod 1 mia. kr. årligt ved fuld indfasning.

Forsvarsministeriets departement forberedte i 2017 en ny politisk aftale for forsvarsområdet, der blandt andet skulle sikre, at Forsvaret fremadrettet kan håndtere det internationale trusselsbillede, der er mere alvorligt end i nogen anden periode efter Murens fald. Som led i forligsforberedelsen arrangerede Forsvarsministeriets departement en række temabriefinger for forligspartierne og bidrog til en række drøftelser i regeringen. En vigtig milepæl var offentliggørelsen af regeringsudspillet "Et stærkt værn om Danmark" den 11. oktober 2017, hvor regeringen blandt andet præsenterede ønsket om at give Forsvaret et substantielt løft, og at Forsvaret skal have en styrke, en tyngde og en robusthed, der sammen med NATO afskrækker og afholder andre lande fra at angribe. Det nye forsvarsforlig blev indgået 28. januar 2018.

Forsvarsministeriet afsluttede i oktober 2017 indflytningen af ca. 400 medarbejdere fra departementet og dele af Værnsfælles Forsvarskommando i nyt domicil. Dermed blev samplaceringen, der blev besluttet med tillæg til forsvarsforliget 2013-2017 af 10. april 2014, endeligt realiseret. Klargøring og indretning af domicilet tog sin begyndelse medio 2016 med Bygningsstyrelsen som bygherre, og den 1. september 2017 blev lejemålet overdraget til Forsvarsministeriet, hvorefter indflytning skete over weekenden den 27.-29. oktober 2017. De to myndigheder var operative i domicilet fra den 30. oktober 2017. Samplaceringen betyder kortere og hurtigere beslutningsveje, mere integrerede og effektive arbejdsgange, bedre vidensdeling og bedre intern kommunikation.

Forsvarsministeriets departement har i 2017 endvidere iværksat tiltag på digitaliseringsområdet, fx indførelsen af en ny standardarbejdsplads, der muliggør arbejde på såvel interne netværk som internettet på en bærbar platform. Herigennem kan antallet af PC'er

og relaterede licenser reduceres, hvorved de relaterede drifts- og vedligeholdelsesomkostninger forventes reduceret, ligesom fleksibiliteten i forhold til understøttelse af det daglige arbejde øges.

Forsvarsministeriets departement har i 2017 varetaget den politiske behandling og håndtering af Forsvarets nationale operationer og indsættelser samt sager vedrørende blandt andet støtte til politiet, cybersikkerhed, militær sikkerhed og krisestyring. De nationale operationer vedrører blandt andet overvågnings- og suverænitetsopgaver, bekæmpelse af havmiljøforurening samt eftersøgnings- og redningstjeneste ved både Danmark og Grønland. Der har i 2017 været et betydeligt fokus på at aflaste politiet gennem støtte til politiets opgavevaretagelse. Det er primært sket i forbindelse med grænsekontrolindsatsen og bevogtningsopgaver i København, men også ved midlertidigt at stille bygninger og andre faciliteter til rådighed til politiets uddannelse af politielever i Øst- og Vestdanmark.

På cyberområdet har Forsvarsministeriets departement i 2017 haft et betydeligt fokus på den meget høje cybertrussel mod Danmark. Der er i den forbindelse ikke mindst blevet lagt kræfter i det tværministerielle arbejde med en ny national cyber- og informationssikkerhedsstrategi. Samtidig har ministeriet arbejdet med den fortsatte tværministerielle implementering af EU-direktivet for net- og informationsikkerhed og med den cyberpakke, EU-kommissionen fremsatte i 2017. Sidstnævnte indeholder blandt andet et forslag til en ny cyberforordning, der skal styrke europæisk cybersikkerhed. Departementet har samtidig fulgt NATO's arbejde med cyberområdet og den fortsatte danske opbygning af en operativ kapacitet til at udføre militære operationer i cyberspace.

Forsvarsministeriets departement har også bidraget til det tværministerielle arbejde vedrørende imødegåelse af påvirkningsoperationer. Regeringen ønsker at styrke indsatsen på området, og der blev i 2017 nedsat en task force, som belyser området og koordinerer den nationale indsats.

Inden for det nordiske forsvarssamarbejde, NORDEFCO, har departementet i 2017 sammen med øvrige dele af koncernen haft særligt fokus på indgåelse af en aftale om yderligere deling af radardata mellem de nordiske lande for at opnå et bedre situationsoverblik i den nordiske region. Herudover har der

været fokus på at styrke dialogen om regional sikkerhed og videreføre arbejdet med implementering af aftalen om lettere adgang til hinandens luft-, sø- og landterritorier.

Forsvarsministeriets departement har i 2017 arbejdet med at implementere aftalen fra december 2016 om styrkelse af Forsvarsministeriets opgaveløsning i Arktis. Aftalen afsætter 120 mio. kr. årligt til opgaveløsningen i Arktis, og fokus har indledningsvist været på at styrke det internationale samarbejde om udveksling af overvågningsdata i Arktis og styrke stabskraften ved Arktisk Kommando.

Forsvarsministeriets departement har på baggrund af den politiske aftale om styrkelse af Forsvarsministeriets opgaveløsning i Arktis endvidere koordineret genetableringen af Forsvarets tilstedeværelse i Grønland. Der arbejdes videre med dels udvikling af området som et strategisk logistisk støttepunkt for Forsvarets indsats i Arktis samt igangsætning af en miljøoprydning.

I foråret 2017 overtog Forsvarsministeriets departement formandskabet for Arktisk Råds arbejdsgruppe Emergency Prevention, Preparedness and Response (EPPR), der er en af Arktisk Råds seks permanente arbejdsgrupper. EPPR beskæftiger sig med emner vedrørende miljøkatastrofer (særligt oliespild i arktiske farvande), eftersøgning og redning, naturkatastrofer og nukleare beredskaber i Arktis. EPPR har en særlig rolle i relation til implementering og opfølgning på de to internationale aftaler vedrørende samarbejde om havmiljøforureningsbekæmpelse samt eftersøgning og redning i Arktis.

Forsvarsministeriets departement har siden 2013 aktivt arbejdet hen mod at opnå enighed med Grønlands Selvstyre om håndtering af omfattende forurening af havmiljøet i søterritoriet ved Grønland. Forsvarsministeriets departement har således bidraget til, at forsvarsministeren i foråret 2017 kunne indgå en principaftale med Grønlands Selvstyre v. Naalakkersuisut, departementet for Natur og Miljø om forureningsbekæmpelse i farvande ved Grønland. Med principaftalen er der tilvejebragt politisk enighed om håndtering af omfattende forurening af havmiljøet ved Grønland. Grønlands Selvstyre kan derved anmode den danske stat om at bekæmpe forureningen i tilfælde af omfattende forurening med olie og kemikalier i farvande ved

Grønland, som de grønlandske myndigheder ikke kan bekæmpe med eget beredskab.

Forsvarsministeriets departement har i 2017 varetaget den politiske behandling og håndtering af Forsvarets internationale operationer i Afghanistan, Irak og Syrien samt i forhold til NATO's fremskudte tilstedeværelse i Baltikum og Polen. Operationerne er et centralt værktøj til brug for Danmarks målsætning om at yde en koordineret stabiliseringsindsats i skrøbelige og konfliktramte stater og tage et aktivt medansvar i håndteringen og forebyggelsen af globale udviklings- og sikkerhedsudfordringer. Dertil har departementet bidraget til Beredskabsstyrelsens indsættelser i Irak, Uganda, Bangladesh og De Amerikanske Jomfruøer.

Indsatsen mod ISIL i Irak og Syrien udgør fortsat en central del af Danmarks internationale militære engagement. Der er i 2017 opnået markante fremskridt i den militære kampagne, og ISIL kontrollerer ikke længere noget større sammenhængende territorium i Irak. Terrorbevægelsen udgør imidlertid fortsat en markant trussel mod Irak samt international sikkerhed. Der er i 2017 truffet beslutning om forlængelse af det danske radarbidrag samt udsendelse af et kirurghold som en del af det danske kapacitetsopbygningsbidrag på Al Asad-basen i Irak. Dertil har departementet bidraget til den politiske håndtering af de øvrige danske bidrag, herunder styrkebidraget omfattende specialoperationsstyrker.

Fregatten Peter Willemoes indgik fra februar til maj 2017 i en amerikansk hangarskibsgruppe indsat i Middelhavet og Den Persiske Golf til støtte for blandt andet koalitionen indsat mod ISIL i Irak og Syrien. Fregatten bidrog undervejs til det samlede forsvar i hangarskibsgruppen.

Som følge af udviklingen i sikkerhedssituationen i Afghanistan besluttede regeringen i tråd med andre allierede i NATO at øge det danske bidrag til NATO's Resolute Support Mission fra ca. 100 til ca. 155 personer. Styrkelsen omfatter udsendelsen af yderligere en sikrings- og eskortedeling, hvormed NATO's samlede kapacitet til at yde rådgivning og mentorering forbedres.

Forsvarsministeriets bidrag til FN's fredsbevarende indsats har i 2017 omfattet bidrag til missionerne i Sydsudan, Mellemøsten og særligt til Mali (MINUSMA) samt støtte til at styrke FN's evne til stabilisering og

fredsbevaring. Bidragene omfattede blandt andet udsendelsen af et transportflybidrag til MINUSMA fra maj til november 2017, hvor det leverede logistisk støtte i form af blandt andet transport af passagerer og gods samt evakuering af sårede. Som en del af støtten til at styrke FN's evne til stabilisering og fredsbevaring har Forsvarsministeriet i 2017 støttet FN's Train the Trainers Centre i Uganda, som har fokus på at styrke kvaliteten af den missionsforberedende uddannelse af personer og enheder.

De operative militære indsættelser suppleres eller efterfølges ofte af samtænkte freds- og stabiliseringsindsatser, som skal være med til at stabilisere og genopbygge konfliktramte områder. Herudover er der indsatser, der skal forebygge konflikter i skrøbelige lande og regioner. Derfor har Forsvarsministeriet i 2017 også bidraget til danske stabiliseringsindsatser i blandt andet Irak, Sahel, Afghanistan, Guineabugten og Afrikas Horn i samarbejde med andre danske myndigheder. Indsatserne omfatter blandt andet finansiell støtte til opbygning af en regional styrke i Sahel, støtte til FN's minerydningsorganisation i Irak og udsendelse af en maritim rådgiver til Guineabugten.

I lyset af den usikkerhed, der er afstedkommet af blandt andet Ruslands ulovlige annektering af Krimhalvøen samt udviklingen i det generelt mere komplekse sikkerhedsbillede, som NATO står over for, fik regeringen Folketingets opbakning til at udsende ca. 200 danske soldater til NATO's forstærkede fremskudte tilstedeværelse. De danske soldater blev udsendt til Estland i starten af januar 2018 for en periode på 12 måneder, hvor de indgår i rammen af en britisk bataljonskampgruppe.

Som støtte til NATO's østlige allierede har Danmark i 2017 bidraget med mere end 1.600 soldater i trænings- og øvelsesaktiviteter samt overvågningsflyvninger i Østersøområdet. Danmark har desuden igennem hele 2017 blandt andet haft en bataljonskampgruppe fra Hæren (ca. 1.000 soldater) på meget højt beredskab for NATO's spydspidsstyrke VJTF.

Endvidere deltager Danmark, og Forsvarsministeriets departement, i det nordisk-baltiske kapacitetsopbygningssamarbejde, hvis formål er at opnå gennemslutning og effektivitet – samt bekæmpe korruption indenfor forsvars- og sikkerhedskapaciteter i Ukraine.

Forsvarsministeriets departement har i 2017 bemyndiget Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse til at indgå en række kontrakter og rammeaftaler på materielområdet. Heraf kan blandt andet nævnes kontrakter for anskaffelse af pansrede patruljekøretøjer, artilleri, tunge morterer, lægtvandsfartøjer og Continuous Wave Illuminators samt rammeaftaler for anskaffelse af lastvogne til koncernen og ammunition til Forsvaret og Hjemmeværnet. Dertil har Forsvaret som planlagt modtaget syv af de ni nye Seahawk helikoptere, der overtog opgaverne ultimo 2017 fra Lynx helikoptererne, som udgik af operativ tjeneste ved samme lejlighed med henblik på udfasning. Endvidere har Forsvarsministeriets departement i 2017 gennemført et omfattende arbejde med at forberede aktstykke om anskaffelse af kampfly. Aktstykket blev godkendt af Finansudvalget i december 2017 og betød, at de første kontrakter kunne indgås umiddelbart efter.

Forsvarsministeriets departement har i 2017 bidraget med ni vurderinger vedrørende behovet for industri-samarbejde i forbindelse med Forsvarets indkøb af forsvarsmateriel eller forsvarstjenesteydelser for over 50 mio. kr. ved udenlandske leverandører. Forsvarsministeriets vurderinger udarbejdes på baggrund af et bidrag fra Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse og sendes til afgørelse ved Erhvervsstyrelsen.

Forsvarsministeriets departement har i 2017 sat fokus på fastholdelse og rekruttering. Blandt andet er der i samarbejde med de faglige organisationer udviklet en ny medarbejdertilfredshedsmåling samt spørgeskema til arbejdspladsvurdering, der begge bidrager til at identificere fokusområder for koncernens indsats. Endvidere har departementet gennemført aktiviteter, der har styrket den sociale kapital ved konkrete enheder og samtidig har tjent som inspiration til resten af koncernen. På baggrund af identificerede behov har Forsvarsministeriets departement desuden bidraget til at opdatere udnævnelsesgrundlaget for dele af sergentgruppen for at øge fastholdelsen.

I forbindelse med forberedelsen af anskaffelse af nyt kampfly har en projektorganisation (Personaleforum) afsøgt behovene for indsatser for fastholdelse samt optimal ressourceanvendelse. På den baggrund er der besluttet en omlægning til døgnvagt ved Flyvevåbnets afvisningsberedskab. Med nye aftaler for døgnvagter er der skabt en solid platform for ensartede arbejdsvil-

kår og honorering på tværs af koncernen – dermed er også opgaveløsningen i Beredskabet styrket.

Forsvarsministeriets departement har desuden forbedret ændring af den militære straffelov, den militære retsplejelov og den militære disciplinarlov. I lovene, der blev vedtaget ultimo 2017, er det blevet tydeliggjort, at militært ansatte i de funktionelle styrelser under Forsvarsministeriet samt de militært ansatte i Forsvarsministeriets departement er omfattet af de tre love.

Forsvarsministeriets departement har endvidere fastholdt fokus på effektiv ressourceanvendelse på personaleområdet ved at bidrage til forberedelsen af overenskomstforhandlinger. Dette er sket i koordineret indsats med forberedelserne af forsvarsforlig, hvor værnepligt og erhvervsuddannelse for konstabler har været hovedemnerne på HR-området – begge temaer har direkte implikationer på fastholdelse og rekruttering.

I 2017 har Forsvarsministeriets departement lagt et stort arbejde i at implementere en enstrenget økonomifunktion i koncernen. De decentrale økonomifunktioner i Hjemmeværnskommandoen, Beredskabsstyrelsen, Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse og Forsvarsministeriets Personalestyrelse blev således pr. 1. januar 2017 en del af Koncernøkonomi- og Driftsafdelingen i departementet. Endvidere blev økonomifunktionen ved Værnfælles Forsvarskommandos underliggende myndigheder og enheder integreret i Koncernøkonomi- og Driftsafdelingen pr. 1. september 2017. Samlet set har Forsvarsministeriets departement fået tilgang af ca. 130 medarbejdere fordelt over hele landet.

Forsvarsministeriets departement har desuden forbedret, at de i alt ca. 20 medarbejdere ved økonomifunktionen ved Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse og Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse kan overgå til Koncernøkonomi- og Driftsafdelingen pr. 1. januar 2018, hvorved der etableres en enstrenget økonomifunktion for hele koncernen. Forventningerne er, at en samlet enstrenget økonomifunktion vil give grundlag for en endnu bedre økonomistyring på tværs af koncernen.

TABEL 2.3.1. / Hovedtal for departementets finansielle regnskab 2017 (1.000 kr.)

Hovedtal	2016	2017	Budget 2017
Resultatopgørelser			
Ordinære driftsindtægter	-321.701	-321.941	
- Heraf indtægtsført bevilling	-315.300	-304.700	
- Heraf eksterne indtægter	-6.401	-17.241	
Ordinære driftsomkostninger	282.172	342.652	349.307
- Heraf løn	207.099	235.486	237.174
- Heraf afskrivninger	988	1.153	1.000
- Heraf øvrige omkostninger	74.085	106.013	111.133
Resultat af ordinær drift	-39.528	20.711	
Resultat før finansielle poster	-13.856	46.315	
Årets resultat	-12.906	47.521	
Balance			
Anlægsaktiver	31.704	44.761	
Omsætningsaktiver	13.278	21.672	
Egenkapital	-55.046	-7.526	
Langfristet gæld	-28.621	-39.127	
Kortfristet gæld	-59.936	-77.998	
Lånerammens størrelse	38.600	38.600	
Træk på lånerammen	21.100	34.237	
Finansielle nøgletal (%)			
Udnyttelsesgrad af lånerammen	54,7	88,7	
Bevillingsandel	98,0	94,6	
Udvalgte KPI'er			
Personaleoplysninger			
Antal årsværk	321,4	391,9	480,0
Årsværkspris (1.000 kr.)	644,4	600,9	580,0

2.4. Årets økonomiske resultat

Departementets bevilling udgjorde i 2017 304,7 mio. kr. Det samlede forbrug udgjorde 352,2 mio. kr. I forhold til bevillingen blev årets resultat et netto merforbrug på 47,5 mio. kr. Afvigelsen består af et merforbrug på 50,1 mio. kr. for departementet samt et mindreforbrug på 2,6 mio. kr. for Christiansø.

Departementets grundbudget for 2017 udgjorde 373,1 mio. kr., hvilket er 69,9 mio. kr. over bevillingen. Forskellen imellem finanslov og grundbudgettet skyldes, at departementet kort før årets begyndelse blev tilført midler til ekstraordinær husleje vedrørende samplaceeringen af Forsvarsministeriets departement og Værnsfælles Forsvarskommando i nyt domicil ultimo 2017, henset til at flytteprocessen ville medføre en periode med dobbelt husleje. Dertil kommer, at det blev besluttet at udvide departementets økonomiafdeling ved

at overføre medarbejdere, og derved driftsmidler, fra fire underliggende styrelser. Desuden er departementet blevet tilført midler til en række forestående budgetanalyser på Forsvarsministeriets område.

I løbet af 2017 blev det endvidere besluttet, at overføre yderligere ca. 60 økonomimedarbejdere fra Værnsfælles Forsvarskommando underliggende myndigheder til departementets økonomiafdeling. Endvidere overførtes Nyt Kampfly Program fra departementet til Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse. De to beslutninger medførte samlet set, at departementets budget reduceredes med ca. 21 mio. kr. og udgør dermed den primære forklaring på forskellen mellem grundbudgettet og årets resultat.

Det samlede resultat vurderes at være tilfredsstillende på trods af et merforbrug på 47,5 mio. kr. i forhold til

finanslovsbevillingen. Et antal organisationsændringer i 2017 har medført reduktioner og forøgelser af grundbudgettet og resulterede i et mindreforbrug på ca. 21 mio. kr. for året. På den baggrund vurderes det samlede økonomiske resultat at være tilfredsstillende

Resultatopgørelsen

Niveauet for departementets indtægter i forhold til bevillingen er forøget med ca. 11 mio. kr. Dette skyldes primært tre atypiske forhold i forbindelse med årsafslutningen, hvor departementet havde budgetteret med en række poster som udgifter.

Disse blev i stedet modtaget som indtægter således:

- Fra Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse er der er modtaget betaling for Værnsfælles Forsvarskommandos andel af udgifterne til sikkerhedsinstallationer i Holmens Kanal 9: 2,3 mio. kr.
- Fra Justitsministeriet er der modtaget refusion for udgifter til Iraksagerne: 5,3 mio. kr.
- Der er tilbageført hensættelser fra tidligere år vedrørende reetablering af Holmens Kanal 42 i forbindelse med udflytningen til Holmens Kanal 9: 4,3 mio. kr.

De samlede ordinære driftsomkostninger er ca. 60,5 mio. kr. højere i 2017 end i 2016, hvoraf omkostningerne til løn endte ca. 28,4 mio. kr. højere end i 2016. De øgede lønudgifter skyldes, at de decentrale økonomifunktioner i Hjemmeværnskommandoen, Beredskabsstyrelsen, Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse og Forsvarsministeriets Personalestyrelse pr. 1. januar 2017 er blevet en del af Koncernøkonomi- og Driftsafdelingen i departementet. Endvidere blev økonomifunktionen ved Værnsfælles Forsvarskommandos underliggende myndigheder og enheder integreret i Koncernøkonomi- og Driftsafdelingen pr. 1. september 2017. Samlet set har Forsvarsministeriets departement derved fået tilgang af ca. 130 medarbejdere fordelt over hele landet.

De samlede øvrige driftsomkostninger endte ca. 31,9 mio. kr. højere i 2017 end i 2016. Merbehovet på øvrig drift skyldes primært budgetanalyser samt overlappende huslejer og it- og sikkerhedsudgifter i forbindel-

se med nyt domicil. Hertil kommer en uforudset bod i forbindelse med en tabt retssag om et udbud og merudgifter til it-licenser til to systemer i en overgangsperiode i forbindelse med flytningen til nyt domicil.

Balancen

De samlede materielle og immaterielle anlægsaktiver er fra 2016 til 2017 steget med ca. 41 pct., mens afskrivningerne har været på omtrent samme niveau for hvert af årene, nemlig ca. 1 mio. kr. Den relativt store ændring i anlægsaktiver skyldes primært en forøgelse af de materielle anlægsaktiver, som især kan henføres til investeringer i projektet vedrørende renovering af Store Tårn på Christiansø.

De samlede omsætningsaktiver er faldet med ca. 35,6 pct. fra 2016 til 2017, hvilket primært skyldes et fald af de likvide beholdninger på finansieringskontoen (FF7¹).

De langfristede gældsforpligtelser er steget med ca. 36,7 pct. fra 2016 til 2017, hvilket primært skyldes, at de afsluttende investeringer i forbindelse med renoveringen af Store Tårn på Christiansø samt klargøring af nyt fælles domicil i Holmens Kanal 9 nu er gennemført.

Den kortfristede gæld er fra 2016 til 2017 steget med ca. 30,1 pct., og kan især henføres til en forøgelse af den kortfristede gæld til leverandører af varer og tjenesteydelser samt anden kortfristet gæld.

Finansielle nøgletal

Udnyttelsesgraden af lånerammen er forøget fra 54,7 pct. i 2016 til 88,7 pct. i 2017, hvilket primært er et resultat af investeringerne i projektet vedrørende renovering af Store Tårn på Christiansø, som er afsluttet med udgangen af 2017.

Personaleoplysninger

Der er sket en stigning på ca. 21,9 pct. i antal årsværk fra 2016 til 2017, hvilket primært skyldes overførslen af og integrationen af de decentrale økonomifunktioner til Koncernøkonomi- og Driftsafdelingen i departementet i 2017.

¹ FF7 er en finansieringskonto til afregning af almindelige betalinger, herunder løn, husleje mv.

2.5. Opgaver og ressourcer

Nedenstående tabel illustrerer andelen af årets bevil-
ling og omkostninger for Forsvarsministeriets departe-

ments opgaver i 2017. I forhold til finanslovens tabel
3.2.1. er kategorierne nedenfor opdateret, så de af-
spejler den aktuelle organisation, jf. nedenfor.

TABEL 2.5.1. / Sammenfatning af økonomi for virksomhedens opgaver (mio. kr.)

Opgave	Indtægtsført bevilling	Øvrige indtægter	Omkostninger	Andel af årets overskud
0. Generelle fællesomkostninger	235,7	0,0	288,1	-52,4
1. Sikkerhedspolitik og Operationer	26,2	0,0	24,7	1,5
2. Planlægning	26,4	0,0	25,6	0,8
3. Bygningsdrift og vedligeholdelse på Christiansø	16,4	0,0	13,8	2,6
Samlet	304,7	0,0	352,2	-47,5

Opgave 0. Generelle fællesomkostninger indeholder omkostninger inden for topledelse (chefer i lønramme 38 og over), økonomistyring, personaleadministration, service og administration, jura og revision. Opgave 1. Sikkerhedspolitik og Operationer er en sammenlægning af disse to opgaver. Sammenlægningen skyldes en fusion af de to relevante afdelinger i departementet i 2017, idet de i 2016 blev opgjort separat.

Som nævnt i afsnit 2.2. ovenfor skyldes hovedparten af det samlede underskud for året et merbehov vedrørende opgave 0. Generelle fællesomkostninger (øvrige drift) fordelt på en uforudset bod i forbindelse med en tabt retssag, sikkerhedsinstallationer og it-licenser til to systemer i en overgangsperiode i forbindelse med flytningen til nyt domicil i Holmens Kanal 9. Underskuddet kompenseres i mindre grad af mindrebehov vedrørende de øvrige tre øvrige opgaver.

3. Regnskab

3.1. Anvendt regnskabspraksis

Departementets regnskabspraksis følger retningslinjerne i Moderniseringsstyrelsens Økonomisk Administrative Vejledning.

3.2. Resultatopgørelse

Departementets bevilling udgjorde i 2017 304,7 mio. kr. Det samlede forbrug udgjorde 352,2 mio. kr. I forhold til bevillingen blev årets resultat et nettomer-

forbrug på 47,5 mio. kr. Afvigelsen består af et merforbrug på 50,1 mio. kr. for departementet samt et mindreforbrug på 2,6 mio. kr. for Christiansø.

Det samlede resultat vurderes at være tilfredsstillende på trods af et merforbrug på 47,5 mio. kr. i forhold til finanslovsbevillingen. Et antal organisationsændringer i 2017 har medført reduktioner og forøgelse af grundbudgettet, jf. afsnit 2.4. Årets samlede resultat er

TABEL 3.2.1. / Resultatopgørelse (1.000 kr.)

	Note	2016	2017	Budget 2017
Ordinære driftsindtægter				
Bevilling		-315.300	-304.700	
Salg af varer og tjenesteydelser				
Eksternt salg af varer og tjenesteydelser		-6.401	-12.967	
Internt statsligt salg af varer og tjenesteydelser		0	-4.274	
Tilskud til egen drift		0	0	
Gebyrer		0	0	
Ordinære driftsindtægter i alt		-321.701	-321.941	0
Ordinære driftsomkostninger				
Ændring i lagre		0	0	
Forbrugsomkostninger				
Husleje		17.042	24.720	25.968
Forbrugsomkostninger i alt		17.042	24.720	
Personaleomkostninger				
Lønninger		184.892	207.360	
Pension		27.244	32.123	
Lønrefusion		-4.856	-5.446	
Andre personaleomkostninger		-181	1.449	
Personaleomkostninger i alt		207.099	235.486	237.174
Af- og nedskrivninger		988	1.153	1.000
Internt køb af varer og tjenesteydelser		0	15.606	
Andre ordinære driftsomkostninger		57.043	65.686	85.165
Ordinære driftsomkostninger i alt		282.172	342.652	349.307
Resultat af ordinær drift		-39.529	20.711	349.307
Andre driftsposter				
Andre driftsindtægter		-144	0	
Andre driftsomkostninger		25.817	25.604	
Resultat før finansielle poster		-13.856	46.315	349.307
Finansielle poster				
Finansielle indtægter		1	0	
Finansielle omkostninger		949	1.206	
Resultat før ekstraordinære poster		-12.906	47.521	349.307
Ekstraordinære poster				
Ekstraordinære indtægter		0	0	
Ekstraordinære omkostninger		0	0	
Årets resultat		-12.906	47.521	349.307

således et mindreforbrug i forhold til grundbudgettet på ca. 21 mio. kr. for året. På den baggrund vurderes det samlede økonomiske resultat at være tilfredsstillende.

3.3. Balance

TABEL 3.3.1. / Balance (1.000 kr.)

Aktiver	Note	2016	2017
Anlægsaktiver			
Immaterielle anlægsaktiver	1		
Færdiggjorte udviklingsprojekter		63	37
Erhvervede koncessioner, patenter, licenser mv.		0	0
Udviklingsprojekter under opførelse		14	0
Immaterielle anlægsaktiver i alt		5,5	4,5
Materielle anlægsaktiver	2		
Grunde, arealer og bygninger		9.716	9.460
Infrastruktur		493	472
Transportmateriel		0	0
Produktionsanlæg og maskiner		2.704	2.084
Inventar og it-udstyr		760	465
Igangværende arbejder for egen regning		17.954	32.242
Materielle anlægsaktiver i alt		31.627	44.723
Finansielle anlægsaktiver			
Statsforskrivning		7.130	7.130
Øvrige finansielle anlægsaktiver		0	0
Finansielle anlægsaktiver i alt		7.130	7.130
Anlægsaktiver i alt		38.834	51.890
Omsætningsaktiver			
Varebeholdninger		0	0
Tilgodehavender		7.807	13.616
Periodeafgrænsningsposter		5.471	8.056
Værdipapirer		0	0
Likvide beholdninger			
FF5 Uforrentet konto		64.696	86.484
FF7 Finansieringskonto		34.969	-35.499
Andre likvider		85	103
Likvide beholdninger i alt		99.750	51.088
Omsætningsaktiver i alt		113.028	72.760
Aktiver i alt		151.862	124.650

TABEL 3.2.2. / Resultatdisponering (1.000 kr.)

Disponeret til bortfald	0
Disponeret til udbytte til statskassen	0
Disponeret til overført overskud	-396

Passiver	2016	2017
Egenkapital		
Reguleret egenkapital (startkapital)	-7.130	-7.130
Opskrivninger	0	0
Reserveret egenkapital	0	0
Bortfald	0	0
Udbytte til staten	0	0
Overført overskud	-47.916	-396
Egenkapital i alt	-55.046	-7.526
Hensatte forpligtelser	-8.259	0
Langfristede gældsforpligtelser		
FF4 Langfristet gæld	-18.033	-28.603
Donationer	-10.588	-10.524
Prioritetsgæld	0	0
Anden langfristet gæld	0	0
Langfristede gældsforpligtelser i alt	-28.621	-39.127
Kortfristede gældsforpligtelser		
Leverandører af varer og tjenesteydelser	-23.416	-37.817
Anden kortfristet gæld	-6.499	-14.991
Skyldige feriepenge	-30.021	-30.990
Reserveret bevilling	0	0
Igangværende arbejder for fremmed regning	0	0
Periodeafgrænsningsposter, forpligtelser	0	5.300
Kortfristede gældsforpligtelser i alt	-59.936	-77.998
Gældsforpligtelser i alt	-88.557	-117.125
Passiver i alt	-151.862	-124.650

3.4. Egenkapitalforklaring

TABEL 3.4.1. / Egenkapitalforklaring (1.000 kr.)

Egenkapital primo	2016	2017
Reguleret egenkapital primo	-2.630	-7.130
Ændring i reguleret egenkapital	-4.500	0
Reguleret egenkapital ultimo	-7.130	-7.130
Opskrivninger primo	0	0
Ændring i opskrivninger	0	0
Opskrivninger ultimo	0	0
Reserveret egenkapital primo	0	0
Ændring i reserveret egenkapital	0	0
Reserveret egenkapital ultimo	0	0
Overført overskud primo	-32.817	-47.916
Primoregulering/flytning mellem bogføringskredse	-1.712	0
Regulering af overført overskud	0	0
Overført fra årets resultat	-12.906	47.521
Bortfald	0	0
Udbytte til staten	0	0
Overførsel af reserveret bevilling	-481	0
Overført overskud ultimo	-47.916	-396
Egenkapital ultimo	-55.046	-7.526

Der har for året været et merforbrug på 47.521 t. kr., der er kompenseret ved at nedbringe opsparingen.

3.5. Opfølgning på likviditetsordning

TABEL 3.5.1. / Udnyttelse af lånerammen (mio. kr.)

	2017
Sum af immaterielle og materielle anlægsaktiver*	34,2
Låneramme	38,6
Udnyttelsesgrad i pct.	88,7

* Beløbet er eksklusiv donationer.

Forsvarsministeriets departement har ingen særlig anlægsbevilling, men udelukkende en omkostningsbaseret bevilling, hvorfor investeringer sker via låneramme.

Udnyttelsesgraden er siden 2016 steget med ca. 34 procentpoint, hvilket primært skyldes de afsluttende investeringer i projekt Store Tårn på Christiansø samt Holmens Kanel 9.

3.6. Opfølgning på lønsumsloft

Nedenstående tabel viser opfølgningen på lønsumsloftet. Heraf ses det, at der i 2017 er forbrugt ca. -37,3 mio. kr. over lønsumsloftet inklusiv tillægsbevillinger og aktstykker, hvorfor den akkumulerede opsparing er faldet siden ultimo 2016.

TABEL 3.6.1. / Opfølgning på lønsumsloft (mio. kr.)

§12.11.01	
Lønsumsloft FL	197,5
Lønsumsloft inkl. TB/aktstykker	197,7
Lønforbrug under lønsumsloft	235,0
Difference	-37,3
Akkumuleret opsparing ultimo 2016	41,3
Akkumuleret opsparing ultimo 2017	4,1

3.7. Bevillingsregnskab

Nedenfor ses bevillingsregnskabet for departementets hovedkonto, som der aflægges finansielt regnskab for.

TABEL 3.7.1. / Bevillingsregnskab

Hovedkonto	Bevillingstype	(mio. kr.)	Bevilling	Regnskab	Afvigelse	Videreførelse Ultimo
§ 12.11.01		Udgifter	310,7	369,4	-58,7	-58,7
		Indtægter	-6,0	-17,2	11,2	11,2
		Samlet:	304,7	352,2	-47,5	

4. Bilag til regnskabet

TABEL 4.1. / Note 1. Immaterielle anlægsaktiver (1.000 kr.)

	Færdiggjorte udviklings- projekter	Erhvervede koncessioner, patenter, licenser mv.	I alt
Kostpris	2.366	384	2.750
Primokorrektioner og flytning ml. bogføringskredse	0	0	0
Tilgang	0	0	0
Afgang	0	0	0
Kostpris pr. 31.12.2017	2.366	384	2.750
Akkumulerede afskrivninger	-2.329	-384	-2.713
Akkumulerede nedskrivninger	0	0	0
Akkumulerede af- og nedskrivninger 31.12.2017	-2.329	-384	-2.713
Regnskabsmæssig værdi pr. 31.12.2017	37	0	37
Årets afskrivninger	-27	0	-27
Årets nedskrivninger	0	0	0
Årets af- og nedskrivninger	-27	0	-27

	Udviklings- projekter under udførelse
Primosaldo pr. 1. januar 2017	14
Tilgang	-14
Nedskrivninger	0
Overført til færdiggjorte udviklingsprojekter	0
Kostpris pr. 31.12.2017	0

TABEL 4.2. / Note 2. Materielle anlægsaktiver (1.000 kr.)

	Grunde, arealer og bygninger	Infrastruktur	Produktionsanlæg og maskiner	Transportmateriel	Inventar og it-udstyr	Materielle anlægsaktiver i alt
Kostpris	11.350	624	7.167	0	13.813	32.954
Primokorrekationer og flytning ml. bogføringskredse	0	0	0	0	0	0
Tilgang	0	0	0	0	0	0
Afgang	0	0	0	0	0	0
Kostpris pr. 31.12.2017	11.350	624	7.167	0	13.813	32.954
Akkumulerede afskrivninger	-1.890	-153	-5.083	0	-13.348	-20.474
Akkumulerede nedskrivninger	0	0	0	0	0	0
Akkumulerede af- og nedskrivninger 31.12.2017	-1.890	-153	-5.083	0	-13.348	-20.474
Regnskabsmæssig værdi pr. 31.12.2017	9.460	471	2.084	0	465	12.480
Årets afskrivninger	-256	-21	-620	0	-295	-1.192
Årets nedskrivninger	0	0	0	0	0	0
Årets af- og nedskrivninger	-256	-21	-620	0	-295	-1.192

	Igangværende arbejder for egen regning
Primosaldo pr. 1. januar 2017	17.954
Tilgang	14.287
Nedskrivninger	0
Overført til færdiggjorte materielle anlægsaktiver	0
Kostpris pr. 31.12.2017	32.241

TABEL 4.3. / Note 3. Sammenlægning af overført overskud og reserveret bevilling

(1.000 kr.)	Reserveret bevilling	Overført overskud
Beholdning primo 2017	0	-47.916
Overførsel af reserveret bevilling	0	0
Årets øvrige bevægelser	0	47.521
Beholdning ultimo 2017	0	-396

I 2017 har departementet aftalt med Finansministeriet at nedbringe opsparingen med ca. 47,5 mio. kr., således at opsparingen er nedbragt til ca. -0,4 mio. kr.

TABEL 4.4. / Note 4. Hensatte forpligtelser (1.000 kr.)

	Hensatte forpligtelser
Primosaldo pr. 1. januar 2017	-8.259
Primokorrektion	0
Tilgang	0
Afgang	8.259
Hensatte forpligtelser pr. 31.12.2017	0

Departementet har ikke indtægtsdækket virksomhed, gebyrfinansieret virksomhed, tilskudsfinansierede aktiviteter eller forelagte investeringer.